

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

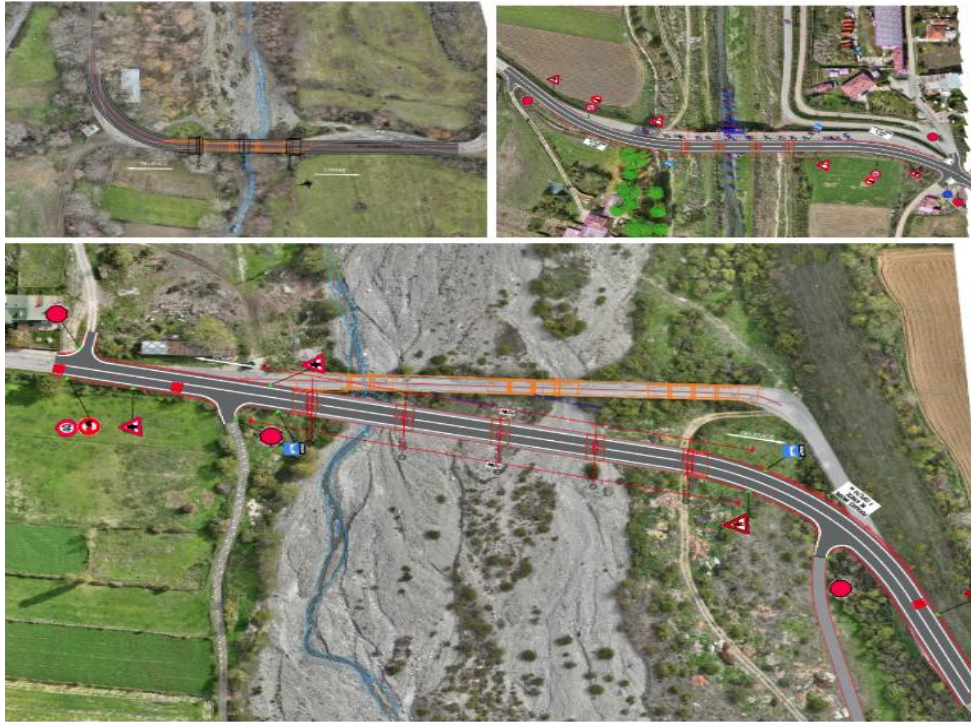
Projekti: Ndertimi i Urave të Qëndrueshme P174595

Nënprojektet:

“Rindërtimi i Urës se Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Përgatitur Nga
Autoriteti Rrugor Shqiptar (ARRSH)
Njësia e Implementimit të Projektit

Mars 2026

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Contents

1.Hyrje	4
1.1 Qëllimi, Fusha e Veprimit dhe Lidhja me Strukturën e Menaxhimit Mjedisor dhe Social	10
1.2 Klasifikimi i Projektit dhe Standardet e Zbatueshme Mjedisore dhe Sociale	11
2.Përshkrimi i Urës Ekzistuese	12
2.1 Ura Selenica 1-2-3	12
2.1.1 Përshkrimi i Urës Ekzistuese	12
2.1.2 Dizajni i Propozuar	12
2.2.1Përshkrimi i Urës Ekzistuese	15
2.2.2 Dizajni i Propozuar	16
2.3.1 Përshkrimi i Urës Ekzistuese	19
2.2 Zona e Ndikimit	22
3. Informacioni Bazë Mjedisor dhe Social dhe Përshkrimi i Vendndodhjes	23
3.1 Vendndodhja e Projektit dhe Përdorimi i Tokës	24
3.1.1 Ura Selenica 1-2-3	24
3.6 Klima, Rreziku i Përmbytjeve dhe Rreziqet Natyrore	42
3.7 Ajri, Zhurma dhe Vibrimet	43
3.8 Mbetjet, gjendja ekzistuese e sitit dhe përdorimi i burimeve	44
3.9 Trafiku, Aksesit dhe Përdorimi nga Komuniteti	45
3.9.1 Funkzioni ekzistues i trafikut dhe përdorimi nga komuniteti	45
3.9.2 Aksesit gjatë ndërtimit dhe vazhdimësia e lëvizjes	46
3.10 Popullsia, Përdorimi i Tokës dhe Konteksti Social-Ekonomik	46
3.10.1 Konteksti demografik	46
3.10.2 Kulturat dhe Përdorimi Bujqësor	47
3.10.3 Infrastruktura dhe Aksesit në Shërbime	48
3.10.4 Ndjeshmëritë Sociale dhe Grupet e Cenueshme	48
3.10.5 Shëndeti dhe Siguria e Komunitetit	48
3.10.6 Trashëgimia Kulturore	75
3.10.7 Shërbimet	75
4 Identifikimi, Vlerësimi dhe Masat Zbutëse të Ndikimit	76
4.1.1 Blerja e Tokës dhe Gatishmëria e Vendndodhjes	76
4.2 Ndikimet e Fazës së Ndërtimit	81
4.2.1 Cilësia e Ajrit, Zhurma dhe Dridhja	81
4.2.2 Gjenerimi i Mbeturinave dhe Materialet e Rrezikshme	84
4.2.4 Ndikimi në Tokë	91
4.2.5 Shëndeti, Siguria dhe Trafiku i Komunitetit	92
4.2.6 Shëndeti dhe Siguria në Punë	94
4.2.7 Shqetësimi i Biodiversitetit dhe Restaurimi i Habitatit	97
4.2.8 Ndikimet Sociale	101
4.2.9Trashëgimia Kulturore	104
4.3 Ndikimet e Fazës së Operimit	105
5 Marrëveshjet e Zbatimit për PMMS-në	107
5.1 Qëllimi dhe Fusha e Veprimit	107
5.2 Rolet dhe Përgjegjësitë Institucionale	107
5.3 Frekuenca e Monitorimit dhe Raportimi	111
5.4 Raportimi i Incidenteve dhe Aksidenteve	113
5.4 Dokumentacioni dhe Gatishmëria për Auditim	114

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

5.5	Ndërtimi i Kapaciteteve të PMMS -së	114
5.6	Informacioni publik dhe zbulimi	116
5.7	Mekanizmi i Zgjidhjes së Ankesave (ESS10)	116
5.8	Korniza e Menaxhimit dhe Monitorimit Mjedisor dhe Social	119
Aneksi1: Formulari i Ankesave		146
Aneksi 146		
Aneksi 1: Përmbledhja e K- PMMS dhe SSMP-ve		146

Lista e Tabelave

Tabela 1 Parcelat e prekura nga Ura Selenica 1-2-3 dhe Punimet Rrugore të Lidhura.....	66
Tabela 2 Parcelat e prekura nga Ura Selenica 4 dhe Punimet Rrugore të Lidhura	67
Tabela 3: Parcelat e prekura nga Ura Drithasi dhe Punimet Rrugore të Lidhura.....	68
Tabela 4: Palët e interesuara të përfshira në Zbatimin dhe Mbikëqyrjen e PMMS -së.....	102
Tabela 5: Plani i Zbutjes Mjedisore dhe Sociale.....	114
Tabela 6: Plani i Monitorimit Mjedisor dhe Social.....	131

Lista e Figurave

Figura 1: Selenica 1-2-3- Pamje e përgjithshme e urës ekzistuese.....	8
Figura 2: Selenica 1-2-3- Pamje e përgjithshme e urës ekzistuese.....	11
Figura 3: Ura Drithas- Pamje e përgjithshme e urës ekzistuese.....	13
Figura 4. Pamje ajrore e urës ekzistuese dhe vendosja përfundimtare e projektimit të urës së re.....	17
Figura 5. Pamje ajrore e urës ekzistuese dhe skema përfundimtare e projektimit të urës së re.....	21
Figura 6. Pamje ajrore e urës ekzistuese dhe skema përfundimtare e projektimit të urës së re.....	24
Figura 7: Vendndodhja e Urës Selenica 1-2-3.....	29
Figura 8: Hartë e mbulesës së tokës së Selenica 1-2-3, 2018.....	30
Figura 9: Vendndodhja e Urës Selenica 4.....	31
Figura 10: Harta e mbulesës së tokës së Selenicës 4, 2018.....	32
Figura 11: Vendndodhja e Urës Drithasi.....	33
Figura 12: Pansioni i përroit Qinami.....	35
Figura 13: Skema e shpronësimit për Urën Selenica 1-2-3.....	66
Figura 14: Plani i organizimit të kantierit për Urën Selenica 1-2-3.....	171
Figura 15: Plani i organizimit të kantierit për Urën Selenica 4.....	172
Figura 16: Plani i organizimit të kantierit Ura Drithasi.....	173
Figura 17: Pajisje për menaxhimin e trafikut.....	173
Figura 18: Disa sinjale dhe elementë të nevojshëm për sigurinë rrugore.....	174
Figura 19: Nga rruga SH63 (Desaretët), kaloni nëpër rrethrotullim për te ura e re.....	174
Figura 20: Plani i organizimit të kantierit.....	175

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Tabela e Akronimeve

Akronimi	Përkufizimi
ARA	Autoriteti Rrugor Shqiptar
CH	Trashëgimia Kulturore
EIA	Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor
EHSG	Udhëzimet Mjedisore, Shëndetësore dhe të Sigurisë të Grupit të Bankës Botërore
ESMP	Plani i Menaxhimit Mjedisor
ESMF	Kuadri për Menaxhimin e Ndikimeve Mjedisore dhe Sociale
ESMP	Plani i Menaxhimit Mjedisor dhe Social
ESF	Kuadri për Mbrojtjen Mjedisore dhe Sociale
ESS	Standardet Mjedisore dhe Sociale
FS	Studim Fizibiliteti
GoA	Qeveria e Shqipërisë
GRM	Mekanizmi i Zgjidhjes së Ankesave
LMP	Procedurat e Menaxhimit të Punës
OHSE	Shëndeti, Siguria dhe Mjedisi në Punë
NEA	Agjencia Kombëtare e Mjedisit
MoE	Ministria e Mjedisit
MoIE	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë
MoLSA	Ministria e Punës dhe Çështjeve Social
MoHSP	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
WB	Banka Botërore
SEA/SH	Shfrytëzimi dhe Abuzimi Seksual / Ngacmimi Seksual
SEP	Plani i Angazhimit të Palëve të Interesuara
PIT	Ekipi i Zbatimit të Projektit

1.Hyrje

Projekti “Ndërtimi i Urave të Qëndrueshme” (BRB) synon të financojë rehabilitimin dhe/ose rindërtimin e urave prioritare me qëllim rritjen e besueshmërisë, performancës operationale dhe rezistencës së tyre ndaj ndryshimeve klimatike dhe ngjarjeve të ardhshme të rreziqeve gjeologjike. Përveç kësaj, për të siguruar qëndrueshmërinë e investimeve, projekti do të financojë komponentë të tjerw që synojnë forcimin e kapacitetit të Autoritetit Rrugor Shqiptar në menaxhimin e aseteve të urës dhe kanaleve të ujërave të zeza.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Autoriteti Rrugor Shqiptar (ARA) është Agjencia Zbatuese për projektin, dhe përgatitja e instrumenteve specifike për vendin është mbuluar nga konsulentët mjedisorë dhe socialë të punësuar nga Ekipi i Implementimit të Projektit (PIT).

Pjesë e Projektit BRB, dhe më konkretisht brenda ndërhyrjeve të propozuara për urat në Paketën B-1 për të cilat është përgatitur ky PMMS, janë nënprojektet e mëposhtme:

- Ndërtimi i Urave Selenica 1, 2, 3,
- Ndërtimi i Urës Selenica 4, dhe
- Ndërtimi i Urës Drithasi.

Ura Selenicë 1-2-3

Urat e Selenicës 1–2–3 ndodhen në rrethin e Korçës, në pjesën juglindore të vendit. Urat janë të vendosura përgjatë rrugës kombëtare SH75, që lidh fshatin Selenicë me fshatin Qinam. Koordinatat gjeografike të përafërta të vendndodhjes janë 40°23'38"N dhe 20°41'56"E.

Projektimi i detajuar propozon ndërtimin e një ure të re që do të zëvendësojë dhe bashkojë tre strukturat ekzistuese. Ura e propozuar do të zhvillohet përgjatë një shtrirjeje të re rrugore të pozicionuar në lindje të rrugës ekzistuese, si pjesë e një aksi rrugor të përmirësuar në tërësi. Opsioni i zgjedhur, i quajtur "Varianti 3", është përcaktuar bazuar në një vlerësim gjithëpërfshirës të kostos, kushteve gjeologjike dhe vlerësimeve hidrologjike.

Superstruktura e urës do të përbëhet nga trarë dyfishtë me formë T prej betoni të paraprestuar. Gjatësia totale e strukturës do të jetë 125.8 m, duke përfshirë katër hapësira mbështetëse prej 28.25 m + 2 × 29 m + 28.25 m, të cilat janë më të gjata se ato të urave ekzistuese. Seksioni transversal do të përfshijë shtatë trarë, të vendosur në mënyrë të barabartë çdo 1.20 m. Tabla do të ketë dy korsi trafiku nga 3.5 m secila, së bashku me një trotuar për këmbësorë 1.50 m në të dyja anët, duke rezultuar në një gjerësi totale prej 10.00 m.

Struktura do të përfshijë tre shtylla të reja, të projektuara me formë gjysmëcilindrike dhe të orientuara paralelisht me rrjedhën e lumit për të reduktuar rezistencën hidraulike.

Për të rritur rezistencën ndaj ndryshimeve klimatike, projekti përfshin masa për menaxhimin e përmbytjeve, duke përfshirë rritjen e hapësirës së lirë nën trarë për të përballuar rrjedhat maksimale sipas skenarëve të parashikuar të ndryshimit të klimës dhe integrimin e kapësve të sedimenteve për të ruajtur kapacitetin hidraulik. Masa për mbrojtjen nga gërryerja, si riparap dhe mbështetje të forcuara, janë përfshirë për të zvogëluar rreziqet e erozionit. Performanca afatgjatë do të mbështetet përmes monitorimit të rregullt dhe inspektimeve bienale.

Gjatë fazës së ndërtimit, menaxhimi i trafikut do të zbatohet përmes planifikimit të detajuar, duke përfshirë sinjalistikë të përkohshme, barriera sigurie dhe rrugë alternative të përcaktuara, me qëllim minimizimin e ndërprerjeve. Dizajni përfundimtar gjithashtu integron elementë sigurie si mbrojtëse moderne, reflektorë dhe shtigje të dedikuara për këmbësorë.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Figura 1: Selenica 1-2-3- Pamje e përgjithshme e urës ekzistuese

Përveç strukturës kryesore të urës, projekti përfshin një sërë komponentësh integralë që janë pjesë e projektit themelor. Këta përfshijnë:

- Seksioni i ri i rrugës që lidhet me boshtin e ri të urës duhet të ketë një seksion transversal tipik që përbëhet nga dy korsi 3.5 m (gjerësia totale e korsisë 7.0 m) me shpatulla 1.0 m në secilën anë (gjerësia totale e rrugës 9.0 m). Alinjimi zgjatet afërsisht 100 m në hyrje të urës dhe 100 m në dalje të urës, për të përmirësuar kushtet e sigurisë rrugore;
- Mbushjet dhe punimet e dheut në të dyja anët e kalimit mbi lumë;
- Struktura hidraulike dhe të drenazhit, duke përfshirë masat e kontrollit të sedimenteve;
- Punimet për trajtimin e lumit dhe mbrojtjen nga gërryerja do të përfshijnë pastrimin e shtratit të lumit, të ndjekur nga instalimi i mbrojtjes me shkëmbinj të vegjël përgjatë brigjeve dhe rreth mbështetëseve, mbështetëse të forcuara aty ku kërkohet, dhe, nëse është e nevojshme, struktura për kontrollin e rrjedhës si shpërndarës uji ose banka udhëzuese për të stabilizuar drejtimin e lumit dhe për të reduktuar erozionin në hyrje të urës dhe pranë pilonëve
- Infrastrukturë për sigurinë rrugore dhe menaxhimin e trafikut, duke përfshirë mbrojtëse anësore, sinjalistikë, dhe lehtësira për këmbësorët.

Këta elementë janë të pandashëm funksionalisht dhe fizikisht nga ura dhe për këtë arsye klasifikohen si komponentë të projektit. Në këtë fazë, në projekt nuk është identifikuar asnjë infrastrukturë e jashtme (p.sh., gropa marrjeje, rrugë qasjeje jashtë vendit, ose shërbime publike) si ambiente të lidhura.

Projekti përfshin një gamë rrethmërisht mjedisore dhe teknike tipike për ndërtimin dhe operimin e urave në një mjedis lumor. Rreziqet kryesore përfshijnë rritjen e kulmeve të përmytjeve dhe kufizimet e mundshme hidraulike, si dhe gërryerjen dhe erozionin rreth piloneve dhe mbështetëseve të urës. Pasiguritë gjeoteknike, të tilla si kushtet e ndryshueshme të tokës dhe ulja e mundshme e digave, janë gjithashtu të rëndësishme. Gjatë ndërtimit, mund të ndodhin ndërprerje të përkohshme të trafikut përgjatë SH75, transporti i sedimenteve që ndikon në cilësinë e ujit, dhe rreziqe për shëndetin dhe sigurinë në punë. Në fazën operative, rreziqet lidhen kryesisht me performancën strukturore afatgjatë dhe grumbullimin e sedimenteve që mund të ndikojë në kapacitetin e rrjedhës.

Për t'u përballur me këto rreziqe, projekti përfshin një grup të plotë masash zbutëse në përputhje me praktikën e mira ndërkombëtare të industrisë dhe standardet e Eurokodit. Këto përfshijnë veçori hidraulike të

qëndrueshme ndaj ndryshimeve klimatike, mbrojtje të përshtatshme kundër gërryerjes, dhe zgjidhje gjeoteknike dhe strukturore të qëndrueshme. Për më tepër, parashikohen masa për menaxhimin e ndërtimit për të kontrolluar trafikun, erozionin dhe sigurinë e punëtorëve, ndërsa dispozitat për mirëmbajtje dhe monitorim afatgjatë janë integruar për të siguruar performancë të qëndrueshme të strukturës. Detaje të mëtejshme mbi specifikimet e projektimit dhe masat e zbutjes ofrohen në seksionet e mëposhtme.

Ura Selenicë 4

"Ura Selenicë Nr. 4" ndodhet në Qarkun e Korçës, në juglindje të Shqipërisë, përgjatë rrugës kombëtare SH75, duke lidhur fshatin Selenicë me rrjetin kombëtar të rrugëve. Ura është e vendosur në një mjedis kryesisht rural, i karakterizuar nga toka bujqësore, banesa të shpërndara dhe rrugë lokale aksesimi. Struktura ekzistuese, e ndërtuar rreth viteve 1960-1970, është një pllakë mbështetëse me trarë betoni të armatosur me nënstruktura murature dhe aktualisht shfaq shenja të degradimit strukturor, kapacitet të kufizuar hidraulik dhe karakteristika gjeometrike jo standarde, duke përfshirë gjerësi të ngushtë të korsisë së qarkullimit, mungesë trotuaresh dhe mungesë sinjalizimi të përshtatshëm të trafikut.

Ndërhyrja është pjesë e Projektit për Ndërtimin e Urave të Qëndrueshme (BRB), konkretisht nën paketën e urave të Grupit B, dhe synon të zëvendësojë strukturën ekzistuese me një urë të re, të qëndrueshme ndaj ndryshimeve klimatike dhe në përputhje me Eurokodet. Zgjidhja e propozuar përbëhet nga ndërtimi i një ure të re përgjatë boshtit ekzistues të rrugës, duke minimizuar kështu kërkesat për blerje toke dhe duke ruajtur vazhdimësinë e korridorit aktual të transportit. Shumica e tokës brenda Zonës së Ndikimit është publike, me vetëm ndikime të kufizuara të mundshme në tokë private.

Dizajni i detajuar, i quajtur "Varianti 3", është përzgjedhur bazuar në një vlerësim gjithpërfshirës të fizibilitetit teknik, efikasitetit të kostos, kushteve gjeologjike dhe performancës hidrologjike. Ura e re do të ketë një gjatësi totale prej rreth 57.1 m, duke përfshirë dy hapje (23 m + 23 m), të cilat përfaqësojnë një përmirësim krahasuar me konfigurimin ekzistues. Superstruktura do të përbëhet nga trarë dyfishtë me formë T prej betoni të paraprestuar, të rregulluar në shtatë trarë longitudinale të vendosura çdo 1.20 m. Seksioni transversal i aksit të rrugës është projektuar për të akomoduar dy korsi trafiku prej 3.5 m secila dhe trotuare për këmbësorë prej 1.50 m në të dyja anët, duke rezultuar në një gjerësi totale prej 10.00 m.

Nënstruktura do të përfshijë një skele qendror, të projektuar me formë gjysmëcilindrike dhe të orientuar paralel me rrjedhën e lumit për të reduktuar rezistencën hidraulike dhe për të përmirësuar kushtet e rrjedhës. Zona e projektit shtrihet përtej vetë strukturës së urës dhe përfshin komponentë integralë si mbushjet e afrimit, rregullimet e shtrirjes së rrugës, sistemet e kullimit, si dhe punimet e trajnimit dhe mbrojtjes së lumit. Këta elementë janë të integruar funksionalisht dhe për këtë arsye konsiderohen pjesë e projektit kryesor dhe jo si objekte të lidhura.

Për të rritur rezistencën ndaj ndryshimeve klimatike dhe performancën afatgjatë, projekti përfshin masa të nxjerra nga analizat hidrologjike dhe hidraulike. Këto përfshijnë rritjen e hapësirës së lirë nën trarë për të përcjellë në mënyrë të sigurt rrjedhat kulmore, duke marrë parasysh rritjet e parashikuara të shkarkimeve nën skenarët e ndryshimeve klimatike, si dhe përfshirjen e masave për menaxhimin e sedimenteve, të tilla si kapëset e sedimenteve dhe dispozitat për pastrime periodike. Masat e mbrojtjes nga gërryerja, duke përfshirë përdorimin e mbrojtjes me shkëmbinj dhe mbështetëse të forcuara, janë integruar për të zbutur rreziqet e erozionit dhe për të siguruar stabilitetin strukturor.

Konsideratat gjeoteknike dhe strukturore janë trajtuar përmes hetimeve të detajuara, duke siguruar projektimin e duhur të themelit dhe përzgjedhjen e materialeve në përputhje me kërkesat e Eurokodit. Projekti gjithashtu përfshin dispozita për rezistencë sizmike dhe kritere qëndrueshmërie, duke përfshirë përputhshmërinë me

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

klasat përkatëse të ekspozimit, për të siguruar shërbueshmërinë afatgjatë.

Gjatë fazës së ndërtimit, ndikimet e mundshme si ndërprerja e përkohshme e trafikut përgjatë SH75, transporti i sedimenteve dhe rreziqet për shëndetin dhe sigurinë në punë do të menaxhohen përmes një plani të dedikuar për menaxhimin e trafikut, masave për kontrollin e erozionit dhe sedimenteve, dhe zbatimit të protokolleve të rrepta për shëndetin dhe sigurinë.

Në fazën operative, pritet që ura të ofrojë siguri, kapacitet dhe qëndrueshmëri të përmirësuar. Rreziqet afatgjata që lidhen me degradimin strukturor dhe grumbullimin e sedimenteve do të trajtohen përmes mirëmbajtjes dhe monitorimit rutinë. Kjo përfshin inspektime dyvjeçare, vlerësime pas ngjarjeve hidrologjike të rëndësishme, dhe aktivitete periodike mirëmbajtjeje si ripërtëritja e sipërfaqes, inspektimi i nyjeve të zgjerimit, dhe mirëmbajtja e sistemeve të kullimit. Kostot e mirëmbajtjes rutinë vlerësohen të jenë afërsisht 0.1% deri në 0.5% të kostos së ndërtimit çdo vit, duke siguruar integritet strukturor dhe funksional të qëndrueshëm gjatë jetës së projektuar të urës.

Karakteristikat e sigurisë në dizajnin përfundimtar përfshijnë mbrojtëse moderne, reflektorë, dhe shtigje për këmbësorë.

Figura 2: Selenica 1-2-3- Pamje e përgjithshme e urës ekzistuese

Ura e Drithasit

"Ura e Drithasit" ndodhet pranë fshatit Drithas, në rrethin e Korçës në juglindje të Shqipërisë, përgjatë rrugës kombëtare SH101. Ura lidh fshatin me rrjetin rrugor kombëtar dhe zonat bujqësore përreth, brenda një peizazhi kryesisht rural të karakterizuar nga toka bujqësore, banesa të shpërndara dhe rrugë lokale aksesimi. Struktura ekzistuese, e ndërtuar rreth viteve 1960-1970, është një urë me beton të armatosur që aktualisht tregon shenja degradimi strukturor, kapacitet të kufizuar hidraulik dhe mangësi gjeometrike, duke përfshirë korsi të ngushta për trafik, akses të kufizuar për këmbësorë dhe sinjalistikë të papërshtatshme të trafikut.

Ndërrhyrja është pjesë e Projektit për Ndërtimin e Urave të Qëndrueshme (BRB), konkretisht nën paketën e urave të Grupit B, dhe synon të zëvendësojë strukturën ekzistuese me një urë të re, të qëndrueshme ndaj klimës dhe në përputhje me Eurokodet. Zgjidhja e propozuar përbëhet nga ndërtimi i një ure të re në një pozicionim të ri, të vendosur pranë strukturës ekzistuese, duke lejuar që ura aktuale të mbetet operative gjatë ndërtimit dhe kështu duke minimizuar ndërprerjet e trafikut dhe duke ruajtur lidhshmërinë për komunitetet lokale.

Alternativa e dizajnit të zgjedhur, e quajtur "Varianti 3", është përcaktuar bazuar në një vlerësim të

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

gjithanshëm të faktorëve teknikë, ekonomikë, gjeologjikë dhe hidrologjikë. Ura e re do të ketë një gjatësi totale prej rreth 69 m, duke përfshirë tre hapësira mbështetëse (18.75 m + 22.8 m + 18.75 m), gjë që përfaqëson një përmirësim të rëndësishëm krahasuar me strukturën ekzistuese. Superstruktura do të përbëhet nga trarë T-formë prej betoni të paraprestuar, të rregulluar në katër trarë longitudinale të vendosura çdo 2.20 m. Tabla e urës është projektuar për të akomoduar dy korsi trafiku prej 3.5 m secila dhe trotuare për këmbësorë prej 1.50 m në të dyja anët, duke rezultuar në një gjerësi totale prej 10.00 m.

Nënstruktura do të përfshijë dy shtylla të reja, të pozicionuara midis atyre ekzistuese, me formë gjysmëcilindrike dhe të orientuara paralelisht me rrjedhën e lumit për të optimizuar performancën hidraulike dhe për të reduktuar rezistencën ndaj rrjedhës. Zona e projektit shtrihet përtej strukturës së urës dhe përfshin komponentë të pandashëm si mbushjet e afrimit, rialokimin e rrugës lokale, sistemet e kullimit, dhe punimet e trajnimit dhe mbrojtjes së lumit. Këta elementë janë të integruar funksionalisht dhe për këtë arsye konsiderohen pjesë e fushës kryesore të projektit, pa asnjë facilitet të lidhur të identifikuar veçmas.

Për të rritur rezistencën ndaj ndryshimeve klimatike dhe për të siguruar performancë afatgjatë, projekti përfshin masa të nxjerra nga analiza të detajuara hidrologjike dhe hidraulike. Ura është projektuar për të përcjellë në mënyrë të sigurt rrjedhat kulmore që korrespondojnë me një periudhë rikthimi 1 në 100 vjet, duke përfshirë rritjet e parashikuara të shkarkimit me rreth 10% në skenarët e ndryshimit të klimës. Rritja e hapësirës së lirë mbi trarë siguron një lartësi të mjaftueshme mbi ujë, ndërsa masat për menaxhimin e sedimenteve, duke përfshirë kapëset e sedimenteve dhe dispozitat për nxjerrjen periodike të baltës, janë integruar për të ruajtur kapacitetin hidraulik. Masat e mbrojtjes nga gërryerja, siç janë mbrojtjet shkëmbore dhe mbështetëset e forcuar, janë përfshirë për të zbutur rreziqet e erozionit dhe për të siguruar stabilitetin strukturor.

Konsideratat gjeoteknike dhe strukturore janë trajtuar përmes hetimeve të detajuara, duke siguruar projektimin e duhur të themelit dhe përputhshmërinë me kërkesat e Eurokodit, duke përfshirë rezistencën sizmike dhe kriteret e qëndrueshmërisë. Specifikimet e materialeve janë në përputhje me klasat përkatëse të ekspozimit për të siguruar performancë afatgjatë nën kushtet lokale mjedisore.

Gjatë fazës së ndërtimit, ndikimet e mundshme si ndërprerja e përkohshme e trafikut, transporti i sedimenteve që ndikon në cilësinë e ujit, dhe rreziqet për shëndetin dhe sigurinë në punë do të menaxhohen përmes një plani të posaçëm për menaxhimin e trafikut, masave për kontrollin e erozionit dhe sedimenteve, dhe zbatimit të rreptë të procedurave të shëndetit dhe sigurisë. Mundësia për të mbajtur urën ekzistuese në funksion gjatë ndërtimit redukton më tej rreziqet e ndërprerjes.

Në fazën operative, ura e re do të ofrojë siguri, kapacitet dhe qëndrueshmëri të përmirësuar. Rreziqet afatgjata të lidhura me degradimin strukturor dhe grumbullimin e sedimenteve do të trajtohen përmes monitorimit dhe mirëmbajtjes rutinë. Kjo përfshin inspektime dyvjeçare, vlerësime pas ngjarjeve pas ngjarjeve hidrologjike të rëndësishme, dhe aktivitete periodike mirëmbajtjeje si ripërtëritja e sipërfaqes, inspektimi i nyjeve të zgjerimit, dhe mirëmbajtja e sistemeve të kullimit. Kostot e mirëmbajtjes rutinë vlerësohen të jenë afërsisht 0.1% deri në 0.5% të kostos së ndërtimit çdo vit, duke siguruar integritet strukturor dhe funksionalitet të qëndrueshëm gjatë gjithë jetës së projektuar të urës.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Figura 3: Ura Drithas- Pamje e përgjithshme e urës ekzistuese

1.1 Qëllimi, Fusha e Veprimit dhe Lidhja me Strukturën e Menaxhimit Mjedisor dhe Social

Ky Plan i Menaxhimit Mjedisor dhe Social (PMMS) për Urën Selenica 1-2-3, Urën Selenica 4 dhe Urën Drithasi është përgatitur si një instrument i përbashkët, por i veçantë për vendin, në kuadër të Programit për Ndërtimin e Urave të Qëndrueshme (BRB), në përputhje me Kornizën e Menaxhimit Mjedisor dhe Social (ESMF) të miratuar për programin. Korniza e Menaxhimit Mjedisor dhe Sociale (ESMF) përcakton parimet kryesore mjedisore dhe sociale, procedurat e skringut, kriteret e përjashtimit, masat e përgjithshme të zbutjes, kërkesat për monitorim dhe rregullimet institucionale që zbatohen për të gjitha nënprojektet e financuara në kuadër të Programit BRB

Përgatitja e kësaj PMMS -je është informuar nga projektimet, informacioni mbi vendndodhjet, dhe ndërtohet drejtpërdrejt mbi Raportet e Skringut Mjedisor dhe Social të veçanta për vendin, për Ura Selenica 1-2-3, Ura Selenica 4 dhe Ura Drithasi, të përfunduara në nëntor 2025.

Shqyrtimi konfirmoi se nën-projektet e Urës Selenica 1-2-3 dhe Urës Drithasi përfshijnë shembjen e urave ekzistuese dhe ndërtimin e një ure të re në një shtrirje pak të zhvendosur, së bashku me punime ndihmëse të kufizuara, Ura Selenica 4 do të ndërtohet në boshtin ekzistues të rrugës, këto ndërhyrje bien nën Shtojcën II të Ligjit Nr. 10440/2011 "Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis" (Projekte Infrastrukturore). Bazuar në rezultatet e shqyrtimit, nënprojekti nuk kërkon një VNM të plotë dhe të thelluar sipas legjislacionit kombëtar, por paraqet rreziqe të konsiderueshme mjedisore dhe sociale sipas Kuadrit Mjedisor dhe Social të Bankës Botërore, kryesisht të lidhura me aktivitetet e fazës së ndërtimit.

Qëllimi i këtij PMMS -je është, prandaj, të operacionalizojë kërkesat e nivelit të kornizës së ESMF-së në nivelin e nënprojekteve të Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi, duke përkthyer masat dhe procedurat e përgjithshme të zbutjes në masa menaxhimi specifike për vendin dhe të zbatueshme.. Në përputhje me përfundimet e shqyrtimit, PMMS përqendrohet në menaxhimin e rreziqeve të parashikueshme, të lokalizuara dhe të kthyeshme që lidhen me prishjen dhe gjenerimin e mbetjeve inerte, punimet në lumë dhe ndryshimet e përkohshme të hidrologjisë, kontrollin e erozionit dhe sedimenteve, menaxhimin e ujërave të ndotura të ndërtimit, shëndetin dhe sigurinë në punë, shëndetin dhe sigurinë e komunitetit, menaxhimin e trafikut dhe shpronësimin e tokës përmes zgjidhjes së negociuar.

Fusha e zbatimit të këtij PMMS -je mbulon të gjitha fazat e nënprojekteve të Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi, duke përfshirë para-ndërtimin, ndërtimin dhe operimin. Ai trajton aspektet

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

mjedisore dhe sociale që lidhen me profilin e identifikuar të rrezikut, duke përfshirë biodiversitetin dhe habitatet bregore, cilësinë e ujit, menaxhimin e mbetjeve, kushtet e punës dhe të punës, aksesin dhe sigurinë e komunitetit, mbrojtjen e trashëgimisë kulturore përmes procedurave të gjetjeve të rastësishme dhe mekanizmat e zgjidhjes së ankesave. PMMS është në përputhje me Standardet Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore (ESS1–ESS10), legjislacionin kombëtar dhe Udhëzimet Mjedisore, Shëndetësore dhe të Sigurisë të Grupit të Bankës Botërore, siç kërkohet nga ESMF.

Aktivitetet e përfshira në Listën e Përjashtimit të Programit BRB nuk janë të pranueshme për financim dhe nuk janë pjesë e nënprojekteve të Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi. PMMS përcakton kërkesat mjedisore dhe sociale që duhet të përmbushen gjatë zbatimit. Kontraktori do të jetë përgjegjës për përgatitjen e planit të tij të menaxhimit mjedisor dhe social dhe deklaratave të metodës, në përputhje me kërkesat e këtij PMMS dhe në përputhje me rezultatet e shqyrtimit. Zbatimi dhe përputhshmëria do të mbikëqyren nga Autoriteti Rrugor Shqiptar përmes Ekipit të tij të Zbatimit të Projektit, duke siguruar që nënprojekti të zbatohet në përputhje të plotë me KMSM-në, përfundimet e shqyrtimit dhe kërkesat e ESMF-së të Bankës Botërore gjatë gjithë ciklit të projektit.

1.2 Klasifikimi i Projektit dhe Standardet e Zbatueshme Mjedisore dhe Sociale

Bazuar në gjetjet e Raporteve të Skriningut Mjedisor dhe Social për Ura Selenica 1-2-3, Ura Selenica 4 dhe Ura Drithasi dhe në përputhje me Kornizën Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore, nën-projektet e Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi klasifikohen si me Rrezik të Konsiderueshëm. Kjo klasifikim pasqyron natyrën dhe shkallën e punimeve, të cilat përfshijnë shembjen e urave ekzistuese, ndërtimin e urave të reja në një korsi të zhvendosur për urat Selenica 1-2-3 dhe Drithasi, ndërtimin e urës Selenica 4 në korsinë ekzistuese, punimet në lumin, dhe gjenerimin e sasive të konsiderueshme të mbetjeve inerte nga ndërtimi dhe shembja, së bashku me rreziqet e lidhura për shëndetin dhe sigurinë në punë dhe në komunitet. Edhe pse këto ndikime janë specifike për vendin, të përkohshme dhe të kthyeshme, kombinimi dhe intensiteti i tyre gjatë ndërtimit kërkojnë masa të strukturuar për zbutje, monitorim dhe mbikëqyrje.

Standardet Mjedisore dhe Sociale (ESSs) të Bankës Botërore që vijojnë janë të zbatueshme për nën-projektet e Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi:

- ESS1 – Vlerësimi dhe Menaxhimi i Rreziqeve dhe Ndikimeve Mjedisore dhe Sociale
- Zbatohet për shkak të nevojës për identifikim, vlerësim dhe menaxhim sistematik të rreziqeve mjedisore dhe sociale të lidhura me shembjen, ndërtimin, punimet në lumë dhe infrastrukturën ndihmëse.
- ESS2 – Punëtorët dhe Kushtet e Punës - Zbatohet për shkak të angazhimit të punëtorëve të ndërtimit dhe kontraktorëve, që kërkon masa të lidhura me shëndetin dhe sigurinë në punë, kushtet e punës, mekanizmat e ankesave të punëtorëve dhe menaxhimin e kontraktorëve.
- ESS3 – Efikasiteti i Burimeve dhe Parandalimi dhe Menaxhimi i Ndotjes - Zbatohet për shkak të përdorimit të burimeve natyrore, gjenerimit të mbetjeve inerte të ndërtimit dhe shembjes, shkarkimeve të mundshme të ujërave të zeza, pluhurit, zhurmës dhe rreziqeve të ndotjes së tokës dhe ujit gjatë ndërtimit.
- ESS4 – Shëndeti dhe Siguria e Komunitetit - Zbatohet për shkak të rreziqeve të lidhura me ndërtimin për komunitetet përreth dhe përdoruesit e rrugës, duke përfshirë ndërprerjet e trafikut, ekspozimin ndaj zhurmës dhe pluhurit, punimet në lumë, dhe nevojën për të ruajtur akses të sigurt gjatë ndërtimit.
- ESS5 – Përvetësimi i Tokës, Kufizimet në Përdorimin e Tokës dhe Rishpërndarja e Detyrueshme - Zbatohet për shkak të kërkesës për përvetësim të kufizuar të parcelave tokësore në pronësi private, e cila do të trajtohet përmes një marrëveshjeje të negociuar në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe parimet ESS5. Nuk parashikohet asnjë zhvendosje fizike ose ekonomike.

Kjo PMMS është përgatitur për të siguruar përputhshmëri të plotë me ESS-të e përmendura më sipër dhe për të përkthyer kërkesat e tyre në masa konkrete, të specifikuar për vendin, për zbutje, monitorim dhe menaxhim të nënprojekteve të Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi.

2.Përshkrimi i Urës Ekzistuese

2.1 Ura Selenica 1-2-3

2.1.1 Përshkrimi i Urës Ekzistuese

Ura Selenica 1-2-3 ndodhen përgjatë rrugës kombëtare SH75 në Qarkun e Korçës, duke formuar një sekuençë prej tre strukturash urash ekzistuese që kalojnë një shtrat lumi sezonal. Siç ilustron në raportin e projektimit, urat janë pozicionuar afër njëra-tjetrës dhe funksionojnë si një kalim i kombinuar brenda të njëjtit korridor hidraulik.

Strukturat ekzistuese përbëhen nga mbipërtërime betoni të armatosur të mbështetura nga mbështetëse dhe shtylla murature dhe betoni. Inspektimi vizual dhe vlerësimi i projektimit tregojnë se urat ndodhen në një gjendje të degraduar strukturore, me mangësitë kryesore të mëposhtme:

- Degjenerim i konsiderueshëm i elementeve të betonit, duke përfshirë çarje, shkëputje të copave dhe ekspozim të armaturës së koroduar në trarë dhe elemente të sipërfaqes së urës;
- Mungesa ose dështimi i sistemeve të hidroizolimit, që rezulton në infiltrim të ujit dhe degradim progresiv të superstrukturës;
- Integritet i dobët strukturor i mbështetëseve murature dhe mureve anësore, duke përfshirë çarje të dukshme, zhvendosje dhe ulje të lokalizuara;
- Dëshmi të gërryerjes dhe erozionit në themele dhe në nivelin e shtratit të lumit, me elementë themelorë pjesërisht të ekspozuar;
- Mungesë e kullimit efektiv, me shkarkim të pakontrolluar të ujërave sipërfaqësorë drejtpërdrejt në shtratin e lumit;
- Mburoja mbrojtëse dhe parapetet e deformuara ose të munguara, që paraqesin një rrezik për sigurinë e përdoruesve të rrugës;
- Gjerësi e pamjaftueshme e korsisë së qarkullimit (afërsisht 4.20–6.00 m) dhe mungesa e infrastrukturës për këmbësorë, që kufizon rrjedhën e sigurt të trafikut.

Për më tepër, performanca hidraulike e konfigurimit ekzistues është e pamjaftueshme. Grumbullimi i sedimenteve, morfologjia e parregullt e shtratit të lumit dhe prania e piloneve të ndërmjetme kontribuojnë në bllokimin e pjesshëm të rrjedhës, duke krijuar një "efekt digë" të lokalizuar dhe duke rritur rrezikun e përmytjeve gjatë ngjarjeve me rrjedhje të lartë.

Në përgjithësi, urat ekzistuese nuk i përmbushin standardet aktuale strukturore, hidraulike ose të sigurisë rrugore dhe nuk konsiderohen të përshtatshme për rehabilitimin që t'i plotësojnë kërkesat e shërbimit afatgjatë.

2.1.2 Dizajni i Propozuar

Për të adresuar mangësitë e identifikuar dhe për të siguruar një kalim të sigurt dhe të qëndrueshëm, zgjidhja e përzgjedhur propozon ndërtimin e një strukture të re ure që zëvendëson tre urat ekzistuese, së bashku me zhvillimin e një aksi të ri rrugor dhe infrastrukturës përkatëse.

Kjo zgjidhje, e cila është përcaktuar si Varianti 3, është zgjedhur bazuar në një vlerësim të detajuar teknik, hidrologjik dhe ekonomik.

Struktura e Urës

- Ura e propozuar përbëhet nga një strukturë e vetme me karakteristikat e mëposhtme:

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Gjatësi totale prej rreth 125,8 m, që përbëhet nga katër hapje (28,25 + 29 + 29 + 28,25 m);
- Superstrukturë e formuar nga trarë të dyfishtë T prej betoni të paraprestuar, të lidhur përmes një pllake kalimi prej betoni të armatosur;
- Gjerësi totale e kalimit 10.00 m, duke përfshirë:
- dy korsi për trafik (2×3.5 m),
- dy trotuare për këmbësorë (2×1.5 m);
- Mbështetëse dhe tre shtylla nga betoni i armatosur, të orientuara paralel me rrjedhën e lumit për të përmirësuar performancën hidraulike;
- Rritja e hapësirës hidraulike dhe rregullimi i hapësirave të kalimit për të përballuar rrjedhat maksimale dhe për të reduktuar rrezikun nga përmytjet.
- Ura e re është projektuar në përputhje me standardet e Eurokodit dhe përfshin masa për rezistencë ndaj ndryshimeve klimatike, duke përfshirë mbrojtjen nga gërryerja dhe dispozitat për qëndrueshmëri afatgjatë strukturore.

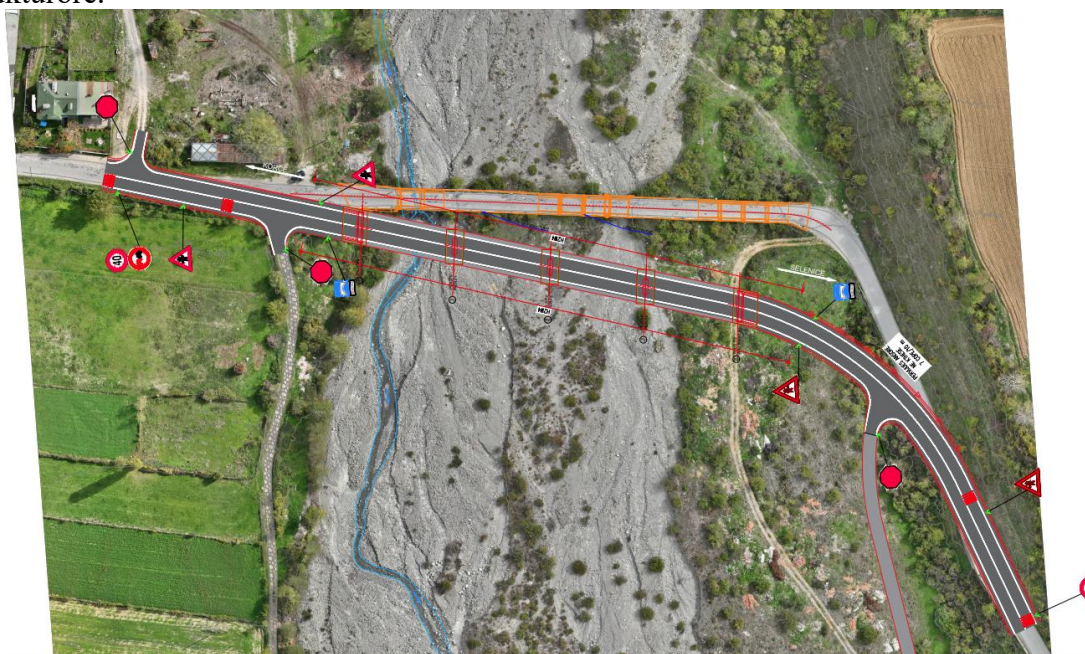

Figura 4. Pamje ajrore e urës ekzistuese dhe vendosja përfundimtare e projektimit të urës së re

Alinimi i Rrugës dhe Rrugët e Qasjes

Ura e re do të ndërtohet në një bosht të ri rrugor, i vendosur në lindje të alinimit ekzistues, duke formuar pjesë të një korridorit rrugor të përmirësuar. Projekti përfshin:

- Rrugët e qasjes në të dyja anët e urës, që lidhin strukturën e re me rrugën ekzistuese SH75;
- Seksione rrugore të projektuar për t'u përputhur me seksionin transversal të urës, duke siguruar vazhdimësi gjeometrike dhe tranzicion të sigurt;
- Diga dhe seksione lidhëse që përbëjnë pjesë të gjurmës së projektit;
- Riorientim lokal i boshtit të rrugës për të përmirësuar sigurinë, dukshmërinë dhe kushtet hidraulike.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Rrugët e qasjes, duke përfshirë të gjitha punimet e lidhura brenda zonës së menjëhershme të ndikimit të urës, konsiderohen pjesë integrale e Projektit.

Drainazhi, Kalimet e Ujit dhe Punimet Hidraulike

Projekti përfshin një sistem të plotë menaxhimi të drenazhit dhe punimeve hidraulike, duke përfshirë:

- Një sistem drenazhi për urën, që mbledh dhe shkarkon ujërat e rrjedhshme në mënyrë të kontrolluar;
- Sisteme drenazhi anësor përgjatë rrugëve të qasjes për të parandaluar grumbullimin e ujit dhe për të mbrojtur shtresën rrugore dhe mbushjet;
- Struktura të kullimit kryq (kalava) aty ku kërkohet për të ruajtur rrjedhën natyrale të ujërave sipërfaqësore;
- Punime inxhinierike të lumit, duke përfshirë:
 - pastrimin dhe rimodelimin e shtratit të lumit,
 - instalimin e mbrojtjes me gurë të hedhur rreth pilonëve dhe mbështetëseve,
 - masat mbrojtëse kundër gërryerjes,
 - menaxhimin e sedimenteve për të ruajtur kapacitetin e rrjedhës.

Këto masa janë projektuar për të siguruar stabilitet hidraulik afatgjatë dhe për të reduktuar rreziqet e erozionit dhe përmbytjeve.

Punime të Përkohshme dhe Infrastruktura e ndërtimit

Projekti përfshin infrastrukturën e përkohshme të ndërtimit të nevojshme për realizimin e punimeve. Këto mund të përfshijnë:

- rrugë të përkohshme aksesimi dhe platforma pune;
- zona magazinimi për materiale dhe pajisje;
- zona për prefabrikim dhe montim të elementeve strukturore;
- masa të përkohshme për menaxhimin e trafikut.

Për më tepër, materialet e ndërtimit (p.sh., asfalt ose beton) do të sigurohen nga objekte të licencuara ose, nëse kërkohet, nga një impiant i përkohshëm i vendosur nga Kontraktori. Çdo impiant i tillë i përkohshëm do të konsiderohet pjesë e Projektit dhe do t'i nënshtrohet kërkesave për menaxhimin mjedisor dhe social, duke përfshirë zgjedhjen e vendndodhjes, zbutjen e ndikimit dhe rivendosjen pas përfundimit.

Dizajni për sigurimin e rrjedhës ekologjike

Në mungesë të një kërkesë për rrjedhë ekologjike të përcaktuar zyrtarisht, ky PMMS miraton regjimin natyral të rrjedhës bazë si gjendjen referencë që duhet të ruhet. Rrjedha bazë përfaqëson pjesën e rrjedhës së lumit që mbahet midis ngjarjeve të reshjeve, kryesisht e mbështetur nga shkarkimi i ujërave nëntokësore dhe rrjedhja e vonuar nëntokësore, dhe është thelbësore për ruajtjen e vazhdimësisë ekologjike gjatë periudhave të thata. Në të gjitha vendet e projektit, përrrenjtë shfaqin një ndryshueshmëri të theksuar sezonale, me rrjedha të larta gjatë stinëve të lagështa dhe rrjedha të ulëta por të vazhdueshme gjatë verës, të cilat janë thelbësore për ruajtjen e habitateve ujore, transportin e sedimenteve dhe lidhshmërinë longitudinale. Dizajni i projektit siguron

ruajtjen e këtij regjimi përmes hapësirës dhe lartësisë së mjaftueshme të urave, minimizimit dhe orientimit të shtyllave paralel me rrjedhën, shmangies së ngushtimit të kanalit dhe përfshirjes së masave për kontrollin e sedimenteve dhe erozionit. Gjatë ndërtimit, rrjedha ekologjike do të mbahet në çdo kohë përmes punimeve të fazës në brendësi të përroit, shmangies së bllokimit të plotë të kanalit dhe zbatimit të zgjidhjeve të përkohshme të anashkalimit ose devijimit të pjesshëm aty ku kërkohet. Ky qasje siguron që regjimi natyral i rrjedhës bazë, si një tregues i rrjedhës ekologjike, të mbahet gjatë fazave të ndërtimit dhe operimit.

Në kryqëzimin Selenica 1–2–3 mbi përroin Qinami, zëvendësimi i tre strukturave ekzistuese të vendosura ngushtë me një urë të vetme me hapje më të gjatë redukton ndjeshëm pengesën hidraulike dhe eliminon efektin aktual të lokalizuar të digës. Rregullimi i optimizuar i hapjeve dhe reduktimi i numrit të pilonëve përmirësojnë vazhdimësinë e rrjedhës, veçanërisht në kushte rrjedhjeje të ulët, duke përmirësuar kështu transportin natyror të rrjedhës bazë dhe duke ruajtur lidhshmërinë ekologjike brenda nën-bashkësisë së Vodices.

Shkatërrim dhe Restaurim i Lumit

Strukturat ekzistuese të urave do të shemben duke përdorur metoda të kontrolluara. Të gjitha materialet e shembjes do të hiqen nga kanali i lumit dhe do të asgjësohen në impiante të miratuara. Pas shembjes dhe ndërtimit:

- shtrati i lumit do të pastrohet nga mbeturinat dhe pengesat;
- do të zbatohen punime stabilizimi përgjatë seksioneve të prekura;
- do të instalohen masa mbrojtëse kundër erozionit (p.sh., rirap ose gabione) për të siguruar stabilitet afatgjatë.

Siguria rrugore dhe infrastruktura ndihmëse

Projekti përfshin instalimin e:

- gardheve mbrojtëse dhe parapeteve;
- sinjalistikës dhe shenjave rrugore;
- reflektuesve dhe elementeve të sigurisë;
- kalimeve për këmbësorë të integruara në seksionin e urës.

2.2 Ura Selenica 4

2.2.1 Përshkrimi i Urës Ekzistuese

Ura Selenicë Nr. 4 ndodhet përgjatë rrugës kombëtare SH75 në Qarkun Korçë, duke përbërë pjesë të rrjetit dytësor rrugor ndërrurban. Sipas raportit të projektimit (faqe 10), ura ekzistuese ka një gjatësi prej rreth 41 m, me tre hapësira mbështetëse (3×13.5 m) dhe një gjerësi totale prej rreth 6.0 m, duke përfshirë një korsi të ngushtë qarkullimi pa trotuare.

Struktura përbëhet nga trarë betoni të armatosur të mbështetur mbi mbështetëse dhe shtylla murature dhe betoni. Bazuar në inspektimin në vend dhe vlerësimin strukturor, ura ndodhet në gjendje të degraduar, me problemet kryesore të mëposhtme:

- Degjenerim i elementeve të betonit, duke përfshirë çarje, shkëputje copa dhe armaturë të ekspozuar në trarë dhe pllakë;

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Mungesa e hidroizolimit efektiv dhe nyjeve të zgjerimit, që çon në infiltrim uji dhe degradim progresiv strukturor;
- Gjendje e dobët e mbështetëseve, veçanërisht në anën e Ersekës, me shenja erozioni, rritje bimësie dhe riparimesh të mëparshme të pa strukturuar;
- Kolona me themele të cekëta të prekura nga gërryerja lokale, erozioni dhe ulja;
- Shtrat i parregullt dhe i paprotëktuar i lumit, që kontribuon në paqëndrueshmëri hidraulike dhe rrezik të shtuar nga gërryerja;
- Pikëmbështetjet nuk janë përcaktuar qartë ose nuk janë bllokuar, duke shkaktuar lëvizje të kufizuara strukturore dhe stres shtesë mbi mbistrukturën;
- Mburojat e dëmtuara ose të munguara dhe mungesa e elementeve të sigurisë rrugore;
- Kalimi i ngushtë (afërsisht 4.2–6.0 m) me sipërfaqe të dëmtuar, që nuk përputhet me standardet e Rrugës së Kategorisë C.

Për më tepër, ura ekzistuese nuk ofron kapacitet hidraulik të mjaftueshëm në kushtet e rrjedhës maksimale dhe paraqet një cenueshmëri të shtuar ndaj ndikimeve të lidhura me klimën. Në përgjithësi, mangësitë strukturore, hidraulike dhe gjeometrike tregojnë se ura ekzistuese nuk është e përshtatshme për rehabilitimin për t'u përmbushur standardet aktuale dhe kërkesat e shërbimit afatgjatë.

2.2.2 Dizajni i Propozuar

Për të adresuar mangësitë e identifikuara dhe për të siguruar një kalim të sigurt dhe të qëndrueshem, zgjidhja e përzgjedhur propozon ndërtimin e një strukture të re ure që zëvendëson atë ekzistuese, së bashku me punimet e infrastrukturës rrugore dhe hidraulike përkatëse. Kjo zgjidhje, e cila është përcaktuar si Varianti 3, është përzgjedhur pas një vlerësimi teknik, hidrologjik dhe ekonomik.

Struktura e urës

Ura e propozuar do të ndërtohet përgjithësisht përgjatë boshtit ekzistues të rrugës, duke përmirësuar drejtimin, kapacitetin strukturor dhe performancën hidraulike. Ura e re ka këto karakteristika kryesore:

- Gjatësi totale prej rreth 57,1 m, e përbërë nga dy hapësira (23 + 23 m);
- Superstrukturë e formuar nga 7 trarë dyfish të T prej betoni të paraprestuar të parapërgatitur, të vendosur në intervale prej rreth 1,20 m;
- Pllakë mbulesë prej betoni të armatosur (afërsisht 0,20 m e trashë) me trarë diafragme tërthorë;
- Gjerësi totale e mbulesës 10,00 m, duke përfshirë:
 - dy korsi për trafik (2 × 3,5 m),
 - dy trotuare për këmbësorë (2 × 1,5 m);
- Mbështetëse nga betoni i armatosur dhe një shtyllë qendrore, të orientuara paralel me rrjedhën e lumit;
- Mbështetëse elastomerike prej neopreni për të përballuar lëvizjet strukturore.

Struktura e re është projektuar në përputhje me standardet e Eurokodit dhe përfshin masa për rezistencë ndaj ndryshimeve klimatike, duke përfshirë rritjen e kapacitetit hidraulik dhe përmirësimin e mbrojtjes nga gërryerja.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Figura 5. Pamje ajrore e urës ekzistuese dhe skema përfundimtare e projektimit të urës së re

Infrastruktura e Rrugës dhe e Qasjes

Projekti përfshin të gjithë infrastrukturën rrugore të lidhur që është e nevojshme për të integruar urën e re në korridorin ekzistues SH75, duke përfshirë:

- Seksionet e rrugës së qasjes në të dyja anët e urës, duke siguruar një tranzicion të qetë midis strukturës së re dhe shtrirjes ekzistuese të rrugës;
- Përshtatjen e gjeometrisë së rrugës dhe mbushjeve brenda zonës së menjëhershme të ndikimit të urës;
- Rikonstruktionin dhe zgjerimin e shtresave të rrugës për t'u përshtatur me prerjen e re të urës;
- Përmirësimet lokale të dukshmërisë dhe kushteve të sigurisë.

Këto seksione rrugore, duke përfshirë të gjitha punimet lidhëse dhe mbushjet, përbëjnë një pjesë integrale të gjurmës së Projektit.

Drainazh, Kalime Ujore dhe Punime Hidraulike

Projekti përfshin një sistem të gjithanshëm për menaxhimin e drenazhit dhe hidraulikës, duke përfshirë:

- Një sistem drenazhi për kalën e urës për të mbledhur dhe shkarkuar në mënyrë të sigurt ujërat e rrjedhshme;
- Kanalet anësore të drenazhit përgjatë rrugëve të qasjes për të parandaluar grumbullimin e ujit dhe për të mbrojtur strukturën e asfaltit;
- Struktura të drenazhit kryq (kalime ujore) aty ku kërkohet për të ruajtur rrjedhën natyrale të ujërave sipërfaqësore;
- Punime inxhinierike të lumit, duke përfshirë:

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- pastrimin dhe rimodelimin e shtratit të lumit pas shembjes,
- instalimin e mbrojtjes me shkëmbinj rreth mbështetëseve dhe pilonit,
- masa mbrojtëse kundër gërryerjes për të siguruar stabilitet afatgjatë,
- menaxhimin e sedimenteve për të ruajtur kapacitetin e rrjedhës.

Këto ndërhyrje janë projektuar për të përmirësuar performancën hidraulike dhe për të reduktuar rreziqet nga përmytjet dhe erozioni.

Shkatërrimi dhe Restaurimi i Lumit

Struktura ekzistuese e urës, duke përfshirë mbështetëset, kolonat dhe elementët prej guri, do të shkatërrohet duke përdorur metoda të kontrolluara ndërtimi. Të gjitha mbeturinat nga shkatërrimi do të hiqen nga kanali i lumit dhe do të transportohen në impiante të miratuara për hedhje ose riciklim.

Pas ndërtimit, shtrati i lumit do të pastrohet dhe stabilizohet, dhe do të instalohen masa mbrojtëse si mbrojtje shkëmbore ose struktura të ngjashme për të parandaluar erozionin e ardhshëm dhe për të siguruar integritetin afatgjatë të urës së re.

Punime të Përkohshme dhe Objektet e Ndërtimit

Projekti përfshin infrastrukturën e përkohshme të nevojshme për ndërtimin, si:

- rrugë të përkohshme hyrjeje dhe platforma pune;
- zona magazinimi për pajisje dhe materiale;
- zona për prefabrikim dhe montim të elementeve strukturore;
- masa të përkohshme për menaxhimin e trafikut.

Materialet e ndërtimit do të sigurohen nga objekte të licencuara ose, kur të jetë e nevojshme, nga një impiant i përkohshëm i themeluar nga Kontraktori. Çdo impiant i tillë i përkohshëm do të konsiderohet pjesë e Projektit dhe do t'i nënshtrohet kërkesave për menaxhimin mjedisor dhe social, duke përfshirë zgjedhjen e vendndodhjes, zbutjen e ndikimit dhe rivendosjen.

Dizajni për sigurimin e rrjedhës ekologjike

Tek Ura Selenica 4, struktura e re ndjek shtrirjen ekzistuese, duke ruajtur korridorin e rrjedhës së vendosur dhe duke përmirësuar performancën hidraulike përmes një numri të reduktuar pilonësh dhe shtrirjes së tyre paralele me rrjedhën. Dizajni minimizon ndërhyrjen në kanalin natyral të rrjedhës së ulët dhe siguron që kushtet e rrjedhës bazë të ruhen, me një transport të përmirësuar dhe turbulencë ose pengesë të reduktuar të lokalizuar.

Siguria e Rrugës dhe Infrastruktura Ndihmëse

Projekti përfshin instalimin e:

- gardrileve dhe parapeteve;

- sinjalistikës dhe shenjave rrugore;
- reflektuesve dhe elementeve të sigurisë;
- kalimeve për këmbësorë të integruara brenda seksionit të urës.

2.3 Ura e Drithasit

2.3.1 Përshkrimi i Urës Ekzistuese

Ura e Drithasit ndodhet pranë fshatit Drithas në rrethin e Korçës, në juglindje të Shqipërisë, përgjatë rrugës kombëtare SH101. Ura siguron një lidhje të rëndësishme midis fshatit, tokave bujqësore përreth dhe rrjetit kombëtar të rrugëve.

Sipas raportit të projektimit të detajuar (faqe 10), ura ekzistuese është një strukturë betoni të armatosur me karakteristikat e mëposhtme:

- gjatësi totale prej afërsisht 51 m;
- gjerësi prej afërsisht 6.0 m;
- shtrirje të shumta (shtrirjet qendrore prej afërsisht 11.4 m dhe shtrirjet anësore prej afërsisht 8.3 m);
- trashësia e rrugës përbëhet nga dy korsi të ngushta trafiku (rreth 2.1 m secila);
- ofron hapësirë të kufizuar për këmbësorë (trotuar i ngushtë prej rreth 0.9 m);
- nuk ka shpatet e përcaktuara.

Ura u ndërtua afërsisht gjatë periudhës 1960–1970 dhe aktualisht tregon shenja të degradimit strukturor dhe të reduktimit të aftësisë së shërbimit. Inspektimet strukturore dhe vëzhgimet në vendidentifikuan mangësitë kryesore të mëposhtme:

- degjenerim i elementeve të betonit të armatosur, duke përfshirë çarje, degradim të sipërfaqes dhe ekspozim të armaturës;
- kapacitet të kufizuar strukturor, i pasqyruar nga kufizimet e trafikut (afërsisht kufi ngarkese 24 ton);
- kapacitet hidraulik të pamjaftueshëm, që rrit ndjeshmërinë ndaj përmbytjeve dhe grumbullimit të mbeturinave;
- ekspozimi i elementeve të nënstrukturës ndaj rrjedhës së lumit dhe proceseve të erozionit;
- kushtet e pamjaftueshme të sigurisë rrugore, duke përfshirë mungesën e sinjalistikës horizontale të duhur dhe gjerësinë e kufizuar të korsisë së qarkullimit;
- mungesa e sistemeve moderne të kullimit dhe mbrojtja e pamjaftueshme kundër infiltrimit të ujit.

Këto mangësi reduktojnë sigurinë operative dhe qëndrueshmërinë e urës dhe tregojnë se struktura ekzistuese nuk i përmbush standardet aktuale inxhinierike, hidraulike dhe të sigurisë rrugore.

2.3.2 Dizajni i Propozuar

Për të adresuar mangësitë e identifikuara, zgjidhja e përzgjedhur propozon ndërtimin e një ure të re në një bosht të ri rrugor, i vendosur në afërsi të strukturës ekzistuese, duke ruajtur urën ekzistuese në funksion gjatë ndërtimit (Përmbledhje Ekzekutive).

Kjo zgjidhje, e cila është përcaktuar si Varianti 3, është përzgjedhur bazuar në konsiderata teknike, hidraulike dhe ekonomike.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Struktura e Urës

Ura e propozuar ka karakteristikat kryesore të mëposhtme:

- gjatësia totale rreth 69 m, e përbërë nga tre hapësira (18.75 + 22.8 + 18.75 m);
- superstruktura e formuar nga trarë betoni të parandëruar në formë T, të lidhur me një pllakë shtrese betoni të armuar;
- seksion tërthor i përbërë nga katër trarë, të vendosur në një distancë prej rreth 2.20 m nga njëri-tjetri;
- gjërësi totale e tabanit të urës prej rreth 10.00 m, duke përfshirë:
 - dy kors qarkullimi (2 × 3.5 m),
 - dy trotuare për këmbësorë (2 × 1.5 m);
- mbështetëse fundore (abutmente) prej betoni të armuar dhe dy pilastra, të orientuar paralelisht me rrjedhën e lumit për të përmirësuar performancën hidraulike.

Projektimi siguron përmirësim të kapacitetit mbajtës, qëndrueshmërisë dhe përputhshmërisë me standardet Eurocode, duke integruar gjithashtu masa për rritjen e rezistencës ndaj ndryshimeve klimatike.

Figura 6. Pamje ajrore e urës ekzistuese dhe paraqitja e projektit përfundimtar të urës së re.

Traseja Rrugore dhe Rrugët e Aksesit

Ura e re do të ndërtohet në një trase të re ngjitur me korridorin ekzistues rrugor, duke mundësuar vazhdimin e qarkullimit të trafikut gjatë periudhës së ndërtimit.

Projekti përfshin:

- rrugët e aksesit në të dy anët e urës, të cilat lidhin strukturën e re me rrugën ekzistuese SH101;
- ndërtimin e argjinaturave rrugore dhe punimeve të lidhjes, duke siguruar një kalim të qetë ndërmjet trasesë së re dhe rrjetit ekzistues rrugor;

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- përmirësime lokale gjeometrike për të rritur sigurinë rrugore, dukshmërinë dhe performancën operationale të rrugës.

Të gjitha rrugët e aksesit dhe punimet e lidhura me to konsiderohen pjesë e gjurmës së Projektit.

Sistemi i Kullimit, Tombinot dhe Punimet Hidraulike

Projekti përfshin një sistem të plotë të menaxhimit të kullimit dhe ujërave, i cili përfshin:

- sistemin e kullimit të tabanit të urës për grumbullimin dhe shkarkimin e kontrolluar të ujërave sipërfaqësore;
- sistemet anësore të kullimit përgjatë rrugëve të aksesit për të parandaluar grumbullimin e ujit dhe për të mbrojtur infrastrukturën rrugore;
- struktura të kullimit transversal (tombino) aty ku kërkohet, për të ruajtur rrjedhën natyrore të ujërave sipërfaqësore;
- punime inxhinierike në shtratlumë, duke përfshirë:
 - riformësimin dhe pastrimin e shtratit të lumit;
 - vendosjen e mbrojtjes me gurë (riprap) pranë abutmenteve dhe pilastrave;
 - masa mbrojtëse kundër gërryerjes së shtratit (scour);
 - menaxhimin e sedimenteve për ruajtjen e kapacitetit hidraulik.

Projektimi përfshin masa për rritjen e rezistencës ndaj ndryshimeve klimatike, duke marrë parasysh prurjet maksimale sipas skenarëve të ndryshimeve klimatike dhe duke siguruar lartësi të shtuar të kalimit për të reduktuar rrezikun e përmytjeve.

Punimet e Përkohshme dhe Infrastruktura e Ndërtimit

Projekti përfshin infrastrukturën e përkohshme të nevojshme për zbatimin e punimeve, si:

- rrugë të përkohshme aksesit dhe platforma pune;
- zona për magazinimin e materialeve dhe parkimin e pajisjeve;
- zona për parafabrikimin dhe montimin e elementeve strukturore;
- masa të përkohshme për menaxhimin e trafikut, me qëllim ruajtjen e qarkullimit.

Materialet e ndërtimit do të sigurohen nga impiante të licencuara ose, kur të jetë e nevojshme, nga impiante të përkohshme të ngritura nga Kontraktori. Çdo impiant i përkohshëm do të konsiderohet pjesë e Projektit dhe do t'i nënshtrohet kërkesave për menaxhimin mjedisor dhe social.

Projektimi për Garantimin e Prurjes Ekologjike

Në Urën e Drithasit mbi Përroin Dunavec, traseja e re dhe konfigurimi i optimizuar me shumë hapësira (spane) reduktojnë ndërhyrjen në kanal aktiv të rrjedhës dhe ruajnë një korridor të përcaktuar për rrjedhën në periudhat me prurje të ulëta.

Punimet e ndërtimit do të realizohen në faza, në mënyrë që të sigurohet rrjedhja e vazhdueshme e ujit gjatë gjithë periudhës së zbatimit. Ndërkohë, projekti përfundimtar përmirëson efikasitetin hidraulik dhe ruan vazhdimësinë e prurjes bazë në nënpellgun e Devollit, duke mbështetur funksionet ekologjike në rrjedhën e poshtme.

Prishja e Urës Ekzistuese dhe Rehabilitimi i Zonës

Pas ndërtimit të urës së re, ura ekzistuese mund të nxirret jashtë funksionit ose të hiqet pjesërisht (sipas metodologjisë përfundimtare të ndërtimit), duke përfshirë:

- heqjen e elementeve strukturore, kur kërkohet;
- pastrimin e mbetjeve nga kanali i lumit;
- stabilizimin e segmenteve të prekura të lumit;
- zbatimin e masave mbrojtëse kundër erozionit.
- Siguria Rrugore dhe Infrastruktura Ndihmëse

Projekti përfshin instalimin e:

- barrierave mbrojtëse dhe parapeteve;
- sinjalistikës horizontale dhe vertikale rrugore;
- reflektorëve dhe elementeve të tjera të sigurisë;
- trotuareve për këmbësorë të integruara në seksionin e urës.

2.2 Zona e Ndikimit

Në përputhje me ESS1, Zona e Ndikimit (Area of Influence – AoI) për nënprojektet e Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi është përcaktuar për të përfshirë të gjitha zonat që mund të përjetojnë ndikime mjedisore dhe sociale të drejtpërdrejta, të tërthorta ose kumulative si rezultat i aktiviteteve të projektit.

Për qartësi, Zona e Ndikimit është strukturuar si më poshtë:

Gjurma Kryesore e Ndërtimit

Zona kryesore e ndikimit përfshin gjurmën e drejtpërdrejtë të punimeve të urës, duke përfshirë:

- trasenë e re të urës për Urat Selenica 1-2-3 dhe Drithasi;
- themelet;
- pilastrat;
- abutmentet;
- tabanin e urës;
- punimet për orientimin dhe stabilizimin e rrjedhës së lumit;
- masat mbrojtëse kundër gërryerjes së shtratit;
- segmentet e rrugëve lidhëse që lidhen drejtpërdrejt me urën.

Kjo zonë përfshin gjithashtu:

- zonat e përkohshme të punës brenda shtratit të lumit të nevojshme për ndërtimin e themeleve;
- koferdamet (struktura të përkohshme për izolimin e ujit);
- devijimet e përkohshme të rrjedhës;
- zonat e prekura nga prishja e urës ekzistuese.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Zonat Ndhmëse dhe të Përdorimit të Përkohshëm

Zona dytësore e ndikimit përfshin të gjitha hapësirat ndihmëse të nevojshme për mbështetjen e aktiviteteve të ndërtimit, si:

- rrugët e përkohshme të aksesit;
- zonat e depozitimit të materialeve dhe pajisjeve;
- hapësirat e parkimit të makinerive;
- çdo platformë pune e përkohshme.

Në momentin e përgatitjes së PMMS-së (ESMP), parashikohet që objektet e kontraktorit, si kampet e punëtorëve, impiantet e prodhimit të betonit dhe zonat kryesore të magazinimit të materialeve, të vendosen jashtë kantierit, përtej gjurmës së drejtpërdrejtë të urës.

Në rast se krijohen objekte të përkohshme brenda ose jashtë kantierit, vendndodhja e tyre do t'i nënshtrohet miratimit paraprak nga Ekipi i Zbatimit të Projektit dhe do të konsiderohet plotësisht pjesë e Zonës së Ndikimit të përcaktuar.

Të gjitha objektet jashtë kantierit, duke përfshirë kampet e kontraktorit, oborret e magazinimit të materialeve, impiantet e betonit, impiantet e furnizimit me asfalt, si dhe zonat e huazimit ose depozitimit të materialeve (nëse kërkohen), do të menaxhohen në përputhje të plotë me në përputhje me këtë PMMS (ESMP), legjislacionin kombëtar në fuqi dhe Standardet Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore.

Asfalti i nevojshëm për punimet do të sigurohet nga impiante asfalti të licencuara dhe të miratuara, qoftë nga impiante ekzistuese tregtare ose nga një impiant i përkohshëm i ngritur nga Kontraktori, i cili do t'i nënshtrohet procesit paraprak të shqyrtimit, vlerësimit dhe miratimit në përputhje me kërkesat e ESS1. Asnjë impiant nuk mund të operojë pa qenë më parë i shqyrtuar, vlerësuar dhe miratuar në përputhje me këto kërkesa.

Zonat e Ndikimit të Tërthortë dhe në Rrjedhën e Poshtme

Zona terciare e ndikimit (AoI) përfshin zonat që mund të preken nga ndikime të tërthorta ose ndikime në rrjedhën e poshtme, veçanërisht përgjatë Përroit Qinami, Përroit Selenicë dhe Lumit Dunavec.

Kjo përfshin segmentet e lumenjve në rrjedhën e poshtme që mund të përjetojnë ndryshime të përkohshme dhe të lokalizuara në cilësinë e ujit, transportin e sedimenteve ose kushtet e rrjedhës gjatë periudhës së ndërtimit, si dhe komunitetet përreth dhe përdoruesit e rrugës që mund të ndikohen nga trafiku i ndërtimit, zhurma, pluhuri ose kufizimet e përkohshme të aksesit.

Përcaktimi i Zonës së Ndikimit do të konfirmohet dhe, kur të jetë e nevojshme, do të përditësohet gjatë planifikimit të detajuar të punimeve. Çdo ndryshim në metodat e ndërtimit, vendndodhjen e objekteve të përkohshme ose punimet ndihmëse që mund të zgjerojnë Zonën e Ndikimit do të kërkojë rishikimin dhe përditësimin e PMMS-së (ESMP) dhe masave përkatëse të menaxhimit, për të siguruar përputhshmëri të vazhdueshme me kërkesat e ESS1.

3. Informacioni Bazë Mjedisor dhe Social dhe Përshkrimi i Vendndodhjes

Ky seksion paraqet një përshkrim të përmblëdhur, të bazuar te receptorët mjedisorë dhe socialë, të kushteve bazë mjedisore dhe sociale brenda Zonës së Ndikimit për nënprojektet e Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi.

Të dhënat bazë janë nxjerrë nga listat e kontrollit të shqyrtimit të projektit, Raporti i Përcaktimit të Fushës së Vlerësimit Mjedisor dhe Social për Urat e Grupit B, si dhe nga dokumentacioni specifik i

projektimit dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis (VNM) për secilin projekt. Përshkrimi fokusohet në aspektet mjedisore dhe sociale që janë të rëndësishme për vlerësimin dhe menaxhimin e ndikimeve në kuadër të kësaj PMMS-je.

3.1 Vendndodhja e Projektit dhe Përdorimi i Tokës

3.1.1 Ura Selenica 1-2-3

Urat Selenica 1, 2 dhe 3 ndodhen në Qarkun e Korçës, në pjesën juglindore të Shqipërisë, përgjatë rrugës kombëtare SH75, e cila lidh fshatin Selenicë me fshatin Qinam dhe zonat rurale përreth.

Të tre urat janë të vendosura brenda të njëjtit korridor lumor të Përroit Qinami dhe formojnë një seri kalimesh të vendosura pranë njëra-tjetrës përgjatë trasesë ekzistuese të rrugës.

Këto struktura luajnë një rol të rëndësishëm funksional në mundësimin e lëvizjes së automjeteve dhe trafikut lokal ndërmjet të dy anëve të përroit, duke lehtësuar aksesin në tokat bujqësore, parcelat e kultivuara dhe vendbanimet rurale të shpërndara në zonën përreth. Për rrjedhojë, ato janë thelbësore për ruajtjen e lidhshmërisë lokale dhe mbështetjen e aktiviteteve bujqësore, të cilat përbëjnë veprimtarinë ekonomike dominuese në këtë zonë.

Në një shkallë më të gjerë, korridori rrugor SH75 përbën një aks të rëndësishëm rajonal në zonën e Korçës, duke lidhur komunitetet rurale dhe duke mundësuar lëvizjen ndërmjet fshatrave dhe qendrave lokale ekonomike. Për këtë arsye, urat kontribuojnë si në aksesueshmërinë lokale ashtu edhe në lidhshmërinë rajonale, duke mbështetur ndërveprimet sociale dhe ekonomike në të gjithë zonën.

Konfigurimi ekzistues përbëhet nga tre struktura urash të njëpasnjëshme, të vendosura përgjatë boshtit aktual të rrugës brenda të njëjtit korridor lumor. Siç paraqitet në raportin e projektimit (ortofoto dhe vizatimet e trasesë), ndërhyrja e propozuar përfshin ndërtimin e një ure të re të vetme mbi një trase të re rrugore, të vendosur në lindje të urave ekzistuese.

Traseja e re shtrihet afërsisht paralelisht me korridorin ekzistues rrugor, me një zhvendosje anësore të vlerësuar prej 20–40 m, në varësi të segmentit, duke ruajtur të njëjtën zonë të përgjithshme të kalimit të lumit.

Ky konfigurim mundëson që urat ekzistuese të mbeten funksionale gjatë periudhës së ndërtimit, duke minimizuar kështu ndërprerjet e trafikut dhe të aksesit lokal. Për më tepër, traseja e re përmirëson karakteristikat gjeometrike të rrugës dhe adreson kufizimet hidraulike që lidhen me konfigurimin aktual me disa ura të njëpasnjëshme

Gjurma e urës së re dhe e rrugëve shoqëruese të aksesit do të sjellë një ndryshim të kufizuar në përdorimin e tokës, të vlerësuar në rreth 0.4 ha, duke prekur kryesisht toka bujqësore dhe zona marginale me barishte.

Pjesa më e madhe e tokës brenda Zonës së Ndikimit është pronë publike, ndërsa vetëm një pjesë e vogël e tokës në pronësi private mund të preket nga projekti.

Marrëdhënia ndërmjet strukturave ekzistuese dhe atyre të propozuara, përfshirë pozicionin e tyre relativ, orientimin e trasesë dhe kontekstin përreth, paraqitet në ortofotot dhe vizatimet e planimetrisë të përfshira në raportin e projektimit, të cilat tregojnë qartë orientimin paralel dhe zhvendosjen anësore ndërmjet korridoreve ekzistuese dhe të reja rrugore.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Figura 7: Vendndodhja e Urës Selenica 1-2-3

Sipas të dhënave të Corine Land Cover (CLC) 2018, pellgu i Përroit Qinami karakterizohet kryesisht nga kullota natyrore, të cilat mbulojnë afërsisht 50% të sipërfaqes totale. Ky tip mbulesë tokësore lidhet zakonisht me vegjetacion gjysmë-natyor, përfshirë bashkësi barishtore të përdorura për kullotje dhe aktivitete bujqësore me intensitet të ulët.

Përveç kullotave natyrore, pellgu përfshin edhe zona me tokë bujqësore, si fusha të punueshme dhe mozaikë bujqësorë heterogjenë, si dhe sipërfaqe të kufizuara me shkurre dhe pyje tranzitore. Zonat e ndërtuara janë të rralla dhe përbëhen kryesisht nga banesa të shpërndara rurale dhe grupe të vogla fshatrash, duke reflektuar nivelin e ulët të urbanizimit në zonë.

Mbizotërimi i kullotave natyrore tregon për një peizazh me presion relativisht të ulët antropogjen dhe me vlerë të moderuar ekologjike, i cili mbështet biodiversitetin lokal dhe shërbimet ekosistemike si mbrojtja e tokës dhe rregullimi i ujërave. Në të njëjtën kohë, prania e tokave bujqësore tregon se pellgu përdoret aktivisht për jetesën rurale.

Brenda Zonës së Ndikimit të Projektit, punimet e propozuara pritet të prekin kryesisht toka bujqësore dhe zona marginale me kullota, pa përfshirë konvertim të konsiderueshëm të tokës urbane ose pyjore.

Shpërndarja hapësinore e tipeve të mbulimit të tokës, siç paraqitet në hartën përkatëse, konfirmon karakterin kryesisht rural dhe gjysmë-natyor të zonës së projektit.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

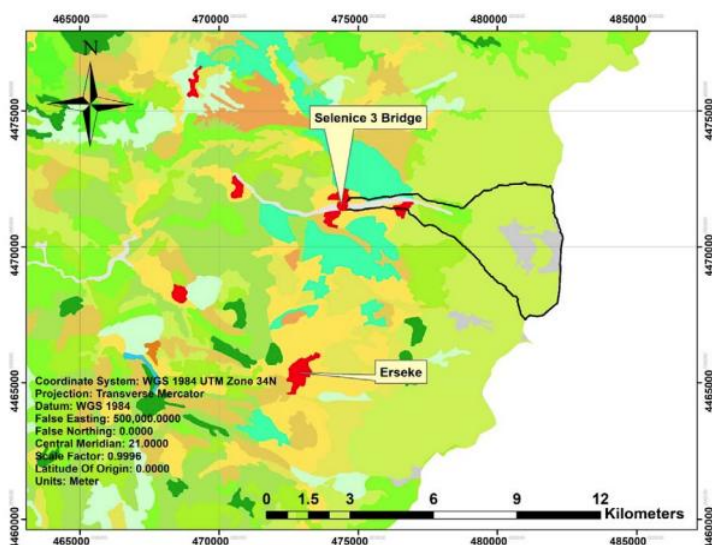

Figura 8: Harta e mbulimit të tokës për Selenica 1-2-3, 2018

Ura Selenica Nr. 4 ndodhet në Qarkun e Korçës, në pjesën juglindore të Shqipërisë, përgjatë rrugës kombëtare SH75, duke bërë pjesë në rrjetin sekondar rrugor ndërrurban që shërben komunitetet rurale përreth.

Ura gjendet në një mjedis kryesisht rural, i karakterizuar nga toka bujqësore, banesa të shpërndara dhe rrugë lokale aksesi, dhe përbën një lidhje të rëndësishme që mbështet lëvizshmërinë lokale dhe aktivitetet bujqësore.

Ura kalon mbi një përrua lokal dhe lehtëson lëvizjen e automjeteve dhe trafikut bujqësor ndërmjet të dy anëve të korridorit lumor. Ajo luan një rol kyç në ruajtjen e aksesit ndërmjet fshatit Selenicë, vendbanimeve përreth dhe tokave bujqësore, duke mbështetur aktivitetet ekonomike të përditshme dhe jetesën lokale.

Ura ekzistuese ndodhet përgjatë trasesë aktuale të rrugës brenda korridorit lumor, siç paraqitet në imazhet e inspektimit në terren dhe në vizatimet e planimetrisë të përfshira në raportin e projektimit.

Ndërhyrja e propozuar përfshin ndërtimin e një ure të re mbi të njëjtin aks rrugor, me vetëm ndryshime të vogla gjeometrike që synojnë përmirësimin e performancës strukturore dhe kapacitetit hidraulik. Si rezultat, ura e re do të zërë kryesisht të njëjtën gjurmë si struktura ekzistuese, me devijim anësor minimal dhe integrim të plotë brenda korridorit ekzistues rrugor.

Kjo qasje minimizon nevojën për devijime të mëdha të trasesë, redukton marrjen e tokës dhe kufizon ndikimet mjedisore dhe sociale të lidhura me projektin.

Gjurma e Projektit, përfshirë urën dhe segmentet e menjëhershme të aksesit, do të sjellë ndryshime të vogla dhe të lokalizuara në përdorimin e tokës, kryesisht brenda korridorit ekzistues rrugor dhe tokave bujqësore përreth.

Pronësia e tokës brenda Zonës së Ndikimit është kryesisht publike, ndërsa vetëm një pjesë e vogël e tokës në pronësi private mund të preket nga projekti.

Marrëdhënia ndërmjet strukturave ekzistuese dhe atyre të propozuara, përfshirë orientimin e tyre dhe pozicionimin në peizazhin përreth, paraqitet në vizatimet e projektimit dhe fotografitë e terrenit të përfshira në raportin e projektimit.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Figura 9: Vendndodhja e Urës Selenica 4

Sipas të dhënave të Corine Land Cover (CLC) 2018, pellgu i Përroit Selenicë karakterizohet kryesisht nga një kombinim i kullotave natyrore dhe tokave bujqësore të kultivuara, të cilat së bashku mbulojnë rreth 50% të sipërfaqes totale, siç paraqitet në Figurën 8: Harta e Mbulimit të Tokës (2018).

Zonat me kullota natyrore lidhen përgjithësisht me vegetacion gjysmë-natyror, përfshirë bashkësi barishtore të përdorura për kullotje dhe përdorim me intensitet të ulët të tokës, duke kontribuar në lidhshmërinë e peizazhit dhe duke mbështetur biodiversitetin lokal. Paralelisht, tokat e kultivuara përfshijnë toka arë jo të ujitura dhe zona bujqësore heterogjene, duke reflektuar rëndësinë e bujqësisë në pellg dhe rolin e saj në sigurimin e jetesës së komuniteteve lokale.

Përveç këtyre tipeve mbizotëruese të mbulimit të tokës, pellgu përfshin edhe një përqindje më të vogël të pyjeve tranzitore dhe shkurreve, fragmente pyjesh gjetherënëse, si dhe zona të kufizuara të ndërtuara të përfaqësuara nga vendbanime të shpërndara rurale dhe infrastrukturë lokale. Kjo përbërje tregon një peizazh kryesisht rural me ndikim të moderuar antropogjen dhe një mozaik habitatesh gjysmë-natyrorë dhe të modifikuar.

Brenda Zonës së Ndikimit të Projektit, përdorimi i tokës është në përputhje me karakteristikat më të gjera të pellgut, ku punimet e propozuara pritet të prekin kryesisht toka bujqësore dhe zona marginale me kullota, duke shmangur ndërhyrje të rëndësishme në zona pyjore ose me vegetacion të dendur.

Shpërndarja hapësinore e këtyre tipeve të mbulimit të tokës, siç paraqitet në Figurën 6, konfirmon nivelin relativisht të ulët të urbanizimit dhe mbizotërimin e përdorimeve rurale të tokës në zonën e projektit.

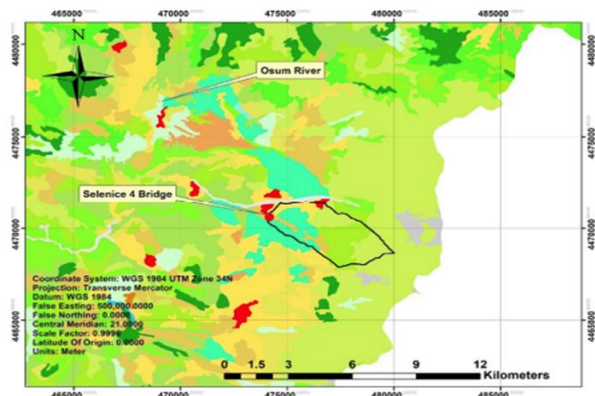

Figura 10: Harta e mbulimit të tokës për Selenica 4, 2018

3.1.3 Ura e Drithasit

Ura e Drithasit ndodhet në Qarkun e Korçës, në pjesën juglindore të Shqipërisë, brenda njësisë administrative të Komunës Libonik, pranë fshatit Drithas, nga i cili merr edhe emrin. Struktura është e vendosur përgjatë rrugës kombëtare SH101, duke bërë pjesë në rrjetin sekondar rrugor ndërrurban që përshkon pjesën veriore të Fushës së Korçës.

Ura kalon mbi Përroin Dunavec, duke mundësuar lëvizjen e automjeteve dhe trafikut lokal ndërmjet të dy anëve të korridorit lumor. Ajo luan një rol funksional të rëndësishëm në lidhjen e fshatit Drithas me tokat bujqësore dhe parcelat e kultivuara që ndodhen në anën e kundërt të përroit. Në këtë kontekst, ura është thelbësore për ruajtjen e aksesit të përditshëm për aktivitetet bujqësore dhe për mbështetjen e jetesës lokale. Në një shkallë më të gjerë, korridori rrugor SH101 përbën një aks të rëndësishëm transporti lokal brenda Fushës së Korçës, duke lehtësuar lidhshmërinë ndërmjet disa vendbanimeve të vendosura në të dy anët e fushës. Në veçanti, ai lidh fshatra në anën perëndimore (të majtë) si Maliq, Libonik, Drithas dhe Vloçisht, me vendbanime në anën lindore (të djathtë) si Zemblak, Plasë dhe Pojan, duke mbështetur si shkëmbimet ekonomike ashtu edhe ndërveprimet sociale në rajon.

Sipas dokumentacionit të projektimit, ura ndodhet në koordinatat afërsisht 40°42'20"N dhe 20°44'27"E, brenda një peizazhi kryesisht të rrafshët aluvial karakteristik për Fushën e Korçës. Zona përreth është kryesisht rurale, me përdorim toke të dominuar nga fusha bujqësore, kullota dhe vegjetacion gjysmë-natyror, të ndërthurura me banesa të shpërndara dhe rrugë lokale aksesit.

Lartësia e rrugës në vendndodhjen e urës është rreth 821.00 m mbi nivelin e detit, duke reflektuar pozicionin e saj në një pllajë relativisht të ngritur të Fushës së Korçës.

Figura 11: Vendndodhja e Urës Drithas

Përdorimi i tokës në zonën më të gjerë të ndikimit pasqyron një mozaik të tokave të kultivuara dhe vegjetacionit gjysmë-natyror, duke përfshirë:

- toka arë jo të ujitura dhe parcela bujqësore;
- kullota natyrore dhe zona kullotjeje;
- sipërfaqe me shkurre dhe vegjetacion tranzitor;
- zona të kufizuara të ndërtuara, të përbëra nga banesa të shpërndara dhe grupe të vogla rurale.

Siç ilustron në Raportin e Përcaktimit të Fushës Mjedisore dhe Sociale, zona e Projektit karakterizohet nga urbanizim i ulët dhe peizazhe kryesisht të modifikuara, ku përdorimi bujqësor përbën tipin dominues të përdorimit të tokës.

Projekti i propozuar përfshin ndërtimin e një ure të re mbi një trase të re, të vendosur në afërsi të strukturës ekzistuese, brenda të njëjtit korridor lumor. Traseja e re shtrihet paralelisht me rrugën ekzistuese në një distancë të shkurtër, duke minimizuar nevojën për marrje të gjerë të tokës dhe duke lejuar që ura ekzistuese të mbetet funksionale gjatë ndërtimit.

Gjurma e Projektit, përfshirë urën, rrugët e aksesit dhe infrastrukturën shoqëruese, do të sjellë ndryshime të kufizuara dhe të lokalizuara në përdorimin e tokës, duke prekur kryesisht tokë bujqësore dhe zona me vegjetacion marginal. Nuk parashikohen ndikime të rëndësishme në zona urbane, pyje apo toka të mbrojtura brenda zonës së menjëhershme të Projektit.

Pronësia e tokës brenda Zonës së Ndikimit është kryesisht publike, veçanërisht brenda korridorit ekzistues rrugor, ndërsa disa parcela bujqësore në pronësi private mund të preken nga traseja e re dhe punimet shoqëruese.

3.2 Ujërat Sipërfaqësore dhe Hidrologjia

3.2.1 Ura Selenica 1-2-3

Ura kalon mbi Përroit Qinami, një degë në nënpellgun e Lumit Vodica. Sipërfaqja e pellgut ujëmbledhës të Përroit Qinami është rreth 17.5 km², me një gjatësi totale të përroit prej rreth 9 km. Pellgu kufizohet në perëndim nga kufiri me Greqinë dhe në jug nga pellgu i Përroit Selenicë; të dy përroinj të bashkohen në rrjedhën e poshtme duke formuar Lumin Vodica.

Lartësia më e madhe brenda pellgut të Qinamit arrin rreth 2,400 m mbi nivelin e detit, ndërsa vendndodhja e urës ndodhet në rreth 1,046 m mbi nivelin e detit.

Nga pikëpamja hidrologjike, Përroi Qinami shfaq një regjim tipik mesdhetar malor, të karakterizuar nga sezonaliteti i theksuar. Kushtet e rrjedhës dominohen nga reshjet dhe shkrirja e dëborës gjatë vjeshtës së vonë, dimrit dhe pranverës së hershme, ndërsa gjatë verës regjistrohen prurje dukshëm më të ulëta.

Në mungesë të një kërkese të përcaktuar zyrtarisht për prurje ekologjike, ky PMMS (ESMP) merr si bazë konceptin e regjimit natyror të prurjes bazë (baseflow), si kusht referencë që duhet ruajtur. Regjimi natyror i prurjes bazë i referohet pjesës së rrjedhës që mbahet midis ngjarjeve të reshjeve, e ushqyer kryesisht nga ujërat nëntokësore dhe rrjedhjet e vonuara nëntokësore.

Bazuar në karakteristikat e pellgut, ky regjim mund të përshkruhet si më poshtë:

Gjatë periudhave të thata, Përroi Qinami mban një rrjedhë të ulët, por të vazhdueshme, të mbështetur nga kontributi i ujërave nëntokësore nga formacione malore të çara.

Përroi shfaq ndryshueshmëri të lartë brenda vitit, me prurje maksimale gjatë stinëve të lagështa dhe prurje minimale, por ekologjikisht të rëndësishme, gjatë muajve të verës.

Prurja bazë siguron lidhshmëri hidraulike përgjatë korridorit lumor, duke mbështetur habitatet ujore, vazhdimësinë e transportit të sedimenteve dhe lidhjet ekologjike brenda nënpellgut të Vodicës.

Ky regjim natyror i prurjes bazë përbën bazën mjedisore që duhet ruajtur gjatë fazës së ndërtimit dhe asaj operacionale të projektit. Në projektim, kjo sigurohet në të tre vendndodhjet e urave përmes përdorimit të strukturave me hapësirë të lirë (open-span), të cilat ruajnë vazhdimësinë e plotë të lumit, shmangin çdo marrje apo devijim të rrjedhës dhe ruajnë kushtet natyrore të rrjedhës së ulët.

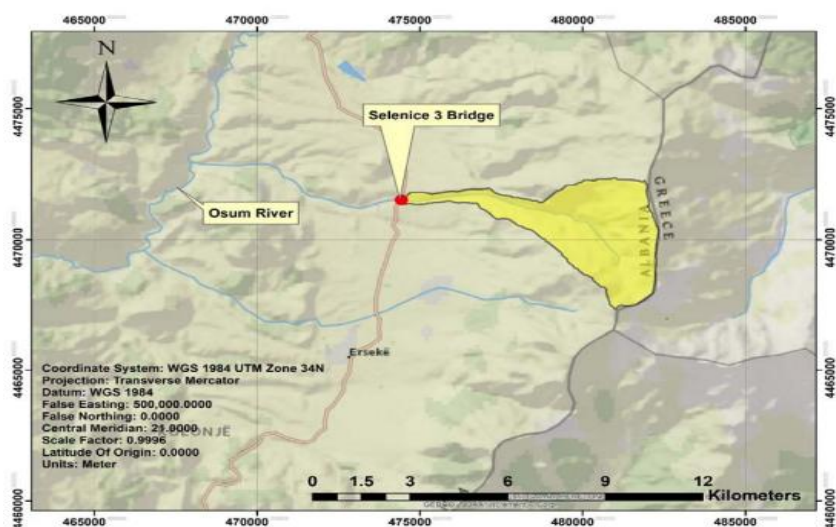

Figura 12: Pellgu ujëmbledhës i Përroit Qinami

3.2.2 Ura Selenica 4

Ura kalon mbi Përroit Selenicë, një degë në nënpellgun e Lumit Vodica. Sipërfaqja e pellgut ujëmbledhës të Përroit Selenicë është rreth 11.55 km², me një gjatësi totale të përroit prej rreth 6.5 km. Pellgu kufizohet në perëndim nga kufiri me Greqinë dhe në veri nga pellgu i Përroit Qinami; të dy përroitjët bashkohen në rrjedhën e poshtme duke formuar Lumin Vodica.

Nga pikëpamja hidrologjike, Përroi Selenicë përfaqëson një pellg të vogël malor me regjim mesdhetar të rrjedhjes, i karakterizuar nga ndryshueshmëri e theksuar sezonale. Prurjet e ujit janë të ndikuara kryesisht nga reshjet dhe shkrija e dëborës gjatë sezonit të lagësht, ndërsa gjatë periudhës së verës prurjet reduktohen ndjeshëm dhe mbështeten kryesisht në kontributin e ujërave nëntokësore.

Në mungesë të një kërkese të përcaktuar zyrtarisht për prurje ekologjike, ky PMMS (ESMP) merr si referencë kushtin bazë të regjimit natyror të prurjes bazë (baseflow), i cili duhet të ruhet. Regjimi natyror i prurjes bazë përfaqëson komponentin e qëndrueshëm të rrjedhës ndërmjet ngjarjeve të reshjeve, i kontrolluar nga shkarkimi i ujërave nëntokësore dhe proceset e rrjedhjes nëntokësore.

Bazuar në karakteristikat e pellgut ujëmbledhës, regjimi natyror i prurjes bazë të Përroit Selenicë mund të përshkruhet si më poshtë:

Gjatë periudhave të thata, përroi mban një rrjedhë të ulët, por të vazhdueshme, të mbështetur nga kontributet e ujërave nëntokësore nga formacione gjeologjike të çara dhe të përshkueshme.

Regjimi hidrologjik shfaq luhatje të theksuara sezonale, me prurje të larta gjatë sezonit të lagësht dhe prurje të reduktuara, por ekologjikisht të rëndësishme, gjatë verës.

Prurja bazë siguron lidhshmëri gjatësore të rrjedhës ujore, duke mbështetur habitatet ujore, duke ruajtur kushtet fiziko-kimike dhe duke mundësuar proceset ekologjike brenda nënpellgut të Vodices.

Ky regjim natyror i prurjes bazë përbën kushtin hidrologjik bazë që duhet ruajtur gjatë gjithë zbatimit të projektit.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

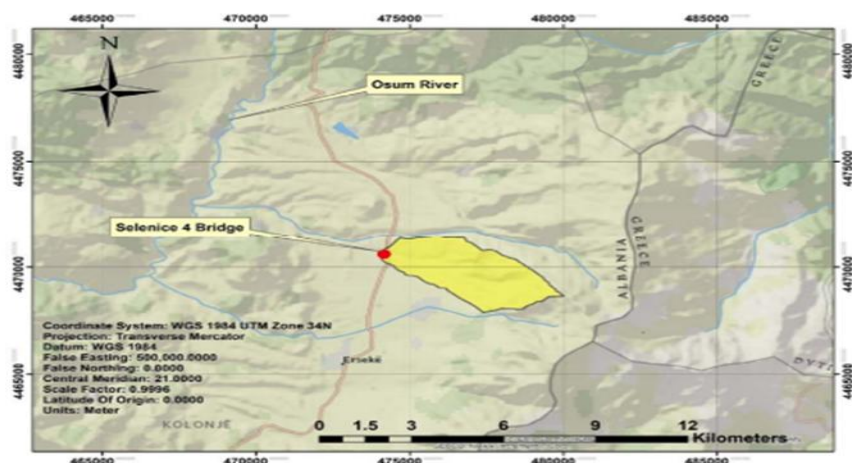

Figura 8: Pellgu ujëmbledhës i Përroit Selenicë

3.2.3 Ura e Drithasit

Ura kalon mbi Përroit Dunavec, një degë e Lumit Devoll. Lumi Devoll bën pjesë në pellgun e Lumit Seman, i cili në fund derdhet në Detin Adriatik. Përroi Dunavec është një rrjedhë ujore e vogël malore brenda këtij sistemi më të gjerë hidrologjik, duke kontribuar në prurjen e përgjithshme dhe në lidhshmërinë ekologjike të nënpellgut të Devollit.

Nga pikëpamja hidrologjike, Përroi Dunavec shfaq një regjim tipik mesdhetar me ndryshueshmëri të theksuar sezonale. Kushtet e rrjedhës karakterizohen nga prurje më të larta gjatë dimrit dhe pranverës, të shkaktuara nga reshjet dhe shkrija e dëborës, ndërsa gjatë verës dhe fillimit të vjeshtës prurjet reduktohen ndjeshëm. Gjatë këtyre periudhave të thata, përroi mbështetet kryesisht në kontributin e ujërave nëntokësore për të ruajtur rrjedhën.

Në mungesë të një kërkese të përcaktuar zyrtarisht për prurje ekologjike, ky PMMS (ESMP) merr si bazë kushtin referencë të regjimit natyror të prurjes bazë (baseflow), i cili duhet të ruhet. Regjimi natyror i prurjes bazë përfaqëson komponentin e qëndrueshëm të rrjedhës ndërmjet ngjarjeve të reshjeve, i mbështetur nga shkarkimi i ujërave nëntokësore dhe rrjedhjet e vonuara nëntokësore.

Bazuar në karakteristikat e pellgut ujëmbledhës, ky regjim mund të përshkruhet si më poshtë:

Gjatë periudhave të thata, Përroi Dunavec mban një rrjedhë të ulët, por të vazhdueshme, të mbështetur nga kontributet e ujërave nëntokësore nga formacione gjeologjike lokale.

Përroi shfaq ndryshueshmëri të lartë brenda vitit, me prurje maksimale gjatë sezonit të lagësht dhe prurje minimale, por ekologjikisht të domosdoshme, gjatë verës.

Prurja bazë siguron vazhdimësinë hidrologjike dhe ekologjike, duke mbështetur habitatet ujore, duke ruajtur cilësinë e ujit dhe duke mundësuar proceset e transportit të sedimenteve brenda nënpellgut të Devollit.

Ky regjim natyror i prurjes bazë përbën kushtin hidrologjik bazë që duhet ruajtur gjatë fazave të ndërtimit dhe operimit të projektit.

Vëzhgimet në terren tregojnë se brigjet e lumit pranë urës ekzistuese paraqesin erozion të lokalizuar dhe akumulim të sedimenteve të imta aluviale. Për rrjedhojë, korridori lumor është i ndjeshëm ndaj shqetësimeve të tilla si rritja e ngarkesës me sedimente, ngjarjet aksidentale të ndotjes dhe ndryshimet e përkohshme të kushteve të rrjedhës gjatë ndërtimit.

Këto ndryshime trajtohen në mënyrë të drejtpërdrejtë në PMMS, përmes masave të synuara zbutëse për të siguruar ruajtjen si të regjimit natyror të prurjes bazë, ashtu edhe të stabilitetit fizik të shtratit të përroit.

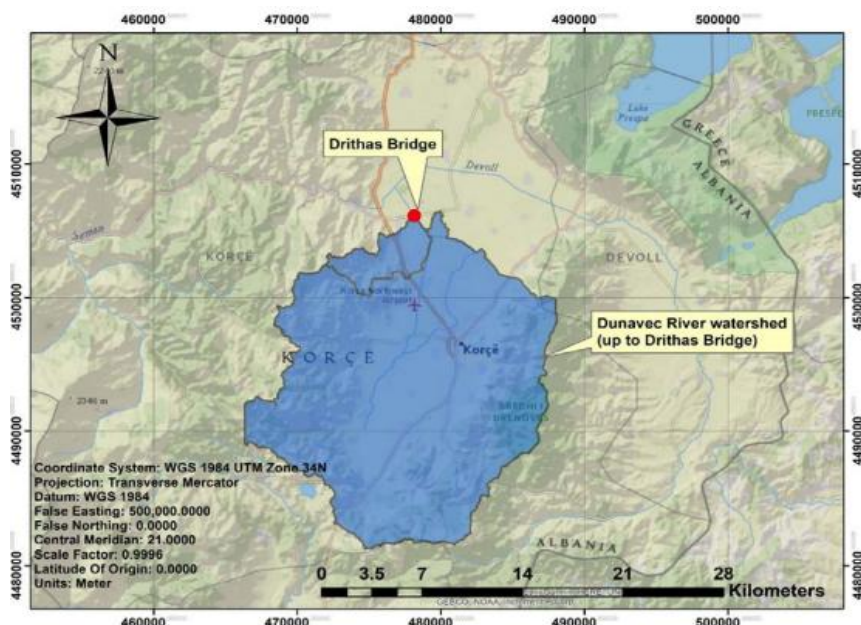

Figura 9: Pellgu ujëmbledhës i Lumit Dunavec (deri në Urën e Drithasit)

3.3 Përdoruesit e ujit në rrjedhën e poshtme dhe receptorët e ndjeshëm

3.3.1 Selenica 1–2–3

Në rrjedhën e poshtme të zonës së Projektit, Përroinjtë Selenicë (Urat 1–2–3) kontribuojnë në burimet lokale ujore që përdoren kryesisht për:

ujitje në shkallë të vogël, duke mbështetur bujqësinë për vetëjetesë dhe kultivimet sezonale në zonat rurale përreth;

ujitje të bagëtive dhe përdorime të kufizuara shtëpiake në vendbanime të shpërndara;

funksione ekologjike, duke mbështetur vegetacionin riparian dhe habitatet ujore brenda nënPELLGUT QINAMI–SELENICË–VODICA.

Megjithëse nuk identifikohen zona të mbrojtura të përcaktuara zyrtarisht menjëherë në rrjedhën e poshtme të urave, Përroinjtë Selenicë bashkohen me Përroi Qinami për të formuar sistemin e Lumit Vodica. Ky rrjet hidrologjik i ndërlidhur mbështet biodiversitetin lokal, ruan proceset e transportit të sedimenteve dhe siguron vazhdimësinë hidrologjike në të gjithë nënPELLGUN.

Duke marrë parasysh madhësinë relativisht të vogël të pellgjeve dhe ndryshueshmërinë sezonale të rrjedhës, receptorët në rrjedhën e poshtme konsiderohen me ndjeshmëri mesatare, veçanërisht gjatë periudhave me prurje të ulëta kur kapaciteti i hollimit është i kufizuar. Ndikimet e mundshme të lidhura me mobilizimin e sedimenteve, rritjen e turbullirës ose ndotjen aksidentale gjatë ndërtimit mund të përhapen në rrjedhën e poshtme nëse nuk menaxhohen siç duhet.

3.3.2 Selenica 4

Në rrjedhën e poshtme të zonës së Projektit, Përroi Selenicë në Urën Nr. 4 kontribuon në burimet lokale ujore të përdorura për:

ujitjen e parcelave bujqësore përgjatë luginës;

ujitjen e bagëtive dhe marrje të kufizuar uji për përdorim shtëpiak në familje rurale të afërta;

ruajtjen e funksioneve ekologjike, përfshirë mbështetjen e habitateve ripariane dhe specieve ujore brenda pjesës së sipërme të pellgut të Lumit Vodica.

Nuk identifikohen zona të mbrojtura në segmentin e afërt në rrjedhën e poshtme; megjithatë, përroi është pjesë e një sistemi më të gjerë hidrologjik që kontribuon në Lumin Vodica, i cili luan rol në ruajtjen e lidhshmërisë ekologjike rajonale.

Për shkak të morfologjisë së kufizuar të luginës dhe përdorimit lokal bujqësor, receptorët në rrjedhën e poshtme konsiderohen me ndjeshmëri mesatare, me cenueshmëri të veçantë ndaj:

rritjes së ngarkesës me sedimente nga aktivitetet e ndërtimit;

ndryshimeve të përkohshme të regjimit të rrjedhës;
degradimit të lokalizuar të cilësisë së ujit.

Megjithëse ndikimet pritet të jenë të lokalizuara dhe të përkohshme, kërkohen masa të përshtatshme zbutëse për të ruajtur funksionet ekologjike dhe përdorshmërinë e ujit në rrjedhën e poshtme.

3.3.3 Drithas

Në rrjedhën e poshtme të zonës së Projektit, Përroi Dunavec kontribuon në burimet lokale ujore të përdorura kryesisht për ujitje në shkallë të vogël, ujitje të bagëtive, përdorime të kufizuara shtëpiake në vendbanimet e afërta dhe funksione ekologjike që mbështesin habitatet ripariane dhe speciet ujore brenda nënpellgut të Devollit.

Megjithëse nuk identifikohen zona të mbrojtura të përcaktuara zyrtarisht menjëherë në pikën e kalimit, Përroi Dunavec derdhet në sistemin e Lumit Devoll, i cili mund të mbështesë habitate ekologjike të ndjeshme dhe kontribuon në pellgun më të gjerë të Lumit Seman. Këto sisteme në rrjedhën e poshtme janë të rëndësishme për ruajtjen e biodiversitetit rajonal, lidhshmërisë hidrologjike dhe proceseve të transportit të sedimenteve.

Mjedisi në rrjedhën e poshtme karakterizohet nga përdorim rural i tokës, duke përfshirë parcela bujqësore dhe vendbanime të shpërndara që mund të varen, drejtpërdrejt ose tërthorazi, nga disponueshmëria dhe cilësia e ujërave sipërfaqësore. Prandaj, megjithëse ndikimet pritet të jenë të lokalizuara dhe të përkohshme, receptorët ekologjikë në rrjedhën e poshtme dhe përdoruesit lokalë të ujit konsiderohen me ndjeshmëri mesatare, veçanërisht në lidhje me cilësinë e ujit, ngarkesën me sedimente dhe ndërprerjen e përkohshme të vazhdimësisë hidrologjike.

3.4 Biodiversiteti dhe Habitatet Natyrore

3.4.1 Ura Selenica 1-2-3

Habitatet ripariane janë të pranishme përgjatë Përroit Qinami, të karakterizuara nga vegjetacion galerik i përbërë nga shkurre, barishte dhe pemë të shpërndara tipike për rrjedhat ujore malore mesdhetare. Këto habitate mbështesin një gamë faune, përfshirë grupe shpendësh të dominuar kryesisht nga speciet e rendit Passeriformes, dhe luajnë rol të rëndësishëm ekologjik në stabilizimin e brigjeve, hijëzimin e rrjedhës ujore, ciklimin e lëndëve ushqyese dhe ruajtjen e lidhshmërisë ekologjike përgjatë korridorit lumor.

Vlerësimi i biodiversitetit për Urat Selenica 1–2–3 është kryer në nivel shqyrtimi si pjesë e Raportit të Skopimit, bazuar në karakteristikat e habitateve në vendndodhjet e urave, të dhënat e mbulimit të tokës CORINE dhe të dhënat rajonale të biodiversitetit të aplikueshme për pellgun Qinami–Vodica.

Sipas të dhënave të disponueshme dhe vëzhgimeve në terren, vegjetacioni brenda Zonës së Ndikimit përbëhet nga specie të zakonshme dhe të përhapura gjerësisht, tipike për habitatet ripariane dhe kullotat gjysmë-natyorë të rajonit. Nuk janë identifikuar specie flore të mbrojtura, të rralla apo endemike me rëndësi kombëtare ose ndërkombëtare brenda gjurmës së projektit ose Zonës së Ndikimit. Habitatet konsiderohen i modifikuar mesatarisht për shkak të përdorimit bujqësor dhe infrastrukturës lokale dhe nuk paraqet karakteristika të habitatit kritik.

Në përgjithësi, flora vlerësohet me ndjeshmëri të ulët deri mesatare, me vlerë ekologjike të lidhur kryesisht me funksionin e saj në stabilitetin riparian dhe vazhdimësinë e habitatit.

I. Speciet ujore dhe gjysmë-ujore

Bazuar në përshtatshmërinë e habitatit, kushtet hidrologjike dhe shpërndarjen rajonale të specieve, amfibët e mëposhtëm konsiderohen potencialisht të pranishëm në korridorin e Përroit Qinami:

Lissotriton graecus

Pelophylax kurtmuelleri

Rana graeca

Këto specie zakonisht lidhen me rrjedha të vogla të përhershme ose të ndërprera, zona ripariane dhe ujëra të përkohshme pranë tyre. Ato varen nga ujëra të cekëta, të oksigjenuara mirë dhe nga brigje me vegjetacion për shumim dhe strehim. Sipas Listës së Kuqe të IUCN, këto specie klasifikohen përgjithësisht si Shqetësim i Ulët (LC), megjithëse mund të jenë të mbrojtura në nivel kombëtar për shkak të ndjeshmërisë së habitatit. Gjithashtu, në bazë të kushteve rajonale, përroi mund të mbështesë:

specie peshqish të vegjël të ujërave të ëmbla si *Squalius* spp. dhe cyprinide të tjera tipike të rrjedhave

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

malore;

makroinvertebrorë ujorë (p.sh. Ephemeroptera, Trichoptera), të cilët janë indikatorë të rëndësishëm të cilësisë së ujit dhe gjendjes ekologjike.

II. Avifauna dhe fauna tokësore

Korridori riparian dhe habitatet përreth ofrojnë kushte të përshtatshme për një gamë shpendësh dhe specimesh tokësore. Zona mund të funksionojë si:

habitat rezident për specie të zakonshme shpendësh si:

Motacilla alba (LC)

Turdus merula (LC)

Passer domesticus (LC)

Parus major (LC)

shpendë riparianë dhe të lidhur me ujërat, përfshirë:

Cinclus cinclus (LC), i lidhur me rrjedha të shpejta;

Ardea cinerea (LC), që ushqehet herë pas here përgjatë segmentit të përroit;

korridor kalimi për shpendë migratorë, pasi habitatet lineare lumore shpesh shërbejnë si rrugë lëvizjeje në peizazhe malore.

Fauna tokësore potencialisht e pranishme përfshin:

gjitarë të vegjël si brejtës (*Apodemus* spp. LC) dhe insektivorë;

zvarranikë si *Lacerta trilineata* (LC) dhe *Natrix natrix* (LC), kjo e fundit e lidhur shpesh me mjedise ujore.

Lakuriqët e natës (Chiroptera) mund të përdorin korridoret ripariane dhe habitatet e skajeve për lëvizje dhe kërkim ushqimi, veçanërisht speciet e lidhura me ujërat si *Pipistrellus kuhlii*, *Pipistrellus pipistrellus* dhe *Hypsugo savii*.

Peizazhi përreth është pjesërisht i modifikuar nga përdorimi bujqësor dhe infrastruktura lokale, duke rezultuar në fragmentim të moderuar të habitatit dhe duke kufizuar praninë e specieve shumë të ndjeshme ose specialistëve ekologjikë.

III. Statusi i Konservimit dhe Përcaktimet

Speciet potenciale të identifikuar për zonën mund të vlerësohen bazuar në:

- Statusin global të IUCN Red List;
- Listën Kombëtare të Kuqe dhe legjislacionin shqiptar për speciet e mbrojtura;
- Kornizat ndërkombëtare përkatëse, përfshirë Konventën e Bernës dhe Direktivat e BE-së për Habitatet dhe Zogjtë (të transpozuar).

Në nivel shqyrtimi (screening), nuk janë konfirmuar specie me status Kritikisht të Rrezikuara (CR) apo të Rrezikuara (EN) brenda Zonës së Ndikimit të menjëhershëm. Gjithashtu, nuk ndodhen zona të mbrojtura, site Natura 2000 apo habitate kritike brenda ose pranë gjurmës së Urave Selenica 1–2–3. Komunitetet faunistike dominohen nga specie të zakonshme dhe të përhapura të lidhura me habitate të modifikuara.

Megjithatë, funksione ekologjike të ngjashme janë të pranishme, përfshirë:

- pjelljen e amfibëve (mars–qershor),
- pjelljen e peshqve (prill–qershor),
- folezimin e shpendëve (mars–korrik).

Zona e projektit Selenica 1–2–3 mund të funksionojë si korridor ekologjik lokal, veçanërisht përgjatë shtratit të përroit dhe zonave ripariane. Speciet/grupet tranzitore që mund të shfaqen përfshijnë:

Zogjtë (migrantë sezonalë dhe shpërndarës): *Motacilla alba*, *Turdus merula*, *Parus major* – me prani të herëpashershme të *Ardea cinerea* dhe zogjve të tjerë të lidhur me ujërat – migrim i përgjithshëm përgjatë korridoreve ripariane (pranverë dhe vjeshtë).

Lakuriqët e natës (Chiroptera spp.) – përgjithësisht LC, duke përdorur zonat ripariane si korridore ushqimi; Reptilët dhe amfibët – shpërndarje në distanca të shkurtra përgjatë habitateve ripariane, veçanërisht gjatë sezonit të riprodhimit.

Në përgjithësi, ndjeshmëria e biodiversitetit konsiderohet e lokalizuar dhe e moderuar, e lidhur kryesisht me habitatet ripariane dhe kushtet sezonale ujore. Ndikimet e mundshme pritet të jenë të përkohshme dhe të menaxhueshme përmes masave standarde zbutëse, përfshirë:

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Planifikimin e punimeve në shtratin e ujit për të shmangur periudhat e ndjeshme (p.sh. sezonet e shumimit), masat për kontrollin e sedimentit dhe turbullirës;
Parandalimi i ndotjes dhe menaxhimi i derdhjeve (spill);
Minimizimi i zhurmës dhe shqetësimit;
Restaurimi i vegjetacionit riparian të dëmtuar dhe i elementeve të habitatit.
Këto masa do të sigurojnë ruajtjen e funksioneve ekologjike dhe vazhdimësinë brenda sistemit lumor Qinami–Vodica.

IV. Periudhat e Ndjeshme për Faunën dhe Kufizimet e Punimeve

Bazuar në karakteristikat ekologjike të zonave të projektit dhe specieve të identifikuar (amfibë si *Lissotriton graecus*, *Pelophylax kurtmuelleri*, *Rana graeca*; peshq të vegjël ciprinidë; shpendë passerinë dhe riparianë; zvarranikë dhe faunë të përgjithshme), janë identifikuar periudhat e mëposhtme të ndjeshme:

- Amfibët (shumimi/vezëzimi): zakonisht mars–qershor, të lidhura me habitatet me ujë të cekët dhe zonat ripariane;
- Peshqit (shumimi): përgjithësisht prill–qershor për ciprinidët e vegjël në përrenj malorë;
- Zogjtë (folezimi dhe shumimi): kryesisht mars–korrik për speciet passerine dhe ato të lidhura me zonat ripariane;
- Zvarranikët dhe fauna tjetër (aktivitet riprodhues): gjerësisht prill–korrik, në varësi të temperaturës.

3.4.2 Selenica 4

Kushtet ekologjike në Urën Selenica 4 janë në përgjithësi të krahasueshme me ato të përshkruara për Urat Selenica 1–2–3, pasi të dyja ndodhen brenda të njëjtit sistem më të gjerë hidrologjik që derdhet drejt lumit Vodica. Si pasojë, priten të njëjtat tipe habitatesh, funksione ekologjike dhe bashkësi specimesh, përfshirë amfibë të lidhur me zonat ripariane, faunë shpendësh të dominuar nga passerinët, gjitarë të vegjël, zvarranikë dhe komunitete ujore tipike të përrenjve malorë të vegjël.

Megjithatë, vëzhgimet specifike në terren tregojnë disa dallime në strukturën e habitatit dhe kontekstin ekologjik.

Në vendndodhjen e Urës Selenica 4, vegjetacioni riparian përshkruhet si rudimentar dhe i lokalizuar, i përbërë kryesisht nga shkurre dhe bimësi barishtore e lidhur me mjedise buzë rruge dhe të shqetësuara. Ky vegjetacion luan një rol stabilizues kundër erozionit, por nuk përbën një pyll galerie të zhvilluar ose të vazhdueshëm. Për më tepër, zona përreth përfshin edhe zona të përziara lis–shkurre, të cilat ofrojnë habitat tokësor shtesë dhe rrisin heterogjenitetin ekologjik lokal.

Pavarësisht shtrirjes relativisht të kufizuar dhe natyrës së modifikuar të habitatit riparian, zona mund të mbështesë ende specie të mbrojtura dhe të ndjeshme, veçanërisht:

- Amfibë dhe zvarranikë, përfshirë specie si *Testudo hermanni* dhe *Emys orbicularis*, të cilat mund të përdorin habitatet ripariane dhe ato përreth për kërkim ushqimi dhe lëvizje;
- Gjitarë të vegjël, përfshirë *Meles meles*, të cilët mund ta përdorin zonën për ushqim ose kalim;
- Specie shpendësh riparianë dhe të përgjithshëm, në përputhje me ato të identifikuar për basenin më të gjerë;
- Peshq dhe specie ujore, në varësi të kushteve të rrjedhës dhe lidhshmërisë së habitatit.

Bashkësia faunistike në Selenica 4 është në përgjithësi e krahasueshme me atë të Selenica 1–2–3, pasi të dy zonat ndodhen brenda të njëjtit sistem hidrologjik (nënbaseni Vodica) dhe ndajnë karakteristika të ngjashme habitatore. Prandaj, shumica e specieve të identifikuar për Selenica 1–2–3 janë të zbatueshme edhe për Selenica 4.

Megjithatë, për shkak të pranisë së habitateve tokësore më heterogjene (zona lis–shkurre dhe skaje), speciet e mëposhtme me interes konservimi mund të shfaqen në Selenica 4, brenda Zonës së Ndikimit:

- *Testudo hermanni*
- *Emys orbicularis*

Testudo hermanni vendos vezët në fole të cekëta në tokë zakonisht midis maj–korrik, me çelje në korrik–shtator, ndërsa *Emys orbicularis* vendos vezët në zona tokësore pranë trupave ujorë gjatë maj–qershor, me çelje në korrik–shtator. Këto periudha janë të ndjeshme ndaj shqetësimit, veçanërisht në zonat ripariane dhe

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

tokat e buta të përdorura për folezim.

Bazuar në karakteristikat e habitatit dhe të dhënat rajonale, speciet ujore të mëposhtme pritet të gjenden në të tre vendndodhjet, në varësi të kushteve të rrjedhës dhe lidhshmërisë:

- Squalius
- Barbus
- Ciprinidë të tjerë të vegjël tipikë të përrenjve malorë dhe fushorë – LC
- Makroinvertebrorë ujorë (p.sh. Ephemeroptera, Trichoptera) – nuk janë vlerësuar individualisht, por njihen si tregues ekologjikë kyç

Asnjë specie peshku me interes të lartë konservimi (EN/CR) nuk është identifikuar brenda zonave të ndikimit bazuar në të dhënat e disponueshme.

Vlerësimi konfirmon se, megjithëse habitatit nuk klasifikohet si i mbrojtur ose kritik, ai mund të funksionojë si habitat për shumim, folezim, kërkim ushqimi dhe lëvizje për specie me interes kombëtar dhe të BE-së. Në mënyrë të njëjtë, zona e Selenica 4 mund të funksionojë si korridor ekologjik lokal, veçanërisht përgjatë përroit dhe zonave ripariante, dhe të njëjtat specie/grupe tranzitore si në Selenica 1–2–3 mund të jenë të pranishme. Në përgjithësi, ndjeshmëria e biodiversitetit në Selenica 4 konsiderohet e moderuar dhe e lokalizuar, gjerësisht e krahasueshme me Selenica 1–2–3, megjithëse integriteti i habitatit është disi më i ulët për shkak të shqetësimeve ekzistuese, fragmentimit të vegjetacionit riparian dhe zhvillimit të kufizuar të vegjetacionit përgjatë disa pjesëve të korridorit të përroit. Nuk ndodhet asnjë habitat kritik, zonë Natura 2000 apo zonë e mbrojtur e përcaktuar brenda Zonës së Ndikimit të menjëhershëm.

Komuniteti faunistik dominohet në përgjithësi nga specie të zakonshme dhe të përhapura gjerësisht, të lidhura me habitate të modifikuara ripariante, bujqësore, shkurre dhe skajore. Megjithatë, prania e zonave të afërta me shkurre-dushk dhe habitateve ripariante mund të mbështesë specie me interes të shtuar konservimi, përfshirë *Testudo hermanni* (Breshka e Hermannit – Lista e Kuqe e IUCN: Vulnerable, VU) dhe *Emys orbicularis* (Breshka e pellgut evropian – Near Threatened, NT), të cilat mund ta përdorin zonën për ushqim, lëvizje dhe aktivitete sezonale folezimi. Fauna tjetër e mundshme klasifikohet kryesisht si Least Concern (LC).

Nuk janë identifikuar specie bimore të mbrojtura, të rralla apo endemike me interes kombëtar ose ndërkombëtar konservimi brenda gjurmës së menjëhershme të projektit ose Zonës së Ndikimit të tij. Komunitetet bimore përbëhen kryesisht nga shkurre ripariante të zakonshme dhe të përhapura, vegjetacion barishtor, specie të kullotave dhe habitate të skajeve bujqësore tipike për peizazhe rurale të modifikuara. Habitatit konsiderohet mesatarisht i modifikuar nga aktivitetet bujqësore, shqetësimet nga rruga dhe infrastruktura ekzistuese, dhe nuk paraqet karakteristika të habitatit kritik apo nuk mbështet specie bimore me shpërndarje të kufizuar.

Duke marrë parasysh këto kushte, ndikimet pritet të jenë të përkohshme dhe të menaxhueshme, me kusht që të zbatohen masat e mëposhtme:

- kryerja e studimeve para-konstruksion për biodiversitetin (pranverë–fillim vere) për të konfirmuar praninë e specieve;
- pastrimi i zonës të kryhet në mënyrë selektive, duke minimizuar shqetësimin e habitateve ripariante dhe atyre përreth;
- zbatimi i masave për kontrollin e erozionit, parandalimin e ndotjes dhe restaurimin e habitatit;
- rikthimi i zonave të dëmtuara me vegjetacion vendas për të rivendosur funksionin ekologjik.
- Kjo qasje siguron konsistencë me bazën më të gjerë ekologjike të sistemit Qinami–Selenica–Vodica, duke adresuar në mënyrë të përshtatshme karakteristikat specifike të habitatit të vendit të Urës Selenica 4.
- Periudhat e ndjeshme për faunën dhe kufizimet e punimeve
- Bazuar në karakteristikat ekologjike të zonave të projektit dhe specieve të identifikuara, janë përcaktuar periudhat e mëposhtme të ndjeshme:
- Amfibët (shumimi/hedhja e vezëve): zakonisht mars–qershor, të lidhura me habitatet ujore të cekëta dhe zonat ripariante;
- Peshqit (shumimi): përgjithësisht prill–qershor për ciprinidët e vegjël në përrenj malorë;

- Zogjtë (folezimi dhe shumimi): kryesisht mars–korrik për speciet paseriforme dhe ato ripariane;
- Reptilët dhe fauna tjetër (aktivitet riprodhues): gjerësisht prill–korrik, në varësi të temperaturës.

3.4.3 Drithas

Habitatet ripariane janë të pranishme përgjatë përroit Dunaveci në vendndodhjen e Urës së Drithasit; megjithatë, këto janë të modifikuara dhe pjesërisht të degraduara, si pasojë e ndikimit afatgjatë antropogjen, përfshirë rregullimin e lumit, riformësimin e brigjeve, përdorimin bujqësor dhe zhvillimin e infrastrukturës. Bazuar në Raportin e Shqyrtimit Mjedisor dhe Social dhe të dhënat e mbulesës tokësore CORINE, peizazhi përreth karakterizohet nga një mozaik tokash bujqësore, breza riparianë të shqetësuar dhe vegjetacion kalimtar shkurre–kullota, tipik për mjediset rurale brenda nënbasenit të Devollit. Korridori riparian në vendndodhjen e urës është i ngushtë, i fragmentuar dhe i dominuar nga vegjetacion i përshtatur ndaj shqetësimeve.

Vëzhgimet në terren konfirmojnë se vegjetacioni përbëhet kryesisht nga barishte, grumbuj të ngjashëm me kallamishtet (tip Phragmites), shkurre të shpërndara dhe specie ruderalë, me akumulime lokale të mbeturinave dhe sedimenteve përgjatë brigjeve të lumit. Këto habitate ruajnë funksione bazike ekologjike si kontrolli i erozionit dhe ofrimi i kufizuar i habitatit, por shfaqin integritet të reduktuar ekologjik dhe kompleksitet strukturor të ulët.

Në përputhje me Standardin Mjedisor dhe Social 6 të Bankës Botërore (ESS6), habitatit në vendin e Urës së Drithasit klasifikohet si habitat i modifikuar, pa evidencë të karakteristikave të habitatit natyror apo kritik. Nuk janë identifikuar specie bimore të mbrojtura, të rralla ose endemike me interes konservimi kombëtar apo ndërkombëtar brenda gjurmës së menjëhershme të projektit ose Zonës së Ndikimit të tij. Habitatit konsiderohet mesatarisht i modifikuar për shkak të përdorimit bujqësor dhe infrastrukturës lokale dhe nuk paraqet karakteristika të habitatit kritik apo nuk mbështet specie me shpërndarje të kufizuar.

i. Speciet ujore dhe gjysmë-ujore

Mjedisi ujqor i zonës së Drithasit lidhet me përroit Dunaveci, një rrjedhë ujore e modifikuar e ultësirës që kalon përmes një peizazhi bujqësor intensivisht të kultivuar në Fushën e Korçës. Përroi karakterizohet nga kushte rrjedhjeje të ngadalta deri mesatare, substrate të ndikuara nga sedimentet, diversitet të kufizuar të habitateve brenda shtratit dhe presione antropogjene të lidhura me përdorimin bujqësor dhe modifikimin e tokës përreth.

Bazuar në rishikimin e të dhënave ekzistuese, të dhënat rajonale të biodiversitetit, karakteristikat e habitatit dhe kontekstin ekologjik të përshkruar në raportin e shqyrtimit, mjedisi ujqor dhe gjysmë-ujor pritet të mbështesë komunitete specie të zakonshme dhe të përshtatura ndaj shqetësimeve, përfshirë:

- specie amfibësh si *Pelophylax kurtmuelleri* (Bretkosa e ujërave ballkanike – Lista e Kuqe IUCN: Pak e Rrezikuar, LC), *Rana graeca* (Bretkosa e përroit grek – LC) dhe *Lissotriton graecus* (Tritoni i butë grek – LC), të lidhura me përrenj, kanale ujtitëse, vegjetacion riparian dhe habitate sezonalisht të lagështa;
- specie të zakonshme të peshqve të ujërave të ëmbla karakteristike për degët e modifikuara të basenit të Devollit, përfshirë ciprinidë të vegjël si *Squalius prespensis* (Krapit i Prespës – LC) dhe *Barbus prespensis* (Barbusi i Prespës – LC), që mund të shfaqen në ujërrjedha të lidhura dhe kanale kullimi;
- komunitete të makroinvertebrorëve ujorë të përbëra kryesisht nga taksa të përhapura gjerësisht dhe mesatarisht tolerante ndaj ndotjes, përfshirë përfaqësues të Ephemeroptera, Trichoptera, Diptera, Odonata dhe Gastropoda, tipike për përrenj bujqësorë të ultësirës me cilësi mesatare ekologjike;
- faunë gjysmë-ujore e lidhur me habitatet ripariane, përfshirë *Natrix natrix* (Gjarpri i ujit – IUCN Red List: LC), i cili zakonisht lidhet me habitate ujore dhe skaje të vegjetuara të përrojeve.
- Nuk janë identifikuar dëshmi të habitateve të specializuara ujore apo elementeve me vlerë të lartë ekologjike në këtë vend.

Është e rëndësishme të theksohet se vlerësimet rajonale të biodiversitetit, përfshirë TAP ESIA dhe studime të tjera për basenin e Devollit, konfirmojnë se:

- *Lutra lutra* (Lundërza evropiane – IUCN Red List: NT) është e pranishme përgjatë lumit Devoll dhe degëve të tij kryesore, duke treguar se sistemi më i gjerë lumor mbështet specie me rëndësi konservimi. Megjithatë nuk janë regjistruar prova të drejtpërdrejta të pranisë së lundërzës në vendin e Drithasit, përroi

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Dunaveci, si degë e sistemit të Devollit, mund të kontribuojë në lidhshmërinë e habitatit dhe korridoret e shpërndarjes për këtë specie në shkallë baseni.

ii. Avifauna dhe fauna tokësore

Korridori riparian dhe peizazhi përreth në Urën e Drithasit janë të integruar në një mozaik bujqësor të ultësirës me habitate kalimtare shkurre dhe kullota, siç është identifikuar përmes klasifikimit CORINE dhe konfirmuar nga ESSR. Këto tipe habitatesh janë të njohura për mbështetjen e një komuniteti të larmishëm, por kryesisht të përbërë nga specie të përgjithshme (gjeneraliste) të shpendëve, siç dokumentohet në studime rajonale përfshirë TAP ESIA.

Ja përkthimin e saktë në shqip të tekstit:

Avifauna në zonë pritet të dominohet nga specie paseriforme (rendi Passeriformes), me variacione sezonale midis komuniteteve të shumimit dhe atyre dimëruese. Bazuar në përshtatshmërinë e habitatit dhe të dhënat rajonale, speciet dhe grupet e mëposhtme konsiderohen përfaqësuese:

- Passer domesticus – Lista e Kuqe IUCN: (LC)
- Erithacus rubecula – Lista e Kuqe IUCN: (LC)
- Troglodytes troglodytes – Lista e Kuqe IUCN: (LC)
- Turdus merula – Lista e Kuqe IUCN: (LC)
- Upupa epops – Lista e Kuqe IUCN: (LC)
- Coturnix coturnix – Lista e Kuqe IUCN: (LC) (shumohet në fusha të hapura)
- Larka (Alaudidae spp. (LC)), finça (Fringillidae spp. (LC)) dhe shrika (Lanius spp. (LC)), tipike për habitate të hapura dhe gjysmë të hapura
- Pëllumba (Streptopelia spp. (LC)), të lidhur me peizazhe bujqësore

Për më tepër, habitatet me shkurre dhe kalimtare mund të mbështesin:

- Shpendët shkurre të regjistruar në habitate skajore dhe me shkurre mund të përfshijnë Sylvia atricapilla (Zezaku i pyllit – IUCN: Least Concern, LC), Sylvia melanocephala (Sylvia mesdhetare – LC) dhe Curruca communis (Whitethroat e zakonshme – LC).
- Prania e herëpashershme e shpendëve grabitqarë është vërejtur mbi tokat bujqësore të hapura dhe kullotat, përfshirë Falco tinnunculus (Skifteri i zakonshëm – IUCN: Least Concern, LC).

Vetë korridori riparian mund të ofrojë habitat lokal për ushqim dhe lëvizje, megjithëse funksioni i tij ekologjik është i kufizuar për shkak të degradimit dhe fragmentimit të habitatit.

Vlerësimi i shqyrtimit konfirmon se:

- Komuniteti i avifaunës përbëhet kryesisht nga specie të zakonshme, të përhapura gjerësisht dhe tolerante ndaj shqetësimeve antropogjene;
- Nuk janë identifikuar dëshmi për specie të rralla, të rrezikuara ose prioritare të shpendëve, apo për zona kyçe folezimi apo shumimi brenda Zonës së Ndikimit.

iii. Statusi i Konservimit dhe Përcaktimet

Vlera e biodiversitetit të vendit të Urës së Drithasit është vlerësuar bazuar në mbulesën tokësore CORINE, karakterizimin e habitatit, vëzhgimet në terren dhe të dhënat rajonale të biodiversitetit, përfshirë gjetjet e TAP ESIA. Në përfundim të analizës, nuk janë identifikuar specie me status Kritikisht të Rrezikuar (CR) ose të Rrezikuar (EN) brenda gjurmës së projektit; nuk ndodhen zona të mbrojtura, site Natura 2000 apo habitate kritike brenda ose pranë zonës së projektit; dhe vendi klasifikohet si habitat i modifikuar sipas ESS6, pa nxitje për përcaktim si habitat kritik.

Në Urën e Drithasit, komunitetet faunistike dominohen në përgjithësi nga specie të zakonshme dhe të përhapura, të lidhura me habitate ripariane të modifikuara, bujqësore dhe kalimtare, me shumicën e specieve të identifikuar të klasifikuara si Least Concern (LC) sipas Listës së Kuqe IUCN. Megjithatë, sistemi më i gjerë lumor i Devollit është i njohur për mbështetjen e specieve me interes më të lartë konservimi, përfshirë Lutra lutra (Lundërza evropiane – Near Threatened, NT), e cila është regjistruar në lumin Devoll dhe degët e tij kryesore në nivel baseni, megjithëse nuk është konfirmuar prania e saj brenda gjurmës së menjëhershme të projektit.

Funksione ekologjike të ngjashme me ato të identifikuar në Selenica 1–2–3 dhe Selenica 4 janë të pranishme,

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

përfshirë habitatet për shumimin e amfibëve (mars–qershor), periudhat e shumimit të peshqve (prill–qershor), aktivitetin e folezimit dhe shumimit të shpendëve (mars–korrik) dhe aktivitetin riprodhues të reptilëve (zakonisht prill–korrik). Zona e Drithasit mund të funksionojë gjithashtu si korridor ekologjik lokal, veçanërisht përgjatë përroit Dunaveci dhe zonave ripariene, duke mbështetur lëvizjen, shpërndarjen dhe kërkimin e ushqimit për faunën ujore, gjysmë-ujore dhe tokësore brenda nënbasenit më të gjerë të Devollit.

Në përgjithësi, ndjeshmëria e biodiversitetit në vendin e Urës së Drithasit konsiderohet e ulët deri në mesatare, duke reflektuar kushtet e modifikuara dhe pjesërisht të degraduara të habitatit, dominimin e specieve të zakonshme dhe tolerante ndaj shqetësimeve, si dhe mungesën e elementeve të habitatit kritik apo zonave të mbrojtura brenda Zonës së Ndikimit të menjëhershëm. Megjithatë, funksioni i lidhshmërisë ekologjike i sistemit lumor Dunaveci–Devoll dhe përdorimi i mundshëm indirekt i basenit më të gjerë nga specie me interes konservimi si Lutra lutra duhet të merren parasysh gjatë zbatimit të masave zbutëse dhe restaurimit të habitatit. Ndikimet e mundshme pritet të jenë të lokalizuara, të përkohshme dhe të ktheshme, kryesisht të lidhura me:

- shqetësimin e vegjetacionit riparian;
- rritjen e ngarkesës me sedimente dhe turbullirës gjatë ndërtimit;
- ndryshime të përkohshme të habitateve ujore gjatë punimeve në shtratin e ujit.

Megjithatë, duke marrë parasysh rëndësinë më të gjerë ekologjike të sistemit lumor Devoll, përfshirë rolin e tij në mbështetjen e specieve si lundërza evropiane, masat zbutëse duhet të sigurojnë:

- ruajtjen e lidhshmërisë hidrologjike dhe kushteve natyrore të prurjes bazë;
- parandalimin e përqesimit të cilësisë së ujit;
- restaurimin e habitateve ripariene të dëmtuara.

Këto masa do të sigurojnë që projekti të mos ndikojë negativisht në integritetin ekologjik të sistemit lumor Dunaveci–Devoll, duke mbetur proporcional me kushtet bazë specifike të vendndodhjes së projektit.

iv. Periudhat e ndjeshme për faunën dhe kufizimet e punimeve

Bazuar në karakteristikat ekologjike të zonave të projektit dhe speciet e identifikuar, janë përcaktuar periudhat e mëposhtme të ndjeshme:

- Amfibët (shumimi/hedhja e vezëve): zakonisht mars–qershor, të lidhura me habitatet ujore të cekëta dhe zonat ripariene;
- Periudha të ndjeshme për Lutra lutra lidhen kryesisht me shumimin dhe rritjen e këlyshëve, veçanërisht nga shkurti deri në gusht, gjatë të cilave shqetësimet nga aktivitetet e ndërtimit, heqja e vegjetacionit, zhurma, vibrimet dhe punimet në shtratin e ujit pranë habitateve ripariene dhe strehimeve të mundshme (holts) duhet të minimizohen ose të shmangen kur është e mundur;
- Peshqit (shumimi): përgjithësisht prill–qershor për ciprinidët e vegjël në përrenj malorë;
- Zogjtë (folezimi dhe shumimi): kryesisht mars–korrik për speciet paseriforme dhe ato ripariene;
- Reptilët dhe fauna tjetër (aktivitet riprodhues): gjerësisht prill–korrik, në varësi të temperaturës.

3.5 Tokat, Gjeologjia dhe Ndjeshmëria ndaj Erozionit

3.5.1 Selenica 1–2–3

Vendi i Urës Selenica 1–2–3 ndodhet brenda korridorit fluvial të përroit Qinami, një degë e lumit Vodice në juglindje të Shqipërisë. Vendosja gjeologjike dhe gjeomorfologjike është tipike për mjediset e luginave lumore brenda basenit të sipërm të lumit Seman.

Vendosja gjeologjike

Korridori i përroit Qinami në vendin e Urës Selenica 1–2–3 përbëhet kryesisht nga depozita aluviale të Kuaternarit, të përbëra nga sedimente të pakonsoliduara të krijuara nga erozioni dhe transporti fluvial në rrjedhën e sipërme. Këto depozita përfshijnë zakonisht:

- shtresa ranore dhe zhavorrore të lidhura me migrimin aktiv dhe historik të shtratit të lumit;
- fraksione të imta si silt dhe argjilë të depozituara në kushte me energji më të ulët në fushën e përmytjes;
- sedimente kohezive të lokalizuara në zonat e përmytjes anësore (overbank).

Sekuena aluviale është përgjithësisht heterogjene, me ndryshime anësore dhe vertikale në madhësinë e kokrrizave. Këto depozita janë tipike për luginat e lumenjve malorë dhe nuk lidhen me zona tektonikisht aktive apo formacione karstike në gjurmën e urës. Sipas hartave gjeologjike dhe vëzhgimeve në terren, nuk janë

identifikuar çarje të hartografuara, zgavra karstike apo rreziqe të rëndësishme gjeologjike në zonën e ndërtimit. Karakteristikat e tokës

Tokat brenda Zonës së Ndikimit të menjëhershëm të përroit Qinami, degë e lumit Vodice në basenin e Semanit, përbëhen nga toka të reja aluviale (Fluvisole) të zhvilluara mbi depozita të reja fluviale. Këto toka karakterizohen nga:

- përshkueshmëri mesatare deri e lartë në zonat ranore–zhavorrore;
- përshkueshmëri më e ulët dhe plasticitet më i lartë në shtresat argjilore;
- kapacitet mbajtës të ndryshueshëm në varësi të ngjeshjes dhe lagështisë;
- zhvillim i kufizuar i horizonteve të tokës për shkak të depozitimit të shpeshtë sedimentar nga rrjedhat sezonale.

Trashësia e shtresës së sipërme të tokës është përgjithësisht e kufizuar përgjatë brigjeve aktive të shtratit, ndërsa profile më të zhvilluara gjenden në tarracat përmytëse përreth. Mbulesa bimore në zonat ripariane kontribuon në stabilizimin e pjesshëm të sipërfaqes së tokës.

Gjeomorfologjia dhe dinamika e lumit

Përroi Qinami në pikën e kalimit të urës karakterizohet nga:

- një shtrat i përcaktuar me variabilitet sezonal të prurjeve;
- zona fushore të përmytjes që përjetojnë përmytje periodike gjatë ngjarjeve me prurje të larta;
- erozion lokal të brigjeve në seksione pa vegetacion të dendur riparian;
- procese transporti sedimentar të ndikuara kryesisht nga prurjet e dimrit dhe pranverës.

Morfologjia e kanalit dhe dinamika sedimentare udhëhiqen kryesisht nga regjimi i reshjeve dhe hidrologjia e basenit, dhe jo nga kontrollet strukturore gjeologjike.

Ndjeshmëria ndaj erozionit

Për shkak të natyrës së pakonsoliduar të depozitave aluviale, zona paraqet ndjeshmëri mesatare ndaj erozionit dhe mobilizimit të sedimenteve, veçanërisht në kushtet e mëposhtme:

- heqja e mbulesës bimore;
- ekspozimi i tokave të zhveshura gjatë gjermimeve;
- rrjedhje sipërfaqësore e përqendruar gjatë reshjeve intensive;
- punime në shtratin e lumit që ndikojnë stabilitetin e brigjeve.

Fraksionet ranore dhe zhavorrore janë të prirura ndaj zhvendosjes gjatë prurjeve të larta, ndërsa materialet e imta siltore mund të kontribuojnë në rritjen e turbullirës nëse shqetësohen. Megjithatë, nuk janë identifikuar rrëshqitje aktive, fenomene të lëvizjeve masive apo shpate të paqëndrueshme brenda zonës së ndërtimit ose përreth saj.

Relievi në zonën e urës është relativisht i rrafshët deri lehtësisht i pjerrët, tipik për fushat përmytëse. Nuk janë identifikuar shpate të thepisura, dalje shkëmbore apo forma gjeologjike me ndjeshmëri të lartë brenda Zonës së Ndikimit.

3.5.2 Ura Selenica 4

Vendi i Urës Selenica 4 ndodhet brenda korridorit fluvial të përroit Selenica, një degë e lumit Vodice në juglindje të Shqipërisë. Vendosja gjeologjike dhe gjeomorfologjike është gjerësisht e ngjashme me atë të përshkruar për Urën Selenica 1–2–3, duke reflektuar kushte të ngjashme të luginës lumore brenda basenit të sipërm të Semanit.

Vendosja gjeologjike

Korridori i përroit Selenica në vendin e Urës Selenica 4 përbëhet kryesisht nga depozita aluviale të Kuaternarit, të përbëra nga sedimente të pakonsoliduara të krijuara nga erozioni dhe transporti fluvial. Këto depozita janë të krahasueshme me ato të Selenica 1–2–3 dhe përfshijnë shtresa ranore dhe zhavorrore të lidhura me dinamikën e shtratit, si dhe fraksione më të imta siltore dhe argjilore të depozituara në kushte me energji më të ulët.

Sekuena aluviale mbetet heterogjene, me ndryshime anësore dhe vertikale në madhësinë e kokrrizave, tipike për luginat e lumenjve malorë. Ashtu si në vendndodhjet e afërta, nuk janë identifikuar zona

tektonikisht aktive, formacione karstike, çarje të hartografuara apo rreziqe të rëndësishme gjeologjike brenda gjurmës së ndërtimit, bazuar në të dhënat gjeologjike dhe vëzhgimet në terren.

Karakteristikat e tokës

Tokat brenda Zonës së Ndikimit përbëhen nga toka të reja aluviale (Fluvisole) të zhvilluara mbi depozita të reja fluviale, me karakteristika të ngjashme me ato të Selenica 1–2–3. Këto përfshijnë përshkueshmëri të ndryshueshme, zhvillim të moderuar deri të ulët strukturor dhe varësi nga kushtet e lagështisë dhe ngjeshjes. Në vendin e Selenica 4, tokat përgjatë brigjeve të menjëhershme të përroit duken disi më të ndikuara nga shqetësimet lokale dhe mbulesa e kufizuar bimore, veçanërisht në zonat e prekura nga infrastruktura rrugore dhe punimet e mëparshme. Megjithatë, vegjetacioni riparian, edhe pse jo i vazhdueshëm, kontribuon në stabilizimin e pjesshëm të sipërfaqes së tokës dhe kontrollin e erozionit.

Gjeomorfologjia dhe dinamika e lumit

Përroi Selenica në kalimin e Selenica 4 paraqet karakteristika hidromorfologjike të ngjashme me ato të përshkruara për vendet e urave në pjesën e sipërme, duke përfshirë:

- një kanal të përcaktuar me variacion sezonal të prurjeve;
- zona fushore përmbytëse të ekspozuara ndaj përmbytjeve periodike;
- procese të transportit të sedimenteve të drejtuara nga prurjet maksimale sezonale.

Në vendndodhjen specifike të urës, kanali duket më i kufizuar dhe i ndikuar lokalisht nga infrastruktura, me dëshmi të modifikimeve të vogla të brigjeve dhe vazhdimësi të reduktuar të vegjetacionit riparian.

Megjithatë, sjellja e përgjithshme e kanalit mbetet e kontrolluar nga hidrologjia e pellgut ujëmbledhës dhe modelet e reshjeve, më shumë sesa nga kontrolli i strukturave gjeologjike.

Ndjeshmëria ndaj erozionit

Ashtu si në zonat Selenica 1–2–3, natyra e pakonsoliduar e depozitave aluviale rezulton në ndjeshmëri mesatare ndaj erozionit dhe mobilizimit të sedimenteve. Faktorët kryesorë të rrezikut përfshijnë heqjen e vegjetacionit, ekspozimin e tokës gjatë ndërtimit dhe rritjen e rrjedhjeve sipërfaqësore gjatë reshjeve. Në Selenica 4, ndjeshmëria ndaj erozionit mund të jetë pak më e lartë në zona lokale për shkak të dendësisë më të ulët të vegjetacionit dhe shqetësimeve ekzistuese përgjatë brigjeve. Materialet ranore dhe zhavorrore mbeten të prirura ndaj zhvendosjes gjatë ngjarjeve me prurje të larta, ndërsa sedimentet më të imëta mund të kontribuojnë në turbullirë nëse mobilizohen.

Nuk janë identifikuar rrëshqitje aktive toke, procese masive lëvizjeje apo shpate të paqëndrueshme brenda gjurmës së projektit ose zonës përreth. Terreni është përgjithësisht i sheshtë deri lehtë i pjerrët, në përputhje me kushtet e fushës së përmbytjes, dhe nuk janë vërejtur forma gjeologjikisht të ndjeshme.

3.5.3 Ura Drithasi

Zona e Urës Drithas ndodhet brenda korridorit fluvial të Përroit Dunavec, një degë e Lumit Devoll në juglindje të Shqipërisë. Vendosja gjeologjike dhe gjeomorfologjike është karakteristike për mjediset e luginave lumore brenda pellgut të Lumit Seman, me veçori të ndikuara si nga proceset natyrore fluviale ashtu edhe nga ndërhyrjet lokale njerëzore.

Vendosja gjeologjike

Korridori i Përroit Dunavec në zonën e Urës Drithas përbëhet kryesisht nga depozita aluviale Kuaternare, të përbëra nga sedimente të pakonsoliduara të krijuara nga erozioni dhe transporti fluvial. Këto depozita përfshijnë:

- shtresa ranore dhe zhavorrore të lidhura me procese aktive dhe historike të shtratit të lumit;
- fraksione siltoze dhe argjilore të depozituara në zona me energji më të ulët përgjatë fushës së përmbytjes;
- akumulime lokale të materialit të imët aluvial rreth pilastrave të urës dhe brigjeve të kanalit.

Sekuena aluviale është heterogjene, me ndryshueshmëri hapësinore në madhësinë dhe përbërjen e

kokrrizave. Këto depozita janë tipike për sistemet lumore me pjerrësi të ulët dhe nuk lidhen me zona tektonikisht aktive ose formacione karstike në vendndodhje. Sipas të dhënave gjeologjike dhe vëzhgimeve në terren, nuk janë identifikuar çarje të hartëzuara, zgavra karstike apo rreziqe të rëndësishme gjeologjike brenda gjurmës së ndërtimit.

Karakteristikat e tokës

Tokat brenda zonës së ndikimit i përkasin tokave të reja aluviale (Fluvisole) të zhvilluara mbi depozita të reja lumore. Këto toka karakterizohen nga:

- përshkueshmëri mesatare në zonat ranore dhe zhavorrore;
- përshkueshmëri më e ulët dhe rritje e plasticitetit në shtresat siltoze ose argjilore;
- kapacitet mbajtës të ndryshueshëm në varësi të kushteve të lagështisë dhe ngjeshjes;
- zhvillim i kufizuar i profilit të tokës për shkak të depozitimit periodik të sedimenteve dhe shqetësimeve. Në zonën e Drithasit, tokat tregojnë shenja shqetësimi lokal dhe ngjeshjeje, të lidhura me infrastrukturën ekzistuese dhe aktivitetin njerëzor. Shtresa sipërfaqësore e tokës është përgjithësisht e hollë pranë kanalit, ndërsa në zonat përreth zhvillohet pak më mirë. Mbulesa bimore është e ndërprerë, por kontribuon në stabilizimin e pjesshëm të sipërfaqes së tokës.

Gjeomorfologjia dhe dinamika e lumit

Përroi Dunavec në këtë pikë paraqet karakteristika të një ujërrjedhe me pjerrësi të ulët dhe të modifikuar, përfshirë:

- kanal të përcaktuar me rrjedhje relativisht të ngadaltë dhe variacion sezonal;
- akumulim lokal të sedimenteve brenda kanalit dhe rreth elementeve strukturore;
- diversitet morfologjik të reduktuar krahasuar me përrrenjtë më natyrorë malorë;
- dëshmi të rregullimeve të mëparshme të kanalit dhe modifikimeve të vogla të brigjeve.

Zonat fushore janë të pranishme, por të kufizuara në shtrirje, dhe përmblyen periodikisht gjatë ngjarjeve me prurje të larta. Sjellja e kanalit kontrollohet kryesisht nga hidrologjia e pellgut dhe reshjet, megjithëse morfologjia lokale pasqyron ndikim antropogjen.

Ndjeshmëria ndaj erozionit

Për shkak të natyrës së pakonsoliduar të depozitave aluviale dhe gjendjes së modifikuar të brigjeve, zona paraqet ndjeshmëri mesatare ndaj erozionit dhe mobilizimit të sedimenteve, veçanërisht në kushtet e mëposhtme:

- heqje e mbulesës bimore ekzistuese;
- ekspozim i tokës së zhveshur gjatë punimeve të ndërtimit;
- rrjedhje të përqendruara gjatë reshjeve;
- punime në shtratin e lumit që ndikojnë stabilitetin e kanalit dhe brigjeve.

Sedimentet e imëta brenda kanalit mund të mobilizohen lehtësisht, duke rritur turbullirën, ndërsa materialet ranore dhe zhavorrore mund të zhvendosen gjatë prurjeve më të larta.

Nuk janë identifikuar rrëshqitje aktive, procese masive lëvizjeje apo shpate të paqëndrueshme brenda zonës së projektit ose përreth saj. Terreni është kryesisht i sheshtë deri lehtë i pjerrët, në përputhje me kushtet e fushës së përmblyjes, dhe nuk janë vërejtur forma të ndjeshme gjeologjike.

3.6 Klima, Rreziku i Përmblyjes dhe Rreziqet Natyrore

Zonat e Selenica 1–2–3, Selenica 4 dhe Drithasi ndodhen në nënzonën klimatike mesdhetare para-malore jugore të Shqipërisë juglindore. Kjo zonë karakterizohet nga një klimë tranzitore mesdhetare–kontinentale e ndikuar nga lartësia dhe topografia e brendshme.

Karakteristikat klimatike

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Kushtet bazë klimatike përfshijnë:

- dimra të ftohtë deri të freskët, me ngrica të herëpashershme;
- vera të ngrohta deri të nxehta, zakonisht të thata;
- reshje mesatare vjetore, të përqendruara në vjeshtë të vonë, dimër dhe pranverë të hershme;
- ndryshueshmëri e theksuar sezonale e reshjeve;
- ngjarje të rralla me reshje intensive me kohëzgjatje të shkurtër.

Modelet e reshjeve ndikojnë drejtpërdrejt në prurjet e ujërave në:

- Përroi Qinami (Selenica 1–2–3)
- Përroi Selenica (Selenica 4)
- Përroi Dunavec (Drithas)

Në dimër dhe pranverë prurjet rriten, ndërsa në verë ulen në nivele bazë. Regjimet e erës janë të moderuara dhe tipike për luginat e brendshme.

Regjimi i përmytjeve dhe konteksti hidrologjik

Përmytjet janë një karakteristikë natyrore e luginave lumore në pellgun e Lumit Seman. Çdo përroi paraqet variacion sezonal të prurjeve të shkaktuar nga reshjet dhe hidrologjia e pellgut.

Karakteristikat bazë përfshijnë:

- rritje të prurjeve në dimër dhe pranverë të hershme;
- mundësi për daljen e ujit nga shtrati gjatë reshjeve intensive;
- përmytje lokale të zonave të ulëta të fushës së përmytjes;
- transport sedimentesh dhe riformësim i brigjeve gjatë ngjarjeve të përmytjes.

Analizat hidraulike tregojnë se strukturat janë projektuar për ngjarje përmytjeje me rikthim 1 në 100 vjet, duke përfshirë faktorë të ndryshimeve klimatike sipas standardeve të projektimit. Kjo përbën bazën inxhinierike të projektit, por nuk ndryshon natyrën natyrore të rrezikut të përmytjeve.

Rreziqet natyrore

Rreziqet kryesore përfshijnë:

- përmytje lumore nga reshje ekstreme dhe prurje të larta;
- ngjarje me reshje intensive që shkaktojnë rrjedhje sipërfaqësore të përkohshme;
- erozion i brigjeve gjatë prurjeve sezonale të larta.

Nuk janë identifikuar dëshmi për çarje sizmike në vendet e urave, rrëshqitje të mëdha toke, zona rreziku për rënie gurësh apo rrezik ortekësh. Terreni në të gjitha zonat është kryesisht i sheshtë deri lehtë i pjerrët, në përputhje me morfologjinë e fushës së përmytjes.

Shqipëria ndodhet në një rajon sizmiki aktiv; megjithatë, në asnjë nga gjurmët e urave nuk janë identifikuar kushte gjeoteknike apo paqëndrueshmëri strukturore specifike të lidhura me rreziqet sizmike. Konsideratat e projektimit sizmik trajtohen përmes standardeve përkatëse inxhinierike, dhe jo përmes ndjeshmërisë së kushteve bazë mjedisore.

3.7 Ajri, Zhurma dhe Vibrimet

Ajri

Vendndodhjet e Urave Selenica 1–2–3, Selenica 4 dhe Drithas ndodhen në mjedis kryesisht rurale, të karakterizuara nga përdorimi bujqësor i tokës, banesa të shpërndara dhe aktiviteti i kufizuar tregtar. Në të gjitha zonat, nuk ka instalime të mëdha industriale, gurore apo burime të rëndësishme djegieje brenda Zonës së Ndikimit të menjëhershëm. Për këtë arsye, cilësia bazë e ajrit përfaqëson kushte rurale, të karakterizuara zakonisht nga:

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Përqendrime të ulëta të grimcave (PM_{10} dhe $PM_{2.5}$);

Emisione të kufizuara të oksideve të azotit (NO_x) dhe dioksidit të squfurit (SO_2);

Mungesë e burimeve të vazhdueshme të erërave të pakëndshme;

Rritje të përkohshme dhe afatshkurtra të pluhurit të shkaktuara nga lëvizja e mjeteve, aktivitetet bujqësore dhe kushtet e thata sezonale.

Cilësia e ajrit ndikohet kryesisht nga:

Trafiku ekzistues përgjatë rrugëve lokale dhe kombëtare (përfshirë SH63 në Selenica 4 dhe rrugën e vjetër Korçë–Ersekë në Selenica 1–2–3);

Praktikat bujqësore sezonale;

Ngrohja shtëpiake lokale gjatë muajve të dimrit.

Në zonat e projektit nuk ka stacione të monitorimit të cilësisë së ajrit, prandaj kushtet bazë përshkruhen në mënyrë cilësore.

Zhurma

Mjedisi akustik në të gjitha vendndodhjet e urave është tipik për korridore rurale transporti, ku nivelet bazë të zhurmës ndikohen nga:

- Trafiku rrugor në segmentet përkatëse;
- Kalimi i rastësishëm i mjeteve të rënda;
- Aktiviteti i makinerive bujqësore;
- Zhurma natyrore (era dhe rrjedha e lumit).
- Zhurma nga trafiku përbën burimin kryesor antropogjen.

Për shkak të kontekstit rural dhe volumit mesatar të trafikut, nivelet e zhurmës ndryshojnë gjatë ditës, me nivele më të ulëta gjatë natës dhe më të larta gjatë orëve të ditës. Nuk janë identifikuar burime të vazhdueshme industriale të zhurmës.

Receptorët e ndjeshëm

Receptorët e ndjeshëm ndryshojnë pak midis zonave:

Selenica 1–2–3:

Banesa të shpërndara në distancë;

Përdorues të rrugës;

Lumi dhe tokat bujqësore përreth.

Selenica 4:

Banesa më afër urës dhe rrugës;

Komuniteti lokal dhe përdoruesit e rrugës;

Korridori riparian dhe tokat bujqësore.

Drithas:

Prani e kufizuar banesash;

Një zonë biznesi/aktiviteti përgjatë rrugës;

Përdorues të rrugës dhe mjedisi lumor.

Në të gjitha rastet, korridori lumor dhe mjedisi përreth shërbejnë si receptorë mjedisorë për pluhurin, zhurmën dhe vibracionin.

Rritje të përkohshme të pluhurit, zhurmës dhe vibracionit priten gjatë fazës së ndërtimit dhe do të jenë të menaxhueshme përmes masave zbutëse.

3.8 Mbetjet, gjendja ekzistuese e sitit dhe përdorimi i burimeve

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Në zonat ekzistuese të urave Selenica 1–2–3, Selenica 4 dhe Drithas janë vërejtur grumbullime të lokalizuara mbetjesh dhe mbeturinash nën strukturat e urave dhe përgjatë brigjeve të lumenjve. Këto përfshijnë plastikë, mbetje të vogla ndërtimi, material organik dhe depozitime aluvionale të imta të sjella nga përmytjet. Nuk janë identifikuar mbetje të rrezikshme në fazën bazë.

Shembja e urave ekzistuese do të gjenerojë sasi të konsiderueshme mbetjesh inerte ndërtimi, kryesisht:

- Beton i armuar;
- Asfalt;
- Dhera të gërmuara;
- Elemente çeliku.
- Çeliku është i riciklueshëm, ndërsa betoni dhe asfalti mund të ripërdoren ose të dërgohen në depozita të licencuara sipas legjislacionit kombëtar.

Volumet e vlerësuara janë:

Selenica 1, 2, 3: 5,758.44 m³

Selenica 4: 3,455.1 m³

Drithas: 2,558.5 m³

Në rajonin e Korçës ekziston një landfill sanitar në Bashkinë Maliq, por nuk ka landfill të dedikuar për mbetje inerte ndërtimi. Prandaj, menaxhimi i këtyre materialeve do të përcaktohet në fazën e projektimit dhe nga kontraktori. Opsionet përfshijnë ripërdorim në projekt (p.sh. thërrmimi i betonit për shtresa bazë) ose transport në depozita të licencuara.

Përveç mbetjeve inerte, aktivitetet e ndërtimit mund të gjenerojnë sasi më të vogla mbetjesh të tjera si vajra të përdorur, materiale paketimi dhe mbetje metali. Në këtë fazë nuk është identifikuar operator lokal i licencuar për të gjitha këto rrjedha mbetjesh, ndaj do të kërkohet verifikim dhe angazhim i kompanive të licencuara kombëtare nëse është e nevojshme.

Ndërtimi do të kërkojë gjithashtu përdorim të burimeve natyrore si aggregate, ujë dhe karburant. Nuk është përzgjedhur ende asnjë gurore apo impiant betoni, dhe hapja e guroreve të reja nuk lejohet. Materialet do të sigurohen nga burime të licencuara rajonale brenda ose pranë Korçës.

Ndikimi i mungesës së një landfill-i të dedikuar për mbetje inerte

Mungesa e një landfill-i të dedikuar për mbetje inerte në rajonin e Korçës është veçanërisht e rëndësishme për menaxhimin e materialit të tepërt nga gërmimet. Toka e gërmuar dhe materiali i papërshtatshëm nuk mund të depozitohen në mënyrë informale në tokë bujqësore apo në korridore lumore. Prandaj, do të kërkohet një vendimarrje e strukturuar për të përcaktuar nëse ky material mund të ripërdoret brenda gjurmës së projektit ose duhet të transportohet në një objekt të licencuar depozitimi.

3.9 Trafiku, Aksesi dhe Përdorimi nga Komuniteti

Urët Selenica 1, 2, 3, Selenica 4 dhe Drithasi ndodhen në rajonin e Korçës në juglindje të Shqipërisë dhe janë pjesë e rrjetit rrugor kombëtar dhe rajonal që shërben komunitetet rurale. Urët e Selenicës (nr. 1–4) ndodhen përgjatë SH75 në Qarkun Korçë, ndërsa Ura e Drithasit ndodhet në SH101, gjithashtu në Qarkun Korçë.

3.9.1 Funkzioni ekzistues i trafikut dhe përdorimi nga komuniteti

Në kushtet bazë, rrugët kombëtare dhe rajonale të shërbyera nga urat ekzistuese mbajnë kryesisht trafik lokal dhe rural, duke përfshirë automjete të lehta të përdorura për udhëtime të përditshme të komunitetit, akses në shërbime dhe lëvizje bujqësore midis fshatrave dhe parcelave bujqësore. Këto rrugë sigurojnë lidhje thelbësore për banorët, duke lidhur vendbanime të vogla brenda Qarkut të Korçës me tregje më të mëdha dhe zona bujqësore. Edhe këmbësorët i përdorin këto kalime, duke reflektuar rëndësinë e tyre për mobilitetin e përditshëm të popullsisë lokale.

Urët Selenica 1, 2, 3 dhe 4 ndodhen përgjatë rrugës së vjetër që lidh Korçën me Ersekën (në Bashkinë

Kolonjë, Qarku Korçë). Ky segment i vjetër i rrugës vazhdon të funksionojë si lidhje e rëndësishme lokale për vendbanimet rurale dhe zonat bujqësore midis Korçës dhe Ersekës, veçanërisht aty ku përmirësimet e reja rrugore nuk janë përfunduar ose nuk shërbejnë drejtpërdrejt fshatrat përreth.

Ura e Drithasit ndodhet pranë fshatit Drithas (Drithasi) në njësinë administrative Libonik të Bashkisë Maliq, Qarku Korçë. Kjo zonë është pranë qytetit të Maliqit dhe lidhet përmes rrugëve lokale që degëzohen nga rrugët rajonale kryesore, duke shërbyer për trafik lokal dhe akses bujqësor.

Ndryshimet sezonale mund të ndikojnë në modelet e udhëtimit. Turizmi në destinacione rurale dhe kulturore pranë zonës mund të rrisë përkohësisht trafikun e automjeteve të lehta në krahasim me nivelet tipike rurale, veçanërisht gjatë periudhave kulmore verore dhe dimërore, edhe në mungesë të të dhënave formale të trafikut. Klasifikimi i këtyre rrugëve dhe struktura e vendbanimeve përgjatë tyre thekson një ndjeshmëri lokale të trafikut bazë, e cila mund të ndikohet nga punimet në ura.

3.9.2 Aksesit gjatë ndërtimit dhe vazhdimësia e lëvizjes

Urët ekzistuese përfaqësojnë pika ngushtimi në rrjet, ku rruga kalon mbi lumenj dhe përrenj. Duke qenë se kanë gjeometri të kufizuar dhe kontekst rural, ruajtja e vazhdimësisë së aksesit gjatë ndërtimit është thelbësore.

Për Urat Selenica 1, 2, 3 dhe Urën e Drithasit, strukturat e reja do të ndërtohen në linja të reja, duke lejuar që urat ekzistuese të mbeten të hapura për trafikun komunitar dhe bujqësor gjatë gjithë periudhës së ndërtimit. Kjo siguron lidhje të pandërprerë për banorët, shërbimet dhe trafikun lokal.

Ura Selenica 4, megjithatë, do të rindërtohet në të njëjtën linjë ekzistuese. Gjatë fazës së ndërtimit, një rrugë alternative përmes rrugës së re Korçë–Ersekë do të sigurojë kalim të përkohshëm, duke ruajtur aksesin për komunitetet lokale dhe përdoruesit bujqësorë.

Kushtet bazë të rrugës ofrojnë hapësirë të kufizuar për ndërveprim të sigurt midis trafikut ekzistues, këmbësorëve dhe logjistikës së ndërtimit. Kjo është veçanërisht e rëndësishme aty ku automjetet e rënda, furnizimet dhe pajisjet e ndërtimit ndërveprojnë me trafikun lokal në rrugë të ngushta rurale.

Receptorët e ndjeshëm përgjatë këtyre korridoreve përcaktohen kryesisht nga varësia e tyre nga aksesit i pandërprerë dhe i sigurt, më shumë sesa nga afërsia fizike. Këta përfshijnë banorët lokalë, përdoruesit bujqësorë që aksesojnë tokat dhe shërbimet, transportin shkollor, shërbimet emergjente dhe të gjithë përdoruesit e rrugës që varen nga këto lidhje thelbësore rurale.

3.10 Popullsia, Përdorimi i Tokës dhe Konteksti Social-Ekonomik

3.10.1 Konteksti demografik

Urët Selenica 1, 2, 3

Këto ura ndodhen përgjatë rrugës së vjetër Korçë–Ersekë në Bashkinë Kolonjë. Vendbanimet përreth janë të vogla, të shpërndara dhe kryesisht rurale, me densitet të ulët të popullsisë. Familjet janë kryesisht të angazhuara në bujqësi dhe ferma të vogla, të cilat mbeten burimi kryesor i të ardhurave. Zona karakterizohet nga një strukturë popullore në plakje dhe rënie graduale të numrit të banorëve për shkak të migrimit drejt qyteteve dhe jashtë vendit. Pavarësisht këtyre tendencave demografike, aktiviteti rural mbetet i qëndrueshëm, dhe urat mbështesin lëvizjen e përditshme thelbësore të banorëve, përfshirë aksesin në tregje, shkolla, kujdes shëndetësor dhe shërbime bashkiake. Toka përreth është kryesisht tokë bujqësore jo e ujitur me zona të kufizuara të ndërtuara, duke reflektuar një peizazh fort bujqësor.

Ura Selenica 4

E vendosur gjithashtu përgjatë korridorit Korçë–Ersekë në Bashkinë Kolonjë, Ura Selenica 4 ndodhet më afër grupeve të vendbanimeve pak më të mëdha. Nga pikëpamja demografike, zona është rurale me dendësi të ulët të popullsisë, por me përqendrim disi më të madh të vendbanimeve krahasuar me zonat Selenica 1–3. Tendencat e migracionit dhe plakjes së popullsisë janë të ngjashme, ndërsa aktiviteti bujqësor mbetet baza

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

kryesore e jetesës. Ura siguron lidhje të rëndësishme për banorët, duke lidhur vendbanime më të vogla me Korçën dhe duke mbështetur ndërveprimet socio-ekonomike të përditshme. Tokat përreth janë kryesisht të punueshme, me pak strukturë urbane ose objekte shërbimi në afërsi të menjëhershme të urës.

Ura Drithas

Ura Drithas ndodhet pranë fshatit Drithas në Bashkinë Maliq. Profili demografik është tipik për vendbanimet e vogla rurale të fushës së Korçës: familje të shpërndara të angazhuara në bujqësi dhe blegtori, me një qendër të vogël fshati që ofron shërbime bazë. Vërehet rënie e popullsisë dhe plakje e saj për shkak të migrimit drejt qyteteve. Ura shërben si lidhje e rëndësishme për banorët lokalë, duke mundësuar akses në qytetin e Maliqit, tregjet lokale, shkollat dhe shërbimet shëndetësore. Tokat përreth janë kryesisht bujqësore me pak ndërtim urban.

a) Struktura Ekonomike dhe Mjetet e Jetës

Ekonomia e zonave të Urave Selenica 1–2–3, Selenica 4 dhe Drithas bazohet kryesisht në bujqësi. Tokat përreth përdoren për kultivim kulturash bujqësore dhe aktivitete blegtorale. Prodhimi bujqësor në fushën e Korçës përfshin zakonisht drithëra, perime, kultura foragjere dhe blegtori në shkallë të vogël.

Urat mundësojnë:

- akses të përditshëm të fermerëve në tokat bujqësore;
- lëvizjen e makinerive dhe pajisjeve bujqësore;
- transportin e produkteve bujqësore drejt tregjeve dhe depove lokale;
- akses në zinxhirët e furnizimit, përfshirë farat, plehtrat dhe shërbimet teknike.

Përveç bujqësisë, një pjesë e popullsisë është e angazhuar në:

- tregti dhe shërbime të vogla në vendbanimet përreth;
- punësim në sektorin publik në arsim, shëndetësi dhe administratë bashkiake;
- punësim sezonal dhe të ardhura nga remitancat e emigracionit.

Besueshmëria e infrastrukturës rrugore, përfshirë Urat Selenica 1–2–3, Selenica 4 dhe Drithas, është e lidhur drejtpërdrejt me gjenerimin e të ardhurave dhe stabilitetin ekonomik në zonë.

3.10.2 Kulturat dhe Përdorimi Bujqësor

Fushat më të gjera të Maliqit dhe Ersekës përdoren tradicionalisht për kultivimin e drithërave, kulturave foragjere dhe prodhimtari bujqësore sezonale. Toka pranë Urave Selenica 1, 2, 3, Ura Selenica 4 dhe Ura Drithas klasifikohet si tokë arë. Bazuar në gjetjet e shqyrtimit të projektit:

- Nuk ka kultura të mbjella, pemishte apo pemë produktive brenda gjurmës direkte të ndërtimit.
- Nuk ka infrastrukturë aktive ujitjeje apo objekte bujqësore të prekura drejtpërdrejt nga shtrirja e urës.
- Pjesa më e madhe e gjurmës ndodhet në tokë publike, me një pjesë të vogël që prek parcela private, e cila do të trajtohet përmes marrëveshjeve të negociuara.

Lista e shqyrtimit (Screening Checklist) konfirmon në mënyrë eksplicite se nuk pritet humbje apo dëmtim i tokës bujqësore, kulturave të mbjella apo pemëve produktive. Gjithashtu, konsultimet me bashkinë dhe informacionet ekzistuese të VNM-së tregojnë se nuk kryhen aktivitete ekonomike në parcelat e prekura, dhe për rrjedhojë nuk priten ndikime direkte apo indirekte në të ardhurat bujqësore apo mjetet e jetesës.

Ura Selenica 1–2–3: Përafërsisht 200 m² tokë private do të preken dhe do të blihen përmes marrëveshjes së negociuar në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe ESS5. Nuk pritet zhvendosje fizike, humbje banese apo ndikime në jetesë.

Ura Selenica 4: Përafërsisht 45 m² tokë private do të preken dhe do të blihen përmes marrëveshjes së negociuar në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe ESS5. Nuk pritet zhvendosje fizike, humbje banese apo ndikime në jetesë.

Ura Drithas: Përafërsisht 15 m² tokë private do të preken dhe do të blihen përmes marrëveshjes së negociuar në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe ESS5. Nuk pritet zhvendosje fizike, humbje banese apo ndikime në jetesë.

3.10.3 Infrastruktura dhe Aksesi në Shërbime

Ura Drithas, e vendosur në rrugën kombëtare SH101, dhe Urat Selenica 1–4 në rrugën kombëtare SH75 shërbejnë si lidhje lokale brenda sistemit më të gjerë rajonal të transportit. Ato mundësojnë akses në:

- shkolla dhe institucione arsimore në vendbanimet përreth;
- qendra të kujdesit shëndetësor parësor dhe spitale në Kolonjë;
- shërbime administrative bashkiake;
- tregje dhe ofrues shërbimesh tregtare.

Duke qenë se zona ka karakter rural, banorët mbështeten kryesisht në automjete private dhe transport bujqësor. Çdo kufizim në funksionimin e urave do të ndikonte drejtpërdrejt në lëvizshmëri, akses në shërbime dhe kapacitetin e reagimit emergjent.

3.10.4 Ndjeshmëritë Sociale dhe Grupet e Cenueshme

Profili socio-ekonomik i zonave Drithas, Selenica dhe Qinam pasqyron karakteristika tipike të bashkive rurale në juglindje të Shqipërisë, përfshirë:

- banorë të moshuar në vendbanime të vogla;
- familje bujqësore me të ardhura të ulëta dhe të varura nga prodhimi sezonal;
- gra të angazhuara në punë bujqësore dhe shtëpiake pa pagesë;
- fëmijë në moshë shkollore që varen nga rrugë të sigurta transporti.

Shkalla relativisht e vogël e punimeve dhe konteksti rural sugjerojnë se fluksi i madh i punëtorëve të jashtëm është i pamundur. Angazhimi i fuqisë punëtore lokale pritet të minimizojë ndikimet sociale dhe të sjellë përfitime në punësim afatshkurtër.

3.10.5 Shëndeti dhe Siguria e Komunitetit

Kushtet bazë të shëndetit dhe sigurisë së komunitetit në zonat e Urave Selenica 1, 2, 3, Selenica 4 dhe Drithas pasqyrojnë një mjedis tipik rural rrugor me volum të ulët trafiku dhe lëvizje kryesisht lokale. Urat janë pjesë e rrugëve kombëtare SH75 dhe SH101, të cilat lidhin vendbanimet rurale me qendrat rajonale. Përdorimi i tokës përreth është kryesisht bujqësor, me zhvillim urban të kufizuar dhe të shpërndarë.

Në këtë kontekst, përdoruesit kryesorë të rrugës janë banorët lokalë, fermerët që transportojnë produkte bujqësore, automjetet e transportit shkollor dhe ofruesit e shërbimeve. Nuk ka indikacione për aktivitete industriale me rrezik të lartë në afërsi. Megjithatë, infrastruktura rurale zakonisht nuk ka masa të avancuara për sigurinë e këmbësorëve, ndriçim të mjaftueshëm apo masa për qetësimin e trafikut, gjë që mund të rrisë ndjeshmërinë gjatë fazës së ndërtimit.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Figura 6. Pamje ajrore e urës ekzistuese dhe paraqitja e projektit përfundimtar të urës së re.

Traseja Rrugore dhe Rrugët e Aksesit

Ura e re do të ndërtohet në një trase të re ngjitur me korridorin ekzistues rrugor, duke mundësuar vazhdimin e qarkullimit të trafikut gjatë periudhës së ndërtimit.

Projekti përfshin:

rrugët e aksesit në të dy anët e urës, të cilat lidhin strukturën e re me rrugën ekzistuese SH101; ndërtimin e argjinaturave rrugore dhe punimeve të lidhjes, duke siguruar një kalim të qetë ndërmjet trasesë së re dhe rrjetit ekzistues rrugor; përmirësime lokale gjeometrike për të rritur sigurinë rrugore, dukshmërinë dhe performancën operationale të rrugës.

Të gjitha rrugët e aksesit dhe punimet e lidhura me to konsiderohen pjesë e gjurmës së Projektit.

Sistemi i Kullimit, Tombinot dhe Punimet Hidraulike

Projekti përfshin një sistem të plotë të menaxhimit të kullimit dhe ujërave, i cili përfshin:

sistemin e kullimit të tabanit të urës për grumbullimin dhe shkarkimin e kontrolluar të ujërave sipërfaqësore; sistemet anësore të kullimit përgjatë rrugëve të aksesit për të parandaluar grumbullimin e ujit dhe për të mbrojtur infrastrukturën rrugore;

struktura të kullimit transversal (tombino) aty ku kërkohet, për të ruajtur rrjedhën natyrore të ujërave sipërfaqësore;

punime inxhinierike në shtratlumë, duke përfshirë:

riformësimin dhe pastrimin e shtratit të lumit;

vendosjen e mbrojtjes me gurë (riprap) pranë abutmenteve dhe pilastrave;

masa mbrojtëse kundër gërryerjes së shtratit (scour);

menaxhimin e sedimenteve për ruajtjen e kapacitetit hidraulik.

Projektimi përfshin masa për rritjen e rezistencës ndaj ndryshimeve klimatike, duke marrë parasysh prurjet maksimale sipas skenarëve të ndryshimeve klimatike dhe duke siguruar lartësi të shtuar të kalimit për të reduktuar rrezikun e përmbytjeve.

Punimet e Përkohshme dhe Infrastruktura e Ndërtimit

Projekti përfshin infrastrukturën e përkohshme të nevojshme për zbatimin e punimeve, si:

rrugë të përkohshme aksesit dhe platforma pune;

zona për magazinimin e materialeve dhe parkimin e pajisjeve;

zona për parafabrikimin dhe montimin e elementeve strukturore;

masa të përkohshme për menaxhimin e trafikut, me qëllim ruajtjen e qarkullimit.

Materialet e ndërtimit do të sigurohen nga impiante të licencuara ose, kur të jetë e nevojshme, nga impiante

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

të përkohshme të ngritura nga Kontraktori. Çdo impiant i përkohshëm do të konsiderohet pjesë e Projektit dhe do t'i nënshtrohet kërkesave për menaxhimin mjedisor dhe social.

Projektimi për Garantimin e Prurjes Ekologjike

Në Urën e Drithasit mbi Përroin Dunavec, traseja e re dhe konfigurimi i optimizuar me shumë hapësira (spane) reduktojnë ndërhyrjen në kanal in aktiv të rrjedhës dhe ruajnë një korridor të përcaktuar për rrjedhën në periudhat me prurje të ulëta.

Punimet e ndërtimit do të realizohen në faza, në mënyrë që të sigurohet rrjedhja e vazhdueshme e ujit gjatë gjithë periudhës së zbatimit. Ndërkohë, projekti përfundimtar përmirëson efikasitetin hidraulik dhe ruan vazhdimësinë e prurjes bazë në nënpellgun e Devollit, duke mbështetur funksionet ekologjike në rrjedhën e poshtme.

Prishja e Urës Ekzistuese dhe Rehabilitimi i Zonës

Pas ndërtimit të urës së re, ura ekzistuese mund të nxirret jashtë funksionit ose të hiqet pjesërisht (sipas metodologjisë përfundimtare të ndërtimit), duke përfshirë:

heqjen e elementeve strukturore, kur kërkohet;
pastrimin e mbetjeve nga kanali i lumit;
stabilizimin e segmenteve të prekura të lumit;
zbatimin e masave mbrojtëse kundër erozionit.

Siguria Rrugore dhe Infrastruktura Ndhmëse

Projekti përfshin instalimin e:

barrierave mbrojtëse dhe parapeteve;
sinjalistikës horizontale dhe vertikale rrugore;
reflektorëve dhe elementeve të tjera të sigurisë;
trotuareve për këmbësorë të integruara në seksionin e urës.

2.4 Zona e Ndikimit (AoI)

Në përputhje me ESS1, Zona e Ndikimit (Area of Influence – AoI) për nënprojektet e Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi është përcaktuar për të përfshirë të gjitha zonat që mund të përjetojnë ndikime mjedisore dhe sociale të drejtpërdrejta, të tërthorta ose kumulative si rezultat i aktiviteteve të projektit.

Për qartësi, Zona e Ndikimit është strukturuar si më poshtë:

Gjurma Kryesore e Ndërtimit

Zona kryesore e ndikimit përfshin gjurmën e drejtpërdrejtë të punimeve të urës, duke përfshirë:

- trasenë e re të urës për Urat Selenica 1-2-3 dhe Drithasi;
- themelet;
- pilastrat;
- abutmentet;
- tabanin e urës;
- punimet për orientimin dhe stabilizimin e rrjedhës së lumit;
- masat mbrojtëse kundër gërryerjes së shtratit;
- segmentet e rrugëve lidhëse që lidhen drejtpërdrejt me urën.

Kjo zonë përfshin gjithashtu:

- zonat e përkohshme të punës brenda shtratit të lumit të nevojshme për ndërtimin e themeleve;
- koferdamet (struktura të përkohshme për izolimin e ujit);
- devijimet e përkohshme të rrjedhës;
- zonat e prekura nga prishja e urës ekzistuese.
- Zonat Ndhmëse dhe të Përdorimit të Përkohshëm
- Zona dytësore e ndikimit përfshin të gjitha hapësirat ndihmëse të nevojshme për mbështetjen e aktiviteteve

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

të ndërtimit, si:

- rrugët e përkohshme të aksesit;
- zonat e depozitimit të materialeve dhe pajisjeve;
- hapësirat e parkimit të makinerive;
- çdo platformë pune e përkohshme.

Në momentin e përgatitjes së PMMS-së (ESMP), parashikohet që objektet e kontraktorit, si kampet e punëtorëve, impiantet e prodhimit të betonit dhe zonat kryesore të magazinimit të materialeve, të vendosen jashtë kantierit, përtej gjurmës së drejtpërdrejtë të urës.

Në rast se krijohen objekte të përkohshme brenda ose jashtë kantierit, vendndodhja e tyre do t'i nënshtrohet miratimit paraprak nga Ekipi i Zbatimit të Projektit dhe do të konsiderohet plotësisht pjesë e Zonës së Ndikimit të përcaktuar.

Të gjitha objektet jashtë kantierit, duke përfshirë kampet e kontraktorit, oborret e magazinimit të materialeve, impiantet e betonit, impiantet e furnizimit me asfalt, si dhe zonat e huazimit ose depozitimit të materialeve (nëse kërkohen), do të menaxhohen në përputhje të plotë me në përputhje me këtë PMMS (ESMP), legjislacionin kombëtar në fuqi dhe Standardet Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore.

Asfalti i nevojshëm për punimet do të sigurohet nga impiante asfalti të licencuara dhe të miratuara, qoftë nga impiante ekzistuese tregtare ose nga një impiant i përkohshëm i ngritur nga Kontraktori, i cili do t'i nënshtrohet procesit paraprak të shqyrtimit, vlerësimit dhe miratimit në përputhje me kërkesat e ESS1. Asnjë impiant nuk mund të operojë pa qenë më parë i shqyrtuar, vlerësuar dhe miratuar në përputhje me këto kërkesa.

Zonat e Ndikimit të Tërthortë dhe në Rrjedhën e Poshtme

Zona terciare e ndikimit (AoI) përfshin zonat që mund të preken nga ndikime të tërthorta ose ndikime në rrjedhën e poshtme, veçanërisht përgjatë Përroit Qinami, Përroit Selenicë dhe Lumit Dunavec.

Kjo përfshin segmentet e lumenjve në rrjedhën e poshtme që mund të përjetojnë ndryshime të përkohshme dhe të lokalizuara në cilësinë e ujit, transportin e sedimenteve ose kushtet e rrjedhës gjatë periudhës së ndërtimit, si dhe komunitetet përreth dhe përdoruesit e rrugës që mund të ndikohen nga trafiku i ndërtimit, zhurma, pluhuri ose kufizimet e përkohshme të aksesit.

Përcaktimi i Zonës së Ndikimit do të konfirmohet dhe, kur të jetë e nevojshme, do të përditësohet gjatë planifikimit të detajuar të punimeve. Çdo ndryshim në metodat e ndërtimit, vendndodhjen e objekteve të përkohshme ose punimet ndihmëse që mund të zgjerojnë Zonën e Ndikimit do të kërkojë rishikimin dhe përditësimin e PMMS-së (ESMP) dhe masave përkatëse të menaxhimit, për të siguruar përputhshmëri të vazhdueshme me kërkesat e ESS1.

3. Informacioni Bazë Mjedisor dhe Social dhe Përshkrimi i Vendndodhjes

Ky seksion paraqet një përshkrim të përmblendhur, të bazuar te receptorët mjedisore dhe sociale, të kushteve bazë mjedisore dhe sociale brenda Zonës së Ndikimit për nënprojektet e Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi.

Të dhënat bazë janë nxjerrë nga listat e kontrollit të shqyrtimit të projektit, Raporti i Përcaktimit të Fushës së Vlerësimit Mjedisor dhe Social për Urat e Grupit B, si dhe nga dokumentacioni specifik i projektimit dhe Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis (VNM) për secilin projekt. Përshkrimi fokusohet në aspektet mjedisore dhe sociale që janë të rëndësishme për vlerësimin dhe menaxhimin e ndikimeve në kuadër të kësaj PMMS-je.

3.1 Vendndodhja e Projektit dhe Përdorimi i Tokës

3.1.1 Ura Selenica 1-2-3

Urat Selenica 1, 2 dhe 3 ndodhen në Qarkun e Korçës, në pjesën juglindore të Shqipërisë, përgjatë rrugës kombëtare SH75, e cila lidh fshatin Selenicë me fshatin Qinam dhe zonat rurale përreth.

Të tre urat janë të vendosura brenda të njëjtit korridor lumor të Përroit Qinami dhe formojnë një seri

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

kalimesh të vendosura pranë njëra-tjetrës përgjatë trasesë ekzistuese të rrugës.

Këto struktura luajnë një rol të rëndësishëm funksional në mundësimin e lëvizjes së automjeteve dhe trafikut lokal ndërmjet të dy anëve të përroit, duke lehtësuar aksesin në tokat bujqësore, parcelat e kultivuara dhe vendbanimet rurale të shpërndara në zonën përreth. Për rrjedhojë, ato janë thelbësore për ruajtjen e lidhshmërisë lokale dhe mbështetjen e aktiviteteve bujqësore, të cilat përbëjnë veprimtarinë ekonomike dominuese në këtë zonë.

Në një shkallë më të gjerë, korridori rrugor SH75 përbën një aks të rëndësishëm rajonal në zonën e Korçës, duke lidhur komunitetet rurale dhe duke mundësuar lëvizjen ndërmjet fshatrave dhe qendrave lokale ekonomike. Për këtë arsye, urat kontribuojnë si në aksesueshmërinë lokale ashtu edhe në lidhshmërinë rajonale, duke mbështetur ndërveprimet sociale dhe ekonomike në të gjithë zonën.

Konfigurimi ekzistues përbëhet nga tre struktura urash të njëpasnjëshme, të vendosura përgjatë boshtit aktual të rrugës brenda të njëjtit korridor lumor. Siç paraqitet në raportin e projektimit (ortofoto dhe vizatimet e trasesë), ndërhyrja e propozuar përfshin ndërtimin e një ure të re të vetme mbi një trase të re rrugore, të vendosur në lindje të urave ekzistuese.

Traseja e re shtrihet afërsisht paralelisht me korridorin ekzistues rrugor, me një zhvendosje anësore të vlerësuar prej 20–40 m, në varësi të segmentit, duke ruajtur të njëjtën zonë të përgjithshme të kalimit të lumit.

Ky konfigurim mundëson që urat ekzistuese të mbeten funksionale gjatë periudhës së ndërtimit, duke minimizuar kështu ndërprerjet e trafikut dhe të aksesit lokal. Për më tepër, traseja e re përmirëson karakteristikat gjeometrike të rrugës dhe adreson kufizimet hidraulike që lidhen me konfigurimin aktual me disa ura të njëpasnjëshme.

Gjurma e urës së re dhe e rrugëve shoqëruese të aksesit do të sjellë një ndryshim të kufizuar në përdorimin e tokës, të vlerësuar në rreth 0.4 ha, duke prekur kryesisht toka bujqësore dhe zona margjinale me barishte. Pjesa më e madhe e tokës brenda Zonës së Ndikimit është pronë publike, ndërsa vetëm një pjesë e vogël e tokës në pronësi private mund të preket nga projekti.

Marrëdhënia ndërmjet strukturave ekzistuese dhe atyre të propozuara, përfshirë pozicionin e tyre relativ, orientimin e trasesë dhe kontekstin përreth, paraqitet në ortofotot dhe vizatimet e planimetrisë të përfshira në raportin e projektimit, të cilat tregojnë qartë orientimin paralel dhe zhvendosjen anësore ndërmjet korridoreve ekzistuese dhe të reja rrugore.

Figura 7: Vendndodhja e Urës Selenica 1-2-3

Sipas të dhënave të Corine Land Cover (CLC) 2018, pellgu i Përroit Qinami karakterizohet kryesisht nga kullota natyrore, të cilat mbulojnë afërsisht 50% të sipërfaqes totale. Ky tip mbulëse tokësore lidhet zakonisht me vegjetacion gjysmë-natyor, përfshirë bashkësi barishtore të përdorura për kullotje dhe aktivitete bujqësore me intensitet të ulët.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Përveç kullotave natyrore, pellgu përfshin edhe zona me tokë bujqësore, si fusha të punueshme dhe mozaikë bujqësorë heterogjenë, si dhe sipërfaqe të kufizuara me shkurre dhe pyje tranzitore. Zonat e ndërtuara janë të rralla dhe përbëhen kryesisht nga banesa të shpërndara rurale dhe grupe të vogla fshatrash, duke reflektuar nivelin e ulët të urbanizimit në zonë.

Mbizotërimi i kullotave natyrore tregon për një peizazh me presion relativisht të ulët antropogjen dhe me vlerë të moderuar ekologjike, i cili mbështet biodiversitetin lokal dhe shërbimet ekosistematike si mbrojtja e tokës dhe rregullimi i ujërave. Në të njëjtën kohë, prania e tokave bujqësore tregon se pellgu përdoret aktivisht për jetesën rurale.

Brenda Zonës së Ndikimit të Projektit, punimet e propozuara pritet të prekin kryesisht toka bujqësore dhe zona marginale me kullota, pa përfshirë konvertim të konsiderueshëm të tokës urbane ose pyjore.

Shpërndarja hapësinore e tipeve të mbulimit të tokës, siç paraqitet në hartën përkatëse, konfirmon karakterin kryesisht rural dhe gjysmë-natyor të zonës së projektit.

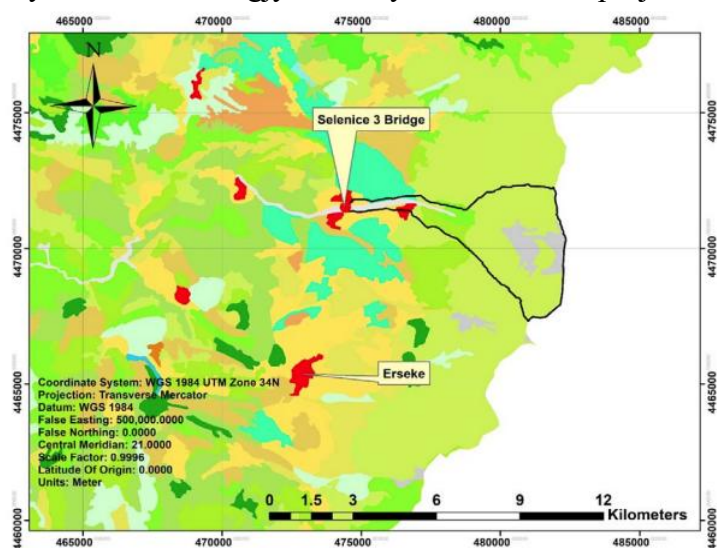

Figura 8: Harta e mbulimit të tokës për Selenica 1-2-3, 2018

Ura Selenica Nr. 4 ndodhet në Qarkun e Korçës, në pjesën juglindore të Shqipërisë, përgjatë rrugës kombëtare SH75, duke bërë pjesë në rrjetin sekondar rrugor ndërurban që shërben komunitetet rurale përreth.

Ura gjendet në një mjedis kryesisht rural, i karakterizuar nga toka bujqësore, banesa të shpërndara dhe rrugë lokale aksesi, dhe përbën një lidhje të rëndësishme që mbështet lëvizshmërinë lokale dhe aktivitetet bujqësore.

Ura kalon mbi një përrua lokal dhe lehtëson lëvizjen e automjeteve dhe trafikut bujqësor ndërmjet të dy anëve të korridorit lumor. Ajo luan një rol kyç në ruajtjen e aksesit ndërmjet fshatit Selenicë, vendbanimeve përreth dhe tokave bujqësore, duke mbështetur aktivitetet ekonomike të përditshme dhe jetesën lokale.

Ura ekzistuese ndodhet përgjatë trasesë aktuale të rrugës brenda korridorit lumor, siç paraqitet në imazhet e inspektimit në terren dhe në vizatimet e planimetrisë të përfshira në raportin e projektimit.

Ndërhyrja e propozuar përfshin ndërtimin e një ure të re mbi të njëjtin aks rrugor, me vetëm ndryshime të vogla gjeometrike që synojnë përmirësimin e performancës strukturore dhe kapacitetit hidraulik. Si rezultat, ura e re do të zërë kryesisht të njëjtën gjurmë si struktura ekzistuese, me devijim anësor minimal dhe integrim të plotë brenda korridorit ekzistues rrugor.

Kjo qasje minimizon nevojën për devijime të mëdha të trasesë, redukton marrjen e tokës dhe kufizon ndikimet mjedisore dhe sociale të lidhura me projektin.

Gjurma e Projektit, përfshirë urën dhe segmentet e menjëhershme të aksesit, do të sjellë ndryshime të vogla dhe të lokalizuara në përdorimin e tokës, kryesisht brenda korridorit ekzistues rrugor dhe tokave bujqësore përreth.

Pronësia e tokës brenda Zonës së Ndikimit është kryesisht publike, ndërsa vetëm një pjesë e vogël e tokës në pronësi private mund të preket nga projekti.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Marrëdhënia ndërmjet strukturave ekzistuese dhe atyre të propozuara, përfshirë orientimin e tyre dhe pozicionimin në peizazhin përreth, paraqitet në vizatimet e projektimit dhe fotografitë e terrenit të përfshira në raportin e projektimit.

Figura 9: Vendndodhja e Urës Selenica 4

Sipas të dhënave të Corine Land Cover (CLC) 2018, pellgu i Përroit Selenicë karakterizohet kryesisht nga një kombinim i kullotave natyrore dhe tokave bujqësore të kultivuara, të cilat së bashku mbulojnë rreth 50% të sipërfaqes totale, siç paraqitet në Figurën 8: Harta e Mbulimit të Tokës (2018).

Zonat me kullota natyrore lidhen përgjithësisht me vegjetacion gjysmë-natyor, përfshirë bashkësi barishtore të përdorura për kullotje dhe përdorim me intensitet të ulët të tokës, duke kontribuar në lidhshmërinë e peizazhit dhe duke mbështetur biodiversitetin lokal. Paralelisht, tokat e kultivuara përfshijnë toka arë jo të ujitura dhe zona bujqësore heterogjene, duke reflektuar rëndësinë e bujqësisë në pellg dhe rolin e saj në sigurimin e jetesës së komuniteteve lokale.

Përveç këtyre tipeve mbizotëruese të mbulimit të tokës, pellgu përfshin edhe një përqindje më të vogël të pyjeve tranzitore dhe shkurreve, fragmente pyjesh gjetherënëse, si dhe zona të kufizuara të ndërtuara të përfaqësuara nga vendbanime të shpërndara rurale dhe infrastrukturë lokale. Kjo përbërje tregon një peizazh kryesisht rural me ndikim të moderuar antropogjen dhe një mozaik habitatesh gjysmë-natyorë dhe të modifikuar.

Brenda Zonës së Ndikimit të Projektit, përdorimi i tokës është në përputhje me karakteristikat më të gjera të pellgut, ku punimet e propozuara pritet të prekin kryesisht toka bujqësore dhe zona marginale me kullota, duke shmangur ndërhyrje të rëndësishme në zona pyjore ose me vegjetacion të dendur.

Shpërndarja hapësinore e këtyre tipeve të mbulimit të tokës, siç paraqitet në Figurën 6, konfirmon nivelin relativisht të ulët të urbanizimit dhe mbizotërimin e përdorimeve rurale të tokës në zonën e projektit.

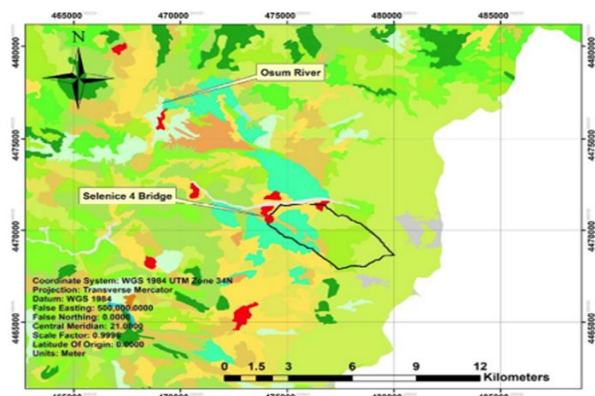

Figura 10: Harta e mbulimit të tokës për Selenica 4, 2018

3.1.3 Ura e Drithasit

Ura e Drithasit ndodhet në Qarkun e Korçës, në pjesën juglindore të Shqipërisë, brenda njësisë administrative të Komunës Libonik, pranë fshatit Drithas, nga i cili merr edhe emrin. Struktura është e vendosur përgjatë rrugës kombëtare SH101, duke bërë pjesë në rrjetin sekondar rrugor ndërrurban që përshkon pjesën veriore të Fushës së Korçës.

Ura kalon mbi Përroit Dunavec, duke mundësuar lëvizjen e automjeteve dhe trafikut lokal ndërmjet të dy

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

anëve të korridorit lumor. Ajo luan një rol funksional të rëndësishëm në lidhjen e fshatit Drithas me tokat bujqësore dhe parcelat e kultivuara që ndodhen në anën e kundërt të përroit. Në këtë kontekst, ura është thelbësore për ruajtjen e aksesit të përditshëm për aktivitetet bujqësore dhe për mbështetjen e jetesës lokale. Në një shkallë më të gjerë, korridori rrugor SH101 përbën një aks të rëndësishëm transporti lokal brenda Fushës së Korçës, duke lehtësuar lidhshmërinë ndërmjet disa vendbanimeve të vendosura në të dy anët e fushës. Në veçanti, ai lidh fshatra në anën perëndimore (të majtë) si Maliq, Libonik, Drithas dhe Vloçisht, me vendbanime në anën lindore (të djathtë) si Zemblak, Plasë dhe Pojan, duke mbështetur si shkëmbimet ekonomike ashtu edhe ndërveprimet sociale në rajon.

Sipas dokumentacionit të projektimit, ura ndodhet në koordinatat afërsisht 40°42'20"N dhe 20°44'27"E, brenda një peizazhi kryesisht të rrafshët aluvial karakteristik për Fushën e Korçës. Zona përreth është kryesisht rurale, me përdorim toke të dominuar nga fusha bujqësore, kullota dhe vegetacion gjysmë-natyor, të ndërthurura me banesa të shpërndara dhe rrugë lokale aksesi.

Lartësia e rrugës në vendndodhjen e urës është rreth 821.00 m mbi nivelin e detit, duke reflektuar pozicionin e saj në një pllajë relativisht të ngritur të Fushës së Korçës.

Figura 11: Vendndodhja e Urës Drithas

Përdorimi i tokës në zonën më të gjerë të ndikimit pasqyron një mozaik të tokave të kultivuara dhe vegetacionit gjysmë-natyor, duke përfshirë:

toka arë jo të ujitura dhe parcela bujqësore;

kullota natyrore dhe zona kullotjeje;

sipërfaqe me shkurre dhe vegetacion tranzitor;

zona të kufizuara të ndërtuara, të përbëra nga banesa të shpërndara dhe grupe të vogla rurale.

Siç ilustron në Raportin e Përcaktimit të Fushës Mjedisore dhe Sociale, zona e Projektit karakterizohet nga urbanizim i ulët dhe peizazhe kryesisht të modifikuara, ku përdorimi bujqësor përbën tipin dominues të përdorimit të tokës.

Projekti i propozuar përfshin ndërtimin e një ure të re mbi një trase të re, të vendosur në afërsi të strukturës ekzistuese, brenda të njëjtit korridor lumor. Traseja e re shtrihet paralelisht me rrugën ekzistuese në një distancë të shkurtër, duke minimizuar nevojën për marrje të gjerë të tokës dhe duke lejuar që ura ekzistuese të mbetet funksionale gjatë ndërtimit.

Gjurma e Projektit, përfshirë urën, rrugët e aksesit dhe infrastrukturën shoqëruese, do të sjellë ndryshime të kufizuara dhe të lokalizuara në përdorimin e tokës, duke prekur kryesisht tokë bujqësore dhe zona me vegetacion marginal. Nuk parashikohen ndikime të rëndësishme në zona urbane, pyje apo toka të mbrojtura brenda zonës së menjëhershme të Projektit.

Pronësia e tokës brenda Zonës së Ndikimit është kryesisht publike, veçanërisht brenda korridorit ekzistues rrugor, ndërsa disa parcela bujqësore në pronësi private mund të preken nga traseja e re dhe punimet shoqëruese.

3.2 Ujërat Sipërfaqësore dhe Hidrologjia

3.2.1 Ura Selenica 1-2-3

Ura kalon mbi Përroit Qinami, një degë në nënpellgun e Lumit Vodica. Sipërfaqja e pellgut ujëmbledhës të Përroit Qinami është rreth 17.5 km², me një gjatësi totale të përroit prej rreth 9 km. Pellgu kufizohet në

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

perëndim nga kufiri me Greqinë dhe në jug nga pellgu i Përroit Selenicë; të dy përroinj të bashkohen në rrjedhën e poshtme duke formuar Lumin Vodica.

Lartësia më e madhe brenda pellgut të Qinamit arrin rreth 2,400 m mbi nivelin e detit, ndërsa vendndodhja e urës ndodhet në rreth 1,046 m mbi nivelin e detit.

Nga pikëpamja hidrologjike, Përroi Qinami shfaq një regjim tipik mesdhetar malor, të karakterizuar nga sezonaliteti i theksuar. Kushtet e rrjedhës dominohen nga reshjet dhe shkërrja e dëborës gjatë vjeshtës së vonë, dimrit dhe pranverës së hershme, ndërsa gjatë verës regjistrohen prurje dukshëm më të ulëta.

Në mungesë të një kërkese të përcaktuar zyrtarisht për prurje ekologjike, ky PMMS (ESMP) merr si bazë konceptin e regjimit natyror të prurjes bazë (baseflow), si kusht referencë që duhet ruajtur. Regjimi natyror i prurjes bazë i referohet pjesës së rrjedhës që mbahet midis ngjarjeve të reshjeve, e ushqyer kryesisht nga ujërat nëntokësore dhe rrjedhjet e vonuara nëntokësore.

Bazuar në karakteristikat e pellgut, ky regjim mund të përshkruhet si më poshtë:

Gjatë periudhave të thata, Përroi Qinami mban një rrjedhë të ulët, por të vazhdueshme, të mbështetur nga kontributi i ujërave nëntokësore nga formacione malore të çara.

Përroi shfaq ndryshueshmëri të lartë brenda vitit, me prurje maksimale gjatë stinëve të lagështa dhe prurje minimale, por ekologjikisht të rëndësishme, gjatë muajve të verës.

Prurja bazë siguron lidhshmëri hidraulike përgjatë korridorit lumor, duke mbështetur habitatet ujore, vazhdimësinë e transportit të sedimenteve dhe lidhjet ekologjike brenda nënpellgut të Vodices.

Ky regjim natyror i prurjes bazë përbën bazën mjedisore që duhet ruajtur gjatë fazës së ndërtimit dhe asaj operacionale të projektit. Në projektim, kjo sigurohet në të tre vendndodhjet e urave përmes përdorimit të strukturave me hapësirë të lirë (open-span), të cilat ruajnë vazhdimësinë e plotë të lumit, shmangin çdo marrje apo devijim të rrjedhës dhe ruajnë kushtet natyrore të rrjedhës së ulët.

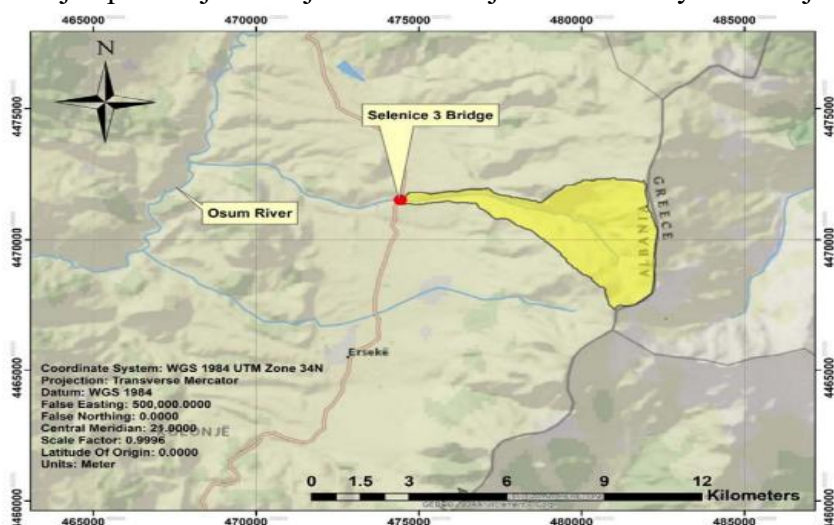

Figura 12: Pellgu ujëmbledhës i Përroit Qinami

3.2.2 Ura Selenica 4

Ura kalon mbi Përroit Selenicë, një degë në nënpellgun e Lumit Vodica. Sipërfaqja e pellgut ujëmbledhës të Përroit Selenicë është rreth 11.55 km², me një gjatësi totale të përroit prej rreth 6.5 km. Pellgu kufizohet në perëndim nga kufiri me Greqinë dhe në veri nga pellgu i Përroit Qinami; të dy përroinj të bashkohen në rrjedhën e poshtme duke formuar Lumin Vodica.

Nga pikëpamja hidrologjike, Përroi Selenicë përfaqëson një pellg të vogël malor me regjim mesdhetar të rrjedhjes, i karakterizuar nga ndryshueshmëri e theksuar sezonale. Prurjet e ujit janë të ndikuara kryesisht nga reshjet dhe shkërrja e dëborës gjatë sezonit të lagësht, ndërsa gjatë periudhës së verës prurjet reduktohen ndjeshëm dhe mbështeten kryesisht në kontributin e ujërave nëntokësore.

Në mungesë të një kërkese të përcaktuar zyrtarisht për prurje ekologjike, ky PMMS (ESMP) merr si referencë kushtin bazë të regjimit natyror të prurjes bazë (baseflow), i cili duhet të ruhet. Regjimi natyror i

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

prurjes bazë përfaqëson komponentin e qëndrueshëm të rrjedhës ndërmjet ngjarjeve të reshjeve, i kontrolluar nga shkarkimi i ujërave nëntokësore dhe proceset e rrjedhjes nëntokësore.

Bazuar në karakteristikat e pellgut ujëmbledhës, regjimi natyror i prurjes bazë të Përroit Selenicë mund të përshkruhet si më poshtë:

Gjatë periudhave të thata, përroi mban një rrjedhë të ulët, por të vazhdueshme, të mbështetur nga kontributet e ujërave nëntokësore nga formacione gjeologjike të çara dhe të përshkueshme.

Regjimi hidrologjik shfaq luhatje të theksuara sezonale, me prurje të larta gjatë sezonit të lagësht dhe prurje të reduktuara, por ekologjikisht të rëndësishme, gjatë verës.

Prurja bazë siguron lidhshmëri gjatësore të rrjedhës ujore, duke mbështetur habitatet ujore, duke ruajtur kushtet fiziko-kimike dhe duke mundësuar proceset ekologjike brenda nënpellgut të Vodiceës.

Ky regjim natyror i prurjes bazë përbën kushtin hidrologjik bazë që duhet ruajtur gjatë gjithë zbatimit të projektit.

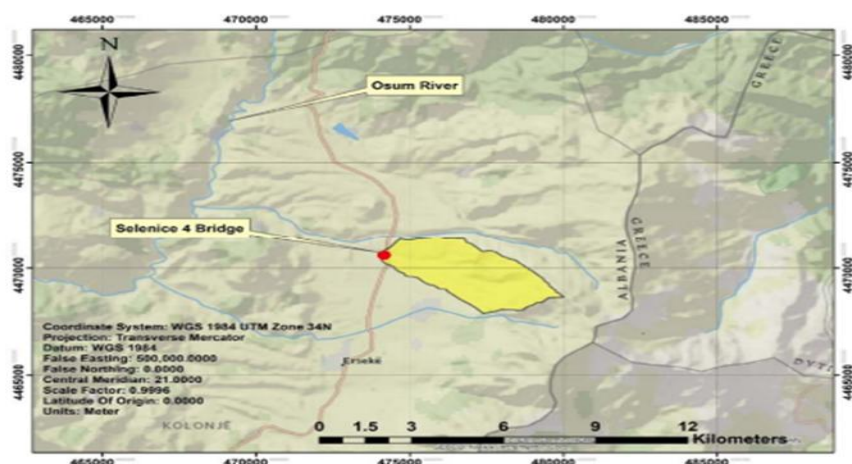

Figura 8: Pellgu ujëmbledhës i Përroit Selenicë

3.2.3 Ura e Drithasit

Ura kalon mbi Përroit Dunavec, një degë e Lumit Devoll. Lumi Devoll bën pjesë në pellgun e Lumit Seman, i cili në fund derdhet në Detin Adriatik. Përroi Dunavec është një rrjedhë ujore e vogël malore brenda këtij sistemi më të gjerë hidrologjik, duke kontribuar në prurjen e përgjithshme dhe në lidhshmërinë ekologjike të nënpellgut të Devollit.

Nga pikëpamja hidrologjike, Përroi Dunavec shfaq një regjim tipik mesdhetar me ndryshueshmëri të theksuar sezonale. Kushtet e rrjedhës karakterizohen nga prurje më të larta gjatë dimrit dhe pranverës, të shkaktuara nga reshjet dhe shkrija e dëborës, ndërsa gjatë verës dhe fillimit të vjeshtës prurjet reduktohen ndjeshëm. Gjatë këtyre periudhave të thata, përroi mbështetet kryesisht në kontributin e ujërave nëntokësore për të ruajtur rrjedhën.

Në mungesë të një kërkese të përcaktuar zyrtarisht për prurje ekologjike, ky PMMS (ESMP) merr si bazë kushtin referencë të regjimit natyror të prurjes bazë (baseflow), i cili duhet të ruhet. Regjimi natyror i prurjes bazë përfaqëson komponentin e qëndrueshëm të rrjedhës ndërmjet ngjarjeve të reshjeve, i mbështetur nga shkarkimi i ujërave nëntokësore dhe rrjedhjet e vonuara nëntokësore.

Bazuar në karakteristikat e pellgut ujëmbledhës, ky regjim mund të përshkruhet si më poshtë:

Gjatë periudhave të thata, Përroi Dunavec mban një rrjedhë të ulët, por të vazhdueshme, të mbështetur nga kontributet e ujërave nëntokësore nga formacione gjeologjike lokale.

Përroi shfaq ndryshueshmëri të lartë brenda vitit, me prurje maksimale gjatë sezonit të lagësht dhe prurje minimale, por ekologjikisht të domosdoshme, gjatë verës.

Prurja bazë siguron vazhdimësinë hidrologjike dhe ekologjike, duke mbështetur habitatet ujore, duke ruajtur cilësinë e ujit dhe duke mundësuar proceset e transportit të sedimenteve brenda nënpellgut të Devollit.

Ky regjim natyror i prurjes bazë përbën kushtin hidrologjik bazë që duhet ruajtur gjatë fazave të ndërtimit dhe operimit të projektit.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Vëzhgimet në terren tregojnë se brigjet e lumit pranë urës ekzistuese paraqesin erozion të lokalizuar dhe akumulim të sedimenteve të imta aluviale. Për rrjedhojë, korridori lumor është i ndjeshëm ndaj shqetësimeve të tilla si rritja e ngarkesës me sedimente, ngjarjet aksidentale të ndotjes dhe ndryshimet e përkohshme të kushteve të rrjedhës gjatë ndërtimit.

Këto ndjeshmëri trajtohen në mënyrë të drejtpërdrejtë në PMMS, përmes masave të synuara zbutëse për të siguruar ruajtjen si të regjimit natyror të prurjes bazë, ashtu edhe të stabilitetit fizik të shtratit të përroit.

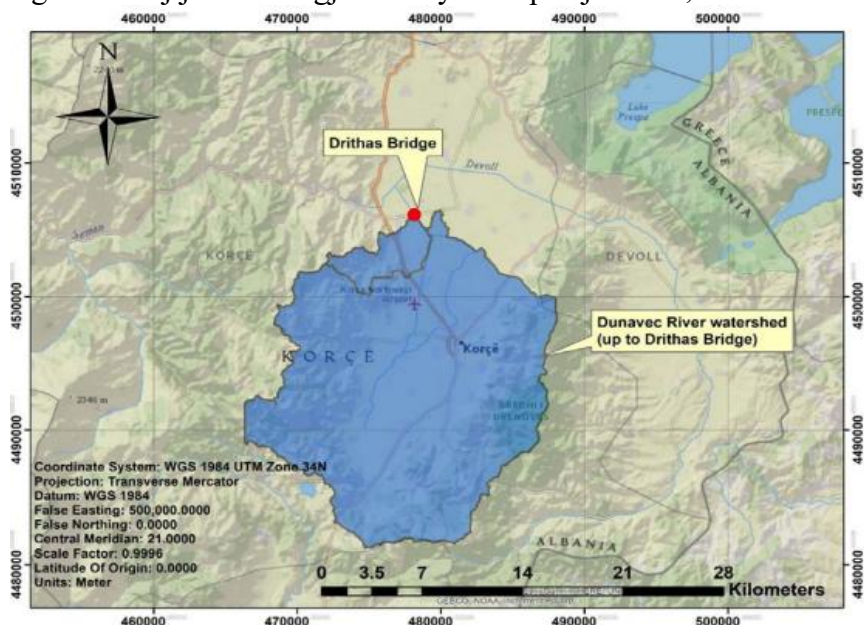

Figura 9: Pellgu ujëmbledhës i Lumit Dunavec (deri në Urën e Drithasit)

3.3 Përdoruesit e ujit në rrjedhën e poshtme dhe receptorët e ndjeshëm

3.3.1 Selenica 1–2–3

Në rrjedhën e poshtme të zonës së Projektit, Përroinj të Selenicë (Urat 1–2–3) kontribuojnë në burimet lokale ujore që përdoren kryesisht për:

ujtje në shkallë të vogël, duke mbështetur bujqësinë për vetëjetesë dhe kultivimet sezonale në zonat rurale përreth;

ujtje të bagëtive dhe përdorime të kufizuara shtëpiake në vendbanime të shpërndara;

funksiione ekologjike, duke mbështetur vegjetacionin riparian dhe habitatet ujore brenda nënPELLGUT QINAMI–SELENICË–VODICA.

Megjithëse nuk identifikohen zona të mbrojtura të përcaktuara zyrtarisht menjëherë në rrjedhën e poshtme të urave, Përroinj të Selenicë bashkohen me Përroin Qinami për të formuar sistemin e Lumit Vodica. Ky rrjet hidrologjik i ndërlidhur mbështet biodiversitetin lokal, ruan proceset e transportit të sedimenteve dhe siguron vazhdimësinë hidrologjike në të gjithë nënPELLGUN.

Duke marrë parasysh madhësinë relativisht të vogël të pellgjeve dhe ndryshueshmërinë sezonale të rrjedhës, receptorët në rrjedhën e poshtme konsiderohen me ndjeshmëri mesatare, veçanërisht gjatë periudhave me prurje të ulëta kur kapaciteti i hollimit është i kufizuar. Ndikimet e mundshme të lidhura me mobilizimin e sedimenteve, rritjen e turbullirës ose ndotjen aksidentale gjatë ndërtimit mund të përhapen në rrjedhën e poshtme nëse nuk menaxhohen siç duhet.

3.3.2 Selenica 4

Në rrjedhën e poshtme të zonës së Projektit, Përroi Selenicë në Urën Nr. 4 kontribuon në burimet lokale ujore të përdorura për:

ujtjen e parcelave bujqësore përgjatë luginës;

ujitjen e bagëtive dhe marrje të kufizuar uji për përdorim shtëpiak në familje rurale të afërta; ruajtjen e funksioneve ekologjike, përfshirë mbështetjen e habitateve ripariane dhe specieve ujore brenda pjesës së sipërme të pellgut të Lumit Vodica.

Nuk identifikohen zona të mbrojtura në segmentin e afërt në rrjedhën e poshtme; megjithatë, përroi është pjesë e një sistemi më të gjerë hidrologjik që kontribuon në Lumin Vodica, i cili luan rol në ruajtjen e lidhshmërisë ekologjike rajonale.

Për shkak të morfologjisë së kufizuar të luginës dhe përdorimit lokal bujqësor, receptorët në rrjedhën e poshtme konsiderohen me ndjeshmëri mesatare, me cenueshmëri të veçantë ndaj:

rritjes së ngarkesës me sedimente nga aktivitetet e ndërtimit;

ndryshimeve të përkohshme të regjimit të rrjedhës;

degradimit të lokalizuar të cilësisë së ujit.

Megjithëse ndikimet pritet të jenë të lokalizuara dhe të përkohshme, kërkohen masa të përshtatshme zbutëse për të ruajtur funksionet ekologjike dhe përdorshmërinë e ujit në rrjedhën e poshtme.

3.3.3 Drithas

Në rrjedhën e poshtme të zonës së Projektit, Përroi Dunavec kontribuon në burimet lokale ujore të përdorura kryesisht për ujitje në shkallë të vogël, ujitje të bagëtive, përdorime të kufizuara shtëpiake në vendbanimet e afërta dhe funksione ekologjike që mbështesin habitatet ripariane dhe speciet ujore brenda nënpellgut të Devollit.

Megjithëse nuk identifikohen zona të mbrojtura të përcaktuara zyrtarisht menjëherë në pikën e kalimit, Përroi Dunavec derdhet në sistemin e Lumit Devoll, i cili mund të mbështesë habitate ekologjike në ndjeshmëri dhe kontribuon në pellgun më të gjerë të Lumit Seman. Këto sisteme në rrjedhën e poshtme janë të rëndësishme për ruajtjen e biodiversitetit rajonal, lidhshmërisë hidrologjike dhe proceseve të transportit të sedimenteve.

Mjedisi në rrjedhën e poshtme karakterizohet nga përdorim rural i tokës, duke përfshirë parcela bujqësore dhe vendbanime të shpërndara që mund të varen, drejtpërdrejt ose tërthorazi, nga disponueshmëria dhe cilësia e ujërave sipërfaqësore. Prandaj, megjithëse ndikimet pritet të jenë të lokalizuara dhe të përkohshme, receptorët ekologjikë në rrjedhën e poshtme dhe përdoruesit lokalë të ujit konsiderohen me ndjeshmëri mesatare, veçanërisht në lidhje me cilësinë e ujit, ngarkesën me sedimente dhe ndërprerjen e përkohshme të vazhdimësisë hidrologjike.

3.4 Biodiversiteti dhe Habitatet Natyrore

3.4.1 Ura Selenica 1-2-3

Habitatet ripariane janë të pranishme përgjatë Përroit Qinami, të karakterizuara nga vegjetacion galerik i përbërë nga shkurre, barishte dhe pemë të shpërndara tipike për rrjedhat ujore malore mesdhetare. Këto habitate mbështesin një gamë faune, përfshirë grupe shpendësh të dominuar kryesisht nga speciet e rendit Passeriformes, dhe luajnë rol të rëndësishëm ekologjik në stabilizimin e brigjeve, hijëzimin e rrjedhës ujore, ciklimin e lëndëve ushqyese dhe ruajtjen e lidhshmërisë ekologjike përgjatë korridorit lumor.

Vlerësimi i biodiversitetit për Urat Selenica 1–2–3 është kryer në nivel shqyrtimi si pjesë e Raportit të Skopimit, bazuar në karakteristikat e habitateve në vendndodhjet e urave, të dhënat e mbulimit të tokës CORINE dhe të dhënat rajonale të biodiversitetit të aplikueshme për pellgun Qinami–Vodica.

Sipas të dhënave të disponueshme dhe vëzhgimeve në terren, vegjetacioni brenda Zonës së Ndikimit përbëhet nga specie të zakonshme dhe të përhapura gjerësisht, tipike për habitatet ripariane dhe kullotat gjysmë-natyorë të rajonit. Nuk janë identifikuar specie flore të mbrojtura, të rralla apo endemike me rëndësi kombëtare ose ndërkombëtare brenda gjurmës së projektit ose Zonës së Ndikimit. Habitatet konsiderohen i modifikuar mesatarisht për shkak të përdorimit bujqësor dhe infrastrukturës lokale dhe nuk paraqet karakteristika të habitatit kritik.

Në përgjithësi, flora vlerësohet me ndjeshmëri të ulët deri mesatare, me vlerë ekologjike të lidhur kryesisht me funksionin e saj në stabilitetin riparian dhe vazhdimësinë e habitatit.

I. Speciet ujore dhe gjysmë-ujore

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Bazuar në përshtatshmërinë e habitatit, kushtet hidrologjike dhe shpërndarjen rajonale të specieve, amfibët e mëposhtëm konsiderohen potencialisht të pranishëm në korridorin e Përroit Qinami:

- *Lissotriton graecus*
- *Pelophylax kurtmuelleri*
- *Rana graeca*

Këto specie zakonisht lidhen me rrjedha të vogla të përherëshme ose të ndërprera, zona ripariane dhe ujëra të përkohshme pranë tyre. Ato varen nga ujëra të cekëta, të oksigjenuara mirë dhe nga brigje me vegjetacion për shumim dhe strehim. Sipas Listës së Kuqe të IUCN, këto specie klasifikohen përgjithësisht si Shqetësim i Ulët (LC), megjithëse mund të jenë të mbrojtura në nivel kombëtar për shkak të ndjeshmërisë së habitatit.

Gjithashtu, në bazë të kushteve rajonale, përroi mund të mbështesë:

specie peshqish të vegjël të ujërave të ëmbla si *Squalius* spp. dhe cyprinide të tjera tipike të rrjedhave malore;

makroinvertebrorë ujorë (p.sh. Ephemeroptera, Trichoptera), të cilët janë indikatorë të rëndësishëm të cilësisë së ujit dhe gjendjes ekologjike.

II. Avifauna dhe fauna tokësore

Korridori riparian dhe habitatet përreth ofrojnë kushte të përshtatshme për një gamë shpendësh dhe specimesh tokësore. Zona mund të funksionojë si:

habitat rezident për specie të zakonshme shpendësh si:

- *Motacilla alba* (LC)
- *Turdus merula* (LC)
- *Passer domesticus* (LC)
- *Parus major* (LC)

shpendë riparianë dhe të lidhur me ujërat, përfshirë:

- *Cinclus cinclus* (LC), i lidhur me rrjedha të shpejta;
- *Ardea cinerea* (LC), që ushqehet herë pas here përgjatë segmentit të përroit;

korridor kalimi për shpendë migratorë, pasi habitatet lineare lumore shpesh shërbejnë si rrugë lëvizjeje në peizazhe malore.

Fauna tokësore potencialisht e pranishme përfshin:

gjitarë të vegjël si brejtës (*Apodemus* spp. LC) dhe insektivorë;

zvarranikë si *Lacerta trilineata* (LC) dhe *Natrix natrix* (LC), kjo e fundit e lidhur shpesh me mjedise ujore.

Lakuriqët e natës (Chiroptera) mund të përdorin korridoret ripariane dhe habitatet e skajeve për lëvizje dhe kërkim ushqimi, veçanërisht speciet e lidhura me ujërat si *Pipistrellus kuhlii*, *Pipistrellus pipistrellus* dhe *Hypsugo savii*.

Peizazhi përreth është pjesërisht i modifikuar nga përdorimi bujqësor dhe infrastruktura lokale, duke rezultuar në fragmentim të moderuar të habitatit dhe duke kufizuar praninë e specieve shumë të ndjeshme ose specialistëve ekologjikë

III. Statusi i Konservimit dhe Përcaktimet

Speciet potenciale të identifikuar për zonën mund të vlerësohen bazuar në:

- Statusin global të IUCN Red List;
- Listën Kombëtare të Kuqe dhe legjislacionin shqiptar për speciet e mbrojtura;
- Kornizat ndërkombëtare përkatëse, përfshirë Konventën e Bernës dhe Direktivat e BE-së për Habitatet dhe Zogjtë (të transpozuar).

Në nivel shqyrtimi (screening), nuk janë konfirmuar specie me status Kritikisht të Rrezikuara (CR) apo të Rrezikuara (EN) brenda Zonës së Ndikimit të menjëhershëm. Gjithashtu, nuk ndodhen zona të mbrojtura, site Natura 2000 apo habitate kritike brenda ose pranë gjurmës së Urave Selenica 1–2–3. Komunitetet faunistike dominohen nga specie të zakonshme dhe të përhapura të lidhura me habitate të modifikuara.

Megjithatë, funksione ekologjike të ngjashme janë të pranishme, përfshirë:

- pjelljen e amfibëve (mars–qershor),
- pjelljen e peshqve (prill–qershor),
- folezimin e shpendëve (mars–korrik).

Zona e projektit Selenica 1–2–3 mund të funksionojë si korridor ekologjik lokal, veçanërisht përgjatë shtratit të përroit dhe zonave ripariane. Speciet/grupet tranzitore që mund të shfaqen përfshijnë:

Zogjtë (migrantë sezonalë dhe shpërndarës): *Motacilla alba*, *Turdus merula*, *Parus major* – me prani të herëpashershme të *Ardea cinerea* dhe zogjve të tjerë të lidhur me ujërat – migrim i përgjithshëm përgjatë korridoreve ripariane (pranverë dhe vjeshtë).

Lakuriqët e natës (*Chiroptera* spp.) – përgjithësisht LC, duke përdorur zonat ripariane si korridore ushqimi; Reptilët dhe amfibët – shpërndarje në distanca të shkurtra përgjatë habitateve ripariane, veçanërisht gjatë sezonit të riprodhimit.

Në përgjithësi, ndjeshmëria e biodiversitetit konsiderohet e lokalizuar dhe e moderuar, e lidhur kryesisht me habitatet ripariane dhe kushtet sezonale ujore. Ndikimet e mundshme pritet të jenë të përkohshme dhe të menaxhueshme përmes masave standarde zbutëse, përfshirë:

Planifikimin e punimeve në shtratin e ujit për të shmangur periudhat e ndjeshme (p.sh. sezonet e shumimit). masat për kontrollin e sedimentit dhe turbullirës;

Parandalimi i ndotjes dhe menaxhimi i derdhjeve (spill);

Minimizimi i zhurmës dhe shqetësimit;

Restaurimi i vegjetacionit riparian të dëmtuar dhe i elementeve të habitatit.

Këto masa do të sigurojnë ruajtjen e funksioneve ekologjike dhe vazhdimësinë brenda sistemit lumor Qinami–Vodica.

IV. Periudhat e Ndjeshme për Faunën dhe Kufizimet e Punimeve

Bazuar në karakteristikat ekologjike të zonave të projektit dhe specieve të identifikuar (amfibë si *Lissotriton graecus*, *Pelophylax kurtmuelleri*, *Rana graeca*; peshq të vegjël ciprinidë; shpendë passerinë dhe riparianë; zvarranikë dhe faunë të përgjithshme), janë identifikuar periudhat e mëposhtme të ndjeshme:

- Amfibët (shumimi/vezëzimi): zakonisht mars–qershor, të lidhura me habitatet me ujë të cekët dhe zonat ripariane;
- Peshqit (shumimi): përgjithësisht prill–qershor për ciprinidët e vegjël në përrenj malorë;
- Zogjtë (folezimi dhe shumimi): kryesisht mars–korrik për speciet passerine dhe ato të lidhura me zonat ripariane;
- Zvarranikët dhe fauna tjetër (aktivitet riprodhues): gjerësisht prill–korrik, në varësi të temperaturës.

3.4.2 Selenica 4

Kushtet ekologjike në Urën Selenica 4 janë në përgjithësi të krahasueshme me ato të përshkruara për Urat Selenica 1–2–3, pasi të dyja ndodhen brenda të njëjtit sistem më të gjerë hidrologjik që derdhet drejt lumit Vodica. Si pasojë, priten të njëjtat tipe habitatesh, funksione ekologjike dhe bashkësi specimesh, përfshirë amfibë të lidhur me zonat ripariane, faunë shpendësh të dominuar nga passerinët, gjitarë të vegjël, zvarranikë dhe komunitete ujore tipike të përrenjve malorë të vegjël.

Megjithatë, vëzhgimet specifike në terren tregojnë disa dallime në strukturën e habitatit dhe kontekstin ekologjik.

Në vendndodhjen e Urës Selenica 4, vegjetacioni riparian përshkruhet si rudimentar dhe i lokalizuar, i përbërë kryesisht nga shkurre dhe bimësi barishtore e lidhur me mjedise buzë rruge dhe të shqetësuar. Ky vegjetacion luan një rol stabilizues kundër erozionit, por nuk përbën një pyll galerie të zhvilluar ose të vazhdueshëm. Për më tepër, zona përreth përfshin edhe zona të përziera lis–shkurre, të cilat ofrojnë habitat tokësor shtesë dhe rrisin heterogjenitetin ekologjik lokal.

Pavarësisht shtrirjes relativisht të kufizuar dhe natyrës së modifikuar të habitatit riparian, zona mund të mbështesë ende specie të mbrojtura dhe të ndjeshme, veçanërisht:

- Amfibë dhe zvarranikë, përfshirë specie si *Testudo hermanni* dhe *Emys orbicularis*, të cilat mund të

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

përdorin habitatet ripariane dhe ato përreth për kërkim ushqimi dhe lëvizje;

- Gjitarë të vegjël, përfshirë Meles meles, të cilët mund ta përdorin zonën për ushqim ose kalim;
- Specie shpendësh riparianë dhe të përgjithshëm, në përputhje me ato të identifikuar për basenin më të gjerë;
- Peshq dhe specie ujore, në varësi të kushteve të rrjedhës dhe lidhshmërisë së habitatit.

Bashkësia faunistike në Selenica 4 është në përgjithësi e krahasueshme me atë të Selenica 1–2–3, pasi të dy zonat ndodhen brenda të njëjtit sistem hidrologjik (nënbaseni Vodica) dhe ndajnë karakteristika të ngjashme habitatore. Prandaj, shumica e specieve të identifikuar për Selenica 1–2–3 janë të zbatueshme edhe për Selenica 4.

Megjithatë, për shkak të pranisë së habitateve tokësore më heterogjene (zona lis–shkurre dhe skaje), speciet e mëposhtme me interes konservimi mund të shfaqen në Selenica 4, brenda Zonës së Ndikimit:

- *Testudo hermanni*
- *Emys orbicularis*

Testudo hermanni vendos vezët në fole të cekëta në tokë zakonisht midis maj–korrik, me çelje në korrik–shtator, ndërsa *Emys orbicularis* vendos vezët në zona tokësore pranë trupave ujorë gjatë maj–qershor, me çelje në korrik–shtator. Këto periudha janë të ndjeshme ndaj shqetësimit, veçanërisht në zonat ripariane dhe tokat e buta të përdorura për folezim.

Bazuar në karakteristikat e habitatit dhe të dhënat rajonale, speciet ujore të mëposhtme pritet të gjenden në të tre vendndodhjet, në varësi të kushteve të rrjedhës dhe lidhshmërisë:

- *Squalius*
- *Barbus*
- Ciprinidë të tjerë të vegjël tipikë të përrenjve malorë dhe fushorë – LC
- Makroinvertebrorë ujorë (p.sh. Ephemeroptera, Trichoptera) – nuk janë vlerësuar individualisht, por njihen si tregues ekologjikë kyç

Asnjë specie peshku me interes të lartë konservimi (EN/CR) nuk është identifikuar brenda zonave të ndikimit bazuar në të dhënat e disponueshme.

Vlerësimi konfirmon se, megjithëse habitatit nuk klasifikohet si i mbrojtur ose kritik, ai mund të funksionojë si habitat për shumim, folezim, kërkim ushqimi dhe lëvizje për specie me interes kombëtar dhe të BE-së. Në mënyrë të njëjtë, zona e Selenica 4 mund të funksionojë si korridor ekologjik lokal, veçanërisht përgjatë përroit dhe zonave ripariane, dhe të njëjtat specie/grupe tranzitore si në Selenica 1–2–3 mund të jenë të pranishme. Në përgjithësi, ndjeshmëria e biodiversitetit në Selenica 4 konsiderohet e moderuar dhe e lokalizuar, gjerësisht e krahasueshme me Selenica 1–2–3, megjithëse integriteti i habitatit është disi më i ulët për shkak të shqetësimeve ekzistuese, fragmentimit të vegjetacionit riparian dhe zhvillimit të kufizuar të vegjetacionit përgjatë disa pjesëve të korridorit të përroit. Nuk ndodhet asnjë habitat kritik, zonë Natura 2000 apo zonë e mbrojtur e përcaktuar brenda Zonës së Ndikimit të menjëhershëm.

Komuniteti faunistik dominohet në përgjithësi nga specie të zakonshme dhe të përhapura gjerësisht, të lidhura me habitate të modifikuara ripariane, bujqësore, shkurre dhe skajore. Megjithatë, prania e zonave të afërta me shkurre-dushk dhe habitateve ripariane mund të mbështesë specie me interes të shtuar konservimi, përfshirë *Testudo hermanni* (Breshka e Hermannit – Lista e Kuqe e IUCN: Vulnerable, VU) dhe *Emys orbicularis* (Breshka e pellgut evropian – Near Threatened, NT), të cilat mund ta përdorin zonën për ushqim, lëvizje dhe aktivitete sezonale folezimi. Fauna tjetër e mundshme klasifikohet kryesisht si Least Concern (LC).

Nuk janë identifikuar specie bimore të mbrojtura, të rralla apo endemike me interes kombëtar ose ndërkombëtar konservimi brenda gjurmës së menjëhershme të projektit ose Zonës së Ndikimit të tij. Komunitetet bimore përbëhen kryesisht nga shkurre ripariane të zakonshme dhe të përhapura, vegjetacion barishtor, specie të kullotave dhe habitate të skajeve bujqësore tipike për peizazhe rurale të modifikuara. Habitatit konsiderohet mesatarisht i modifikuar nga aktivitetet bujqësore, shqetësimet nga rruga dhe infrastruktura ekzistuese, dhe nuk paraqet karakteristika të habitatit kritik apo nuk mbështet specie bimore me shpërndarje të kufizuar.

Duke marrë parasysh këto kushte, ndikimet pritet të jenë të përkohshme dhe të menaxhueshme, me kusht që të zbatohen masat e mëposhtme:

- kryerja e studimeve para-konstruksion për biodiversitetin (pranverë–fillim vere) për të konfirmuar praninë e specieve;
- pastrimi i zonës të kryhet në mënyrë selektive, duke minimizuar shqetësimin e habitateve ripariane dhe atyre përreth;
- zbatimi i masave për kontrollin e erozionit, parandalimin e ndotjes dhe restaurimin e habitatit;
- rikthimi i zonave të dëmtuara me vegjetacion vendas për të rivendosur funksionin ekologjik.

Kjo qasje siguron konsistencë me bazën më të gjerë ekologjike të sistemit Qinami–Selenica–Vodica, duke adresuar në mënyrë të përshtatshme karakteristikat specifike të habitatit të vendit të Urës Selenica 4.

Periudhat e ndjeshme për faunën dhe kufizimet e punimeve

Bazuar në karakteristikat ekologjike të zonave të projektit dhe specieve të identifikuara, janë përcaktuar periudhat e mëposhtme të ndjeshme:

- Amfibët (shumimi/hedhja e vezëve): zakonisht mars–qershor, të lidhura me habitatet ujore të cekëta dhe zonat ripariane;
- Peshqit (shumimi): përgjithësisht prill–qershor për ciprinidët e vegjël në përrenj malorë;
- Zogjtë (folezimi dhe shumimi): kryesisht mars–korrik për speciet paseriforme dhe ato ripariane;
- Reptilët dhe fauna tjetër (aktivitetet riprodhues): gjerësisht prill–korrik, në varësi të temperaturës.

3.4.3 Drithas

Habitatet ripariane janë të pranishme përgjatë përroit Dunaveci në vendndodhjen e Urës së Drithasit; megjithatë, këto janë të modifikuara dhe pjesërisht të degraduara, si pasojë e ndikimit afatgjatë antropogjen, përfshirë rregullimin e lumit, riformësimin e brigjeve, përdorimin bujqësor dhe zhvillimin e infrastrukturës. Bazuar në Raportin e Shqyrtimit Mjedisor dhe Social dhe të dhënat e mbulesës tokësore CORINE, peizazhi përreth karakterizohet nga një mozaik tokash bujqësore, breza riparianë të shqetësuar dhe vegjetacion kalimtar shkurre–kullota, tipik për mjediset rurale brenda nënbasenit të Devollit. Korridori riparian në vendndodhjen e urës është i ngushtë, i fragmentuar dhe i dominuar nga vegjetacion i përshtatur ndaj shqetësimeve.

Vëzhgimet në terren konfirmojnë se vegjetacioni përbëhet kryesisht nga barishte, grumbuj të ngjashëm me kallamishtet (tip Phragmites), shkurre të shpërndara dhe specie ruderalë, me akumulime lokale të mbeturinave dhe sedimenteve përgjatë brigjeve të lumit. Këto habitate ruajnë funksione bazike ekologjike si kontrolli i erozionit dhe ofrimi i kufizuar i habitatit, por shfaqin integritet të reduktuar ekologjik dhe kompleksitet strukturor të ulët.

Në përputhje me Standardin Mjedisor dhe Social 6 të Bankës Botërore (ESS6), habitatit në vendin e Urës së Drithasit klasifikohet si habitat i modifikuar, pa evidencë të karakteristikave të habitatit natyror apo kritik. Nuk janë identifikuar specie bimore të mbrojtura, të rralla ose endemike me interes konservimi kombëtar apo ndërkombëtar brenda gjurmës së menjëhershme të projektit ose Zonës së Ndikimit të tij. Habitatit konsiderohet mesatarisht i modifikuar për shkak të përdorimit bujqësor dhe infrastrukturës lokale dhe nuk paraqet karakteristika të habitatit kritik apo nuk mbështet specie me shpërndarje të kufizuar.

i. Speciet ujore dhe gjysmë-ujore

Mjedisi ujor i zonës së Drithasit lidhet me përroit Dunaveci, një rrjedhë ujore e modifikuar e ultësirës që kalon përmes një peizazhi bujqësor intensivisht të kultivuar në Fushën e Korçës. Përroi karakterizohet nga kushte rrjedhjeje të ngadalta deri mesatare, substrate të ndikuara nga sedimentet, diversitet të kufizuar të habitateve brenda shtratit dhe presione antropogjene të lidhura me përdorimin bujqësor dhe modifikimin e tokës përreth.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Bazuar në rishikimin e të dhënave ekzistuese, të dhënat rajonale të biodiversitetit, karakteristikat e habitatit dhe kontekstin ekologjik të përshkruar në raportin e shqyrtimit, mjedisi ujqor dhe gjysmë-ujqor pritet të mbështesë komunitete specie të zakonshme dhe të përshtatura ndaj shqetësimeve, përfshirë:

- specie amfibësh si *Pelophylax kurtmuelleri* (Bretkosa e ujërave ballkanike – Lista e Kuqe IUCN: Pak e Rrezikuar, LC), *Rana graeca* (Bretkosa e përroit grek – LC) dhe *Lissotriton graecus* (Tritoni i butë grek – LC), të lidhura me përrenj, kanale ujtitëse, vegjetacion riparian dhe habitate sezonalisht të lagështa;
- specie të zakonshme të peshqve të ujërave të ëmbla karakteristike për degët e modifikuara të basenit të Devollit, përfshirë ciprinidë të vegjël si *Squalius prespensis* (Krapa i Prespës – LC) dhe *Barbus prespensis* (Barbusi i Prespës – LC), që mund të shfaqen në ujërrjedha të lidhura dhe kanale kullimi;
- komunitete të makroinvertebrorëve ujorë të përbëra kryesisht nga taksa të përhapura gjerësisht dhe mesatarisht tolerante ndaj ndotjes, përfshirë përfaqësues të Ephemeroptera, Trichoptera, Diptera, Odonata dhe Gastropoda, tipike për përrenj bujqësorë të ultësirës me cilësi mesatare ekologjike;
- faunë gjysmë-ujore e lidhur me habitatet ripariane, përfshirë *Natrix natrix* (Gjarpri i ujit – IUCN Red List: LC), i cili zakonisht lidhet me habitate ujore dhe skaje të vegjetuara të përrojeve.

Nuk janë identifikuar dëshmi të habitateve të specializuara ujore apo elementeve me vlerë të lartë ekologjike në këtë vend.

Është e rëndësishme të theksohet se vlerësimet rajonale të biodiversitetit, përfshirë TAP ESIA dhe studime të tjera për basenin e Devollit, konfirmojnë se:

- Lutra lutra (Lundërza evropiane – IUCN Red List: NT) është e pranishme përgjatë lumit Devoll dhe degëve të tij kryesore, duke treguar se sistemi më i gjerë lumor mbështet specie me rëndësi konservimi.

Megjithëse nuk janë regjistruar prova të drejtpërdrejta të pranisë së lundërzës në vendin e Drithasit, përroi Dunaveci, si degë e sistemit të Devollit, mund të kontribuojë në lidhshmërinë e habitatit dhe korridoret e shpërndarjes për këtë specie në shkallë baseni.

Avifauna dhe fauna tokësore

Korridori riparian dhe peizazhi përreth në Urën e Drithasit janë të integruar në një mozaik bujqësor të ultësirës me habitate kalimtare shkurre dhe kullota, siç është identifikuar përmes klasifikimit CORINE dhe konfirmuar nga ESSR. Këto tipe habitatesh janë të njohura për mbështetjen e një komuniteti të larmishëm, por kryesisht të përbërë nga specie të përgjithshme (gjeneraliste) të shpendëve, siç dokumentohet në studime rajonale përfshirë TAP ESIA.

Avifauna në zonë pritet të dominohet nga specie paseriforme (rendi Passeriformes), me variacione sezonale midis komuniteteve të shumimit dhe atyre dimëruese. Bazuar në përshtatshmërinë e habitatit dhe të dhënat rajonale, speciet dhe grupet e mëposhtme konsiderohen përfaqësuese:

- *Passer domesticus* – Lista e Kuqe IUCN: (LC)
- *Erithacus rubecula* – Lista e Kuqe IUCN: (LC)
- *Troglodytes troglodytes* – Lista e Kuqe IUCN: (LC)
- *Turdus merula* – Lista e Kuqe IUCN: (LC)
- *Upupa epops* – Lista e Kuqe IUCN: (LC)
- *Coturnix coturnix* – Lista e Kuqe IUCN: (LC) (shumohet në fusha të hapura)
- Larka (*Alaudidae* spp. (LC)), finça (*Fringillidae* spp. (LC)) dhe shrika (*Lanius* spp. (LC)), tipike për habitate të hapura dhe gjysmë të hapura
- Pëllumba (*Streptopelia* spp. (LC)), të lidhur me peizazhe bujqësore

Për më tepër, habitatet me shkurre dhe kalimtare mund të mbështesin:

- Shpendët shkurre të regjistruar në habitate skajore dhe me shkurre mund të përfshijnë *Sylvia atricapilla* (Zezaku i pyllit – IUCN: Least Concern, LC), *Sylvia melanocephala* (*Sylvia mesdhetare* – LC) dhe *Curruca communis* (Whitethroat e zakonshme – LC).

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

• Prania e herëpashershme e shpendëve grabitqarë është vërejtur mbi tokat bujqësore të hapura dhe kullotat, përfshirë Falco tinnunculus (Skifteri i zakonshëm – IUCN: Least Concern, LC).

Vetë korridori riparian mund të ofrojë habitat lokal për ushqim dhe lëvizje, megjithëse funksioni i tij ekologjik është i kufizuar për shkak të degradimit dhe fragmentimit të habitatit.

Vlerësimi i shqyrtimit konfirmon se:

• Komuniteti i avifaunës përbëhet kryesisht nga specie të zakonshme, të përhapura gjerësisht dhe tolerante ndaj shqetësimeve antropogjene;

• Nuk janë identifikuar dëshmi për specie të rralla, të rrezikuara ose prioritare të shpendëve, apo për zona kyçe folezimi apo shumimi brenda Zonës së Ndikimit.

iii. Statusi i Konservimit dhe Përcaktimet

Vlera e biodiversitetit të vendit të Urës së Drithasit është vlerësuar bazuar në mbulesën tokësore CORINE, karakterizimin e habitatit, vëzhgimet në terren dhe të dhënat rajonale të biodiversitetit, përfshirë gjetjet e TAP ESIA. Në përfundim të analizës, nuk janë identifikuar specie me status Kritikisht të Rrezikuar (CR) ose të Rrezikuar (EN) brenda gjurmës së projektit; nuk ndodhen zona të mbrojtura, site Natura 2000 apo habitate kritike brenda ose pranë zonës së projektit; dhe vendi klasifikohet si habitat i modifikuar sipas ESS6, pa nxitje për përcaktim si habitat kritik.

Në Urën e Drithasit, komunitetet faunistike dominohen në përgjithësi nga specie të zakonshme dhe të përhapura, të lidhura me habitate ripariane të modifikuara, bujqësore dhe kalimtare, me shumicën e specieve të identifikuara të klasifikuara si Least Concern (LC) sipas Listës së Kuqe IUCN. Megjithatë, sistemi më i gjerë lumor i Devollit është i njohur për mbështetjen e specieve me interes më të lartë konservimi, përfshirë Lutra lutra (Lundërza evropiane – Near Threatened, NT), e cila është regjistruar në lumin Devoll dhe degët e tij kryesore në nivel baseni, megjithëse nuk është konfirmuar prania e saj brenda gjurmës së menjëhershme të projektit.

Funksione ekologjike të ngjashme me ato të identifikuara në Selenica 1–2–3 dhe Selenica 4 janë të pranishme, përfshirë habitatet për shumimin e amfibëve (mars–qershor), periudhat e shumimit të peshqve (prill–qershor), aktivitetin e folezimit dhe shumimit të shpendëve (mars–korrik) dhe aktivitetin riprodhues të reptilëve (zakonisht prill–korrik). Zona e Drithasit mund të funksionojë gjithashtu si korridor ekologjik lokal, veçanërisht përgjatë përroit Dunaveci dhe zonave ripariane, duke mbështetur lëvizjen, shpërndarjen dhe kërkimin e ushqimit për faunën ujore, gjysmë-ujore dhe tokësore brenda nënbasenit më të gjerë të Devollit.

Në përgjithësi, ndjeshmëria e biodiversitetit në vendin e Urës së Drithasit konsiderohet e ulët deri në mesatare, duke reflektuar kushtet e modifikuara dhe pjesërisht të degraduara të habitatit, dominimin e specieve të zakonshme dhe tolerante ndaj shqetësimeve, si dhe mungesën e elementeve të habitatit kritik apo zonave të mbrojtura brenda Zonës së Ndikimit të menjëhershëm. Megjithatë, funksioni i lidhshmërisë ekologjike i sistemit lumor Dunaveci–Devoll dhe përdorimi i mundshëm indirekt i basenit më të gjerë nga specie me interes konservimi si Lutra lutra duhet të merren parasysh gjatë zbatimit të masave zbutëse dhe restaurimit të habitatit.

Ndikimet e mundshme pritet të jenë të lokalizuara, të përkohshme dhe të kthyeshme, kryesisht të lidhura me:

• shqetësimin e vegjetacionit riparian;

• rritjen e ngarkesës me sedimente dhe turbullirës gjatë ndërtimit;

• ndryshime të përkohshme të habitateve ujore gjatë punimeve në shtratin e ujit.

Megjithatë, duke marrë parasysh rëndësinë më të gjerë ekologjike të sistemit lumor Devoll, përfshirë rolin e tij në mbështetjen e specieve si lundërza evropiane, masat zbutëse duhet të sigurojnë:

• ruajtjen e lidhshmërisë hidrologjike dhe kushteve natyrore të prurjes bazë;

• parandalimin e përkeqësimit të cilësisë së ujit;

- restaurimin e habitateve ripariane të dëmtuara.

Këto masa do të sigurojnë që projekti të mos ndikojë negativisht në integritetin ekologjik të sistemit lumor Dunaveci–Devoll, duke mbetur proporcional me kushtet bazë specifike të vendndodhjes së projektit.

iv. Periudhat e ndjeshme për faunën dhe kufizimet e punimeve

Bazuar në karakteristikat ekologjike të zonave të projektit dhe speciet e identifikuar, janë përcaktuar periudhat e mëposhtme të ndjeshme:

- Amfibët (shumimi/hedhja e vezëve): zakonisht mars–qershor, të lidhura me habitatet ujore të cekëta dhe zonat ripariane;
- Periudha të ndjeshme për Lutra lutra lidhen kryesisht me shumimin dhe rritjen e këlyshëve, veçanërisht nga shkurti deri në gusht, gjatë të cilave shqetësimet nga aktivitetet e ndërtimit, heqja e vegetacionit, zhurma, vibrimet dhe punimet në shtratin e ujit pranë habitateve ripariane dhe strehimeve të mundshme (holts) duhet të minimizohen ose të shmangen kur është e mundur;
- Peshqit (shumimi): përgjithësisht prill–qershor për ciprinidët e vegjël në përrenj malorë;
- Zogjtë (folezimi dhe shumimi): kryesisht mars–korrik për speciet paseriforme dhe ato ripariane;
- Reptilët dhe fauna tjetër (aktivitet riprodhues): gjerësisht prill–korrik, në varësi të temperaturës.

3.5 Tokat, Gjeologjia dhe Ndjeshmëria ndaj Erozionit

3.5.1 Selenica 1–2–3

Vendi i Urës Selenica 1–2–3 ndodhet brenda korridorit fluvial të përroit Qinami, një degë e lumit Vodice në juglindje të Shqipërisë. Vendosja gjeologjike dhe gjeomorfologjike është tipike për mjediset e luginave lumore brenda basenit të sipërm të lumit Seman.

Vendosja gjeologjike

Korridori i përroit Qinami në vendin e Urës Selenica 1–2–3 përbëhet kryesisht nga depozita aluviale të Kuaternarit, të përbëra nga sedimente të pakonsoliduara të krijuara nga erozioni dhe transporti fluvial në rrjedhën e sipërme. Këto depozita përfshijnë zakonisht:

- shtresa ranore dhe zhavorrore të lidhura me migrimin aktiv dhe historik të shtratit të lumit;
- fraksione të imta si silt dhe argjilë të depozituara në kushte me energji më të ulët në fushën e përmytjes;
- sedimente kohezive të lokalizuara në zonat e përmytjes anësore (overbank).

Sekuena aluviale është përgjithësisht heterogjene, me ndryshime anësore dhe vertikale në madhësinë e kokrrizave. Këto depozita janë tipike për luginat e lumenjve malorë dhe nuk lidhen me zona tektonikisht aktive apo formacione karstike në gjurmën e urës. Sipas hartave gjeologjike dhe vëzhgimeve në terren, nuk janë identifikuar çarje të hartografuara, zgavra karstike apo rreziqe të rëndësishme gjeologjike në zonën e ndërtimit.

Karakteristikat e tokës

Tokat brenda Zonës së Ndikimit të menjëhershëm të përroit Qinami, degë e lumit Vodice në basenin e Semanit, përbëhen nga toka të reja aluviale (Fluvisole) të zhvilluara mbi depozita të reja fluviale. Këto toka karakterizohen nga:

- përshkueshmëri mesatare deri e lartë në zonat ranore–zhavorrore;
- përshkueshmëri më e ulët dhe plasticitet më i lartë në shtresat argjilore;
- kapacitet mbajtës të ndryshueshëm në varësi të ngjeshjes dhe lagështisë;
- zhvillim i kufizuar i horizonteve të tokës për shkak të depozitimit të shpeshtë sedimentar nga rrjedhat sezonale.

Trashësia e shtresës së sipërme të tokës është përgjithësisht e kufizuar përgjatë brigjeve aktive të shtratit, ndërsa profile më të zhvilluara gjenden në tarracat përmytëse përreth. Mbulesa bimore në zonat ripariane kontribuon në stabilizimin e pjesshëm të sipërfaqes së tokës.

Gjeomorfologjia dhe dinamika e lumit

Përroi Qinami në pikën e kalimit të urës karakterizohet nga:

- një shtrat i përcaktuar me variabilitet sezonal të prurjeve;

- zona fushore të përmytjes që përjetojnë përmytje periodike gjatë ngjarjeve me prurje të larta;
- erozion lokal të brigjeve në seksione pa vegjetacion të dendur riparian;
- procese transporti sedimentar të ndikuara kryesisht nga prurjet e dimrit dhe pranverës.

Morfologjia e kanalit dhe dinamika sedimentare udhëhiqen kryesisht nga regjimi i reshjeve dhe hidrologjia e basenit, dhe jo nga kontrollet strukturore gjeologjike.

Ndjeshmëria ndaj erozionit

Për shkak të natyrës së pakonsoliduar të depozitave aluviale, zona paraqet ndjeshmëri mesatare ndaj erozionit dhe mobilizimit të sedimenteve, veçanërisht në kushtet e mëposhtme:

- heqja e mbulesës bimore;
- ekspozimi i tokave të zhveshura gjatë gjurmëve;
- rrjedhje sipërfaqësore e përqendruar gjatë reshjeve intensive;
- punime në shtratin e lumit që ndikojnë stabilitetin e brigjeve.

Fraksionet ranore dhe zhavorrore janë të prirura ndaj zhvendosjes gjatë prurjeve të larta, ndërsa materialet e imta siltore mund të kontribuojnë në rritjen e turbullirës nëse shqetësohen. Megjithatë, nuk janë identifikuar rrëshqitje aktive, fenomene të lëvizjeve masive apo shpate të paqëndrueshme brenda zonës së ndërtimit ose përreth saj.

Relievi në zonën e urës është relativisht i rrafshët deri lehtësisht i pjerrët, tipik për fushat përmytëse. Nuk janë identifikuar shpate të thepisura, dalje shkëmbore apo forma gjeologjike me ndjeshmëri të lartë brenda Zonës së Ndikimit.

3.5.2 Ura Selenica 4

Vendi i Urës Selenica 4 ndodhet brenda korridorit fluvial të përroit Selenica, një degë e lumit Vodice në juglindje të Shqipërisë. Vendosja gjeologjike dhe gjeomorfologjike është gjerësisht e ngjashme me atë të përshkruar për Urën Selenica 1–2–3, duke reflektuar kushte të ngjashme të luginës lumore brenda basenit të sipërm të Semanit.

Vendosja gjeologjike

Korridori i përroit Selenica në vendin e Urës Selenica 4 përbëhet kryesisht nga depozita aluviale të Kuaternarit, të përbëra nga sedimente të pakonsoliduara të krijuara nga erozioni dhe transporti fluvial. Këto depozita janë të krahasueshme me ato të Selenica 1–2–3 dhe përfshijnë shtresa ranore dhe zhavorrore të lidhura me dinamikën e shtratit, si dhe fraksione më të imta siltore dhe argjilore të depozituara në kushte me energji më të ulët.

Sekuena aluviale mbetet heterogjene, me ndryshime anësore dhe vertikale në madhësinë e kokrrizave, tipike për luginat e lumenjve malorë. Ashtu si në vendndodhjet e afërta, nuk janë identifikuar zona tektonikisht aktive, formacione karstike, çarje të hartografuara apo rreziqe të rëndësishme gjeologjike brenda gjurmës së ndërtimit, bazuar në të dhënat gjeologjike dhe vëzhgimet në terren.

Karakteristikat e tokës

Tokat brenda Zonës së Ndikimit përbëhen nga toka të reja aluviale (Fluvisole) të zhvilluara mbi depozita të reja fluviale, me karakteristika të ngjashme me ato të Selenica 1–2–3. Këto përfshijnë përshkueshmëri të ndryshueshme, zhvillim të moderuar deri të ulët strukturor dhe varësi nga kushtet e lagështisë dhe ngjeshjes. Në vendin e Selenica 4, tokat përgjatë brigjeve të menjëhershme të përroit duken disi më të ndikuara nga shqetësimet lokale dhe mbulesa e kufizuar bimore, veçanërisht në zonat e prekura nga infrastruktura rrugore dhe punimet e mëparshme. Megjithatë, vegjetacioni riparian, edhe pse jo i vazhdueshëm, kontribuon në stabilizimin e pjesshëm të sipërfaqes së tokës dhe kontrollin e erozionit.

Gjeomorfologjia dhe dinamika e lumit

Përroi Selenica në kalimin e Selenica 4 paraqet karakteristika hidromorfologjike të ngjashme me ato të përshkruara për vendet e urave në pjesën e sipërme, duke përfshirë:

- një kanal të përcaktuar me variacion sezonal të prurjeve;
- zona fushore përmytëse të ekspozuara ndaj përmytjeve periodike;
- procese të transportit të sedimenteve të drejtuara nga prurjet maksimale sezonale.

Në vendndodhjen specifike të urës, kanali duket më i kufizuar dhe i ndikuar lokalisht nga infrastruktura, me dëshmi të modifikimeve të vogla të brigjeve dhe vazhdimësi të reduktuar të vegjetacionit riparian.

Megjithatë, sjellja e përgjithshme e kanalit mbetet e kontrolluar nga hidrologjia e pellgut ujëmbledhës dhe modelet e reshjeve, më shumë sesa nga kontrolli i strukturave gjeologjike.

Ndjeshmëria ndaj erozionit

Ashtu si në zonat Selenica 1–2–3, natyra e pakonsoliduar e depozitave aluviale rezultojnë në ndjeshmëri mesatare ndaj erozionit dhe mobilizimit të sedimenteve. Faktorët kryesorë të rrezikut përfshijnë heqjen e vegjetacionit, ekspozimin e tokës gjatë ndërtimit dhe rritjen e rrjedhjeve sipërfaqësore gjatë reshjeve.

Në Selenica 4, ndjeshmëria ndaj erozionit mund të jetë pak më e lartë në zona lokale për shkak të dendësisë më të ulët të vegjetacionit dhe shqetësimeve ekzistuese përgjatë brigjeve. Materialet ranore dhe zhavorrore mbeten të prirura ndaj zhvendosjes gjatë ngjarjeve me prurje të larta, ndërsa sedimentet më të imëta mund të kontribuojnë në turbullirë nëse mobilizohen.

Nuk janë identifikuar rrëshqitje aktive toke, procese masive lëvizjeje apo shpate të paqëndrueshme brenda gjurmës së projektit ose zonës përreth. Terreni është përgjithësisht i sheshtë deri lehtë i pjerrët, në përputhje me kushtet e fushës së përmytjes, dhe nuk janë vërejtur forma gjeologjike të ndjeshme.

3.5.3 Ura Drithasi

Zona e Urës Drithas ndodhet brenda korridorit fluvial të Përroit Dunavec, një degë e Lumit Devoll në juglindje të Shqipërisë. Vendosja gjeologjike dhe gjeomorfologjike është karakteristike për mjediset e luginave lumore brenda pellgut të Lumit Seman, me veçori të ndikuara si nga proceset natyrore fluviale ashtu edhe nga ndërhyrjet lokale njerëzore.

Vendosja gjeologjike

Korridori i Përroit Dunavec në zonën e Urës Drithas përbëhet kryesisht nga depozita aluviale Kuaternare, të përbëra nga sedimente të pakonsoliduara të krijuara nga erozioni dhe transporti fluvial. Këto depozita përfshijnë:

- shtresa ranore dhe zhavorrore të lidhura me procese aktive dhe historike të shtratit të lumit;
- fraksione siltoze dhe argjilore të depozituara në zona me energji më të ulët përgjatë fushës së përmytjes;
- akumulime lokale të materialit të imët aluvial rreth pilastrave të urës dhe brigjeve të kanalit.

Sekuena aluviale është heterogjene, me ndryshueshmëri hapësinore në madhësinë dhe përbërjen e kokrrizave. Këto depozita janë tipike për sistemet lumore me pjerrësi të ulët dhe nuk lidhen me zona tektonike aktive ose formacione karstike në vendndodhje. Sipas të dhënave gjeologjike dhe vëzhgimeve në terren, nuk janë identifikuar çarje të hartëzuara, zgavra karstike apo rreziqe të rëndësishme gjeologjike brenda gjurmës së ndërtimit.

Karakteristikat e tokës

Tokat brenda zonës së ndikimit i përkasin tokave të reja aluviale (Fluvisole) të zhvilluara mbi depozita të reja lumore. Këto toka karakterizohen nga:

- përshkueshmëri mesatare në zonat ranore dhe zhavorrore;
- përshkueshmëri më e ulët dhe rritje e plasticitetit në shtresat siltoze ose argjilore;

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- kapacitet mbajtës të ndryshueshëm në varësi të kushteve të lagështisë dhe ngjeshjes;
- zhvillim i kufizuar i profilit të tokës për shkak të depozitimit periodik të sedimenteve dhe shqetësimeve.

Në zonën e Drithasit, tokat tregojnë shenja shqetësimi lokal dhe ngjeshjeje, të lidhura me infrastrukturën ekzistuese dhe aktivitetin njerëzor. Shtresa sipërfaqësore e tokës është përgjithësisht e hollë pranë kanalit, ndërsa në zonat përreth zhvillohet pak më mirë. Mbulesa bimore është e ndërprerë, por kontribuon në stabilizimin e pjesshëm të sipërfaqes së tokës.

Gjeomorfologjia dhe dinamika e lumit

Përroi Dunavec në këtë pikë paraqet karakteristika të një ujërrjedhe me pjerrësi të ulët dhe të modifikuar, përfshirë:

- kanal të përcaktuar me rrjedhje relativisht të ngadaltë dhe variacion sezonal
- akumulim lokal të sedimenteve brenda kanalit dhe rreth elementeve strukturore;
- diversitet morfologjik të reduktuar krahasuar me përrenjtë më natyrorë malorë;
- dëshmi të rregullimeve të mëparshme të kanalit dhe modifikimeve të vogla të brigjeve.

Zonat fushore janë të pranishme, por të kufizuara në shtrirje, dhe përmblyen periodikisht gjatë ngjarjeve me prurje të larta. Sjellja e kanalit kontrollohet kryesisht nga hidrologjia e pellgut dhe reshjet, megjithëse morfologjia lokale pasqyron ndikim antropogjen.

Ndjeshmëria ndaj erozionit

Për shkak të natyrës së pakonsoliduar të depozitave aluviale dhe gjendjes së modifikuar të brigjeve, zona paraqet ndjeshmëri mesatare ndaj erozionit dhe mobilizimit të sedimenteve, veçanërisht në kushtet e mëposhtme:

- heqje e mbulesës bimore ekzistuese;
- ekspozim i tokës së zhveshur gjatë punimeve të ndërtimit
- rrjedhje të përqendruara gjatë reshjeve;
- punime në shtratin e lumit që ndikojnë stabilitetin e kanalit dhe brigjeve.

Sedimentet e imëta brenda kanalit mund të mobilizohen lehtësisht, duke rritur turbullirën, ndërsa materialet ranore dhe zhavorrore mund të zhvendosen gjatë prurjeve më të larta.

Nuk janë identifikuar rrëshqitje aktive, procese masive lëvizjeje apo shpate të paqëndrueshme brenda zonës së projektit ose përreth saj. Terreni është kryesisht i sheshtë deri lehtë i pjerrët, në përputhje me kushtet e fushës së përmytjes, dhe nuk janë vërejtur forma të ndjeshme gjeologjike.

3.6 Klima, Rreziku i Përmytjeve dhe Rreziqet Natyrore

Zonat e Selenica 1–2–3, Selenica 4 dhe Drithasi ndodhen në nënzonën klimatike mesdhetare para-malore jugore të Shqipërisë juglindore. Kjo zonë karakterizohet nga një klimë tranzitore mesdhetare–kontinentale e ndikuar nga lartësia dhe topografia e brendshme.

Karakteristikat klimatike

Kushtet bazë klimatike përfshijnë:

- dimra të ftohtë deri të freskët, me ngrica të herëpashershme;
- vera të ngrohta deri të nxehta, zakonisht të thata;
- reshje mesatare vjetore, të përqendruara në vjeshtë të vonë, dimër dhe pranverë të hershme;
- ndryshueshmëri e theksuar sezonale e reshjeve;
- ngjarje të rralla me reshje intensive me kohëzgjatje të shkurtër.

Modelet e reshjeve ndikojnë drejtpërdrejt në prurjet e ujërave në:

- Përroi Qinami (Selenica 1–2–3)
- Përroi Selenica (Selenica 4)
- Përroi Dunavec (Drithas)

Në dimër dhe pranverë prurjet rriten, ndërsa në verë ulen në nivele bazë. Regjimet e erës janë të moderuara dhe tipike për luginat e brendshme.

Regjimi i përmytjeve dhe konteksti hidrologjik

Përmytjet janë një karakteristikë natyrore e luginave lumore në pellgun e Lumit Seman. Çdo përroi paraqet variacion sezonal të prurjeve të shkaktuar nga reshjet dhe hidrologjia e pellgut.

Karakteristikat bazë përfshijnë:

- rritje të prurjeve në dimër dhe pranverë të hershme;
- mundësi për daljen e ujit nga shtrati gjatë reshjeve intensive;
- përmytje lokale të zonave të ulëta të fushës së përmytjes;
- transport sedimentesh dhe riformësim i brigjeve gjatë ngjarjeve të përmytjes.

Analizat hidraulike tregojnë se strukturat janë projektuar për ngjarje përmytjeje me rikthim 1 në 100 vjet, duke përfshirë faktorë të ndryshimeve klimatike sipas standardeve të projektimit. Kjo përbën bazën inxhinierike të projektit, por nuk ndryshon natyrën natyrore të rrezikut të përmytjeve.

Rreziqet natyrore

Rreziqet kryesore përfshijnë:

- përmytje lumore nga reshje ekstreme dhe prurje të larta;
- ngjarje me reshje intensive që shkaktojnë rrjedhje sipërfaqësore të përkohshme;
- erozion i brigjeve gjatë prurjeve sezonale të larta.

Nuk janë identifikuar dëshmi për çarje sizmike në vendet e urave, rrëshqitje të mëdha toke, zona rreziku për rënie gurësh apo rrezik ortekësh. Terreni në të gjitha zonat është kryesisht i sheshtë deri lehtë i pjerrët, në përputhje me morfologjinë e fushës së përmytjes.

Shqipëria ndodhet në një rajon sizmiki aktiv; megjithatë, në asnjë nga gjurmët e urave nuk janë identifikuar kushte gjeoteknike apo paqëndrueshmëri strukturore specifike të lidhura me rreziqet sizmike.

Konsideratat e projektimit sizmik trajtohen përmes standardeve përkatëse inxhinierike, dhe jo përmes ndjeshmërisë së kushteve bazë mjedisore.

3.7 Ajri, Zhurma dhe Vibrationi

Ajri

Vendndodhjet e Urave Selenica 1–2–3, Selenica 4 dhe Drithas ndodhen në mjedis kryesisht rurale, të karakterizuara nga përdorimi bujqësor i tokës, banesa të shpërndara dhe aktiviteti i kufizuar tregtar. Në të gjitha zonat, nuk ka instalime të mëdha industriale, gurore apo burime të rëndësishme djegieje brenda Zonës së Ndikimit të menjëhershëm. Për këtë arsye, cilësia bazë e ajrit përfaqëson kushte rurale, të karakterizuara zakonisht nga:

Përqendrimet e ulëta të grimcave (PM₁₀ dhe PM_{2.5});

Emisione të kufizuara të oksideve të azotit (NO_x) dhe dioksidit të squfurit (SO₂);

Mungesë e burimeve të vazhdueshme të erërave të pakëndshme;

Rritje të përkohshme dhe afatshkurtra të pluhurit të shkaktuara nga lëvizja e mjeteve, aktivitetet bujqësore dhe kushtet e thata sezonale.

Cilësia e ajrit ndikohet kryesisht nga:

- Trafiku ekzistues përgjatë rrugëve lokale dhe kombëtare (përfshirë SH63 në Selenica 4 dhe rrugën e vjetër Korçë–Ersekë në Selenica 1–2–3);
- Praktikat bujqësore sezonale;
- Ngrohja shtëpiake lokale gjatë muajve të dimrit.

Në zonat e projektit nuk ka stacione të monitorimit të cilësisë së ajrit, prandaj kushtet bazë përshkruhen në mënyrë cilësore.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Zhurma

Mjedisi akustik në të gjitha vendndodhjet e urave është tipik për korridore rurale transporti, ku nivelet bazë të zhurmës ndikohen nga:

- Trafiku rrugor në segmentet përkatëse;
- Kalimi i rastësishëm i mjeteve të rënda;
- Aktiviteti i makinerive bujqësore;
- Zhurma natyrore (era dhe rrjedha e lumit).

Zhurma nga trafiku përbën burimin kryesor antropogjen. Për shkak të kontekstit rural dhe volumit mesatar të trafikut, nivelet e zhurmës ndryshojnë gjatë ditës, me nivele më të ulëta gjatë natës dhe më të larta gjatë orëve të ditës. Nuk janë identifikuar burime të vazhdueshme industriale të zhurmës.

Receptorët e ndjeshëm

Receptorët e ndjeshëm ndryshojnë pak midis zonave:

Selenica 1–2–3:

- Banesa të shpërndara në distancë;
- Përdorues të rrugës;
- Lumi dhe tokat bujqësore përreth.

Selenica 4:

- Banesa më afër urës dhe rrugës;
- Komuniteti lokal dhe përdoruesit e rrugës;
- Korridori riparian dhe tokat bujqësore.

Drithas:

- Prani e kufizuar banesash;
- Një zonë biznesi/aktiviteti përgjatë rrugës;
- Përdorues të rrugës dhe mjedisi lumor.

Në të gjitha rastet, korridori lumor dhe mjedisi përreth shërbejnë si receptorë mjedisorë për pluhurin, zhurmën dhe vibracionin.

Rritje të përkohshme të pluhurit, zhurmës dhe vibracionit priten gjatë fazës së ndërtimit dhe do të jenë të menaxhueshme përmes masave zbutëse.

3.8 Mbetjet, gjendja ekzistuese e sitit dhe përdorimi i burimeve

Në zonat ekzistuese të urave Selenica 1–2–3, Selenica 4 dhe Drithas janë vërejtur grumbullime të lokalizuara mbetjesh dhe mbeturinash nën strukturat e urave dhe përgjatë brigjeve të lumenjve. Këto përfshijnë plastikë, mbetje të vogla ndërtimi, material organik dhe depozitime aluvionale të imta të sjella nga përmytjet. Nuk janë identifikuar mbetje të rrezikshme në fazën bazë.

Shembja e urave ekzistuese do të gjenerojë sasi të konsiderueshme mbetjesh inerte ndërtimi, kryesisht:

- Beton i armuar;
- Asfalt;
- Dhera të gërmuara;
- Elemente çeliku.

Çeliku është i riciklueshëm, ndërsa betoni dhe asfalti mund të ripërdoren ose të dërgohen në depozita të licencuara sipas legjislacionit kombëtar. Volumet e vlerësuara janë:

- Selenica 1, 2, 3: 5,758.44 m³
- Selenica 4: 3,455.1 m³

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Drithas: 2,558.5 m³

Në rajonin e Korçës ekziston një landfill sanitar në Bashkinë Maliq, por nuk ka landfill të dedikuar për mbetje inerte ndërtimi. Prandaj, menaxhimi i këtyre materialeve do të përcaktohet në fazën e projektimit dhe nga kontraktori. Opsionet përfshijnë ripërdorim në projekt (p.sh. thërrmimi i betonit për shtresa bazë) ose transport në depozita të licencuara

Përveç mbetjeve inerte, aktivitetet e ndërtimit mund të gjenerojnë sasi më të vogla mbetjesh të tjera si vajra të përdorur, materiale paketimi dhe mbetje metali. Në këtë fazë nuk është identifikuar operator lokal i licencuar për të gjitha këto rrjedha mbetjesh, ndaj do të kërkohej verifikim dhe angazhim i kompanive të licencuara kombëtare nëse është e nevojshme

Ndërtimi do të kërkojë gjithashtu përdorim të burimeve natyrore si agregate, ujë dhe karburant. Nuk është përzgjedhur ende asnjë guror apo impiant betoni, dhe hapja e gurorëve të reja nuk lejohet. Materialet do të sigurohen nga burime të licencuara rajonale brenda ose pranë Korçës.

Ndikimi i mungesës së një landfill-i të dedikuar për mbetje inerte

Mungesa e një landfill-i të dedikuar për mbetje inerte në rajonin e Korçës është veçanërisht e rëndësishme për menaxhimin e materialit të tepërt nga gërmimet. Toka e gërmuar dhe materiali i papërshtatshëm nuk mund të depozitohen në mënyrë informale në tokë bujqësore apo në korridore lumore. Prandaj, do të kërkohej një vendimmarrje e strukturuar për të përcaktuar nëse ky material mund të ripërdoret brenda gjurmës së projektit ose duhet të transportohet në një objekt të licencuar depozitimi.

3.9 Trafiku, Aksesi dhe Përdorimi nga Komuniteti

Urët Selenica 1, 2, 3, Selenica 4 dhe Drithasi ndodhen në rajonin e Korçës në juglindje të Shqipërisë dhe janë pjesë e rrjetit rrugor kombëtar dhe rajonal që shërben komunitetet rurale. Urët e Selenicës (nr. 1–4) ndodhen përgjatë SH75 në Qarkun Korçë, ndërsa Ura e Drithasit ndodhet në SH101, gjithashtu në Qarkun Korçë.

3.9.1 Funkzioni ekzistues i trafikut dhe përdorimi nga komuniteti

Në kushtet bazë, rrugët kombëtare dhe rajonale të shërbyera nga urat ekzistuese mbajnë kryesisht trafik lokal dhe rural, duke përfshirë automjete të lehta të përdorura për udhëtime të përditshme të komunitetit, akses në shërbime dhe lëvizje bujqësore midis fshatrave dhe parcelave bujqësore. Këto rrugë sigurojnë lidhje thelbësore për banorët, duke lidhur vendbanime të vogla brenda Qarkut të Korçës me tregje më të mëdha dhe zona bujqësore. Edhe këmbësorët i përdorin këto kalime, duke reflektuar rëndësinë e tyre për mobilitetin e përditshëm të popullsisë lokale.

Urët Selenica 1, 2, 3 dhe 4 ndodhen përgjatë rrugës së vjetër që lidh Korçën me Ersekën (në Bashkinë Kolonjë, Qarku Korçë). Ky segment i vjetër i rrugës vazhdon të funksionojë si lidhje e rëndësishme lokale për vendbanimet rurale dhe zonat bujqësore midis Korçës dhe Ersekës, veçanërisht aty ku përmirësimet e reja rrugore nuk janë përfunduar ose nuk shërbejnë drejtpërdrejt fshatrat përreth.

Ura e Drithasit ndodhet pranë fshatit Drithas (Drithasi) në njësinë administrative Libonik të Bashkisë Maliq, Qarku Korçë. Kjo zonë është pranë qytetit të Maliqit dhe lidhet përmes rrugëve lokale që degëzohen nga rrugët rajonale kryesore, duke shërbyer për trafik lokal dhe akses bujqësor.

Ndryshimet sezonale mund të ndikojnë në modelet e udhëtimit. Turizmi në destinacione rurale dhe kulturore pranë zonës mund të rrisë përkohësisht trafikun e automjeteve të lehta në krahasim me nivelet tipike rurale, veçanërisht gjatë periudhave kulmore verore dhe dimërore, edhe në mungesë të të dhënave formale të trafikut. Klasifikimi i këtyre rrugëve dhe struktura e vendbanimeve përgjatë tyre thekson një ndjeshmëri lokale të trafikut bazë, e cila mund të ndikohet nga punimet në ura.

3.9.2 Aksesit gjatë ndërtimit dhe vazhdimësia e lëvizjes

Urët ekzistuese përfaqësojnë pika ngushtimi në rrjet, ku rruga kalon mbi lumenj dhe përrenj. Duke qenë se kanë gjeometri të kufizuar dhe kontekst rural, ruajtja e vazhdimësisë së aksesit gjatë ndërtimit është thelbësore.

Për Urat Selenica 1, 2, 3 dhe Urën e Drithasit, strukturat e reja do të ndërtohen në linja të reja, duke lejuar që urat ekzistuese të mbeten të hapura për trafikun komunitar dhe bujqësor gjatë gjithë periudhës së ndërtimit. Kjo siguron lidhje të pandërprerë për banorët, shërbimet dhe trafikun lokal.

Ura Selenica 4, megjithatë, do të rindërtohet në të njëjtën linjë ekzistuese. Gjatë fazës së ndërtimit, një rrugë alternative përmes rrugës së re Korçë–Ersekë do të sigurojë kalim të përkohshëm, duke ruajtur aksesin për komunitetet lokale dhe përdoruesit bujqësorë.

Kushtet bazë të rrugës ofrojnë hapësirë të kufizuar për ndërveprim të sigurt midis trafikut ekzistues, këmbësorëve dhe logjistikës së ndërtimit. Kjo është veçanërisht e rëndësishme aty ku automjetet e rënda, furnizimet dhe pajisjet e ndërtimit ndërveprojnë me trafikun lokal në rrugë të ngushta rurale.

Receptorët e ndjeshëm përgjatë këtyre korridoreve përcaktohen kryesisht nga varësia e tyre nga akses i pandërprerë dhe i sigurt, më shumë sesa nga afërsia fizike. Këta përfshijnë banorët lokalë, përdoruesit bujqësorë që aksesojnë tokat dhe shërbimet, transportin shkollor, shërbimet emergjente dhe të gjithë përdoruesit e rrugës që varen nga këto lidhje thelbësore rurale.

3.10 Popullsia, Përdorimi i Tokës dhe Konteksti Social-Ekonomik

3.10.1 Konteksti demografik

Urët Selenica 1, 2, 3

Këto ura ndodhen përgjatë rrugës së vjetër Korçë–Ersekë në Bashkinë Kolonjë. Vendbanimet përreth janë të vogla, të shpërndara dhe kryesisht rurale, me densitet të ulët të popullsisë. Familjet janë kryesisht të angazhuara në bujqësi dhe ferma të vogla, të cilat mbeten burimi kryesor i të ardhurave. Zona karakterizohet nga një strukturë popullore në plakje dhe rënie graduale të numrit të banorëve për shkak të migrimit drejt qyteteve dhe jashtë vendit. Pavarësisht këtyre tendencave demografike, aktiviteti rural mbetet i qëndrueshëm, dhe urat mbështesin lëvizjen e përditshme thelbësore të banorëve, përfshirë aksesin në tregje, shkolla, kujdes shëndetësor dhe shërbime bashkiake. Toka përreth është kryesisht tokë bujqësore jo e ujitur me zona të kufizuara të ndërtuara, duke reflektuar një peizazh fort bujqësor.

Ura Selenica 4

E vendosur gjithashtu përgjatë korridorit Korçë–Ersekë në Bashkinë Kolonjë, Ura Selenica 4 ndodhet më afër grupeve të vendbanimeve pak më të mëdha. Nga pikëpamja demografike, zona është rurale me dendësi të ulët të popullsisë, por me përqendrim disi më të madh të vendbanimeve krahasuar me zonat Selenica 1–3. Tendencat e migracionit dhe plakjes së popullsisë janë të ngjashme, ndërsa aktiviteti bujqësor mbetet baza kryesore e jetesës. Ura siguron lidhje të rëndësishme për banorët, duke lidhur vendbanime më të vogla me Korçën dhe duke mbështetur ndërveprimet socio-ekonomike të përditshme. Tokat përreth janë kryesisht të punëshme, me pak strukturë urbane ose objekte shërbimi në afërsi të menjëhershme të urës.

Ura Drithas

Ura Drithas ndodhet pranë fshatit Drithas në Bashkinë Maliq. Profili demografik është tipik për vendbanimet e vogla rurale të fushës së Korçës: familje të shpërndara të angazhuara në bujqësi dhe blegtori, me një qendër të vogël fshati që ofron shërbime bazë. Vërehet rënie e popullsisë dhe plakje e saj për shkak të migrimit drejt qyteteve. Ura shërben si lidhje e rëndësishme për banorët lokalë, duke mundësuar akses në qytetin e Maliqit, tregjet lokale, shkollat dhe shërbimet shëndetësore. Tokat përreth janë kryesisht bujqësore me pak ndërtim urban.

a) Struktura Ekonomike dhe Mjetet e Jetës

Ekonomia e zonave të Urave Selenica 1–2–3, Selenica 4 dhe Drithas bazohet kryesisht në bujqësi. Tokat përreth përdoren për kultivim kulturash bujqësore dhe aktivitete blegtorale. Prodhimi bujqësor në fushën e Korçës përfshin zakonisht drithëra, perime, kultura foragjere dhe blegtori në shkallë të vogël.

Urat mundësojnë:

- akses të përditshëm të fermerëve në tokat bujqësore;
- lëvizjen e makinerive dhe pajisjeve bujqësore;
- transportin e produkteve bujqësore drejt tregjeve dhe depove lokale;
- akses në zinxhirët e furnizimit, përfshirë farat, plehrat dhe shërbimet teknike.

Përveç bujqësisë, një pjesë e popullsisë është e angazhuar në:

- tregti dhe shërbime të vogla në vendbanimet përreth;
- punësim në sektorin publik në arsim, shëndetësi dhe administratë bashkiake;
- punësim sezonal dhe të ardhura nga remitancat e emigracionit.

Besueshmëria e infrastrukturës rrugore, përfshirë Urat Selenica 1–2–3, Selenica 4 dhe Drithas, është e lidhur drejtpërdrejt me gjenerimin e të ardhurave dhe stabilitetin ekonomik në zonë.

3.10.2 Kulturat dhe Përdorimi Bujqësor

Fushat më të gjera të Maliqit dhe Ersekës përdoren tradicionalisht për kultivimin e drithërave, kulturave foragjere dhe prodhimtari bujqësore sezonale. Toka pranë Urave Selenica 1, 2, 3, Ura Selenica 4 dhe Ura Drithas klasifikohet si tokë arë. Bazuar në gjetjet e shqyrtimit të projektit:

- Nuk ka kultura të mbjella, pemishte apo pemë produktive brenda gjurmës direkte të ndërtimit.
- Nuk ka infrastrukturë aktive ujtimeje apo objekte bujqësore të prekura drejtpërdrejt nga shtrirja e urës.
- Pjesa më e madhe e gjurmës ndodhet në tokë publike, me një pjesë të vogël që prek parcela private, e cila do të trajtohet përmes marrëveshjeve të negociuara.

Lista e shqyrtimit (Screening Checklist) konfirmon në mënyrë eksplicite se nuk pritet humbje apo dëmtim i tokës bujqësore, kulturave të mbjella apo pemëve produktive. Gjithashtu, konsultimet me bashkinë dhe informacionet ekzistuese të VNM-së tregojnë se nuk kryhen aktivitete ekonomike në parcelat e prekura, dhe për rrjedhojë nuk priten ndikime direkte apo indirekte në të ardhurat bujqësore apo mjetet e jetesës.

Ura Selenica 1–2–3: Përafërsisht 200 m² tokë private do të preken dhe do të blihen përmes marrëveshjes së negociuar në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe ESS5. Nuk pritet zhvendosje fizike, humbje banese apo ndikime në jetesë.

Ura Selenica 4: Përafërsisht 45 m² tokë private do të preken dhe do të blihen përmes marrëveshjes së negociuar në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe ESS5. Nuk pritet zhvendosje fizike, humbje banese apo ndikime në jetesë.

Ura Drithas: Përafërsisht 15 m² tokë private do të preken dhe do të blihen përmes marrëveshjes së negociuar në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe ESS5. Nuk pritet zhvendosje fizike, humbje banese apo ndikime në jetesë.

3.10.3 Infrastruktura dhe Aksesit në Shërbime

Ura Drithas, e vendosur në rrugën kombëtare SH101, dhe Urat Selenica 1–4 në rrugën kombëtare SH75 shërbejnë si lidhje lokale brenda sistemit më të gjerë rajonal të transportit. Ato mundësojnë akses në:

- shkolla dhe institucione arsimore në vendbanimet përreth;
- qendra të kujdesit shëndetësor parësor dhe spitale në Kolonjë;
- shërbime administrative bashkiake;
- tregje dhe ofrues shërbimesh tregtare.

Duke qenë se zona ka karakter rural, banorët mbështeten kryesisht në automjete private dhe transport bujqësor. Çdo kufizim në funksionimin e urave do të ndikonte drejtpërdrejt në lëvizshmëri, akses në shërbime dhe kapacitetin e reagimit emergjent.

3.10.4 Ndjeshmëritë Sociale dhe Grupet e Cenueshme

Profili socio-ekonomik i zonave Drithas, Selenica dhe Qinam pasqyron karakteristika tipike të bashkive

rurale në juglindje të Shqipërisë, përfshirë:

- banorë të moshuar në vendbanime të vogla;
- familje bujqësore me të ardhura të ulëta dhe të varura nga prodhimi sezonal;
- gra të angazhuara në punë bujqësore dhe shtëpiake pa pagesë;
- fëmijë në moshë shkollore që varen nga rrugë të sigurta transporti.

Shkalla relativisht e vogël e punimeve dhe konteksti rural sugjerojnë se fluksi i madh i punëtorëve të jashtëm është i pamundur. Angazhimi i fuqisë punëtore lokale pritet të minimizojë ndikimet sociale dhe të sjellë përfitime në punësim afatshkurtër.

3.10.5 Shëndeti dhe Siguria e Komunitetit

Kushtet bazë të shëndetit dhe sigurisë së komunitetit në zonat e Urave Selenica 1, 2, 3, Selenica 4 dhe Drithas pasqyrojnë një mjedis tipik rural rrugor me volum të ulët trafiku dhe lëvizje kryesisht lokale. Urat janë pjesë e rrugëve kombëtare SH75 dhe SH101, të cilat lidhin vendbanimet rurale me qendrat rajonale. Përdorimi i tokës përreth është kryesisht bujqësor, me zhvillim urban të kufizuar dhe të shpërndarë.

Në këtë kontekst, përdoruesit kryesorë të rrugës janë banorët lokalë, fermerët që transportojnë produkte bujqësore, automjetet e transportit shkollor dhe ofruesit e shërbimeve. Nuk ka indikacione për aktivitete industriale me rrezik të lartë në afërsi. Megjithatë, infrastruktura rurale zakonisht nuk ka masa të avancuara për sigurinë e këmbësorëve, ndriçim të mjaftueshëm apo masa për qetësimin e trafikut, gjë që mund të rrisë ndjeshmërinë gjatë fazës së ndërtimit.

3.10.6 Trashëgimia Kulturore

Nuk ka vende arkeologjike ose monumente kulturore të regjistruara brenda gjurmëve të drejtpërdrejta të ndërtimit të punimeve të rehabilitimit të Urave Selenica 1, 2, 3, Selenica 4 dhe Drithas. Bazuar në informacionin e disponueshëm dhe zbulimin e vendit, nuk pritet që asnjë aset i trashëgimisë kulturore fizike të preket drejtpërdrejt nga gërmimet, punimet e themeleve ose aktivitetet ndihmëse të ndërtimit brenda zonës së menjëhershme të projektit.

3.10.7 Shërbimet

Bazuar në kushtet bazë mjedisore dhe sociale, disa receptorë janë identifikuar si të ndjeshëm ndaj aktiviteteve të projektit dhe për këtë arsye kërkojnë menaxhim të synuar përmes PMMS-së. Këta receptorë pasqyrojnë ndërveprimet midis punimeve të ndërtimit, mjedisit të lumit, komuniteteve përreth dhe socio-ekonomisë lokale.

Përroi Dunavec, Përroi Qinami dhe Përroi Selenicës, së bashku me habitatet e tyre bregore të lidhura, përfaqësojnë receptorët kryesorë mjedisorë për shkak të funksionit të tyre ekologjik, hidrologjisë sezonale dhe ndjeshmërisë ndaj shqetësimit të sedimenteve dhe ndotjes aksidentale gjatë aktiviteteve brenda rrjedhës dhe punimeve të tokës. Fauna amfibe dhe gjysmë-ujore e shoqëruar mund të përjetojë shqetësim të përkohshëm të habitatit, veçanërisht nga pastrimi i bimësisë, zhurma dhe ulja e cilësisë së ujit nëse punimet nuk kontrollohen siç duhet.

Nga një perspektivë sociale, banesat banesore aty pranë dhe përdoruesit e rrugës janë të ndjeshëm ndaj rritjeve afatshkurtra të pluhurit, zhurmës, dridhjeve dhe trafikut të ndërtimit. E lidhur ngushtë me këtë është qasja në komunitet dhe siguria në trafik, pasi urat ofrojnë lidhje thelbësore për banorët vendas, aktivitetet bujqësore dhe shërbimet e emergjencës. Sigurimi i lëvizjes së pandërprerë dhe të sigurt është, pra, një konsideratë kyçe gjatë ndërtimit.

Çdo receptor i identifikuar trajtohet përmes masave specifike zbutëse dhe monitoruese të paraqitura në kapitujt pasues të PMMS-së.

4 Identifikimi, Vlerësimi dhe Masat Zbutëse të Ndikimit

Ky seksion paraqet vlerësimin e ndikimeve të mundshme mjedisore dhe sociale të lidhura me nënprojektet e Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi dhe përcakton masat zbutëse të nevojshme për të menaxhuar këto ndikime në përputhje me Kornizën e Menaxhimit Mjedisor dhe Social (KMMS) në nivel programi.

Vlerësimi bazohet në përfundimet e Raportit të Shqyrtimit Mjedisor dhe Social për Urën e Selenicës 1-2-3, Urën e Selenicës 4 dhe Urën e Drithasit dhe Raportin e Përcaktimit të Vëzhgimit Mjedisor dhe Social për urat e Grupit B, i cili përcaktoi se projekti nuk kërkon një VNMS, por paraqet rreziqe të konsiderueshme, të dominuara nga faza e ndërtimit, të cilat duhet të menaxhohen përmes një PMMS të fuqishëm.

Karakterizimi i ndikimit ndjek qasjen e përcaktimit të vëzhgimit të aplikuar sipas kuadrit të Grupit B dhe merr në konsideratë natyrën, shkallën, kohëzgjatjen, kthyeshmërinë dhe gjasat e ndikimeve. Ndikimet vlerësohen sipas fazës së projektit (para ndërtimit, ndërtimit dhe funksionimit) dhe përqendrohen në receptorët e identifikuar si të ndjeshëm gjatë shqyrtimit, duke përfshirë ujërat sipërfaqësore, habitatet bregore, komunitetet dhe përdoruesit e rrugës aty pranë, punëtorët dhe mjedisin e trashëgimisë kulturore.

Masat zbutëse të përcaktuara janë specifike për vendin, të zbatueshme dhe në përputhje me Standardet Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore, Udhëzimet Mjedisore, Shëndetësore dhe të Sigurisë të Grupit të Bankës Botërore dhe Praktikën e Mirë Ndërkombëtare të Industrisë.

4.1.1 Blerja e Tokës dhe Gatishmëria e Vendndodhjes

Ura e Selenicës 1-2-3

Rindërtimi i Urës së Selenicës 1, 2, 3 kërkon një proces të kufizuar dhe të përcaktuar qartë të blerjes së tokës, kryesisht të lidhur me rregullimin e shtrirjes së urës, rrugëve të qasjes dhe punimeve të lidhjes. Bazuar në planin paraprak të shpronësimit dhe inventarin e parcelave të paraqitura në Tabelën 1, gjurma e projektit kryqëzon një total prej trembëdhjetë parcelash kadastrale, nga të cilat një parcelë është në pronësi private, ndërsa parcelat e mbetura përbëhen nga tokë shtetërore e përcaktuar tashmë për qëllime infrastrukturore.

Sipërfaqja totale e prekur është kryesisht e përqendruar brenda parcelave shtetërore, të cilat akomodojnë strukturën kryesore të urës dhe lidhjet rrugore përkatëse. Parcela private e prekur (Nr. 9/56, ZK.3284) preket afërsisht 200 m², duke konfirmuar se blerja e tokës mbetet e vogël në shkallë. Natyra e ndikimeve është e përhershme në aspektin e blerjes së tokës; megjithatë, ato konsiderohen të vogla në madhësi për shkak të faktorëve të mëposhtëm:

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Figura 13: Plani i Shpronësimit për Urën e Selenicës 1-2-3

Tabela 1 Parcelat e Prekura nga Ura e Selenicës 1-2-3 dhe Punimet Rrugore të Asociuara

No.	Numri I parcelave	Siperfaqja e asociuar(m ²)	Statusi I pronësisë
1	9/56	197	Private
2	9/120	12	Në pronësi të shtetit
3	9/66	5	Në pronësi të shtetit
4	50/103	549	Në pronësi të shtetit
5	50/109	249	Në pronësi të shtetit
6	50/38	524	Në pronësi të shtetit
7	8/35	91	Në pronësi të shtetit
8	50/105	5	Në pronësi të shtetit
9	551	416	Në pronësi të shtetit
10	575	59	Në pronësi të shtetit
11	573	459	Në pronësi të shtetit
12	810	703	Në pronësi të shtetit
13	50/114	1616	Në pronësi të shtetit

Ura Selenica 4

Rindërtimi i Urës Selenica 4 kërkon një proces të kufizuar dhe të përcaktuar qartë të blerjes së tokës, kryesisht të lidhur me rregullimin e shtrirjes së urës, rrugëve të qasjes dhe punimeve të lidhjes. Bazuar në planin paraprak të shpronësimit dhe inventarin e parcelave të paraqitura në Tabelën 2, gjurma e projektit kryqëzon një total prej pesë parcelash kadastrale, nga të cilat një parcelë është në pronësi private, ndërsa parcelat e mbetura përbëhen nga tokë shtetërore e përcaktuar tashmë për qëllime infrastrukturore.

Sipërfaqja totale e prekur është përqendruar kryesisht brenda parcelave shtetërore, të cilat akomodojnë strukturën kryesore të urës dhe lidhjet rrugore përkatëse. Parcela private e prekur (Nr. 594/1, ZK.3284) preket afërsisht 45 m², duke konfirmuar se blerja e tokës mbetet e vogël në shkallë.

Natyra e ndikimeve është e përhershme në aspektin e blerjes së tokës; megjithatë, ato konsiderohen të ulëta në madhësi për shkak të faktorëve të mëposhtëm:

- Mungesa e strukturave banesore, aktiviteteve tregtare ose aseteve prodhuese brenda zonave të prekura;
- Nuk parashikohet zhvendosje fizike ose zhvendosje e familjeve;
- Nuk ka ndërprerje të jetesës ose qasjes në burime që gjenerojnë të ardhura; dhe

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Vazhdimi i përdorimit të sipërfaqeve të mbetura të parcelave nga pronarët e tokës.

Tabela 2 Parcelat e Prekura nga Ura e Selenicës 4 dhe Punimet Rrugore të Asociuara\

No.	Numri I parcelave	Siperfaqja e prekur(m ²)	Statusi I pronesise
1	721/12	124	Në pronësi të shtetit
2	865	865	Në pronësi të shtetit
3	627	397	Në pronësi të shtetit
4	594/1	44	Private
5	897	477	Në pronësi të shtetit

Ura e Drithasit

Rindërtimi i Urës së Drithasit kërkon një proces të kufizuar dhe të përcaktuar qartë të blerjes së tokës, kryesisht të lidhur me rregullimin e shtrirjes së urës, rrugëve të qasjes dhe punimeve të lidhjes. Bazuar në planin paraprak të shpronësimit dhe inventarin e parcelave të paraqitura në Tabelën 3, gjurma e projektit kryqëzon një total prej trembëdhjetë parcelash kadastrale, nga të cilat një parcelë është në pronësi private, ndërsa parcelat e mbetura përbëhen nga tokë shtetërore e përcaktuar tashmë për qëllime infrastrukturore. Sipërfaqja totale e prekur është përqendruar kryesisht brenda parcelave shtetërore, të cilat akomodojnë strukturën kryesore të urës dhe lidhjet rrugore përkatëse. Parcela private e prekur (Nr. 164/2, ZK.1553) preket afërsisht 15 m², duke konfirmuar se blerja e tokës mbetet e vogël në shkallë.

Natyra e ndikimeve është e përhershme në aspektin e blerjes së tokës; megjithatë, ato konsiderohen të ulëta në madhësi për shkak të faktorëve të mëposhtëm:

- Mungesa e strukturave banesore, aktiviteteve tregtare ose aseteve prodhuese brenda zonave të prekura;
- Nuk parashikohet zhvendosje fizike ose zhvendosje e familjeve;
- Nuk ka ndërprerje të jetesës ose qasjes në burime që gjenerojnë të ardhura; dhe
- Vazhdimi i përdorimit të sipërfaqeve të mbetura të parcelave nga pronarët e tokës.

No.	Numri I parcelave	Siperfaqja e prekur(m ²)	Statusi I pronesise
1	294/108	1062	Në pronësi të shtetit
2	289	769	Në pronësi të shtetit
3	294/107	448	Në pronësi të shtetit
4	294/4	556	Në pronësi të shtetit
5	238	514	Në pronësi të shtetit
6	209	223	Në pronësi të shtetit
7	164/2	13	Private
8	290	337	Në pronësi të shtetit
9	155/20	59	Në pronësi të shtetit
10	797	136	Në pronësi të shtetit
11	298	510	Në pronësi të shtetit
12	X	760	Në pronësi të shtetit
13	161	465	Në pronësi të shtetit

Masat Zbutëse

Blerja e tokës duhet të përfundojë para fillimit të ndërtimit nëpërmjet një zgjidhjeje të negociuar, në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe kërkesat e ESS5, Blerja e Tokës, Kufizimet në Përdorimin e Tokës dhe Zhvendosja e Pavullnetshme. Një Plan Veprimi i Shkurtuar i Zhvendosjes, ARAP, do të përgatitet dhe zbatohet nga Autoriteti Rrugor Shqiptar për të menaxhuar këtë proces. ARAP do të përcaktojë procedurat për identifikimin e personave të prekur, vlerësimin e aseteve me kosto zëvendësimi, konsultimin dhe

zbulimin, zgjidhjen e ankesave dhe pagesën në kohë të kompensimit.

Të gjithë pronarët e tokës së prekur do të informohen paraprakisht për procesin e blerjes së tokës. Marrëveshjet e kompensimit do të dokumentohen zyrtarisht dhe pagesat do të bëhen para fillimit të punimeve civile. Kufijtë e ndërtimit do të përcaktohen qartë në vend për të parandaluar çdo marrje shtesë ose të paqëllimshme të tokës. Kur kërkohet shpronësim, ai do të ndërmerret në përputhje të plotë me procedurat ligjore kombëtare dhe në përputhje me parimet ESS5, duke përfshirë konsultimin transparent, dokumentimin e duhur të marrëveshjeve dhe kompensimin me vlerën e plotë të zëvendësimit. Nga perspektiva e gatishmërisë së vendit, përfundimi i hershëm i verifikimit kadastral, vlerësimit të aseteve dhe procedurave të kompensimit është thelbësor për të siguruar akses të pandërprerë për kontraktorin në qasjet e urave dhe seksionet e lidhura me lidhjen rrugore. Vonesa në finalizimin e marrëveshjeve të transferimit të tokës mund të rezultojë në kufizime të lokalizuara të aksesit gjatë ndërtimit dhe mund të gjenerojë ankesa të shmangshme nëse nuk menaxhohen në mënyrë proaktive. Prandaj, aktivitetet e blerjes së tokës dhe kompensimit duhet të finalizohen para mobilizimit të kontraktorit, duke siguruar disponueshmëri të plotë të vendit, pajtueshmëri rregullatore dhe përputhje me kërkesat e huadhënësit.

Zbatimi i ARAP dhe masave të shoqëruara zbutëse do të sigurojë që rehabilitimi i urës të mos rezultojë në ndikime negative ekonomike ose sociale mbi palët e prekura, duke ruajtur lidhjen e përgjithshme dhe duke përforcuar përfitimet socio-ekonomike të investimit.

4.1.2 Përgatitja e vendit dhe pastrimi i bimësisë

Karakterizimi i ndikimit

Aktivitetet para ndërtimit përfshijnë përgatitjen e aksesit në vend, krijimin e zonave të përkohshme të punës, përcaktimin e kufijve të ndërtimit dhe pastrimin e kufizuar të bimësisë brenda gjurmës së miratuar. Hetimet gjeoteknike janë përfunduar tashmë dhe nuk parashikohen hetime të mëtejshme ndërhyrëse në tokë në këtë fazë. Si pasojë, punimet përgatitore shoqërohen kryesisht me ndërhyrje në nivelin sipërfaqësor të nevojshme për të lehtësuar mobilizimin e kontraktorit dhe aksesin në qasjet e urës dhe korridorin e menjëhershëm të punës.

Raportet e shqyrtimit dhe të përcaktimit të fushëveprimit konfirmojnë praninë e bimësisë bregore përgjatë pjesëve të brigjeve të lumit; megjithatë, nuk kërkohet pastrim në shkallë të gjerë ose i gjerë për zbatimin e punimeve. Ndikimet e parashikuara janë të lokalizuara, afatshkurtra dhe të kthyeshme në natyrë. Megjithatë, nëse nuk kontrollohen siç duhet, heqja e bimësisë dhe shqetësimi i tokës mund të:

- rrisin rrezikun e erozionit të tokës dhe transportit të sedimenteve drejt lumit;
- zvogëlojnë përkohësisht habitatin dhe të shkaktojnë shqetësim të kafshëve (disa të mbrojtura) përgjatë korridorit bregore
- ekspozojnë tokat ndaj rrjedhjeve, veçanërisht gjatë reshjeve;
- krijojnë shqetësime të vogla vizuale në zonën e menjëhershme të projektit.

Për më tepër, aktivitetet e përgatitjes së vendit mund të ndërveprojnë me masa të tjera përgatitore, duke përfshirë instalimin e objekteve të përkohshme, përcaktimin e kufijve të ndërtimit dhe zbatimin e rregullimeve të menaxhimit të trafikut. Çdo vonesë ose mungesë koordinimi midis këtyre aktiviteteve dhe pastrimit të bimësisë mund të rezultojë në shqetësim të panevojshëm të tokës ose zgjerim të zonës së punës

përtej asaj që kërkohet rreptësisht. Prandaj, renditja dhe mbikqyrja e kujdesshme e punimeve përgatitore janë thelbësore për të minimizuar efektet kumulative në këtë fazë.

Duke pasur parasysh që hetimet gjeoteknike janë përfunduar, nuk pritet pastrim shtesë për qëllime hetimi, gjë që zvogëlon gjurmën e përgjithshme të shqetësimit gjatë fazës para ndërtimit.

Masat Zbutëse

Pastrimi i bimësisë duhet të kufizohet në mënyrë strikte në gjurmën e miratuar të ndërtimit dhe zonat e aksesit siç përcaktohen në projektin përfundimtar dhe PMMS-në. Do të zbatohen masat e mëposhtme:

- Minimizimi i zonës së pastruar vetëm në atë që është e nevojshme;
- Demarkacioni fizik i kufijve të ndërtimit para çdo pastrimi, duke përdorur gardhe, shirit ose shënjes të tjerë të dukshëm për të parandaluar depërtimin në zonat ngjitur bregore.
- Mbrojtja e bimësisë bregore jashtë gjurmës së miratuar, duke përfshirë kufizimin e lëvizjes së makinerive dhe ruajtjen e materialeve brenda zonave të ndjeshme
- Mbikqyrja e aktiviteteve të pastrimit nga përfaqësuesi mjedisor i Kontraktorit për të siguruar pajtueshmërinë me kufijtë e miratuar.
- Zbatimi i masave të kontrollit të erozionit dhe sedimenteve, siç janë gardhet e baltës ose kanalet e përkohshme të kullimit, aty ku është e nevojshme për të parandaluar rrjedhjen në lumë.
- Ndalimi i zhveshjes së panevojshme të shtresës sipërfaqësore të tokës përtej zonave të kërkuara për punime.
- Pastrimi i bimësisë, punimet që shkaktojnë dridhje ose zhurmë ose turbullirë të konsiderueshme nuk duhet të kryhen gjatë periudhave të ndjeshme për faunën, veçanërisht gjatë sezonit kryesor të folezimit dhe shumimit të zogjve nga marsi deri në gusht, dhe, aty ku preken habitatet bregore, gjatë periudhave të ndjeshme të shumimit të amfibëve dhe aktivitetit të zvarranikëve që ndodhin përgjithësisht midis shkurtit dhe korrikut. Nëse pastrimi i bimësisë gjatë këtyre periudhave nuk mund të shmanget, një studim paraprak i pastrimit duhet të ndërmerret nga një specialist i kualifikuar i biodiversitetit për të konfirmuar mungesën e foleve aktive, vendeve të shumimit ose receptorëve të tjerë të ndjeshëm të faunës. Nëse foletë (si foletë e pemëve ashtu edhe foletë e dheut), strofullat ose kasollet konfirmohen, NJZP do të përgatisë planin e ruajtjes së biodiversitetit, në varësi të miratimit të Specialistit Mjedisor të Bankës Botërore. Asnjë punim nuk mund të fillojë pa këtë miratim. □
- Në rastin e Selenica 4, duke pasur parasysh praninë ose kalimin e mundshëm të *Emys orbicularis* (NT) në zonën më të gjerë, punimet do të organizohen në atë mënyrë që të ketë një korridor (të paktën 3 metra të gjerë) nga toka në ujën e disponueshëm që hyn në ujë, nga të dyja anët e lumit, nga shkurti deri në korrik. Korridori duhet të ketë një pjerrësi shumë graduale, me kënd të ulët (rreth 10% deri në 15°C) me një sipërfaqe të ashpër dhe me teksturë (si zhavorr ose rërë) për kapje. Thellësia e ujit duhet të jetë jashtëzakonisht e cekët në pikën e hyrjes (3-5 cm) për të lejuar që zogjtë e vegjël të drejtohen lehtësisht dhe të ecin në mënyrë të sigurt në zona më të thella.
- Në vendin e Selenica 4, vendndodhja do të inspektohet për breshka para fillimit të punimeve ditore, çdo ditë. Kafshët e gjetura do të hiqen dhe transportohen në një pjesë të sigurt të natyrës, duke ndjekur në mënyrë strikte udhëzimet e Specialistit të Mjedisit (i cili do të marrë udhëzime nga specialisti i biodiversitetit/mbrojtjes së natyrës).
- Në vendndodhjen Drithasi, nëse inspektimi i parcelës regjistron praninë e *Lutra lutra* (NT), vidrës evropiane, në vend, kafsha do të zhvendoset në përputhje me Planin e Menaxhimit të Biodiversitetit, të përgatitur nga

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Eksperti i rinovuar i Biodiversitetit, në varësi të miratimit të Bankës Botërore dhe autoritetit kompetent të biodiversitetit. Kjo do të bëhet në çdo kohë të vitit.

Çdo bimësi e hequr do të adresohet përmes masave të restaurimit pas ndërtimit. Zonat e shqetësuara do të rivendosen duke përdorur specie vendase të përshtatshme për ekosistemin lokal bregor, dhe shtresa sipërfaqësore e tokës do të ruhet dhe ripërdoret aty ku është e mundur për të mbështetur rigjenerimin natyror.

Përmes kontrollit të rreptë të përgatitjes së vendit dhe menaxhimit të koordinuar të aktiviteteve përgatitore, ndikimet në integritetin e habitatit bregor dhe stabilitetin e tokës do të mbeten të vogla, të përkohshme dhe plotësisht të menaxhueshme brenda kuadrit të PMMS-së.

4.2 Ndikimet e Fazës së Ndërtimit

4.2.1 Cilësia e Ajrit, Zhurma dhe Dridhja Karakterizimi i Ndikimit

Gjatë fazës së ndërtimit të rindërtimeve të Urës Selenica 1, 2, 3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi, parashikohen ndikime të përkohshme, por potencialisht të rëndësishme, në cilësinë e ajrit, zhurmën dhe dridhjet. Këto ndikime mund të vijnë nga prishja e komponentëve ekzistues të urës, gërmimet dhe punimet e dheut, funksionimi i makinerive të rënda, transporti i materialeve, punimet e ngjeshjes dhe aktivitetet e mundshme të grumbullimit.

Ndjeshmëria e këtyre ndikimeve rritet nga prania e banesave të afërta dhe aktiviteteve ekonomike në shkallë të vogël të vendosura në afërsi të zonave të ndërtimit. Disa receptorë janë të vendosur menjëherë ngjitur me qasjet e urës dhe përgjatë skajeve të gjurmëve të ndërtimit, duke i bërë masat e synuara zbutëse thelbësore për të minimizuar shqetësimin dhe për të mbrojtur mirëqenien e komunitetit.

Cilësia e Ajrit

Emetimet në ajër do të vijnë nga makineritë e ndërtimit me naftë, kamionët që transportojnë agregate dhe mbeturina, pajisjet e ngjeshjes dhe punimet e asfaltit. Këto burime mund të rrisin përkohësisht përqendrimet lokale të monoksidit të karbonit, oksideve të azotit, lëndës grimcore të pezulluar dhe hidrokarbureve në afërsi të menjëhershme të punimeve.

Pluhuri ajror do të gjenerohet nga gërmimet, prishjet, grumbullimi i materialeve dhe lëvizja e automjeteve në sipërfaqe të pashtuara ose pjesërisht të shtruara. Duke pasur parasysh se disa receptorë banimi dhe komercialë ndodhen në skaj të vendit të ndërtimit, shpërndarja e pluhurit mund të ndikojë drejtpërdrejt në këta receptorë, veçanërisht gjatë kushteve të thata dhe me erë. Terreni i hapur përgjatë korridorit të lumit mund të lehtësojë transportin horizontal të pluhurit nëse nuk kontrollohet në mënyrë adekuate.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Nivelet më të larta të pluhurit priten gjatë prishjes dhe punimeve të tokës, zakonisht që zgjasin disa javë, me nivele më të ulëta të ndërprera gjatë punimeve pasuese strukturore dhe të përfundimit. Pa masa zbutëse, mund të ndodhin shqetësime afatshkurtra, dukshmëri të reduktuar dhe acarim të lehtë të frymëmarrjes për receptorët ngjitur.

Kur kërkohen impiante asfalti të përkohshme ose të lëvizshme gjatë ndërtimit, rreziqet e mundshme mjedisore dhe sociale mund të përfshijnë emetimet në ajër, lëndën grimcore, tymin e asfaltit, zhurmën, shqetësimin nga aromat dhe ndotjen aksidentale të tokës ose ujit. Proceset e prodhimit të asfaltit mund të gjenerojnë emetime të dioksidit të squfurit (SO₂), oksideve të azotit (NO_x), komponimeve organike të paqëndrueshme (VOC), lëndës grimcore (PM) dhe ndotësve të rrezikshëm të ajrit (HAP), duke përfshirë komponime të tilla si benzeni i shoqëruar me tymrat e asfaltit. Pluhuri i arratisur mund të gjenerohet gjithashtu nga trajtimi i agregateve, grumbujt e magazinimit, lëvizja e automjeteve dhe operacionet e përzjerjes, ndërsa funksionimi i vazhdueshëm i mikserëve, ventilatorëve, gjeneratorëve dhe makinerive të rënda mund të krijojë zhurmë dhe shqetësime të lokalizuara të aromave, veçanërisht pranë receptorëve të ndjeshëm.

Zhurma

Ndikimet e zhurmës pritet të jenë të konsiderueshme, veçanërisht për receptorët e vendosur menjëherë ngjitur me punimet e ndërtimit. Pajisjet e ndërtimit zakonisht gjenerojnë nivelet e mëposhtme të zhurmës në afërsisht 10 metra nga burimi:

- Eskavatorë, ngarkues dhe ngjeshës: 80–90 dB(A);
- Thyes betoni dhe pajisje prishjeje: 85–95 dB(A);
- Kamionë të rëndë dhe trajtim materialesh: 75–90 dB(A);

Grumbullime me impakt (nëse aplikohet): 95–105 dB(A) në burim. Për receptorët në skajet e vendit të ndërtimit, nivelet e zhurmës mund të mbeten të larta gjatë aktiviteteve kulmore dhe mund të tejkalojnë vlerat tipike të udhëzimeve ditore nëse nuk menaxhohen siç duhet. Zonat e projektit karakterizohen nga terren relativisht i hapur me barriera akustike të kufizuara, duke lejuar që zhurma të përhapet përgjatë korridorit të lumit dhe shtrirjes së rrugës.

Aktivitetet e prishjes pritet të gjenerojnë nivelet më të larta të zhurmës, por vetëm për një kohëzgjatje të shkurtër, zakonisht nga disa ditë deri në disa javë. Punimet tokësore dhe ndërtimi strukturor do të gjenerojnë zhurmë të ndërprerë gjatë një periudhe më të gjatë, që potencialisht do të zgjasë disa muaj.

Duke pasur parasysh afërsinë e receptorëve rezidencialë dhe ekonomikë në shkallë të vogël, zhurma vlerësohet si një ndikim afatshkurtër i moderuar deri i lartë, që kërkon një planifikim të rreptë, komunikim me palët e interesuara dhe zbatimin e masave teknike zbutëse për të minimizuar shqetësimin.

Dridhjet

Dridhjet gjatë ndërtimit do të vijnë kryesisht nga prishja, ngjeshja dhe çdo aktivitet i mundshëm i grumbullimit. Receptorët e vendosur në afërsi të vendeve të ndërtimit mund të përjetojnë dridhje të ndjeshme, veçanërisht gjatë punimeve intensive të prishjes ose ngjeshjes. Vlerat tipike të shpejtësisë maksimale të grimcave (PPV) në distancë të afërt mund të variojnë midis 1 dhe 10 mm/s, varësisht nga lloji i pajisjeve dhe kushtet e tokës. Nuk ka asete ose monumente të trashëgimisë kulturore në afërsi të vendeve të nënprojektit; prandaj, receptorët kryesorë janë pronat banesore dhe aktivitetet njerëzore aty pranë.

Në përgjithësi, ndikimet e fazës së ndërtimit në cilësinë e ajrit, zhurmën dhe dridhjet janë të përkohshme, por potencialisht ndërhyrëse për receptorët e vendosur menjëherë ngjitur me punimet. Prandaj, këto ndikime konsiderohen të menaxhueshme, por të rëndësishme në mungesë të masave të duhura të kontrollit, dhe ato kërkojnë zbutje, monitorim dhe komunikim të duhur me palët e interesuara.

Masat Zbutëse

Për të minimizuar ndikimet në receptorët banesor, ekonomikë dhe kulturorë ngjitur, duhet të zbatohen masat e mëposhtme:

- Cilësia e Ajrit dhe Kontrolli i Pluhurit
- Mbajini gjurmimet e ekspozuara dhe zonat e pashtuara në një gjendje të lagësht përmes spërkatjes së rregullt të ujit, veçanërisht gjatë motit të thatë ose me erë. Rritni frekuencën e spërkatjes me ujë gjatë prishjes dhe punimeve intensive të tokës.
- Mbuloni kamionët që transportojnë dhe ose agregate dhe ndaloni mbingarkesën.
- Kufizoni shpejtësinë e automjeteve brenda zonës së ndërtimit.
- Mbuloni dhe mirëmbani rezervat e dheut për të parandaluar erozionin nga era.
- Siguroni mirëmbajtje të rregullt të pajisjeve të ndërtimit për të minimizuar emetimet e shkarkimeve.
- Rivendosni sipërfaqet e shqetësuara sa më shpejt të jetë e mundur.

Nëse instalohet një impiant i përkohshëm asfalti, Kontraktori duhet të zgjedhë vendndodhjen e impiantit në një distancë të mjaftueshme nga zonat e banuara dhe receptorët e ndjeshëm; të marrë të gjitha lejet dhe miratimet e kërkuara mjedisore para instalimit dhe funksionimit; dhe të instalojë dhe mirëmbajë sistemet e kontrollit të emetimeve (p.sh. filtra, masa për shtypjen e pluhurit) në përputhje me standardet përkatëse të cilësisë së ajrit.

Masat zbutëse duhet të përfshijnë vendosjen e përshtatshme të impianteve të lëvizshme të asfaltit larg receptorëve të ndjeshëm dhe trupave ujorë, zbatimin e masave për shtypjen e pluhurit, mbylljen ose mbulimin e materialeve të imëta aty ku është e mundur, dhe përdorimin e teknologjive moderne të kontrollit të emetimeve, siç janë mbledhësit e pluhurit në qese dhe sistemet e kontrollit të VOC. Kur është teknikisht dhe komercialisht e realizueshme, teknologjitë e asfaltit të ngrohtë (WMA) duhet të preferohen ndaj asfaltit të ngrohtë konvencional (HMA) në mënyrë që të zvogëlohet konsumi i energjisë, temperaturat e prodhimit, tymi dhe emetimet atmosferike. Karburanti, bitumi dhe materialet e rrezikshme duhet të ruhen brenda

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

zonave të mbyllura dhe të rrethuara me pajisje për reagim ndaj derdhjeve në vend. Inspektimi i rregullt, mirëmbajtja parandaluese dhe kalibrimi i djegësve, filtrave, guarnicioneve dhe sistemeve të kontrollit të emetimeve duhet të zbatohen për të minimizuar emetimet e tepërta dhe dështimet operative. Me zbatimin e këtyre masave dhe pajtueshmërinë me legjislacionin kombëtar dhe praktikën e mira ndërkombëtare, ndikimet e mbetura që lidhen me objektet e përkohshme të prodhimit të asfaltit pritet të mbeten të lokalizuara, të përkohshme dhe me rëndësi të moderuar deri të ulët.

Procedurat e veprimit korrigjues për pluhurin e tepërt do të përfshijnë pezullimin e përkohshëm të aktiviteteve që gjenerojnë pluhur, intensifikimin e masave të shtypjes, stabilizimin ose mbulimin e zonave të ekspozuara dhe modifikimin e praktikave operative.

Menaxhimi i Zhurmës

Kufizoni aktivitetet me zhurmë të lartë vetëm në orët e ditës.

Planifikoni prishjen dhe aktivitetet e tjera me zhurmë maksimale për të minimizuar shqetësimin ndaj receptorëve ngjitur.

Jepni njoftim paraprak banorëve dhe bizneseve aty pranë në lidhje me kohën dhe kohëzgjatjen e punimeve me zhurmë të lartë. □ Përdorni pajisje të mirëmbajtura mirë të pajisura me silenciatorë dhe sustë.

Instaloni barriera ose ekrane akustike të përkohshme në zonat ku receptorët janë drejtpërdrejt ngjitur me punimet, nëse është e nevojshme

Nëse instalohet një impiant i përkohshëm asfalti, Kontraktori duhet të zgjedhë vendndodhjen e impiantit në një distancë të mjaftueshme nga zonat e banuara dhe receptorët e ndjeshëm duhet të zbatojnë masa për kontrollin e zhurmës, duke përfshirë vendosjen e përshtatshme, mirëmbajtjen e pajisjeve dhe, kur është e nevojshme, barrierat fizike;

Monitoroni nivelet e zhurmës në vendet e zgjedhura të receptorëve për të verifikuar përputhshmërinë.

Përmes zbatimit të këtyre masave, ndikimet e lidhura me ndërtimin në cilësinë e ajrit, zhurmën dhe dridhjet do të mbeten të përkohshme dhe të kontrolluara, duke siguruar mbrojtjen e receptorëve menjëherë ngjitur.

4.2.2 Gjenerimi i Mbeturave dhe Materialet e Rrezikshme Karakterizimi i Ndikimit

Aktivitetet e ndërtimit që lidhen me rehabilitimin e Urave Selenica 1-2-3, Selenica 4 dhe Drithas do të gjenerojnë sasi të konsiderueshme të mbeturinave të ngurta, kryesisht materiale inerte që rrjedhin nga prishja e strukturës ekzistuese të urave dhe punimet e gjurmimit shoqëruar. Vëllimi është i konsiderueshëm në lidhje me gjurmët e projektit dhe ndjeshmërinë e mjedisit përreth. Nëse nuk menaxhohet në përputhje me Praktikën e Mirë Ndërkombëtare të Industrisë, duke përfshirë Udhëzimet Mjedisore, të Shëndetit dhe

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Sigurisë të Bankës Botërore, EHSO, dhe Protokollin e BE-së për Menaxhimin e Mbetjeve nga Ndërtimi dhe Shkatërrimi, trajtimi i papërshtatshëm mund të rezultojë në:

- asgjësim të pakontrolluar në tokën ngjitur ose brigjet e lumenjve;
- bllokim të shtigjeve të kullimit dhe ndryshim të modeleve të rrjedhjes;
- rritje të erozionit dhe transportit të sedimenteve drejt lumit;
- përkeqësim të cilësisë së ujërave sipërfaqësore përmes sedimentimit ose rrjedhjeve;
- ndikime vizuale dhe shqetësim për komunitetin.

Duke pasur parasysh afërsinë e projektit me korridorin e lumit, grumbullimi ose trajtimi i përkohshëm i materialeve të imëta paraqet një rrezik të rrjedhjes së sedimenteve gjatë reshjeve. Mbetjet e betonit dhe mbetjet e shpëlarjes mund të gjenerojnë rrjedhje alkaline, duke ndikuar potencialisht në strukturën e tokës dhe receptorët ujorë nëse shkarkohen pa përmbajtje.

Përveç mbetjeve inerte të ndërtimit dhe prishjes, do të gjenerohen rrjedha të tjera mbetjesh jo të rrezikshme dhe të rrezikshme, duke përfshirë:

- skrap metali nga elementët përforcues;
- materialet e paketimit dhe mbetjet e përgjithshme të ndërtimit;
- vajra të përdorur, lubrifikantë, lëngje hidraulike dhe mbetje karburanti, paketime të kontaminuara
- absorbues dhe filtra të kontaminuar me vaj
- beton i tepërt dhe ujë i shpëlarjes së betonit;
- komponentë potencialisht të rrezikshëm të identifikuar gjatë prishjes, nëse hasen;
- përmbajtja e pellgut të rrjedhës së shpëlarjes së betonit.

Menaxhimi i materialeve të rrezikshme përfaqëson një rrezik me probabilitet të ulët, por me pasoja të larta. Derdhjet aksidentale të hidrokarbureve ose kimikateve mund të kontaminojnë tokën dhe, për shkak të lidhjes hidraulike, të migrojnë drejt ujërave sipërfaqësore. Uji dhe toka e kontaminuar duhet të hiqen nga vendi dhe të trajtohen si mbetje të rrezikshme. Kontrolli i pamjaftueshëm i ujit të shpëlarjes së betonit, i cili zakonisht është shumë alkalik, mund të rezultojë gjithashtu në dëm të lokalizuar, por të konsiderueshëm mjedisor. Shqipëria ka një kuadër të fortë ligjor për menaxhimin e mbetjeve të rrezikshme, në përputhje me standardet e BE-së, por kapacitet praktik të kufizuar për të trajtuar mbetje të tilla në vend. Në kontekstin e ndërtimit dhe prishjes së urave, mbetjet e rrezikshme mund të përfshijnë toka të kontaminuara, vajra, bojëra dhe materiale që potencialisht përmbajnë asbest.

Në praktikë, këto rrjedha mbetjesh zakonisht ndahen në vend, ruhen përkohësisht dhe transferohen te operatorët e licencuar. Megjithatë, për shkak të mungesës së impianteve të trajtimit të avancuar, disa mbetje të rrezikshme mund të kenë nevojë të eksportohen jashtë vendit për trajtim të duhur. Mundësitë e asgjësimit vendas janë të kufizuara, me vetëm një vendgrumbullim të projektuar për mbetje të rrezikshme.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Si rezultat, menaxhimi efektiv i mbetjeve të rrezikshme për projektin do të varet nga kontrollet e rrepta të kontraktorit, ndarja e duhur dhe gjurmueshmëria e plotë, për të shmangur rreziqet e asgjësimit të papërshtatshëm ose përzjerjes me mbetjet e ndërtimit jo të rrezikshme.

Në përputhje me BB EHSO dhe Protokollin e BE-së për Menaxhimin e Mbetjeve nga Ndërtimi dhe Shkatërrimi, projekti duhet të përparësojë parandalimin e mbetjeve, rikuperimin e materialeve, ripërdorimin dhe riciklimin para asgjësimit. Moszbatimi i këtyre parimeve mund të rrisë joefikasitetin e burimeve dhe rrezikun mjedisor.

Në përgjithësi, gjenerimi i mbetjeve vlerësohet si një ndikim me vëllim të lartë, por i menaxhueshëm, me kusht që parimet e hierarkisë së mbetjeve të njohura ndërkombëtarisht dhe standardet e parandalimit të ndotjes të zbatohen në mënyrë strikte.

Masat Zbutëse

Një Plan gjithëpërfshirës për Menaxhimin e Mbetjeve si pjesë e K- PMMS do të zhvillohet dhe zbatohet si pjesë e PMMS -së së Kontraktorit, në përputhje me:

- Legjislacionin shqiptar për mbetjet;
- Praktikën e Mirë Ndërkombëtare të Industrisë;
- Udhëzimet e Bankës Botërore për Mjedisin, Shëndetin dhe Sigurinë;
- Protokollin e BE-së për Menaxhimin e Mbetjeve nga Ndërtimi dhe Shkatërrimi.

Plani i Menaxhimit të Mbetjeve duhet të përcaktojë rrjedhat e mbeturinave, përgjegjësitë, rregullimet e magazinimit, procedurat e transportit, kërkesat e dokumentacionit dhe impiantet e miratuara të asgjësimit ose riciklimit. Punimet nuk do të fillojnë para se të rishikohet dhe miratohet nga NJZP-ja një Plan Menaxhimi i Mbetjeve nga Ndërtimi dhe Shkatërrimi, i cili është në përputhje me BB EHSO dhe Protokollin e BE-së për Menaxhimin e Mbetjeve nga Ndërtimi dhe Shkatërrimi. Kjo do të bëhet për të tre lokacionet.

Do të zbatohen parimet e mëposhtme:

- Zbatimi i hierarkisë së mbeturinave: parandalimi, zvogëlimi, ripërdorimi, riciklimi, rikuperimi dhe asgjësimi si mjet i fundit.
- Ndarja e mbeturinave në burim në fraksione inerte, të riciklueshme, jo të rrezikshme dhe të rrezikshme.
- Maksimizimi i ripërdorimit të materialit inerte të prishjes në vend, aty ku është teknikisht e realizueshme dhe e pranueshme nga ana mjedisore, për shembull si material mbushjeje ose argjinate.
- Riciklimi i materialeve të përshtatshme si metalet dhe asfalti në impiantet e licencuara. Megjithatë, toka nuk mund të ripërdoret në sipërfaqe publike ose private pa u vërtetuar në laborator si e padëmshme.
- Është rreptësisht e ndaluar hedhja e dheut ose e çdo materiali ose mbetjeje tjetër në natyrë.
- Hedhja vetëm në objektet e licencuara dhe të miratuara të menaxhimit të mbetjeve.

Masat specifike të kontrollit duhet të përfshijnë:

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Përcaktimin, të miratuar nga autoriteti kompetent, të zonave të magazinimit të përkohshëm të përcaktuara qartë, të vendosura larg lumit dhe kanaleve të kullimit.
- Stabilizimin ose mbulimin e rezervave për të parandaluar shpërndarjen nga era dhe rrjedhjen e sedimenteve.
- Instalimin e masave të kontrollit të erozionit dhe sedimenteve rreth zonave të magazinimit
- Ndalim të rreptë të çdo hedhjeje të mbetjeve në lumë, në brigjet e lumit ose brenda fushës së përmytjes
- Mirëmbajtjen e dokumentacionit të gjurmimit të mbetjeve, duke përfshirë të dhënat e sasive të gjeneruara, të ripërdorura, të ricikluara dhe të hedhura.
- Sigurimin e një pishine shpëlarjeje prej betoni.

Materialet e rrezikshme duhet të menaxhohen në përputhje me një Plan Menaxhimi të Materialeve të Rrezikshme dhe një Plan Parandalimi dhe Reagimi ndaj Derdhjeve në përputhje me kërkesat e BB EHSO. Masat duhet të përfshijnë: □

- shqetësim i drejtpërdrejtë i shtratit ose brigjeve të lumit;
- rrjedhje nga tokat dhe grumbullimet e ekspozuara
- derdhje e pakontrolluar e ujërave të shiut nga vendi i ndërtimit;
- derdhje aksidentale e materialeve të imëta gjatë trajtimit të materialeve.

Përveç kësaj, trajtimi i papërshtatshëm ose derdhjet aksidentale të karburanteve, bitumit, lubrifikantëve ose substancave të tjera të rrezikshme nga plani i asfaltit të lëvizshëm mund të paraqesin rreziqe lokale për tokat, sistemet e kullimit dhe rrjedhat ujore aty pranë.

Vetëm gur i thërrmuar i larë, i hapur dhe i shkallëzuar me materiale minimale të imëta duhet të përdoret në ndërtimin e bazave të shtyllave dhe punimeve nënujore për të minimizuar mundësinë e krijimit dhe funksionimit të një impianti të përkohshëm asfalti që mund të shkaktojë gjithashtu ndotje të ujit nga derdhjet e karburantit, bitumit ose kimikateve.

Turbullira

Turbullira e lartë mund të zvogëlojë depërtimin e dritës, të ndikojë në bimësinë ujore dhe të shqetësojë përkohësisht habitatet bentike (në skenarin më të keq mund të shkatërrojë popullatat). Ngarkesat e rritura të sedimenteve mund të dëmtojnë gjithashtu vendet e pjelljes ose habitatet e ushqimit të faunës ujore. Megjithatë ndikime të tilla pritet të jenë të lokalizuara dhe afatshkurtra, ato mund të ndikojnë në funksionet ekologjike nëse nuk kontrollohen siç duhet.

Përveç ndikimeve që lidhen me sedimentet, ekziston rreziku i ndotjes aksidentale nga karburantet, lubrifikantët, lëngjet hidraulike, uji i shpëlarjes së betonit dhe materiale të tjera që lidhen me ndërtimin. Derdhjet e hidrokarbureve mund të përhapen me shpejtësi në sipërfaqen e ujit dhe të ndikojnë në organizmat ujorë, ndërsa uji i shpëlarjes së betonit me alkalinë të lartë mund të ndryshojë kiminë e ujit dhe të ndikojë në larvat e amfibëve ose speciet e peshqve. Duke pasur parasysh lidhjen e rrjedhës së poshtme të përroit brenda pellgut të lumit Seman, edhe ndotja e lokalizuar mund të ketë implikime kumulative në rrjedhën e poshtme.

Në përgjithësi, ndikimet në cilësinë e ujit dhe transportin e sedimenteve vlerësohen si të moderuara në ndjeshmëri për shkak të rolit ekologjik të korridorit riparian. Ndikimet pritet të jenë të përkohshme dhe të

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

kthyeshme, me kusht që të zbatohen masa të rrepta të kontrollit të erozionit, sedimenteve dhe ndotjes në përputhje me Praktikën e Mirë Ndërkombëtare të Industrisë dhe Udhëzimet Mjedisore, Shëndetësore dhe të Sigurisë të Bankës Botërore.

Masat Zbutëse

Një Plan i dedikuar për Kontrollin e Erozionit dhe Sedimenteve dhe një Plan për Menaxhimin e Burimeve Ujore do të zbatohen si pjesë e PMMS-së së Kontraktorit. Masat do të përfshijnë:

- Instalimin e masave të kontrollit të erozionit dhe sedimenteve para fillimit të punimeve tokësore, duke përfshirë gardhet e baltës, barrierat e sedimenteve, kanalet e devijimit dhe strukturat e përkohshme të kullimit.
- Materialet e ndërtimit të përdorura për punime në shtratin e lumit nuk duhet të kenë përmbajtje dheu, ndërsa granulimi i agregatit të vogël prej guri duhet të minimizohet për të parandaluar përhapjen e tepërt të lëndës së veçantë në ujë dhe turbullirën. Përdorni gjithmonë gurë të "larë" ose agregat të thërrmuar për të siguruar që shumica e pluhurit dhe argjilës është hequr.
- Minimizimi i punimeve në rrjedhë për sa i përket gjurmës dhe kohëzgjatjes, duke kufizuar ndërhyrjet në zonën më të vogël të praktikueshme.
- Ndalimi i shqetësimit të panevojshëm të bimësisë bregore përtej gjurmës së miratuar të ndërtimit.
- Mirëmbajtja e rrjedhës ekologjike në çdo kohë për të ruajtur lidhshmërinë në rrjedhën e poshtme dhe kushtet e habitatit ujor.
- Ndalimi i grumbullimit të materialit të gërmuar brenda fushës së përmbytjes ose pranë brigjeve të lumit pa përmbajtje dhe mbrojtje të përshtatshme nga rrjedhja dhe erozioni.
 - Stabilizimi progresiv i afërsisht 50-100 m të brigjeve të lumit të ekspozuara dhe të rigraduara në secilën vendndodhje të urës do të zbatohet menjëherë pas përfundimit të aktiviteteve në rrjedhën e ujit dhe punimeve të tokës, përmes rivegjetimit duke përdorur specie vendase bregore si *Salix alba* dhe *Platanus orientalis*, me fokus të veçantë në seksionet e shqetësuara ngjitur me mbështetëset e urës, argjinaturat e qasjes dhe zonat e mbrojtjes nga gërvishtjet.
 - Planifikimi i punimeve, aty ku është e mundur (në varësi të nevojave të specieve), për të shmangur periudhat e ndjeshme biologjike, siç janë sezonet e shumimit të amfibëve, folezimi, pjellja, etj. Për disa specie kjo nuk është e realizueshme pasi sezoni i çiftëzimit është gjatë gjithë vitit, në të cilin rast specialisti i mjedisit do të inspektojë habitatin para punimeve dhe do të zhvendosë kafshët/kasollet/strofullat nëse është e nevojshme
 - Në rastin e ngjyrosjes dhe/ose veshjes së metaleve (p.sh. gardheve), kjo do të shmanget dhe veshjet do të aplikohen paraprakisht. Nëse kjo nuk është e mundur, veshja/ngjyrosja nuk do të spërkatet, por do të lyhet me mbrojtjen e detyrueshme nga pikimet dhe rrjedhjet.

Për shkak të ndjeshmërisë së moderuar ndaj erozionit të korridoreve të përrrenjve aluvialë në vendet e urave, aktivitetet e ndërtimit mund të rrisin erozionin e lokalizuar, mobilizimin e sedimenteve dhe turbullirën

brenda rrjedhave ujore. Për të adresuar këto ndikime, masat zbutëse do të përfshijnë gardhe me llum, kurthe sedimentesh, stabilizim gjeotekstilesh, mbrojtje nga shkëmbinjtë e thyer, kullim të kontrolluar, gjermime në faza dhe rivegjetim me specie vendase bregore. Kur është e mundur, teknikat e bioinxhinierisë do të preferohen për të ruajtur funksionet natyrore hidraulike dhe ekologjike.

Këto masa do të minimizojnë ndryshimet në shpejtësinë e rrjedhjes, paqëndrueshmërinë e brigjeve dhe pastrimin e rrjedhës së poshtme, duke ruajtur lidhjen e kanalit dhe duke kufizuar ndikimet në habitatet ujore. Ndikimet e përkohshme mund të përfshijnë turbullirë të shtuar, shqetësim të lokalizuar të habitateve bentike dhe zhvendosje të përkohshme të amfibëve, makroinvertebrorëve dhe specieve të vogla të peshqve, duke ndikuar potencialisht në ndërveprimet lokale të ushqyerjes. Megjithatë, duke marrë parasysh gjendjen e modifikuar të përrrenjve dhe zbatimin e masave të kontrollit të erozionit dhe sedimenteve, ndikimet në florën ujore, faunën dhe zinxhirët ekologjikë të ushqyerjes pritet të jenë të lokalizuara, të përkohshme dhe me rëndësi të ulët, me rikuperim natyror të parashikuar pas rikthimit në gjendjen e mëparshme dhe rivegjetimit.

Ruajtja e funksionalitetit ekologjik të përroit

Kur kërkohen devijime të përkohshme ose platforma pune, këto do të projektohen për të ruajtur lidhje të mjaftueshme të rrjedhës dhe për të shmangur reduktimin e tepërt të habitateve të lagura, veçanërisht gjatë periudhave me rrjedhë të ulët. Sekuenca e ndërtimit do të minimizojë shqetësimin në kanalën aktiv dhe punimet e përkohshme do të hiqen menjëherë pas përfundimit të aktiviteteve.

Masat specifike të mëposhtme do të zbatohen për të ruajtur rrjedhën ekologjike:

- shmangia e izolimit të plotë të kanalit;
- ndërtim i graduar brenda shtratit të lumit;
- sigurimi i Kalimit Funksional të Organizmave Ujorë: mbajtja e hapur e një pjese funksionale të kanalit natyror me rrjedhje të ulët gjatë punimeve, që do të thotë ajo që lejon migrimin dhe lëvizjen e pashqetësuar dhe të lehtë të organizmave dhe materies së lumit (peshq, amfibë, vezë, larva, ushqim, etj.);
- ndalimi i grumbullimit ose bllokimit të panevojshëm brenda kanalit aktiv.
- rikthimi i shpejtë i brigjeve dhe substrateve të shqetësuara.

Në varësi të rrjedhës, sigurimi i Kalimit Funksional të Organizmave Ujorë dhe ruajtja e rrjedhës ekologjike në kushte të rrjedhjes së ulët (dhe të tjera) mund të arrihet si më poshtë:

- Instalimi i Kulvertëve të Mëdhenj të Ngulitur: Përdorimi i tubave me diametër të madh (si p.sh. tubat HDPE ose tubat e çelikut, me diametër minimal 800 mm) që janë varrosur ose të ngulitur në shtratin e përroit lejon rikthimin e substratit natyror (gurë, zhavorr, llum) brenda tubit. Nuk duhet të përdoren objekte përpara ose në dalje të tubit.
- Kulvertë me difuzion nëse është e nevojshme të zvogëlohet shpejtësia e ujit dhe të krijohen zona pushimi për peshqit. Harqe Tubash Pa Fund për ruajtjen e karakteristikave natyrore të shtratit të përroit.
- Krijimi i kanaleve të izoluar me shtresa gjeotekstili me çarje për të ngadalësuar shpejtësinë.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Kërkesat e projektimit për kalim efektiv përfshijnë sa vijon:
- Shpejtësia dhe thellësia: Shpejtësia e ujit duhet të jetë mjaftueshëm e ulët që peshqit të notojnë kundër saj, dhe thellësia duhet të jetë e mjaftueshme për kalim (uji i cekët dhe me shpejtësi të lartë është një dështim i zakonshëm).
- Vazhdimësia e substratit: Tubi duhet të imitojë shtratin natyror të përroit për të inkurajuar migrimin.
- Rreshtimi: Tubi duhet të përputhet me pjerrësinë natyrore dhe shtrirjen e përroit për të shmangur krijimin e një daljeje "të vendosur" (ku tubi është shumë lart mbi nivelin e ujit)

Zgjidhje të përkohshme: Gjatë ndërtimit, sistemet fleksibël të tubave mund të përdoren për vendosje të përkohshme dhe të shpejtë, siç është vërejtur në studimet e teknologjive të kanaleve të peshkimit me tuba. Përdorimi i tubave të mëdhenj, në vend që të jenë mjaftueshëm të mëdhenj për të përballuar vëllimin e ujit, rekomandohet për të siguruar lidhshmërinë ekologjike gjatë fazës së ndërtimit.

Masat aktive të rivegjetimit dhe rivendosjes së bimësisë rekomandohen për të tre vendet (Drithas, Selenica 1–2–3 dhe Selenica 4), veçanërisht brenda kufijve të shqetësuar të brigjeve, zonave të përkohshme të punës, argjinaturave të ekspozuara dhe zonave të prekura nga gjurmimi ose ngjeshja e tokës. Megjithatë pritet rigjenerimi natyror në disa pjesë të mjedisit të fushës së përmbytjes, rigjellërimi aktiv duke përdorur përzierje bari vendase dhe bimësi brigjesh të pajtueshme në nivel lokal konsiderohet i nevojshëm për të përshpejtuar stabilizimin e tokës, për të zvogëluar rrezikun e erozionit, për të kufizuar transportin e sedimenteve në rrjedhat ujore dhe për të mbështetur rikuperimin e funksioneve të habitatit. Kjo është veçanërisht e rëndësishme në vendin Selenica 4, ku mbulesa ekzistuese e bimësisë është tashmë e fragmentuar dhe e shqetësuar në nivel lokal nga aktivitetet buzë rrugës dhe punimet e mëparshme. Rivendosja duhet të zbatohet menjëherë pas punimeve të ndërtimit dhe të integrohet me masat e kontrollit të erozionit për të siguruar stabilizimin afatgjatë të brigjeve të përrenjve dhe sipërfaqeve të shqetësuara.

Masat e parandalimit të ndotjes duhet të përfshijnë:

- □ Ndalim i rreptë i derdhjes së ujërave të ndotura të patrajtuara në Përroit Dunavec, Përroit Qinamit dhe Përroit Selenicës.
- Përcaktimi i zonave të largjes së pajisjeve larg rrjedhës së ujit, me mbledhjen dhe asgjësimin e duhur të ujit të largjes.
- Ruajtja e karburanteve dhe materialeve të rrezikshme në zona të rrethuara dhe të papërshkueshme nga uji, të vendosura në një distancë të sigurt nga përroi.
- Disponueshmëria e kompleteve të derdhjeve dhe personelit të trajnuar në frontet aktive të punës.
- Kontrollimi dhe sanimi i menjëhershëm i çdo derdhjeje aksidentale.
- Projektimi i kanaleve të kanalizimit dhe shkarkimeve të kullimit që nuk do të krijojnë turbullirë ose erozion të tokës.

Përmes zbatimit të këtyre masave, ndikimet në cilësinë e ujit, transportin e sedimenteve dhe biodiversitetin riparian do të mbeten të lokalizuara, të përkohshme dhe të menaxhueshme, duke siguruar mbrojtjen e habitateve ujore dhe mirëmbajtjen e funksioneve ekologjike brenda korridoreve të Përroit Dunavec, Përroit Qinamit dhe Përroit Selenicës.

4.2.4 Ndikimi në Tokë Karakterizimi i Ndikimit

Aktivitetet e ndërtimit që lidhen me rindërtimin e Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi do të rezultojnë në shqetësime lokale të tokave brenda gjurmëve të ndërtimit, veçanërisht në hyrjet e urave, zonat e aksesit të përkohshëm dhe zonat e përcaktuara për ruajtjen e materialeve ose lëvizjen e pajisjeve. Megjithëse zona e përgjithshme e shqetësimit është e kufizuar, ndikimet në tokë mund të lindin nga pastrimi i bimësisë, germimi, nivelimi, grumbullimi i përkohshëm dhe ngjeshja.

Heqja e bimësisë sipërfaqësore dhe e shtresës së sipërme të tokës mund të rrisë ndjeshmërinë e tokave të ekspozuara ndaj erozionit, veçanërisht gjatë reshjeve. Në zonat ngjitur me Përroin Dunavec, Përroin Qinami dhe Përroin Selenicës, rrjedhja e pakontrolluar mund të transportojë grimca të imëta në rrjedhën e ujit dhe potencialisht të ndikojë në strukturën e tokës përgjatë brigjeve. Përveç kësaj, bllokimi i përkohshëm i shtigjeve natyrore të kullimit gjatë punimeve të tokës mund të shkaktojë pellgje lokale ose përmbytje të vogla të tokës ngjitur nëse nuk menaxhohet siç duhet.

Ngjeshja e tokës e shkaktuar nga makineritë e rënda dhe lëvizjet e përsëritura të automjeteve mund të zvogëlojë përshkueshmërinë e tokës dhe të ndryshojë kapacitetin e infiltrimit brenda dhe menjëherë përreth zonës së ndërtimit. Ndërsa efekte të tilla pritet të jenë të përkohshme dhe të kufizuara në zonën e punës, moszbatimi i masave të duhura të rikthimit në gjendjen e mëparshme mund të zgjasë rikuperimin.

Një rrezik i mëtejshëm për cilësinë e tokës lind nga rrjedhjet aksidentale ose derdhjet e karburanteve, lubrifikantëve, lëngjeve hidraulike ose materialeve të tjera të rrezikshme të përdorura gjatë ndërtimit. Edhe sasi të vogla të hidrokarbureve mund të rezultojnë në ndotje të lokalizuara të tokës, duke kërkuar heqjen dhe asgjësimin. Trajtimi jo i duhur i mbetjeve të ndërtimit, ruajtja e zgjatur e materialeve në tokë të zhveshur ose shpëlarja e pakontrolluar e betonit mund të çojë gjithashtu në degradimin e tokës, duke përfshirë ndryshimin e pH-it dhe humbjen e pjellorisë në zonat e prekura.

Në përgjithësi, ndikimet në tokë pritet të jenë të lokalizuara dhe të përkohshme. Megjithatë, nëse masat parandaluese dhe korrigjuese nuk zbatohen në përputhje me Praktikën e Mirë Ndërkombëtare të Industrisë dhe Udhëzimet Mjedisore, Shëndetësore dhe të Sigurisë të Bankës Botërore, mund të ndodhin ndikime dytësore si erozioni, kontaminimi dhe dëmtimi i kullimit.

Masat Zbutëse

Për të mbrojtur burimet e tokës gjatë ndërtimit, masat e mëposhtme do të zbatohen si pjesë e PMMS-së së Kontraktorit:

- Kufizoni pastrimin e bimësisë dhe zhveshjen e tokës në mënyrë strikte në gjurmën e miratuar të ndërtimit.
- Ruani dhe grumbulloni shtresën sipërfaqësore të dheut veçmas për ripërdorim gjatë rikthimit në gjendjen e mëparshme të vendit, duke siguruar që stoqet të jenë të mbrojtura nga erozioni dhe rrjedhjet.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Instaloni masa të përkohshme kullimi dhe kontrolli të erozionit për të parandaluar që rrjedhjet sipërfaqësore të ndikojnë në tokën ngjitur ose të transportojnë sedimentet.
- Shmangni lëvizjen e panevojshme të makinerive të rënda jashtë rrugëve të përcaktuara të aksesit për të minimizuar ngjeshjen e tokës.
- Riktheni zonat e shqetësuara në mënyrë progresive pas përfundimit të punimeve, duke përfshirë rigradimin, zëvendësimin e shtresës sipërfaqësore të dheut dhe rivegjetimin me specie vendase të përshtatshme.

Lidhur me parandalimin e ndotjes:

- Riparimet dhe mirëmbajtja rutinë e automjeteve dhe pajisjeve të ndërtimit nuk duhet të kryhen brenda gjurmës aktive të ndërtimit ose pranë përroit Dunavec
- Operacionet e furnizimit me karburant duhet të kryhen në zona të përcaktuara të pajisura me sipërfaqe të papërshkueshme nga uji dhe masa për përmbajtjen e derdhjeve.
- Materialet e rrezikshme duhet të ruhen në zona të rrethuara dhe të siguruara larg receptorëve të ndjeshëm.
- Materialet e mbeturinave nuk duhet të ruhen direkt në tokë të zhveshur për periudha të gjata dhe duhet të transportohen menjëherë në objektet e licencuara të asgjësimit. Në rast të derdhjeve aksidentale, toka e kontaminuar duhet të izolohet menjëherë, të hiqet dhe të asgjësohet në një strukturë të miratuar.

Përmes zbatimit të këtyre masave, ndikimet në tokë do të mbeten të lokalizuara, të përkohshme dhe të menaxhueshme, duke siguruar ruajtjen e stabilitetit të tokës, parandalimin e kontaminimit dhe restaurimin e zonave të prekura pas përfundimit të aktiviteteve të ndërtimit.

4.2.5 Shëndeti, Siguria dhe Trafiku i Komunitetit Karakterizimi i Ndikimit

Urat e Selenicës 1–2–3, Selenicës 4 dhe Drithasit përbëjnë pjesë të rrjetit rrugor lokal dhe rajonal që lidh vendbanimet rurale me qendrat kryesore urbane si Korça dhe Erseka. Këto ura mbështesin lëvizshmërinë e përditshme për banorët, fermerët, nxënësit e shkollave dhe ofruesit e shërbimeve, dhe luajnë një rol kritik në ruajtjen e aksesit në shërbimet thelbësore, zonat bujqësore dhe aktivitetet ekonomike lokale.

Ndërsa Selenica 1–2–3 dhe Selenica 4 ndodhen përgjatë rrugës së vjetër Korçë-Ersekë dhe janë relativisht më afër zonave të banuara, Ura e Drithasit, e vendosur përgjatë rrugës kombëtare SH101, shërben për një funksion më të gjerë lidhshmërie me më pak receptorë të menjëhershëm banimi, por afërsi me aktivitetin ekonomik lokal. Pavarësisht këtyre ndryshimeve, roli i të gjitha urave në sigurimin e vazhdimësisë së aksesit, duke përfshirë edhe shërbimet e emergjencës, është i rëndësishëm.

Gjatë ndërtimit, aktivitete të tilla si prishja, funksionimi i makinerive të rënda, transporti i materialeve dhe rikonfigurimi i përkohshëm i trafikut mund të shkaktojnë lloje të ngjashme rreziqesh për shëndetin dhe sigurinë e komunitetit në të gjitha vendet. Këto përfshijnë:

- Aksidente trafiku që përfshijnë automjete ndërtimi dhe përdorues të rrugëve publike;
- Rreziqe për sigurinë e këmbësorëve, veçanërisht në zonat që nuk kanë trotuare formale ose ndarje;
- Pengesë të përkohshme ose akses të reduktuar në tokën bujqësore, banesat ose bizneset lokale
- Bllokim trafiku dhe vonesa në hyrjet e urave dhe përgjatë rrugëve të devijimit;

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Ndikime shqetësuese si pluhuri, zhurma dhe dridhjet që ndikojnë te receptorët e afërt;
- Ndikime të mundshme shtesë që lidhen me objektet e përkohshme të ndërtimit (p.sh., fabrikat e asfaltit), nëse ndodhen pranë vendbanimeve.
- Shkaktimi i zjarreve nga përdorimi i makinerive ose saldimit.

Duke pasur parasysh afërsinë e receptorëve, veçanërisht në Selenica 4 dhe, në një masë më të vogël, Selenica 1–2–3, ekspozimi i komunitetit ndaj këtyre rreziqeve mund të jetë më i theksuar krahasuar me Drithasin, ku receptorët janë më të shpërndarë. Megjithatë, në të gjitha vendet, menaxhimi joadekuat i trafikut ose komunikimi i pamjaftueshëm me komunitetet lokale mund të rezultojë në kushte të pasigurta drejtimi, konflikte midis trafikut të ndërtimit dhe atij lokal, dhe shqetësim në rritje të komunitetit.

Urat gjithashtu luajnë një rol thelbësor në ruajtjen e aksesit për shërbimet e emergjencës. Çdo ndërprerje, vonesë ose keqmenaxhim i rrjedhës së trafikut mund të ndikojë në kohën e reagimit. Përveç kësaj, ndryshimet e përkohshme në kushtet e rrugëve, të kombinuara me rritjen e lëvizjeve të automjeteve, mund të sjellin rreziqe të larta sigurie, veçanërisht në kushte të pafavorshme të motit.

Në përgjithësi, këto ndikime pritet të jenë të përkohshme, të lokalizuara dhe të kthyeshme, por të ndjeshme nga ana sociale për shkak të rëndësisë së urave për lëvizshmërinë e përditshme dhe jetesën lokale. Në mungesë të masave të duhura zbutëse, rreziqet për shëndetin dhe sigurinë e komunitetit mund të jenë me rëndësi të moderuar, veçanërisht gjatë periudhave të pikut të ndërtimit.

Masat Zbutëse

Në përputhje me Standardin Mjedisor dhe Social 4 të Bankës Botërore, Kornizën e Menaxhimit Mjedisor dhe Social dhe Udhëzimet Mjedisore, të Shëndetit dhe të Sigurisë të Grupit të Bankës Botërore, rreziqet për shëndetin dhe sigurinë e komunitetit do të menaxhohen përmes zbatimit të një Plani të detajuar të Menaxhimit të Trafikut dhe Qasjes si pjesë e PMMS-së së Kontraktorit.

Masat kryesore do të përfshijnë:

- Mbajtjen e urës ekzistuese në funksion gjatë ndërtimit, përveç nëse mbylljet afatshkurtra janë rreptësisht të nevojshme dhe të para-miratuara.
- Përgatitjen dhe zbatimin e një Plani të Menaxhimit të Trafikut specifik për vendin, duke përfshirë itinerarin e qartë të trafikut, sinjalistikën e përkohshme dhe shenjat rrugore në përputhje me standardet kombëtare. Instalimi i barrierave fizike që ndajnë zonat e ndërtimit nga korsitë aktive të trafikut dhe zonat për këmbësorë.
- Vendosja e marshallëve të trafikut të trajnuar gjatë periudhave të pikut të ndërtimit dhe kur pajisjet e rënda hyjnë ose dalin nga vendi.
- Zbatimi i masave të kontrollit të shpejtësisë në dhe përreth zonës së ndërtimit.
- Sigurimi i kalimit të sigurt për këmbësorët aty ku është e mundur, me shtigje të përcaktuara qartë dhe shenja paralajmëruese.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Sigurimi i aksesit të vazhdueshëm në banesa, tokë bujqësore dhe shërbime thelbësore, duke përfshirë automatet e emergjencës në çdo kohë.
- Pajisje të disponueshme për mbrojtjen nga zjarri që punëtorët janë të trajnuar për t'i përdorur. Gjithashtu, punëtorët janë të trajnuar në procedurat e emergjencës së sigurisë nga zjarri
- Shmangni saldimin dhe përdorimin e makinerive që shkaktojnë shkëndija që lëshojnë pranë gjelbërimit, veçanërisht në verë dhe stinët e thata për shkak të rreziqeve nga shkaktimi i zjarreve në pyje.
- Kufizoni shpejtësinë në vendin e ndërtimit.
- Organizoni korridore të sigurta për këmbësorët brenda vendit të ndërtimit dhe shënojeni ato në mënyrë të dukshme.
- Kitët e ndihmës së shpejtë janë të disponueshme në vend dhe punëtorët janë të trajnuar për të ofruar ndihmën e parë.

Për të adresuar ndikimet shqetësuese:

- Do të zbatohen masa për shtypjen e pluhurit për të minimizuar grimcat ajrore që ndikojnë në familjet aty pranë.
- Aktivitetet me zhurmë të lartë duhet të kufizohen në orët e ditës dhe t'i komunikohen paraprakisht komunitetit.
- Ndriçimi i përkohshëm, kur është e nevojshme, duhet të vendoset për të shmangur shkëlqimin verbues drejt pronave ngjitur.

Angazhimi dhe komunikimi i komunitetit duhet të formojnë një pjesë integrale të menaxhimit të riskut. Banorët dhe palët e interesuara lokale duhet të informohen paraprakisht për oraret e ndërtimit, rregullimet e përkohshme të trafikut dhe çdo ndërprerje afatshkurtër. Një mekanizëm funksional ankesash duhet të mbahet gjatë gjithë periudhës së ndërtimit për t'u lejuar anëtarëve të komunitetit të ngrenë shqetësime dhe të marrin përgjigje në kohë.

Përmes zbatimit të këtyre masave, ndikimet e mbetura në shëndetin, sigurinë dhe trafikun e komunitetit pritet të jenë të përkohshme, të lokalizuara dhe të menaxhueshme, duke siguruar që ura të vazhdojë të shërbejë funksionin e saj thelbësor të lidhshmërisë, duke mbrojtur njëkohësisht sigurinë publike gjatë ndërtimit.

4.2.6 Shëndeti dhe Siguria në Punë Karakterizimi i Ndikimit

Aktivitetet e ndërtimit të lidhura me rindërtimet e Urave Selenica 1-2-3, Selenica 4 dhe Drithasi do t'i ekspozojnë punëtorët ndaj një sërë rreziqesh të shëndetit dhe sigurisë në punë, Shëndetit dhe Sigurisë në Punë, tipike për projektet e ndërtimit të urave dhe rrugëve. Këto rreziqe lindin nga prishja e elementeve strukturorë, gërmimet dhe punimet e dheut, funksionimi i makinerive të rënda, puna në lartësi, trajtimi i materialeve të ndërtimit, ndërfaqja e trafikut dhe punimet e mundshme në lumë.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Rreziqet kryesore profesionale mund të përfshijnë:

- □ rënie nga lartësia gjatë prishjes dhe punimeve strukturore;
- incidente të goditura ose të bllokuara që përfshijnë pajisje të rënda dhe automjete në lëvizje;
- shembje ose paqëndrueshmëri e gërmimeve
- ekspozim ndaj zhurmës dhe dridhjeve të tepërta;
- thithje e pluhurit dhe emetimeve të shkarkimeve;
- kontakt me substanca të rrezikshme si karburante, lubrifikantë dhe beton i lagësht;
- rrëshqitje, pengime dhe rënie në sipërfaqe të pabarabarta ose të lagura
- rreziqe elektrike të lidhura me pajisjet dhe instalimet e përkohshme.

Punimet e kryera në afërsi të Përroit Dunavec, Përroit Qinami dhe Përroit Selenicës mund të paraqesin gjithashtu rreziqe specifike, duke përfshirë rëniet aksidentale në ujë dhe punën në tokë të paqëndrueshme ose të ngopur. Përveç kësaj, bashkëveprimi midis aktiviteteve të ndërtimit dhe trafikut të vazhdueshëm në urën ekzistuese rrit rrezikun e incidenteve të lidhura me automjetet nëse ndarja e vendit është e pamjaftueshme. Pa masa të përshtatshme parandaluese, këto rreziqe mund të rezultojnë në lëndime që variojnë nga incidente të vogla deri në aksidente serioze ose fatale. Prandaj, shëndeti dhe siguria në punë vlerësohen si një kategori rreziku me përparësi të lartë gjatë fazës së ndërtimit, që kërkon menaxhim sistematik në përputhje me Praktikën e Mirë Ndërkombëtare të Industrisë dhe Udhëzimet Mjedisore, të Shëndetit dhe të Sigurisë të Grupit të Bankës Botërore.

Masat Zbutëse

Të gjitha aktivitetet e ndërtimit do të kryhen në përputhje me legjislacionin shqiptar të punës dhe Standardin Mjedisor dhe Social 2 (ESS2) të Bankës Botërore dhe Udhëzimet e Shëndetit dhe Sigurisë Mjedisore (EHSG) të BB-së dhe Praktikën e Mirë Ndërkombëtare të Industrisë (GIIP). Kontraktori do të përgatisë dhe zbatojë një Plan të Shëndetit dhe Sigurisë në Punë specifik për vendin e ndërtimit si pjesë e K- PMMS (në përputhje me të gjitha sa më sipër dhe këtë PMMS), gjithashtu në përputhje me Procedurat e Menaxhimit të Punës në nivel programi dhe Udhëzimet EHS të Grupit të Bankës Botërore. Masat përfshijnë trajnimin e detyrueshëm të punëtorëve, sigurimin dhe zbatimin e pajisjeve të përshtatshme mbrojtëse personale, përdorimin e detyrueshëm të pajisjeve, vlerësimin e riskut, gardhet e larta do të jenë mjaftueshëm të forta për t'i bërë ballë të paktën peshës njerëzore, gardhi do të jetë gjithashtu mjaftueshëm i lartë për të parandaluar rënien, për zonat veçanërisht të rrezikshme, punëtorët do të duhet të veshin rripa, procedura pune të sigurt për aktivitetet, përgatitje për emergjencë dhe raportim incidentesh. K- PMMS do të pasqyrojë gjithashtu ndikimin e kushteve klimatike dhe të motit në SSHP (për të shmangur goditjen nga nxehtësia, lëndimet nga efektet e erës, të ftohtit, etj.). Do të krijohet dhe zbatohet një mekanizëm ankesash për punëtorët dhe një Kod Sjelljeje për të siguruar kushte pune të sigurt, të drejta dhe jodiskriminuese. Me këto masa në vend, rreziqet e mbetura të SSHP vlerësohen si të ulëta dhe të pranueshme.

Masat e mëposhtme do të zbatohen:

Menaxhimi i Përgjithshëm i Sigurisë

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Emërimi i një Zyrtari të kualifikuar të Shëndetit dhe Sigurisë përgjegjës për zbatimin në vend dhe monitorimin e masave të Shëndetit dhe Sigurisë (në përputhje me planin e miratuar të monitorimit ARA PIT).
- Kryerja e vlerësimeve të rrezikut specifik për detyrën dhe përgatitja e deklaratave të metodave para fillimit të punimeve.
- Trajnimi hyrës i detyrueshëm për të gjithë punëtorët, përfshirë nënkontraktorët, që mbulon rreziqet në vend, procedurat e emergjencës dhe praktikatat e sigurta të punës.
- Biseda të rregullta mbi rutinën e mjeteve dhe seanca trajnimi rifreskuese.
- Pajisje dhe rroba mbrojtëse në çdo kohë.
- Pajisje Mbrojtëse Personale
- Sigurimi dhe përdorimi i detyrueshëm i pajisjeve të përshtatshme mbrojtëse personale, duke përfshirë helmata, jelekë me dukshmëri të lartë, çizme sigurie, doreza, mbrojtje për sytë dhe mbrojtje për dëgjimin kur është e nevojshme.
- Përdorimi i sistemeve të mbrojtjes nga rënia, siç janë parzmoret dhe parmakët mbrojtës, për punë në lartësi.
- Kontrolli i Vendit dhe Siguria e Pajisjeve
- Ndarja e qartë e zonave të punës dhe ndarja e rrugëve për këmbësorë dhe automjete brenda vendit.
- Inspektimi dhe mirëmbajtja e rregullt e makinerive dhe pajisjeve ngritëse. Procedurat e funksionimit të sigurt për vinçat, pajisjet ngritëse dhe makineritë e rënda.
- Zbatimi i procedurave të bllokimit dhe etiketimit për sistemet elektrike dhe mekanike, aty ku është e aplikueshme.

Gërmimi dhe Siguria Strukturor

- Stabilizimi i anëve të gërmimit dhe sigurimi i aksesit dhe daljes së sigurt.
- Inspektimi i mbështetëseve të përkohshme dhe skelave nga personeli kompetent.
- Kontrolli i rreptë i aktiviteteve të prishjes, duke përfshirë zonat e përjashtimit dhe heqjen e kontrolluar të mbeturinave.

Mbrojtja e Shëndetit

- Zbatimi i masave të kontrollit të pluhurit për të zvogëluar ekspozimin ndaj frymëmarrjes.
- Monitorimi dhe menaxhimi i ekspozimit ndaj zhurmës në përputhje me standardet përkatëse.
- Sigurimi i ambienteve të përshtatshme sanitare, ujit të pijshëm dhe zonave të pushimit për punëtorët.
- Disponueshmëria e completeve të ndihmës së shpejtë dhe personelit të trajnuar të ndihmës së shpejtë në vend.

Gatishmëria për Emergjencat

- Përgatitja e një Plani Reagimi ndaj Emergjencave, duke përfshirë procedurat për zjarret, lëndimet, incidentet e derdhjeve dhe emergjencat që lidhen me ujin.
- Disponueshmëria e pajisjeve të zjarrfikjes dhe materialeve të reagimit ndaj derdhjeve.

Kanalet e qarta të komunikimit dhe informacioni i kontaktit të emergjencës i shfaqur në vend. Inspektime të rregullta, raportim incidentesh dhe procedura të veprimeve korrigjuese do të zbatohen për të siguruar përmirësimin e vazhdueshëm të performancës së sigurisë. Të gjitha aksidentet, pothuajse aksidentet dhe situatat e rrezikshme do të dokumentohen dhe hetohen për të parandaluar përsëritjen.

Me këto masa në vend, rreziqet e shëndetit dhe sigurisë në punë do të menaxhohen në mënyrë efektive, duke siguruar mbrojtjen e punëtorëve dhe pajtueshmërinë me legjislacionin kombëtar dhe standardet ndërkombëtare gjatë gjithë fazës së ndërtimit.

4.2.7 Shqetësimi i Biodiversitetit dhe Restaurimi i Habitatit Ura e Selenicës 1-2-3

Nënprojektet e Urës së Selenicës 1-2-3 ndodhen përgjatë Përroit Qinami brenda një korridorit riparian që kontribuon në stabilizimin e brigjeve, hijezimin e rrjedhës së ujit, ciklin e lëndëve ushqyese dhe lidhjen ekologjike brenda pellgut ujëmbledhës Qinami-Vodice. Megjithëse nuk ka habitate kritike, vende Natura 2000 ose zona të mbrojtura të përcaktuara ligjërisht brenda Zonës së Ndikimit, korridori funksionon si një lidhje ekologjike e lokalizuar brenda një peizazhi të modifikuar në mënyrë të moderuar. Bazuar në të dhënat e përshtatshmërisë së habitatit dhe shpërndarjes rajonale të specieve, speciet amfibe që potencialisht janë të pranishme përfshijnë *Lissotriton graecus* (triton i lëmuar grek – Lista e Kuqe e IUCN-së: Shqetësimi më i Pakët (LC)), *Pelophylax kurtmuelleri* (Bretkosa e ujit ballkanik – Lista e Kuqe e IUCN-së: Shqetësimi më i Pakët (LC)) dhe *Rana graeca* (Bretkosa e përroit grek – Lista e Kuqe e IUCN-së: Shqetësimi më i Pakët (LC)). Korridori riparian mund të ofrojë gjithashtu habitat për gjitarë të vegjël, zvarranikë dhe specie të zakonshme zogjsh, dhe të shërbejë si një rrugë shpërndarjeje për faunën migratore.

Ura e Selenicës 4

Nënprojekti i Urës së Selenicës 4 ndodhet përgjatë Përroit të Selenicës brenda një mjedisi të ngjashëm riparian që mbështet lidhshmërinë ekologjike lokale dhe stabilitetin hidrologjik. Nuk ka zona të mbrojtura të përcaktuara, vende Natura 2000, ose specie të konfirmuara në Rrezik Kritik ose të Rrezikuara brenda Zonës së menjëhershme të Ndikimit.

Speciet amfibe që potencialisht janë të pranishme përfshijnë *Lissotriton graecus* (triton i lëmuar grek - Lista e Kuqe e IUCN-së: Shqetësimi më i Pakët (LC)), *Pelophylax kurtmuelleri* (Bretkosa e ujit ballkanik - Lista e Kuqe e IUCN-së: Shqetësimi më i Pakët (LC)) dhe *Rana graeca* (Bretkosa e përroit grek - Lista e Kuqe e IUCN-së: Shqetësimi më i Pakët (LC)), që zakonisht shoqërohet me përrenj të vegjël dhe ligatina ngjitur. Korridori mund të funksionojë gjithashtu si habitat për faunën tokësore rezidente dhe si një rrugë kalimtare për shpërndarjen e specieve.

Ura e Drithasit

Nënprojekti i Urës së Drithasit ndodhet përgjatë Përroit të Dunavecit brenda një korridorit riparian të karakterizuar nga bimësia e galerisë e dominuar nga *Salix alba* dhe *Platanus orientalis*. Këto habitate luajnë

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

një rol të rëndësishëm në stabilizimin e brigjeve, hijezimin e rrjedhës së ujit, ciklin e lëndëve ushqyese dhe ruajtjen e lidhjes ekologjike brenda pellgut ujëmbledhës Dunavec-Devoll. Nuk ka habitate kritike, vende Natura 2000 ose zona të mbrojtura të përcaktuara ligjërisht brenda Zonës së Ndikimit të menjëhershëm.

Bazuar në përshtatshmërinë e habitatit dhe të dhënat e shpërndarjes së specieve rajonale, speciet amfibe që potencialisht janë të pranishme përfshijnë Triturus macedonicus (Tritoni me kreshtë maqedonase - Lista e Kuqe e IUCN-së: Shqetësimi më i Pakët (LC)), Rana balcanica (Bretkosa e Ballkanit - Lista e Kuqe e IUCN-së: Shqetësimi më i Pakët (LC)) dhe Bombina variegata (Brusë me bark të verdhë - Lista e Kuqe e IUCN-së: Shqetësimi më i Pakët (LC)). Përroi mund të mbështesë gjithashtu komunitete tipike të peshqve të ujërave të ëmbla të degëve të vogla të Ballkanit, si dhe gjitarë të vegjël, zvarranikë dhe specie të zakonshme zogjsh.

Ndikimet e mundshme në biodiversitet gjatë ndërtimit mund të lindin nga:

- heqja e përkohshme e bimësisë bregore brenda gjurmës së miratuar;
- shqetësimi i brigjeve të lumenjve dhe habitateve ujore gjatë punimeve në përrua;
- turbullirë dhe sedimentim i rritur që ndikon në faunën ujore;
- zhurmë, dridhje dhe ndriçim artificial që shqetësojnë faunën;
- ngjarje ndotjeje aksidentale;
- sjellje e papërshtatshme e punëtorëve, siç është mbledhja e drurëve ose shqetësimi i jetës së egër.

Habatet bregore dhe speciet amfibe mund të përjetojnë shqetësime të përkohshme gjatë prishjes, gjermimit dhe punimeve strukturore pranë brigjeve të lumenjve. Shkalla e ndikimit vlerësohet si e ulët deri në të moderuar, e lokalizuar dhe e kthyeshme, me kusht që të zbatohen masa të rrepta shmangieje dhe restaurimi në përputhje me ESS6 dhe Praktikën e Mirë Ndërkombëtare të Industrisë.

Siç është vërejtur në programet e mirëmbajtjes së rrugëve, pastrimi i panevojshëm i bimësisë mund të zvogëlojë vlerën ekologjike pa kontribuar në objektivat e sigurisë. Prandaj, menaxhimi i bimësisë sipas këtij projekti duhet të kufizohet në mënyrë strikte në kërkesat e sigurisë dhe inxhinierisë, duke shmangur pastrimin e tepërt të bimësisë natyrore

Masat Zbutëse

Masat zbutëse janë hartuar për të shmangur shqetësimet e panevojshme, për të mbrojtur habitatet ujore dhe bregore dhe për të siguruar restaurimin e plotë të zonave të prekura përkohësisht. Këto masa janë në përputhje me ESS6, ESMF-në në nivel programi, legjislacionin mjedisor shqiptar dhe Praktikën e Mirë Ndërkombëtare të Industrisë.

Zonat e Ndaluar

- Bimësia bregore jashtë gjurmës së miratuar të ndërtimit është përcaktuar si e ndaluar.
- Nuk lejohet ruajtja e materialeve, qasja e automjeteve, asgjësimi i mbeturinave ose pastrimi i bimësisë në zonat e ndaluara.
- Zonat e ndaluara duhet të kufizohen fizikisht para fillimit të punimeve.

Menaxhimi i Bimësisë

- Pastrimi i bimësisë duhet të minimizohet dhe të kufizohet në mënyrë strikte në zonat e kërkuara për ndërtim dhe siguri.
- Çdo pemë që duhet të pritet për arsye sigurie ose inxhinierike duhet të hiqet vetëm pasi të merren miratimet e nevojshme nga institucionet përkatëse.
- Para pastrimit të bimësisë, duhet të kryhet një inspektim në vend nga një specialist mjedisor dhe, kur kërkohet, një biolog i kualifikuar, për të verifikuar mungesën e specieve të mbrojtura, zogjve folezues, zonave të shumimit të amfibëve, vendeve të folezimit të lakuriqëve të natës, strehimeve të zvarranikëve, strofullave, masave të vezëve ose receptorëve të tjerë ekologjikisht të ndjeshëm brenda zonës së menjëhershme të punës.
- Specialisti i mjedisit duhet të inspektojë për fole aktive, vezë, zogj të vegjël, aktivitetin e riprodhimit të amfibëve, zonat e riprodhimit të peshqve, aktivitetin e lakuriqëve të natës, gjurmët e kafshëve, strofullat, kufomat, lëvizjen e pazakontë të jetës së egër dhe kushtet e ndjeshme të bimësisë bregore para dhe gjatë punimeve.
- Do të zbatohet pastrim gradual dhe i fazave për të lejuar faunën të shpërndahet natyrshëm.
- Në rastet kur speciet e faunës kërkojnë zhvendosje nga zonat aktive të ndërtimit, aktivitetet e kapjes dhe zhvendosjes duhet të ndërmerren ekskluzivisht nën mbikqyrjen e një biologu të kualifikuar dhe në përputhje me legjislacionin shqiptar dhe Praktikën e Mirë Ndërkombëtare të Industrisë.

Punimet Brenda Rrjedhës dhe Bregdetare

- Punimet brenda rrjedhës duhet të kufizohen në sipërfaqen dhe kohëzgjatjen minimale të kërkuar.
- Sistemet e përkohshme të anashkalimit të ujit duhet të kufizohen në kohëzgjatjen më të shkurtër teknikisht të realizueshme dhe duhet të zbatohen mundësisht gjatë periudhave me rrjedhë të ulët, përgjithësisht midis korrikut dhe shtatorit, për të minimizuar shqetësimin në habitatet ujore dhe proceset e transportit të sedimenteve.
- Bllokimi i plotë i kanalit është i ndaluar në çdo kohë.
- Sistemet e përkohshme të anashkalimit duhet të shmangen gjatë periudhave të reshjeve të dendura, kushteve të përmytjeve, periudhave të shumimit të amfibëve dhe periudhave të pjelljes së peshqve.
- Projekti i preferuar i anashkalimit duhet të përbëhet nga punime të skeduar, devijime të pjesshme, kanale të përkohshme, tuba kanalesh ose sisteme digash izoluese që mbajnë rrjedhën e vazhdueshme në rrjedhën e poshtme, ruajnë lidhshmërinë ekologjike dhe minimizojnë turbullirën dhe shqetësimin e brigjeve të lumit.
- Kur është e mundur, punimet brenda rrjedhës duhet të planifikohen jashtë periudhave të pikut të shumimit të amfibëve dhe pjelljes së peshqve.
- Punimet brenda rrjedhës gjatë natës dhe ndriçimi artificial i pakontrolluar pranë lumit janë të ndaluara.
- Masat e kontrollit të sedimenteve dhe erozionit duhet të zbatohen për të mbrojtur habitatet ujore.

Mbrojtja e Faunës

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Gjermimet e hapura duhet të inspektohen çdo ditë dhe çdo faunë e bllokuar duhet të lirohet në mënyrë të sigurt jashtë gjurmës së ndërtimit.
- Gjuetia, peshkimi, mbledhja e florës dhe shqetësimi i jetës së egër nga punëtorët janë rreptësisht të ndaluara.
- Zjarret e hapura, mbledhja e drurit dhe aktivitete të tjera që mund të ndikojnë negativisht në habitatet natyrore nuk lejohen.

Duke marrë parasysh mbivendosjen e periudhave të ndjeshme për speciet e faunës, dritarja kritike ekologjike përcaktohet si Mars-Korrik, gjatë së cilës shqetësimi i habitateve ujore, bimësisë bregore dhe zonave të folezimit mund të rezultojë në ndikime të drejtpërdrejta në riprodhim, suksesin e shumimit, aktivitetin e pjelljes, rekrutimin e të miturve dhe përdorimin e habitatit nga amfibët, peshqit, zvarranikët, lakuriqët e natës dhe zogjtë.

Prandaj, PMMS përcakton masat e mëposhtme:

- Punimet në rrjedhë, aktivitetet e prishjes brenda kanalit aktiv, grumbullimi, gjermimi pranë brigjeve të lumit, funksionimi i makinerive me zhurmë të lartë ngjitur me habitatet bregore dhe pastrimi i bimësisë brenda ose ngjitur me kanalit aktiv duhet të shmangen, në masën e praktikueshme, gjatë periudhës Mars-Korrik. Pastrimi i bimësisë që ndikon në habitatet e mundshme të folezimit duhet të shmanget veçanërisht gjatë sezonit të folezimit të zogjve midis marsit dhe korrikut.
- Gjermimet në përrua dhe punimet anashkaluese duhet të shmangen veçanërisht gjatë periudhave të shumimit të amfibëve dhe pjelljes së peshqve midis marsit dhe qershorit.
- Kur punimet brenda kësaj periudhe janë të pashmangshme për shkak të kufizimeve teknike ose të planifikimit, ato duhet t'i nënshtrohen:
 - inspektimit ekologjik para ndërtimit nga një biolog i kualifikuar;
 - mikro-vendosjes ose rregullimit të punimeve për të shmangur vendet aktive të shumimit, pjelljes, folezimit ose strehimit;
 - zbatimit të masave shtesë zbutëse, duke përfshirë zonat e përjashtimit, punimet me faza, gjurmën e zvogëluar të ndërtimit, procedurat e shpëtimit të faunës, mbikqyrjen gjatë aktiviteteve kritike dhe pezullimin e përkohshëm të punimeve nëse identifikohet fauna e ndjeshme.

Lidhjet e Cilësisë së Ujit

- Masat e kontrollit të sedimenteve dhe parandalimit të ndotjes të përshkruara në Seksionin 4.2.3 duhet të zbatohen për të mbrojtur habitatet ujore.
- Shkarkimi i ujërave të ndotura të patrajtuara në përrenjtë Qinami, Selenicë dhe Dunavec është i ndaluar. Zbutja e Ndotjes nga Drita
- Ndriçimi artificial gjatë ndërtimit dhe funksionimit duhet të minimizohet
- Ndriçimi duhet të drejtohet poshtë dhe larg korridoreve bregore dhe sipërfaqeve ujore.
- Duhet të përdoren ndriçues të mbrojtur dhe me intensitet të ulët aty ku kërkohet ndriçimi i natës për qëllime sigurie.
- Ndriçimi i panevojshëm i brigjeve të lumenjve, bimësisë dhe habitateve ngjitur është i ndaluar
- Punimet e natës që kërkojnë ndriçim të gjerë duhet të shmangen gjatë periudhave të ndjeshme ekologjike midis marsit dhe korrikut, aty ku është e mundur.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Projektimi i ndriçimit për elementët e sigurisë operative duhet të kërkojë të minimizojë shqetësimin për faunën e natës, duke përfshirë lakuriqët e natës, amfibët dhe speciet e zogjve aktivë gjatë natës.

Restaurimi dhe Ri-vegjetimi

Të gjitha zonat e shqetësuara përkohësisht duhet të restaurohen menjëherë pas përfundimit të punimeve.

- Brigjet e lumenjve duhet të stabilizohen dhe të ri-vegjetohen duke përdorur vetëm specie vendase bregore, duke përfshirë *Salix alba* dhe *Platanus orientalis*, aty ku është e përshtatshme
- Përdorimi i specieve jo-vendase ose pushtuese është i ndaluar.
- Ri-vegjetacioni duhet të synojë një minimum prej 80 përqind të mbijetesës së bimëve pas sezonit të parë të rritjes.

Çdo mbjellje e dështuar duhet të zëvendësohet gjatë sezonit pasues të mbjelljes.

Përmes respektimit të rreptë të këtyre masave, ndikimet në biodiversitet do të mbeten të lokalizuara, të përkohshme dhe të kthyeshme. Funkcionet ekologjike të korridorit të përrenjve Qinami, Selenicës dhe Dunavecit do të mirëmbahen dhe habitatet e shqetësuara do të rikthehen në kushte të pajtueshme me karakterin e tyre ekologjik para ndërtimit.

Duke marrë parasysh mbivendosjen e periudhave të ndjeshme për speciet e faunës, dritarja kritike ekologjike përcaktohet si Mars-Korrik, gjatë së cilës shqetësimi i habitateve ujore, bimësisë bregore dhe zonave të folezimit mund të rezultojë në ndikime të drejtpërdrejta në riprodhimin dhe suksesin e rekrutimit.

4.2.8 Ndikimet Sociale

Rindërtimi i Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi do të gjenerojë një sërë ndikimesh të përkohshme sociale. Siç përshkruhet në kontekstin bazë, zona është kryesisht rurale, me dendësi të ulët vendbanimesh dhe varësi të fortë nga bujqësia dhe lidhja rrugore. Urat shërbejnë si një pikë kyçe hyrjeje që lidh zonat e banimit, tokën bujqësore dhe rrugët kombëtare. Si pasojë, shqetësimet e lidhura me ndërtimin mund të kenë ndjeshmëri sociale disproporcionale pavarësisht natyrës së tyre lokale dhe të kufizuara në kohë.

Punësimi Lokal dhe Stimuli Ekonomik Afatshkurtër

Gjatë ndërtimit, mund të lindin mundësi të përkohshme punësimi për fuqinë punëtore lokale, furnizuesit dhe ofruesit e shërbimeve. Ndërsa shkalla e kërkesës për punë është e moderuar dhe nuk parashikohet një fluks i madh pune, angazhimi lokal mund të:

- Sigurojë gjenerim të ardhurash afatshkurtër;
- Mbështesë bizneset e vogla lokale (furnizim me karburant, shërbime ushqimore, logjistikë të vogël);
- Rritë qarkullimin e të ardhurave brenda ekonomisë lokale.

Duke pasur parasysh profilin demografik rural dhe të plakjes të përshkruar në raportin bazë, edhe mundësitë e kufizuara të punësimit mund të kenë efekte pozitive lokale.

Ndërprerje të Trafikut dhe Kufizime të Qasjes (ESS4)

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Edhe pse ura ekzistuese do të mbetet funksionale gjatë ndërtimit, vendi përfaqëson një pikë kalimi të kufizuar. Aktivitetet e ndërtimit, lëvizja e automjeteve të rënda dhe rregullimet e përkohshme të menaxhimit të trafikut mund të rezultojnë në:

- □ Hapësirë të reduktuar manovrimi dhe mbingarkesë të përkohshme të trafikut
- Vonesa për banorët vendas, fermerët dhe ofruesit e shërbimeve;
- Ndërveprim të shtuar midis automjeteve të ndërtimit dhe trafikut publik;
- Rritje të rrezikut të aksidenteve, veçanërisht për këmbësorët dhe makineritë bujqësore.

Duke pasur parasysh rrugët e kufizuara alternative të aksesit dhe rëndësinë e urës për lëvizshmërinë e përditshme, edhe ndërprerjet afatshkurtra mund të ndikojnë në aksesin në shkolla, objekte shëndetësore, tregje dhe shërbime komunale. Ndikimi është i përkohshëm dhe i lokalizuar, por i ndjeshëm nga ana sociale.

Efektet e Përkohshme në Aktivitetin Bujqësor

Bujqësia përbën mjetin kryesor të jetesës në zonë. Aktivitetet e ndërtimit mund të:

- Kufizojnë aksesin për makineritë bujqësore;
- Vonojnë transportin e të korrave ose inputeve gjatë sezoneve të pikut;
- Krijojnë shqetësime të vogla për shkak të menaxhimit të trafikut ose manovrimit të kufizuar.

Nuk parashikohet humbje e përhershme e tokës bujqësore, të korrave ose aseteve prodhuese; megjithatë, mund të ndodhin ndërprerje afatshkurtra logjistike. Ndikimi është i përkohshëm dhe i menaxhueshëm përmes planifikimit dhe koordinimit të duhur.

Ndikimet sociale dhe masat zbutëse mbi Rreziqet e Shëndetit dhe Sigurisë së Komunitetit (Nënseksioni 4.2.5), Ndikimet Shqetësuese: Zhurma, Pluhuri dhe Dridhja (Nënseksioni 4.2.1 (Cilësia e Ajrit, Zhurma dhe Dridhja) dhe Rreziqet e Lidhura me Blerjen e Tokës, Nënseksioni 4.1.1 (Blerja e Tokës dhe Gatishmëria e Vendndodhjes), janë tashmë të përpunuara në këtë dokument.

Masat zbutëse

Masat zbutëse gjatë fazës së ndërtimit do të zbatohen përmes Planit të Menaxhimit të Mjedisit dhe Planit të Menaxhimit të Mjedisit (PMMS) të Kontraktorit nën mbikqyrjen e Autoritetit Rrugor Shqiptar dhe në përputhje me ESS1, ESS4, ESS5 dhe ESS10. Masat më poshtë janë strukturuar për të adresuar ndikimet specifike pozitive dhe negative sociale të identifikuara për nënprojektet e Urave të Selenicës 1-2-3, Selenicës 4 dhe Drithasit, duke kryqëzuar rreziqet tematike të përpunuara tashmë diku tjetër në PMMS.

Rritja e Ndikimeve Pozitive Ekonomike Vendore

Edhe pse punësimi i lidhur me ndërtimin pritet të jetë në shkallë të moderuar, Kontraktori, aty ku është e realizueshme dhe në përputhje me prokurimin, duhet, kërkesat, priorizon rekrutimin e fuqisë punëtore lokale

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

dhe angazhimin e furnizuesve lokalë. Procedurat transparente të rekrutimit do të zbatohen për të siguruar mundësi të barabarta dhe për të shmangur perceptimet e favorizimit.

Burimi lokal i mallrave dhe shërbimeve të vogla, siç është furnizimi me karburant, ushqimi dhe mbështetja e vogël logjistike, do të inkurajohet aty ku është teknikisht dhe komercialisht e qëndrueshme. Këto masa do të rrisin gjenerimin e të ardhurave afatshkurtra dhe do të nxisin qarkullimin e përfitimeve financiare brenda ekonomisë rurale përreth.

Menaxhimi i Trafikut dhe Qasjes (ESS4)

Duke pasur parasysh rolin kritik të urës në lëvizshmërinë lokale, menaxhimi i trafikut dhe qasjes do të trajtohet si një zonë zbutëse prioritare. Një Plan Menaxhimi i Trafikut dhe Qasjes specifike për vendin do të përgatitet dhe zbatohet para fillimit të punimeve.

Ura ekzistuese do të mbetet funksionale gjatë gjithë ndërtimit, përveç ndërhyrjeve afatshkurtra që mund të jenë rreptësisht të nevojshme dhe të komunikuar paraprakisht. Rregullimet e përkohshme të trafikut do të sigurojnë kalim të sigurt dhe të vazhdueshëm për banorët, automjetet bujqësore, shërbimet e emergjencës dhe transportin publik.

Sinjalistika e qartë, barrierat fizike dhe masat e kontrollit të shpejtësisë do të instalohen në afërsi të punimeve. Lëvizjet e automjeteve të ndërtimit do të planifikohen, aty ku është e mundur, për të shmangur orët e pikut të trafikut dhe periudhat e ndjeshme të komunitetit. Marshallë të trajnuar të trafikut do të vendosen gjatë operacioneve me rrezik të lartë ose kur pajisjet e rënda hyjnë ose dalin nga vendi.

Koordinimi do të mbahet me autoritetet lokale dhe përfaqësuesit e komunitetit për të minimizuar ndërprerjet dhe për të siguruar që masat e përkohshme të përshtaten me nevojat lokale.

Zbutja e Kufizimeve të Përkohshme të Qasjes Bujqësore

Duke pranuar që bujqësia përfaqëson jetesën kryesore në zonë, Kontraktori duhet të sigurojë që qasja në parcelat bujqësore të ruhet gjatë gjithë periudhës së ndërtimit. Kufizimet e përkohshme duhet t'u komunikohen qartë paraprakisht përdoruesve të prekur.

Aty ku është e mundur, punimet duhet të planifikohen për të shmangur sezonet e pikut të bujqësisë, veçanërisht periudhat e mbjelljes dhe korrjes. Kalimi i sigurt për makineritë bujqësore duhet të mirëmbahet në çdo kohë, dhe hapësira e manovrimit pranë qasjeve të urës duhet të menaxhohet për të zvogëluar vonesat ose kufizimet operative.

Komunikimi i vazhdueshëm me fermerët vendas duhet të mbahet për të adresuar menjëherë çdo shqetësim që lidhet me aksesin përmes Mekanizmit të vendosur të Zgjidhjes së Ankesave.

Zonat e Rrezikut Social të Referencuara të Kryqëzuara

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Rreziqet e shëndetit dhe sigurisë së komunitetit që lidhen me aktivitetet e ndërtimit, duke përfshirë lëvizjet e automjeteve dhe ndërveprimin në vendin e punës, trajtohen në detaje në Nënseksionin 4.2.5 (Shëndeti, Siguria dhe Trafiku i Komunitetit) dhe duhet të zbatohen në përputhje me rrethanat.

Ndikimet shqetësuese që lidhen me zhurmën, pluhurin dhe dridhjet menaxhohen në mënyrë gjithëpërfshirëse në Nënseksionin 4.2.1 (Cilësia e Ajrit, Zhurma dhe Dridhja).

Procedurat e blerjes së tokës dhe mbrojtjet e shoqëruara sipas ESS5, duke përfshirë kompensimin dhe trajtimin e ankesave, trajtohen në Nënseksionin 4.1.1 (Blerja e Tokës dhe Gatishmëria e Vendndodhjes).

Për më tepër, angazhimi i palëve të interesuara dhe menaxhimi i ankesave duhet të mbeten aktive gjatë gjithë ndërtimit. Kontraktori duhet t'i ofrojë informacion paraprak komunitetit para çdo ndërhyrjeje që mund të ndikojë në akses ose të gjenerojë shqetësim të përkohshëm. Do të mirëmbahet një Mekanizëm Funkcional për Zgjidhjen e Ankesave, i cili do të sigurojë që ankesat të regjistrohen, vlerësohen dhe trajtohen në kohën e duhur.

4.2.9 Trashëgimia Kulturore Karakterizimi i Ndikimit

Në nivelin e shqyrtimit, nuk janë identifikuar vende ose monumente të trashëgimisë kulturore të përcaktuara zyrtarisht brenda Zonave të Ndikimit të menjëhershëm të nënprojekteve të urës. Prandaj, nuk parashikohen ndikime të drejtpërdrejta në asetet e njohura të trashëgimisë kulturore. Megjithatë, duke pasur parasysh natyrën e gërmimeve, punimeve të tokës dhe aktiviteve të ndërtimit në rrjedhë, mbetet një rrezik potencial i hasjes së mbetjeve ose artefakteve arkeologjike të panjohura më parë (gjetje të rastësishme).

Ndikimet e mundshme, nëse burime të tilla zbulohen dhe nuk menaxhohen siç duhet, mund të përfshijnë dëmtime fizike, humbje të kontekstit arkeologjik ose heqje të paautorizuara të artefakteve. Mundësia e ndodhjes konsiderohet e ulët dhe çdo ndikim i mundshëm do të lokalizohet. Me procedurat e duhura të menaxhimit në vend, madhësia e ndikimit pritet të jetë e vogël dhe e kthyeshme, në përputhje me kërkesat e Standardit Mjedisor dhe Social të Bankës Botërore ESS8 mbi Trashëgiminë Kulturore.

Masat Zbutëse

Për të siguruar pajtueshmërinë me ESS8 dhe legjislacionin kombëtar të trashëgimisë kulturore, PMMS duhet të përfshijë një Procedurë Zyrtare të Gjetjeve të Rastësishme. Kjo procedurë do të kërkojë:

- Pëzullimin e menjëhershëm të punimeve në zonën e zbulimit;
- Sigurimi dhe shënjimi i vendndodhjes së gjetjes për të parandaluar dëmtimin ose aksesin e paautorizuar;
- Njoftimi i menjëhershëm i autoritetit kompetent të trashëgimisë kulturore;
- Vlerësimi i gjetjes nga specialistë të kualifikuar;

Rifillimi i punimeve vetëm me autorizim me shkrim nga autoriteti përkatës.

Përveç kësaj, kontraktorët dhe punëtorët duhet të marrin trajnim mbi detyrimet e ndërgjegjësimit dhe raportimit për trashëgiminë kulturore para fillimit të punimeve. Përmes zbatimit të këtyre masave, ndikimet e

mundshme në trashëgiminë kulturore pritet të shmangen ose të menaxhohen në mënyrë efektive në përputhje me kërkesat e Bankës Botërore dhe Praktikën e Mirë Ndërkombëtare të Industrisë.

4.3 Ndikimet e Fazës së Operimit

Karakterizimi i Ndikimit

Pas përfundimit dhe vënies në punë, Ura e re e Selenicës 1-2-3, Ura e Selenicës 4 dhe Ura e Drithasit do të hyjnë në fazën operative, gjatë së cilës ndikimet pritet të jenë kryesisht pozitive dhe afatgjata. Ndikimet operative shoqërohen kryesisht me përmirësimin e lidhjes, rritjen e sigurisë, qëndrueshmërinë strukturore dhe përmirësimin e performancës hidraulike. Megjithatë, mund të lindin disa rreziqe të vogla mjedisore dhe sociale nëse mirëmbajtja nuk menaxhohet siç duhet. Ndikime Pozitive

Siguri Rrugore e Përmirësuar

Urat e reja do të përfshijnë karakteristika moderne sigurie, duke përfshirë parrakë mbrojtëse në përputhje me standardet, gjeometri të përmirësuar të kuvertës, sinjalistikë të përshtatshme dhe kalim më të sigurt për këmbësorët. Këto përmirësime pritet të zvogëlojnë rrezikun e aksidenteve, të rrisin rehatinë e përdoruesve dhe të përmirësojnë sigurinë si për automjetet ashtu edhe për këmbësorët, veçanërisht në kushte të pafavorshme moti.

Lidhshmëri dhe Besueshmëri e Përmirësuar

Strukturat e përmirësuara do të ofrojnë integritet strukturor dhe kapacitet hidraulik të përmirësuar, duke zvogëluar ndjeshmërinë ndaj përmbytjeve dhe përkeqësimit strukturor. Kjo rrit besueshmërinë e aksesit gjatë gjithë vitit për banorët, fermerët, shërbimet e emergjencës dhe transportin publik. Efikasiteti i përmirësuar i transportit mund të zvogëlojë kohën e udhëtimit dhe kostot e operimit të automjeteve.

Mbështetje për Aktivitetin Ekonomik Lokal

Aksesi i përmirësuar lehtëson lëvizjen e produkteve bujqësore, makinerive dhe mallrave, duke forcuar tregtinë lokale dhe vazhdimësinë ekonomike. Lidhshmëria e besueshme kontribuon në stabilitetin socio-ekonomik në një mjedis rural me rrugë alternative të kufizuara.

Performancë Hidraulike dhe Rezistencë ndaj Klimës e Përmirësuar

Dizajni i ri i urave përfshin masa të përmirësuara të kullimit dhe mbrojtjes nga gërvishtjet. Kapaciteti i përmirësuar hidraulik zvogëlon rreziqet që lidhen me përmbytjet për infrastrukturën dhe tokën ngjitur, duke kontribuar në rezistencën afatgjatë brenda korridorit të Përrenjve Selenicës, Qinamit dhe Dunavecit. Ndikime të Mundshme Negative

Edhe pse ndikimet operationale janë kryesisht të dobishme, mund të ndodhin disa efekte të vogla ose të tërthorta:

Rritje e Shpejtësisë dhe Vëllimit të Trafikut

Kushtet e përmirësuara të rrugëve mund të inkurajojnë shpejtësi pak më të larta të automjeteve ose rritje të fluksit të trafikut. Ndërsa janë të dobishme për lëvizshmërinë, kjo mund të sjellë rreziqe marginale për sigurinë nëse nuk mirëmbahen masat e menaxhimit të shpejtësisë.

Rrjedhjet Sipërfaqësore dhe Cilësia e Ujit

Rrjedhjet e kuvertave të urave mund të mbajnë sasi të vogla të hidrokarbureve, sedimenteve ose mbeturinave në sistemet e kullimit. Nëse infrastruktura e kullimit bllokohet ose mirëmbahet dobët, mund të ndodhë përkeqësim i lokalizuar i cilësisë së ujit.

Ndikimet në Menaxhimin e Bimësisë

Mirëmbajtja rutinë e qasjeve të urave dhe korridoreve të kullimit mund të përfshijë shkurtimin e bimësisë. Nëse nuk menaxhohet siç duhet, pastrimi i tepërt mund të zvogëlojë cilësinë e habitatit bregdetar ose të rrisë rrezikun e erozionit.

Ndikimet në Menaxhimin e Bimësisë

Mirëmbajtja rutinë e qasjeve të urave dhe korridoreve të kullimit mund të përfshijë shkurtimin e bimësisë. Nëse nuk menaxhohet siç duhet, pastrimi i tepërt mund të zvogëlojë cilësinë e habitatit riparian ose të rrisë rrezikun e erozionit.

Gjenerimi i Mbetjeve nga Aktivitetet e Mirëmbajtjes

Aktivitetet rutinë të mirëmbajtjes mund të gjenerojnë vëllime të vogla mbeturinash, duke përfshirë mbeturinat nga pastrimi i kullimit ose zëvendësimi i elementeve të sigurisë. Hedhja jo e duhur mund të rezultojë në efekte të lokalizuara mjedisore.

Në përgjithësi, ndikimet operative vlerësohen si pozitive në terma socio-ekonomikë dhe të papërfillshme deri të ulëta në terma mjedisorë, me kusht që mirëmbajtja dhe monitorimi të kryhen në përputhje me standardet e përcaktuara.

Masat Zbutëse dhe të Menaxhimit

Gjatë operimit, përgjegjësia për menaxhimin mjedisor dhe social do të mbetet te autoriteti kompetent përgjegjës për mirëmbajtjen e infrastrukturës rrugore.

Masat kryesore përfshijnë:

- Inspektim dhe Mirëmbajtje Rutinë
- Inspektim i rregullt i strukturave të urave, sistemeve të kullimit, nyjeve të zgjerimit dhe elementëve mbrojtës nga gërvishtjet;
- Pastrimi periodik i daljeve të kullimit për të parandaluar bllokimin dhe rrjedhjen e pakontrolluar;
- Riparimi i shpejtë i kangjellave mbrojtëse, sinjalistikës dhe shënjitimit rrugor të dëmtuar. Menaxhimi i Sigurisë Rrugore

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Mirëmbajtja e sinjalistikës, masave të kontrollit të shpejtësisë dhe elementëve të sigurisë për këmbësorët;
- Monitorimi i të dhënave të aksidenteve për të identifikuar çdo shqetësim të ri në lidhje me sigurinë.

Menaxhimi Mjedisor

- Mirëmbajtja e brigjeve të stabilizuara të lumenjve dhe bimësisë së restauruar duke përdorur specie vendase të përshtatshme;
- Shmangia e pastrimit të tepërt të bimësisë përtej kërkesave të sigurisë;
- Mbledhja dhe asgjësimi i duhur i mbeturinave të gjeneruara gjatë aktiviteteve të mirëmbajtjes.

Mbrojtja e Cilësisë së Ujit

- Sigurimi që sistemet e kullimit të kuvertës së urës të mbeten funksionale dhe pa pengesa
- Reagimi i menjëhershëm ndaj derdhjeve aksidentale ose incidenteve që ndodhin në urë.

Përmes inspektimit sistematik, mirëmbajtjes parandaluese dhe respektimit të Praktikës së Mirë Ndërkombëtare të Industrisë, ndikimet e mbetura mjedisore dhe sociale gjatë fazës operative pritet të mbeten të ulëta dhe të menaxhueshme, ndërsa përfitimet afatgjata të sigurisë, lidhshmërisë dhe qëndrueshmërisë së përmirësuar janë të qëndrueshme.

5 Marrëveshjet e Zbatimit për PMMS-në

5.1 Qëllimi dhe Fusha e Veprimit

Ky seksion përcakton rregullimet institucionale, përgjegjësitë, kërkesat e monitorimit dhe procedurat e raportimit për zbatimin e Planit të Menaxhimit Mjedisor dhe Social (PMMS) për nënprojektet e Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi. Ai operacionalizon kërkesat e Kornizës së Menaxhimit Mjedisor dhe Social (PMMS) në nivel programi dhe siguron pajtueshmërinë me Standardet Mjedisore dhe Sociale (SMS) të Bankës Botërore në fuqi gjatë gjithë fazave të para-ndërtimit, ndërtimit dhe operimit.

Të gjitha masat zbutëse të listuara në PMMS përfshijnë masa specifike zbutëse të dhëna në tabelat në fund të këtij dokumenti, do të monitorohen gjatë zbatimit të punimeve.

Ky PMMS do të jetë pjesë e dokumenteve të tenderimit dhe kontratës së punimeve. Ai do të zbatohet në mënyrë të barabartë për kontraktorët dhe nënkontraktorët.

Masat e parashikuara në PMMS do të zbatohen nga kontraktori dhe do të kontrollohen rregullisht dhe shpesh dhe do të raportohen te PIT/ARA nga mbikqyrësi. Raporti i monitorimit i përpiluar më pas do t'i dorëzohet Bankës Botërore në baza gjysmëvjetore, përveç nëse kërkohet dhe bihet dakord ndryshe. Të gjitha mospërputhjet duhet të adresohen menjëherë, ndërsa mosadresimi i mospërputhjeve mund të shkaktojë ndërprerjen e punimeve dhe madje edhe ndërprerjen e pagesave, derisa të rivendoset përputhshmëria Mjedisore dhe Shoqërore.

Rregullimet e përshkruara më poshtë janë të detyrueshme dhe zbatohen për Kontraktorin, Inxhinierin Mbikqyrës dhe Autoritetin Rrugor Shqiptar (ARA) PIT.

5.2 Rolet dhe Përgjegjësitë Institucionale

Zbatimi i Planit të Menaxhimit Mjedisor dhe Social (PMMS) për nënprojektet e Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi do të kryhet përmes roleve dhe përgjegjëseve institucionale të përcaktuara qartë, në përputhje me Kornizën Mjedisore dhe Sociale (KMS) të Bankës Botërore, Planin e Angazhimeve Mjedisore dhe Sociale (KMS) dhe dispozitat e Marrëveshjes së Financimit. Këto rregullime përcaktojnë llogaridhënie të qartë për zbatimin, mbikqyrjen, monitorimin, raportimin dhe zbatimin e detyrimeve mjedisore dhe sociale (M&S) gjatë gjithë periudhës së ndërtimit.

Autoriteti Rrugor Shqiptar (ARRSH), përmes Ekipit të Zbatimit të Projektit (PIT), ka përgjegjësinë e përgjithshme për të siguruar pajtueshmërinë me ESF dhe Standardet Mjedisore dhe Sociale (SMS) të zbatueshme. Kontraktori është përgjegjës për zbatimin e përditshëm të të gjitha masave zbutëse, ndërsa Inxhinieri Mbikqyrës ofron mbikqyrje të vazhdueshme në emër të ARRSH-së. Këto role janë plotësuese dhe sigurojnë së bashku menaxhim efektiv të rreziqeve dhe ndikimeve mjedisore dhe sociale në përputhje me kërkesat e Bankës Botërore.

5.2.2 Kontraktori

Kontraktori do të jetë përgjegjës për zbatimin e të gjitha masave mjedisore, sociale, shëndetësore dhe të sigurisë (ESHS) të zbatueshme për nënprojektin, siç përcaktohet në këtë PMMS, Planin e miratuar të Menaxhimit Mjedisor dhe Social të Kontraktorit (K- PMMS), Kornizën e Menaxhimit Mjedisor dhe Social (ESMF) dhe kontratën e punimeve. Këto detyrime do të zbatohen në mënyrë të barabartë për të gjithë nënkontraktorët dhe furnizuesit e angazhuar nga Kontraktori.

Përgjegjësitë e Kontraktorit do të përfshijnë, por nuk do të kufizohen vetëm në, sa vijon:

- Përgatitjen, dorëzimin për miratim dhe zbatimin e një K- PMMS dhe të gjitha planeve të kërkuara të menaxhimit specifik për vendin (SSMP), duke përfshirë Planin e Menaxhimit të Shkatërrimit dhe Mbeturave, Planin e Menaxhimit të Trafikut dhe Qasjes, Planin e Shëndetit dhe Sigurisë në Punë, Planin e Kontrollit të Erozionit dhe Sedimentimit dhe marrëveshjet e Angazhimit të Palëve të Interesuara, para fillimit të punimeve të ndërtimit dhe, në një mënyrë të kënaqshme për Inxhinierin e Mbikqyrjes dhe ARRSH-në.
- Zbatimi i të gjitha masave zbutëse dhe menaxhuese që lidhen me menaxhimin e mbetjeve dhe materialeve të rrezikshme, parandalimin e ndotjes, mbrojtjen e biodiversitetit dhe habitateve bregore, kushtet e punës dhe të punës, shëndetin dhe sigurinë e komunitetit, menaxhimin e trafikut dhe mbrojtjen e trashëgimisë kulturore, në përputhje me ESS-të përkatëse.
- Krijimi, zbulimi dhe funksionimi i mekanizmave të zgjidhjes së ankesave të punëtorëve dhe komunitetit, në përputhje me ESS2 dhe ESS10, duke përfshirë mirëmbajtjen e regjistrave të ankesave dhe zgjidhjen në kohë të ankesave.
- Monitorimi i vazhdueshëm i performancës së ESHS-së, mirëmbajtja e regjistrave të saktë të vendit dhe përgatitja dhe dorëzimi i raporteve periodike të monitorimit të ESHS-së në formën dhe frekuencën e specifikuar në kontratë dhe në këtë PMMS.
- Njoftimi i menjëhershëm i Inxhinierit Mbikqyrës dhe ARA PIT për çdo incident serioz, aksident, vdekje ose ngjarje të rëndësishme mospërputhjeje, në përputhje me kërkesat e raportimit të incidenteve të ESF-së dhe ESCP-së.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Sigurimi që të gjithë nënkontraktorët dhe furnizuesit të përmbushin kërkesat e PMMS -së, K- PMMS -së dhe ESS-ve përkatëse, duke përfshirë përmes dispozitave kontraktuale, induksionit, trajnimit dhe mbikqyrjes.
- 5.2.3 Inxhinieri Mbikqyrës
- Inxhinieri Mbikqyrës do të veprojë në emër të ARA-s dhe do të jetë përgjegjës për mbikqyrjen dhe verifikimin e përditshëm të pajtueshmërisë së Kontraktorit me PMMS-në, PMMS-në e miratuar C dhe kërkesat e zbatueshme të ESS-së.

Përgjegjësitë e Inxhinierit Mbikqyrës do të përfshijnë:

- Rishikimin dhe rekomandimin për miratimin e PMMS-së C, PMMS-së SSMP dhe deklaratave të metodës së Kontraktorit para fillimit të punimeve të ndërtimit.
- Kryerjen e inspektimeve rutinë dhe ad hoc në vend për të verifikuar pajtueshmërinë me:
- PMMS-në e tjera dhe PMMS-në e miratuar C,
- kërkesat ESHS kontraktuale dhe
- Udhëzimet ESS të zbatueshme të Bankës Botërore dhe Udhëzimet Mjedisore, të Shëndetit dhe të Sigurisë (EHS) të Grupit të Bankës Botërore.

Verifikimin e të dhënave të monitorimit mjedisor dhe social, treguesve të performancës, të dhënave të trajnimit, regjistrave të incidenteve dhe regjistrave të ankesave të paraqitura nga Kontraktori.

Identifikimin, dokumentimin dhe njoftimin formal të mospërputhshmërisë, dhe udhëzimet për veprime korrigjuese dhe parandaluese me afate kohore të përcaktuara. Raportim i menjëhershëm në ARA PIT për çdo incident serioz, vdekje, pretendime për SEA/SH ose mosrespektim të vazhdueshëm, në përputhje me procedurat e klasifikimit dhe raportimit të incidenteve ESF.

Ndjekje dhe verifikim që veprimet korrigjuese të dakorduara janë zbatuar në mënyrë efektive.

Inxhinieri Mbikqyrës duhet të përfshijë specialistë të kualifikuar mjedisorë dhe socialë me përvojë në projektet e infrastrukturës të financuara nga Banka Botërore.

5.2.4 Autoriteti Rrugor Shqiptar (ARRSH) – Ekipi i Zbatimit të Projektit (PIT)

Autoriteti Rrugor Shqiptar (ARRSH), nëpërmjet Ekipit të tij të Zbatimit të Projektit (PIT), do të ketë përgjegjësinë e përgjithshme për pajtueshmërinë me ESF-në dhe për të siguruar që nënprojekti të zbatohet në përputhje me kërkesat e Marrëveshjes së Financimit, ESCP-së dhe ESS-ve përkatëse.

Përgjegjësitë e ARRSH-së për PIT do të përfshijnë:

- Sigurimin që kërkesat e PMMS -së, K- PMMS -së dhe ESS-së të përfshihen në dokumentet e tenderimit, kontratat e punës dhe procedurat e menaxhimit të kontratave.
- Mbikqyrjen dhe koordinimin e Inxhinierit të Mbikqyrjes, duke përfshirë shqyrtimin e rezultateve dhe performancës së mbikqyrjes.
- Shqyrtimin dhe miratimin e raporteve të monitorimit ESHS, njoftimeve të incidenteve dhe planeve të veprimit korrigjues të paraqitura nga Kontraktori dhe Inxhinieri i Mbikqyrjes.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Monitorimin periodik të vendit nga specialistë të caktuar mjedisorë dhe socialë, duke përdorur lista kontrolli standarde në përputhje me ESMF-në.
- Sigurimin e përgatitjes dhe dorëzimit të raporteve dhe deklaratave të monitorimit mjedisor në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit, në përputhje me kërkesat ligjore kombëtare. □ Njoftim në kohë i Bankës Botërore për incidente, aksidente ose mospërputhje materiale të rëndësishme, në përputhje me ESF dhe ESCP.
- Zbatimi i veprimeve korigjuese, duke përfshirë pezullimin e punimeve kur është e nevojshme, në rast të mospërputhjes serioze ose të përsëritur me detyrimet e PMMS ose ESS.
- Raportim i konsoliduar mbi performancën mjedisore dhe sociale në Bankën Botërore si pjesë e raportimit të rregullt të progresit të projektit.

5.2.5 Palët e tjera të interesuara përkatëse në zbatimin e PMMS

Përveç subjekteve kryesore zbatuese, mbikqyrëse dhe mbikqyrëse të përshkruara më sipër, zbatimi efektiv i Planit të Menaxhimit Mjedisor dhe Social (PMMS) për nënprojektet e Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi kërkon koordinim me një numër palësh të tjera të interesuara. Këta palë të interesuara kanë role rregullatore, mbikqyrëse, mundësuese, koordinuese ose përfituese dhe kontribuojnë në përputhshmërinë me Kornizën Mjedisore dhe Sociale (ESF) të Bankës Botërore, legjislacionin kombëtar dhe Praktikën e Mirë Ndërkombëtare të Industrisë. Edhe pse ata nuk kanë përgjegjësi të drejtpërdrejta zbatimi, angazhimi i tyre është thelbësor për të siguruar menaxhim efektiv të rreziqeve mjedisore dhe sociale, pajtueshmëri rregullatore, koordinim të trafikut dhe komunitetit, biodiversitet dhe mbrojtje të ujit, ndjekje të blerjes së tokës aty ku është e aplikueshme, dhe menaxhim të përgjegjshëm të ankesave gjatë gjithë periudhave të ndërtimit dhe operimit.

Palë e interesuara	Roli në zbatimin e PMMS	Rëndësia për ESS	Mekanizmi i bashkëveprimit/koordinimit
Agjencia Kombëtare e Mjedisit (AKM)	Mbikqyrja rregullatore sipas legjislacionit shqiptar mjedisor; shqyrton deklaratat mjedisore dhe raportet e monitorimit;	ESS1, ESS3, ESS6 Siguron përputhshmërinë ligjore kombëtare paralelisht me përputhshmërinë me ESF të Bankës Botërore. Mund të kryejë inspektime dhe të kërkojë masa korigjuese.	Merr raporte periodike monitorimi; koordinohet me ARA PIT mbi përputhshmërinë dhe masat korigjuese
Qeverisja Vendore (Bashkia)	Mbështet koordinimin lokal mbi menaxhimin e trafikut, rregullimet e aksesit dhe komunikimin me komunitetin	ESS4, ESS10 Kritik për menaxhimin e shëndetit dhe sigurisë së komunitetit, vazhdimësinë e trafikut dhe aksesin në shërbime. Mbështet shpërndarjen e informacionit mbi oraret e ndërtimit dhe ndërprerjet.	Konsultohet për zbatimin e TMP/TAMP; informohet paraprakisht për mbylljet ose aktivitetet prishëse

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Policia e Trafikut / Autoritetet e Sigurisë Rrugor	Mbështet zbatimin e masave të menaxhimit të trafikut dhe sigurisë rrugore në rrugët publike	ESS4 Rrit efektivitetin e TMP dhe zvogëlon rrezikun e aksidenteve.	Koordinimi gjatë periudhave me trafik të lartë; inspektime ose kontrolle të përbashkëta nëse kërkohet
Ofruesit e Shërbimeve (Ujë, Energji Elektrike, Telekomunikacion)	Identifikimi, mbrojtja ose zhvendosja e shërbimeve; parandalimi i ndërprerjeve të shërbimit	ESS1, ESS4 Parandalon ndërprerjet e shërbimit dhe rreziqet dytësore të sigurisë. Konsultim para gërmimit	koordinim emergjent në rast dëmtimesh aksidentale
Autoritetet e Trashëgimisë Kulturore Autoritet teknik në rast gjetjesh të rastësishme	udhëzime mbi mbrojtjen dhe zbutjen	ESS8 Siguron pajtueshmërinë me ligjin kombëtar të trashëgimisë dhe ESF-në. Aktivizohet përmes Procedurës së Gjetjeve të Rastësishme;	autorizon rifillimin e punimeve
Komunitetet Vendore dhe Përdoruesit e Tokës	Palët dhe përfituesit e prekur nga Projekti; japin reagime mbi ndikimet e aksesit, sigurisë dhe shqetësimeve	ESS4, ESS10 Burim kryesor i paralajmërimit të hershëm për çështjet e zbatimit Angazhimi përmes SEP, njoftimeve publike dhe GRM	njoftim paraprak i punimeve dhe ndryshimeve të trafikut
Operatorët e Licencuar të Mbeturave dhe Impiantet e Asgjësimit	Mbledhja, transporti, trajtimi dhe asgjësimi i mbetjeve të ndërtimit dhe prishjes	ESS3 I nënshtrohet licencimit dhe mbikqyrjes kombëtare	ontraktuar nga Kontraktori; dokumentacioni i shqyrtuar nga Inxhinieri i Mbikqyrjes dhe ARA PIT

5.3 Frekuenca e Monitorimit dhe Raportimi

Monitorimi mjedisor dhe social do të ndërmerret gjatë gjithë periudhës së ndërtimit për të verifikuar përputhshmërinë me PMMS-në, PMMS-në e miratuar C, Standardet Mjedisore dhe Sociale (SMS) të zbatueshme dhe kërkesat rregullatore kombëtare. Aktivitetet e monitorimit duhet të jenë në përpjesëtim me natyrën dhe shkallën e punimeve dhe rreziqet e shoqëruara dhe duhet të zbatohen në frekuencat minimale të përshkruara më poshtë.

5.3.1 Frekuenca e Monitorimit

Çdo ditë

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

oInspektime vizuale në vend të kryera nga Kontraktori, që mbulojnë mirëmbajtjen, kontrollin e pluhurit, rregullimet e aksesit, ruajtjen e mbeturinave, masat e sigurisë në trafik dhe kushtet e përgjithshme të vendit. oPraktikat e Shëndetit dhe Sigurisë në Punë dhe përdorimi i Pajisjeve Personale Mbiqyrëse (PMP),

Javore

oInspektime të shëndetit dhe sigurisë në punë mjedisore, sociale dhe profesionale të kryera nga Inxhinieri Mbikqyrës, duke përfshirë verifikimin e:

- Praktikat e Shëndetit dhe Sigurisë në Punë dhe përdorimin e Pajisjeve Personale Mbikqyrëse (PMP),
- menaxhimin e mbetjeve dhe materialeve të rrezikshme,
- masat e parandalimit të erozionit, sedimentimit dhe derdhjeve,
- masat e biodiversitetit dhe mbrojtjes bregore,
- menaxhimin e trafikut dhe rregullimet e aksesit në vend, dhe
- përputhjen e përgjithshme me PMMP dhe K- PMMS të miratuara.

Mujor

oMonitorim instrumental mjedisor, kur kërkohet, duke përfshirë:

- Cilësinë e ajrit: lëndë grimcore (PM_{1.0} dhe PM_{2.5}) dhe parametra të zgjedhur që lidhen me djegien, kur është e rëndësishme;
- Nivelet e zhurmës: në receptorë të ndjeshëm dhe përgjatë rrugëve të aksesit;
- Cilësia e ujit (ku kryhen punime në lumë): parametra bazë si turbullira, lëndët e ngurta të pezulluara, pH dhe vaji dhe yndyra e dukshme;
- Gjendja e tokës: inspektim vizual për ndotje dhe testim i synuar për vaj dhe yndyrë aty ku dyshohet për derdhje ose rrjedhje.
- Përgatitja e raporteve mujore të monitorimit të konsoliduar mjedisor dhe social nga Kontraktori, të verifikuara dhe të plotësuara nga Inxhinieri i Mbikqyrjes.
- Dorëzimi i raportit mujor të progresit dhe pajtueshmërisë së Inxhinierit të Mbikqyrjes në ARA PIT.

Çdo gjashtëmujor

Raportimi i konsoliduar i performancës mjedisore dhe sociale nga ARA në Bankën Botërore, përveç nëse është rënë dakord ndryshe, duke përmbledhur statusin e zbatimit të PMMS -së, rreziqet kryesore, incidentet dhe veprimet korrigjuese.

5.3.2 Marrëveshjet e Raportimit

Kontraktori dhe Inxhinieri i Mbikqytjes duhet të raportojnë mbi zbatimin e PMMS - së në ARA PIT në baza mujore, së bashku me raportimin mbi progresin fizik të punimeve. Raportet mujore duhet të përfshijnë një kapitull të dedikuar mbi performancën mjedisore dhe sociale, të strukturuar në përputhje me kërkesat e PMMS -së dhe formatet e raportimit të dakorduara.

Në rast të ndonjë aksidenti serioz, vdekjeprurës, incidenti të rëndësishëm mjedisor ose ndikimi të paparashikuar që nuk parashikohet në PMMS, Inxhinieri Mbikqyrës duhet të njoftojë ARA PIT brenda 24 orëve, në përputhje me kërkesat e raportimit të incidenteve të ESF-së së Bankës Botërore. Një raport i detajuar i incidentit, duke përfshirë analizën e shkakut rrënjësor dhe veprimet korrigjuese, duhet të dorëzohet më pas.

5.3.3 Përmbajtja e Raporteve të Monitorimit

Raportet e monitorimit mjedisor dhe social duhet të përfshijnë, si minimum:

- Statusin e zbatimit të masave zbutëse të PMMS-së;
- Rezultatet e monitorimit të krahasuara me treguesit dhe pragjet e përcaktuara;
- Identifikimin e mospërputhshmërisë, incidenteve ose devijimeve, dhe përshkrimin e veprimeve korrigjuese dhe parandaluese të ndërmarra;
- Përmbledhjen e ankesave të pranuar, statusin e zgjidhjes dhe çështjet e pazgjidhura;
- Regjistrimin e aksidenteve, incidenteve, pothuajse aksidenteve dhe veprimeve pasuese;
- Dokumentacionin fotografik dhe të dhënat e inspektimit të vendit, kur është e nevojshme.

5.4 Raportimi i Incidenteve dhe Aksidenteve

Raportimi i incidenteve dhe aksidenteve duhet të kryhet në përputhje të plotë me kërkesat e KMSM-së, PMSM-së dhe Kornizës Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore.

Njoftim i menjëhershëm

Kontraktori duhet të njoftojë menjëherë Inxhinierin Mbikqyrës dhe ARA PIT për:

- Vdekjet,
- Lëndime të rrezikshme për jetën ose të rënda,
- Aksidente të mëdha trafiku që përfshijnë publikun,
- Ngjarje të rëndësishme ndotjeje,
- Akuza serioze për SEA/SH.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

ARA PIT duhet të njoftojë Bankën Botërore **brenda 24-48 orëve**, varësisht nga ashpërsia, në përputhje me kërkesat e raportimit të incidenteve të ESF-së.

Hetimi dhe Ndjekja e Incidentit

Për të gjitha incidentet e rëndësishme:

- Do të kryhet një hetim formal i incidentit.
- Shkaqet rrënjësore duhet të identifikohen.
- Duhet të përcaktohen dhe zbatohen veprime korrigjuese dhe parandaluese.
- Raportimi pasues duhet t'i dorëzohet ARA PIT dhe Bankës Botërore.

Të gjitha incidentet, përfshirë mospërputhjet, do të regjistrohen duke përdorur një regjistër incidentesh që do të mbahet nga kontraktori.

Për çdo incident që shkakton ose ka potencialin të shkaktojë dëme serioze mjedisore dhe sociale, inxhinieri/kontraktori mbikqyrës duhet të njoftojë ARA/PIT sa më shpejt të jetë e mundur. Në raste të tilla, kontraktori do të ndërpresë punën derisa të përfundojë sanimi.

Mosraportimi i incidenteve ose mosrespektimi serioz i përsëritur mund të rezultojë në pezullimin e punimeve ose sanksione kontraktuale.

5.4 Dokumentacioni dhe Gatishmëria për Auditim

Të gjitha të dhënat e monitorimit, listat e kontrollit të inspektimit, raportet e incidenteve, regjistrat e ankesave dhe të dhënat e veprimeve korrigjuese duhet të ruhen dhe të vihen në dispozicion për:

- Rishikimi i brendshëm i ARA-s,
- Misionet mbikqyrëse të Bankës Botërore,
- Auditime të pavarura, nëse është e nevojshme.

Tabelat e Planit të Zbutjes Mjedisore dhe Sociale dhe Planit të Monitorimit përbëjnë mjetin kryesor të përputhshmërisë dhe auditimit për nënprojektet e Urës së Selenicës 1-2-3, Urës së Selenicës 4 dhe Urës së Drithasit .

5.5 Ndërtimi i Kapaciteteve të PMMS -së

Operatori i ndërtimit dhe/ose mbikqyrësi duhet të jenë plotësisht të vetëdijshëm për dispozitat e PMMS-së dhe të trajnuar në lidhje me zbatimin e tij. Zbatimi efektiv i Planit të Menaxhimit Mjedisor dhe Social (PMMS) kërkon që të gjitha institucionet dhe personeli i përfshirë në nënprojektet e Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe Urës Drithasi të kenë kapacitet, ndërgjegjësim dhe kompetencë teknike të mjaftueshme në lidhje me menaxhimin e rreziqeve mjedisore dhe sociale. Në përputhje me Kornizën e Menaxhimit Mjedisor dhe Social (KMMS), Kornizën Mjedisore dhe Sociale (KMSS) të Bankës Botërore dhe praktikat e mira ndërkombëtare, masat e synuara për ndërtimin e kapaciteteve do të zbatohen gjatë gjithë fazave para-ndërtimit dhe ndërtimit.

Objektivat e ndërtimit të kapaciteteve të PMMS -së janë:

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- të sigurojë që Kontraktori, Inxhinieri Mbikqyrës dhe Ekipi i Zbatimit të Projektit ARA (PIT) i kuptojnë plotësisht detyrimet e tyre përkatëse mjedisore dhe sociale;
- të mundësojë zbatimin efektiv, të qëndrueshëm dhe në kohë të masave zbutëse të PMMS-së;
- forcojnë proceset e monitorimit, raportimit dhe veprimeve korrigjuese; dhe
- promovimi i menaxhimit proaktiv të riskut, pajtueshmëria me Standardet Mjedisore dhe Sociale (SMS) të Bankës Botërore dhe përmirësimi i vazhdueshëm i performancës mjedisore dhe sociale.

Grupet e Synuara

Aktivitetet e ndërtimit të kapaciteteve do të drejtohen, sipas rastit, te grupet e mëposhtme:

- Staf i menaxhimit të vendit të kontraktorit, personeli mjedisor, social, shëndetësor dhe i sigurisë (ESHS) dhe nënkontraktorët;
- Inxhinier Mbikqyrjeje, duke përfshirë specialistë mjedisorë dhe socialë përgjegjës për mbikëqyrjen e vendit;
- Staf i ARA PIT përgjegjës për mbikëqyrjen, raportimin dhe koordinimin mjedisor dhe social me Bankën Botërore; dhe
- Kur është e nevojshme, autoritetet lokale dhe palët e tjera të interesuara të përfshira në menaxhimin e trafikut, reagimin ndaj emergjencave ose ndërlidhjen me komunitetin.

Fushëveprimi dhe përmbajtja e trajnimit

Programet e trajnimit duhet të jenë në përpjesëtim me rreziqet e projektit dhe duhet të mbulojnë, të paktën, temat e mëposhtme:

- Përmbledhje e Kornizës Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore dhe ESS-ve të zbatueshme;
- Kërkesat e PMMS-së dhe masat zbutëse specifike për vendin;
- Zbatimi i PMMS-së së Kontraktorit (C-PMMS) dhe nënplaneve përkatëse, duke përfshirë menaxhimin e mbetjeve, menaxhimin e trafikut dhe aksesit, kontrollin e erozionit dhe sedimenteve, mbrojtjen e biodiversitetit dhe përgatitjen për emergjencë;
- Kërkesat e shëndetit dhe sigurisë në punë, duke përfshirë identifikimin e rreziqeve, praktikat e sigurta të punës, raportimin e incidenteve dhe reagimin ndaj emergjencave, në përputhje me ESS2 dhe Udhëzimet EHS të Grupit të Bankës Botërore;
- Masat e shëndetit dhe sigurisë së komunitetit, siguria në trafik dhe menaxhimi i aksesit në përputhje me ESS4;
- Angazhimi i palëve të interesuara dhe funksionimi i mekanizmave të zgjidhjes së ankesave të komunitetit dhe punëtorëve, në përputhje me ESS10 dhe ESS2;
- Kushtet e punës dhe të punës, Kodi i Sjelljes dhe parandalimi i shfrytëzimit dhe abuzimit seksual dhe ngacmimit seksual (SEA/SH);
- Mbrojtja e trashëgimisë kulturore dhe zbatimi i Procedurës së Gjetjeve të Rastësishme (ESS8);
- Monitorimi mjedisor dhe social, mbajtja e të dhënave, raportimi dhe ndjekja e veprimeve korrigjuese.

Koha dhe Frekuenca

- Trajnimi hyrës do t'u ofrohet të gjithë personelit të Kontraktorit dhe nënkontraktorëve përpara fillimit të punimeve në vend.
- Trajnimi rinfreskues duhet të kryhet periodikisht, duke përfshirë edhe kur ka ndryshime në personel, metoda ndërtimi ose mospërputhje të identifikuar.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Trajnimi i specializuar duhet të ofrohet përpara aktiviteteve me rrezik të lartë, siç janë punimet e prishjes, ndërtimet në lumë ose devijimet e trafikut.

Rolet dhe Përgjegjësitë

- Kontraktori: Përgjegjës për të siguruar që i gjithë personeli i vendit dhe nënkontraktorët të marrin trajnimin dhe prezantimin e duhur në lidhje me PMMS-në, si dhe për të mbajtur të dhëna mbi pjesëmarrjen dhe përmbajtjen e trajnimit.
- Inxhinieri Mbikqyrës: Përgjegjës për verifikimin e përshtatshmërisë dhe efektivitetit të programeve të trajnimit dhe për identifikimin e nevojave shtesë për trajnim bazuar në vëzhgimet në vend.
- ARA PIT: Përgjegjës për koordinimin dhe mbikqyrjen e përgjithshme të aktiviteteve të ndërtimit të kapaciteteve, duke përfshirë ofrimin e trajnimit për stafin e PIT dhe, kur është e nevojshme, lehtësimin e trajnimit në përputhje me kërkesat e Bankës Botërore.

Dokumentacioni dhe Monitorimi

Të gjitha aktivitetet e trajnimit duhet të dokumentohen, duke përfshirë materialet e trajnimit, të dhënat e pjesëmarrjes dhe vlerësimin e efektivitetit. Të dhënat e trajnimit duhet të vihen në dispozicion për shqyrtim nga Inxhinieri Mbikqyrës, ARA PIT dhe Banka Botërore sipas kërkesës. Efektiviteti i masave të ndërtimit të kapaciteteve duhet të rishikohet periodikisht dhe të përditësohet sipas nevojës për të adresuar boshllëqet e identifikuar ose rreziqet e reja.

5.6 Informacioni publik dhe zbulimi

E drejta e publikut për t’u informuar është një proces i detyrueshëm i kërkuar nga konventa e Aarhusit, palë nënshkruese e së cilës është Shqipëria.

Konsultimi publik do të organizohet në Bashkinë e Maliqit dhe Bashkinë e Kolonjës. për të zbuluar dokumentin.

Ky projekt kërkon një miratim mjedisor, por konsultimi publik për VNM-në nuk është i detyrueshëm sipas ligjit shqiptar. Megjithatë, në përputhje me ESF-në e Bankës Botërore, drafti i PMMS -së do të publikohet në gjuhën lokale në Bashkinë e Maliqit dhe Bashkinë e Kolonjës , si dhe në faqen e internetit të ARRSH-së. Reagimet e mbledhura bazuar në konsultimin publik do të merren në konsideratë në versionin më të fundit të PMMS -së.

Si përfundim, ky nënprojekt bie nën Kategorinë "Rrezik i Thellueshëm" sipas udhëzimeve të Bankës Botërore për projektet, pasi ndikimet e tij mjedisore dhe sociale mund të menaxhohen përmes zbatimit të masave të përshtatshme zbutëse të përshkruara në Planet e mëposhtme të Zbutjes Mjedisore dhe Sociale dhe Planet e Monitorimit.

5.7 Mekanizmi i Zgjidhjes së Ankesave (ESS10)

Në përputhje me Standardin Mjedisor dhe Social 10 të Bankës Botërore (Angazhimi i Palëve të Interesuara dhe Zbulimi i Informacionit), Standardin Mjedisor dhe Social 2 (Kushtet e Punës dhe të Punës) dhe Kornizën e Menaxhimit Mjedisor dhe Social (KMSF) në nivel programi , është krijuar një Mekanizëm Zgjidhjeje Ankesash (MMA) në nivel projekti për nënprojektet e Urës Selenica 1-2-3, Urës Selenica 4 dhe

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

Urës Drithasi . MMA ofron një proces të strukturuar, transparent, të arritshëm dhe të përshtatshëm nga ana kulturore për marrjen, vlerësimin dhe zgjidhjen e ankesave, ankesave dhe shqetësimeve që lidhen me aktivitetet e projektit, duke përfshirë ndikimet e ndërtimit, kushtet e punës dhe të punës, ndërprerjet e trafikut dhe aksesit, ndikimet mjedisore, çështjet e shëndetit dhe sigurisë së komunitetit dhe çështjet e angazhimit të palëve të interesuara.

RM-ja zbatohet gjatë gjithë ciklit jetësor të projektit, duke përfshirë fazat para-ndërtimit, ndërtimit dhe rikthimit në gjendjen e mëparshme. Është projektuar të jetë i arritshëm, pa pagesë dhe pa hakmarrje ose diskriminim, si dhe të mundësojë zgjidhjen në kohë të problemeve me qëllim parandalimin e përshkallëzimit dhe forcimin e besimit midis projektit dhe palëve të interesuara të prekura.

Mbahen dy kanale të dallueshme, por të koordinuara të ankesave:

- Mekanizmi i Zgjidhjes së Ankesave të Komunitetit , dhe
- Mekanizmi i Zgjidhjes së Ankesave të Punëtorëve , në përputhje me kërkesat ESS2 dhe ESS10.

Fushëveprimi i GRM-së

GRM mbulon ankesat që lidhen me, por nuk kufizohen vetëm në:

- shëndeti dhe siguria e komunitetit;
- menaxhimi i trafikut, kufizimet e aksesit dhe siguria rrugore;
- pluhuri, zhurma, dridhjet dhe ndikime të tjera shqetësuese që lidhen me ndërtimin;
- ndikimet mjedisore dhe praktikat e menaxhimit të vendit;
- akses në tokë, shqetësime në ndërtim ose dëmtim të pronës;
- kushtet e punës dhe të punës, shëndeti dhe siguria në punë;
- Shkelje të Kodit të Sjelljes, duke përfshirë shqetësime që lidhen me SEA/SH.

Kanalet e Qasjes

Ankesat mund të dorëzohen përmes kanaleve të shumta për të siguruar aksesueshmëri për të gjithë palët e interesuara, duke përfshirë:

- paraqitje me gojë ose me shkrim te Kontraktori ose Inxhinieri Mbikqyrës;
- dorëzimin përmes përfaqësuesve lokalë të bashkisë;
- detajet e dedikuara të kontaktit të shfaqura në vendin e ndërtimit;
- email ose komunikim me shkrim drejtuar Autoritetit Rrugor Shqiptar (ARRSH);
- dorëzimi nëpërmjet platformës kombëtare të bashkëqeverisjes (*bashkqeverisje*) :
<https://www.shqiperiaqeduam.al/> ;
- përdorimi i formularit standard të ankesave të publikuar në faqen zyrtare të ARRSH-së:
<https://www.arrsh.gov.al/te-ngarkuara/pdf/Kontakte%20per%20Pyetje%20dhe%20Ankesa.pdf>
(referojuni edhe Shtojcës 1 të këtij PMMS -je).

Informacioni mbi procedurat e GRM-së, pikat e kontaktit dhe afatet kohore duhet t'u zbulohet komuniteteve dhe punëtorëve para fillimit të ndërtimit dhe të mirëmbahet gjatë gjithë zbatimit.

Mekanizmi i Zgjidhjes së Ankesave të Komunitetit

RM i Komunitetit është i disponueshëm për të gjithë personat e prekur nga projekti dhe palët e tjera të interesuara. Ai trajton shqetësimet që lidhen me shëndetin dhe sigurinë e komunitetit, trafikun dhe aksesin, ndikimet mjedisore, efektet shqetësuese dhe shqetësimet e ndërtimit. Dorëzimet mund të bëhen me gojë ose me shkrim përmes çdo kanali aksesit të përshkruar më sipër.

Mekanizmi i Zgjidhjes së Ankesave të Punëtorëve

Rregullorja e Menaxhimit të Punëtorëve (GRM) zbatohet për të gjithë punëtorët e kontraktuar dhe të nënkontraktuar dhe trajton ankesat që lidhen me kushtet e punës, shëndetin dhe sigurinë në punë, marrëdhëniet e punës dhe pajtueshmërinë me Kodin e Sjelljes. Punëtorët mund të paraqesin ankesa në mënyrë konfidenciale ose anonime përmes kanaleve të komunikuara gjatë prezantimit në punë.

Ankesat që lidhen me **shfrytëzimin dhe abuzimin seksual ose ngacmimin seksual (SEA/SH)** duhet të trajtohen përmes procedurave të dedikuara, konfidenciale dhe të përqendruara te të mbijetuarit, në përputhje me Procedurat e Menaxhimit të Punës dhe ESS2.

Rrjedha e Procesit GRM

Procesi i mëposhtëm zbatohet si për GRM-të e Komunitetit ashtu edhe për ato të Punëtorëve, me masa mbrojtëse të përshtatshme për konfidencialitetin:

- Dorëzimi – Ankesa e paraqitur me gojë ose me shkrim nëpërmjet kanaleve të disponueshme.
- Regjistrimi dhe Pranimi – Ankesa regjistrohet në regjistrin e GRM-së dhe i pranohet ankuesit.
- Vlerësimi dhe Hetimi – Pala përgjegjëse shqyrton ankesën, heton sipas nevojës dhe propozon veprime korrigjuese.
- Përgjigja dhe Zgjidhja – Zgjidhja dhe masat korrigjuese i komunikohen ankimuesit.
- Mbyllja dhe Mbajtja e të Dhënave – Ankesa mbyllet pas pranimit; të dhënat ruhen për monitorim dhe raportim.

Afatet kohore për përgjigje

- Konfirmimi i marrjes: brenda 5 ditëve pune .
- Hetimi dhe përgjigja: brenda 15 ditëve pune .
- Raste komplekse: afatet kohore mund të zgjaten me justifikim dhe njoftim për ankimuesin.
- Ankesat urgjente që lidhen me shëndetin, sigurinë ose VSM/SH duhet të adresohen menjëherë .

Rolet dhe Përgjegjësitë

- **Kontraktor**
 - Operon si GRM-të e Komunitetit ashtu edhe të Punëtorëve në nivel vendi.
 - Mban regjistrat e ankesave dhe zbaton veprime korrigjuese.
- **Inxhinier Mbikqyrjeje**
 - Verifikon funksionalitetin e GRM-së dhe përshtatshmërinë e përgjigjeve.
 - Përshkallëzon ankesat e pazgjidhura ose serioze në ARA PIT.
- **Ekipi i Zbatimit të Projektit ARA (PIT)**
 - Ofron mbikqyrje të përgjithshme të zbatimit të GRM-së.
 - Siguron përputhshmëri me procedurat e GRM-së në nivel ESMF.
 - Raporton ankesa të rëndësishme ose të pazgjidhura në Bankën Botërore, sipas kërkesës.

Monitorimi dhe Raportimi

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

- Të gjitha ankesat duhet të regjistrohen, monitorohen dhe dokumentohen.
- Përmbledhjet mujore të ankesave dhe statusi i zgjidhjes së tyre duhet të përfshihen në raportet e monitorimit të PMMS-së.
- Trendet dhe problemet e përsëritura duhet të analizohen dhe përdoren për të nxitur masa korrigjuese ose parandaluese.

5.8 Korniza e Menaxhimit dhe Monitorimit Mjedisor dhe Social

Monitorimi mjedisor dhe social për nënprojektet e Urës së Selenicës 1-2-3, Urës së Selenicës 4 dhe Urës së Drithasit është strukturuar përmes dy instrumenteve kryesore:

- Plani i Menaxhimit Mjedisor dhe Social , dhe
- Plani i Monitorimit Mjedisor dhe Social , i paraqitur në formë tabelare në PMMS.

Çdo tabelë është strukturuar për të përcaktuar qartë:

- Ndikimi ose rreziku që po menaxhohet,
- Masat zbutëse ose monitoruese ,
- Tregues dhe pragje të matshme ,
- Frekuenca e monitorimit ,
- Entiteti përgjegjës ,
- Mjetet e verifikimit / formati i raportimit ,
- Referencë relevante ESS dhe ESMF .

Kjo strukturë siguron gjurmueshmëri midis rreziqeve të identifikuara, masave zbutëse, veprimeve të monitorimit dhe përgjegjësive institucionale.

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

5.9.1 Plani i Menaxhimit Mjedisor dhe Social

Table 1: Plani i Masave të Zbatueshme Mjedisore dhe Sociale

FAZA	ÇËSHTJA	MASAT ZBUTËSE	KOSTO (EUR) – MEDISOR DHE SOCIAL		PËRGJEGJËSIA INSTITUCIONALE		KOMENTE (P.SH. NDIKIME DYTËSORE)
			INSTALIMI	OPERIMI	INSTALIMI	OPERIMI	
			PLANI I MENAXHIMIT MË MEDITOR DHE SOCIAL “Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3” “Rindërtimi i Urës së Selenicës 4” “Rindërtimi i Urës së Drithasit”				
PROJEKTIM / PARA-NDËRTIM	HUMBIA E PEMËVE DHE VEGJETACIONIT	PROJEKTIMI DUHET TË MINIMIZOJË PASTRIMIN E VEGJETACIONIT; ÇDO HEQJE E PASHMANGSHME DO TË LEJOHET DHE DO TË KOMPENSOHET PËRMES RIMBJELLJES ME SPECIE VENDASE.	KONTRATË PROJEKTIMI		PROJEKTUESI /ARRSH	KONTRAKTORI / MBIKQYRËSI (SE)	ZERO PRERIE TË PAAUTORIZUARA TË PEMËVE
PROJEKTIM	SIGURIA E TRAFIKUT DHE KËMBËSORËVE	PROJEKTIMI DUHET TË PËRFSHIJË ELEMENTË TË SIGURISË RRUGORE, PËRFSHIRË MBËSHTETJE NË NIVEL PROJEKTI DHE MASA TRAFIKU PËR REDUKTIMIN E RREZIKUT TË AKSIDENTIVE, SIGURIMIN E QARKULLIMIT TË SIGURT TË AUTOMJETEVE DHE KËMBËSORËVE, SI DHE RUAJTJEN E VAZHDIMËSISË SË TRAFIKUT GJATË NDËRTIMIT DHE OPERIMIT, NË PËRPTHJE ME STANDARDET KOMBËTARE, KODIN RRUGOR SHQIPTAR DHE UDHËZIMET TË BANKËS BOTËRORE PËR SHËNDETIN DHE SIGURINË E KOMUNITETIT.	KONTRATË PROJEKTIMI		PROJEKTUESI /ARRSH		ELEMENTET E SIGURISË TË PËRFSHIRA NË PROJEKTIN E MIRATUAR
PROJEKTIM	RREZIKU SIZMIK	PROJEKTIM STRUKTUROR NË PËRPTHJE ME EUROCODE 8	KONTRATË PROJEKTIMI		PROJEKTUESI /ARRSH		
PROJEKTIM	RREZIKU NGA PËRMBYTJET DHE HIDRAULIKA	. URA DUHET TË PROJEKTOHET PËR PËRMBYTJE ≥1:100 VIET, DUKE PËRFSHIRË NDRYSHIMET KLIMATIKE; TË SIGUROHET QË NUK KA PENGESË PËR RRJEDHËN. PROJEKTIMI I KUOTAVE TË NGRITURA TË RRUGËS DHE MBËSHTETËSEVE PËR TË PËRBALLUAR LUHATJE EKSTREME TË NIVELIT TË UJIT. INSTALIMI I SENSORËVE PËR MONITORIMIN NË KOHË REALE TË NIVELIT TË UJIT PËR TË REAGUAR NDAJ NDRYSHIMEVE TË MENJËHERSHME.	KONTRATË PROJEKTIMI	E PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTTIT	PROJEKTUESI /ARRSH		
PROJEKTIM	KONTROLLI I EROZIONIT	PROJEKTIMI DUHET TË PËRFSHIJË MBROJTJE NGA GËRRYERJA DHE MASA STABILIZIMI TË BRIGJEVE TË LUMENJVE; PËRDORIMI I TEKNIKAVE BIOINXHINIERIKE SI MBJELLIA E VEGJETACIONIT VENDAS DHE VENDOSJA E GURËVE MBROJTËS RRETH THEMELEVE PËR TË PARANDALUAR EROZIONIN.	KONTRATË PROJEKTIMI	E PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTTIT	PROJEKTUESI /ARRSH		
PROJEKTIM	STABILITETI I TOKËS	KRYERJA E STUDIMEVE TË DETAJUARA GJEOTEKNIKE; PROJEKTIMI DUHET TË INTEGROJË STABILIZIMIN E SHPATEVE, MBROJTJEN NGA EROZIONI DHE PROJEKTIMIN E THEMELEVE.	E PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTTIT	E PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTTIT	PROJEKTUESI /ARRSH		

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

PROJEKTIM	BIODIVERSITETI DHE LIDHSHMËRIA EKOLOGJIKE	<p>PROJEKTIMI DUHET TË RUAJË VAZHDIMËSINË HIDRAULIKE DHE LËVIZJEN E FAUNËS; PUNIMET TË KRYHEN JASHTË SEZONIT TË SHUMIMIT TË SPECIEVE TË NDJESHME OSE TË RREZIKUARA, KUR ËSHTË E MUNDUR. TË MIRATOHEN VETËM PROJEKTE NDRIÇIMI QË REDUKTOJNË NDOTJEN NGA DRITA, ME MIRATIM TË BANKËS BOTËRORE. EKSPERTI MJEDISOR DO TË INSPEKTOJË ZONËN PËR PRANINË E STROFKAVE, FOLETË APO KAFSHËVE</p> <p>EKSPERTI MJEDISOR DO TË INSPEKTOJË VENDIN PËR PRANINË E STROFKAVE TË LUNDËRZAVE, VENDSTREHIMEVE DHE/OSE KAFSHËVE. NË RAST SE KONSTATOHET PRANI E TYRE, AI DO TË INFORMOJË MENJËHERË BANKËN BOTËRORE (BB) DHE DO TË PROPOZOJË MASA TË MËTEJSHME.</p>	E PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	E PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PROJEKTUESI /ARRSH	PROJEKTUESI /ARRSH	ASNJË PENGESË PËR RRJEDHËN E LUMIT/FAUNËN
PROJEKTIM	LEJET	TË GJITHA LEJET E KËRKUARA LIGJËRISHT (NDËRTIMORE, MJEDISORE DHE TË TJERA) JANË MARRË PËRPARA FILLIMIT TË PUNIMEVE. AUTORITETI KOMPETENT LËSHON KUSHTET PËR RUAJTJEN E KULLËS SË TURANIT (KUFIZIMET E NIVELIT TË VIBRACIONEVE). KONTRAKTORËT DHE NËNKONTRAKTORËT KANË LICENCA TË VLEFSHME OPERIMI.	NA	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	ARRSH, KOMUNA DHE KONTRAKTOR I		TË GJITHA LEJET TË SIGURUARA PARA MOBILIZIMIT
PROJEKTIM	PJESËMARRJA PUBLIKE, KONSULTIMI DHE NJOFTIMI	KOMENTET PËRKATËSE NGA (I) DIZAJNI PARAPRAK DHE (II) KONSULTIMET PUBLIKE TË PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL I KONTRAKTORIT DO TË ADRESOHEN NË DIZAJNIN FINAL DHE NË PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL I KONTRAKTORIT TË RISHIKUAR. TË GJITHA INSTITUCIONET PËRKATËSE (P.SH. ARRSH, PROJEKTUESI). DO TË PËRGATISË DHE ZBATOJË PLANIN E MIRATUAR TË ANGAZHIMIT TË PALËVE TË INTERESIT SI PJESË E PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL I KONTRAKTORIT, NË KOORDINIM ME ARRSH. PËRPARA FILLIMIT TË PUNIMEVE, KONTRAKTORI DUHET TË: KRYEJË NJOFTIMIN PARAPRAK TË KOMUNITETEVE DHE PALËVE TË PREKURA; TË PUBLIKOJË INFORMACIONIN KRYESOR MBI SHTRIRJEN E PUNIMEVE, ORARIN, NDIKIMET	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	ARRSH, PROJEKTUESI	ARRSH, PROJEKTUESI	KOMENTET ADRESOHEN NË DIZAJNIN FINAL

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

		DHE KONTAKTET; TË KOORDINOHET ME AUTORITETET DHE INSTITUCIONET LOKALE.					
PARA NDËRTIMIT	ANGAZHIMI I PALËVE TË INTERESIT DHE NJOFTIMI/PUBLIKIMI PARA NDËRTIMIT	DUHET TË PËRGATISË DHE TË ZBATOJË PLANIN E MIRATUAR TË ANGAZHIMIT TË PALËVE TË INTERESIT , SI PJESË E PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL I KONTRAKTORIT, NË KOORDINIM ME ARRSH. PARA FILLIMIT TË PUNIMEVE, KONTRAKTORI DUHET TË: <ul style="list-style-type: none"> • TË KRYEJË NJOFTIMIN PARA NDËRTIMIT PËR KOMUNITETET DHE PALËT E INTERESIT TË PREKURA; • TË PUBLIKOJË INFORMACIONIN KYÇ MBI FUSHËN E PUNIMEVE, AFATET, NDIKIMET DHE PIKAT E KONTAKTIT; • TË KOORDINOHET ME AUTORITETET DHE INSTITUCIONET VENDORE. 	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTOR I	MBIKQYRËSI (SE)	PLANI MIRATOHET PARA FILLIMIT TË NDËRTIMIT
PARA NDËRTIMIT	RREZIQE TË PAKONTROLLUAR A MJEDISORE DHE SOCIALE	KONTRAKTORI DUHET TË PËRGATISË NJË PLANI MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL I KONTRAKTORIT GJITHËPËRFSHIRËS, I CILI PËRFSHIN: (1) TË GJITHA KËRKESAT E PMMS -SË DHE (2) NËN-PLANET (MENAXHIMI I MBETJEVE, PLANI I PRISHJES, PLANI I MENAXHIMIT TË TRAFIKUT, PLANI I REAGIMIT NDAJ EMERGJENCAVE DHE DERDHJEVE, PLANI I SHËNDETIT DHE SIGURISË NË PUNË (OHS), PLANI I KONTROLLIT TË EROZIONIT DHE SEDIMENTEVE, PLANI I SHËNDETIT DHE SIGURISË SË KOMUNITETIT, PLANI PËR MATERIALET E RREZIKSHME, SEP/GRM). PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL I KONTRAKTORIT DUHET TË PËRCAKTOJË ROLET, ORGANIZIMIN E KANTIERIT, PËRSHKRIMET E METODAVE TË PUNËS, TREGUESIT E MONITORIMIT, PROCEDURAT E RAPORTIMIT DHE KËRKESAT PËR TRAJNIM.	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT		KONTRAKTORI	SUPERVIZORI	PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL I KONTRAKTORIT I MIRATUAR PARA FILLIMIT TË PUNIMEVE
PARA NDËRTIMIT	RIVENDOSJE E DETYRUAR	PËRGATITJA E PLANIT TË VEPRIMIT PËR RIVENDOSJE NË RAST SE NEVOJITET RIVENDOSJE E DETYRUAR; ARRSH DUHET TË VERIFIKOJË QË I GJITHË PËRVETËSIMI I TOKËS ËSHTË PËRFUNDUAR PARA FILLIMIT TË NDËRTIMIT. NËSE SHFAQEN NDIKIME SHITESË, DUHET TË PËRGATITET DHE TË ZBATOHET PLANI I VEPRIMIT PËR RIVENDOSJE (PVR) / PVR I THJESHUAR, NË PËRPUTHJE ME STANDARDIN MJEDISOR DHE SOCIAL 5 . SIGUROHET KONSULTIMI ME PERSONAT E PREKUR, KOMPENSIMI I DREJTË DHE I PLOTË, SI DHE DOKUMENTIMI I PERSONAVE TË PREKUR.	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT		ARRSH PROJEKTUES I BASHKIA	ARRSH	PA ZHVENDOSJE FIZIKE OSE EKONOMIKE

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

PARA NDËRTIMIT	TRAJTIM I PASAKTË I MBETJEVE	TË PËRGATITET DHE ZBATOHET NJË PLAN PËR PRISHJE DHE MENAXHIMIN E MBETJEVE, I CILI PËRFSHIN IDENTIFIKIMIN E MBETJEVE, KLASIFIKIMIN E TYRE (TË RREZIKSHME / JO TË RREZIKSHME), NDARJEN NË BURIM, MAGAZINIMIN E PËRKOHSHËM (ME KUFIZIME ANËSORE DHE TË ETIKETUAR), TRANSPORTIMIN NGA OPERATORË TË LICENCUAR DHE RRUGËT PËRFUNDIMTARE TË ASGJËSIMI. TË PËRFSHIHEN PROCEDURA TË KONTROLLUARA TË PRISHJES PËR TË PARANDALUAR NDOTJEN E LUMIT. PLANI DUHET TË PËRMBUSHË KËRKESAT E PROTOKOLLIT PËR MENAXHIMIN E MBETJEVE NGA NDËRTIMI DHE PRISHJET.	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI /SE		PLANI I MIRATUAR PARA FILLIMIT TË NDËRTIMIT
PARA NDËRTIMIT	SIGURIA E TRAFIKUT DHE KËMBËSORËVE	TË PËRGATITET NJË PLAN PËR MENAXHIMIN E TRAFIKUT (PMT), I CILI SIGURON RRJEDHË TË SIGURT TË TRAFIKUT, QASJE PËR KËMBËSORËT, SINJALISTIKË, DEVIJIME TË TRAFIKUT DHE QASJE PËR SHËRBIMET E EMERGJENCËS. TË MBAHET NË FUNKSIONIM URA EKZISTUESE DHE TË GARANTOHET QASJA NË PRONAT PRIVATE DHE TOKAT BUJQËSORE. PLANI DUHET TË MIRATOHET NGA AUTORITETI KOMPETENT (P.SH. MINISTRIA E BRENDSHME OSE POLICIA RRUGORE LOKALE).	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI /SE		PLANI I MIRATUAR PARA FILLIMIT TË NDËRTIMIT
PARA NDËRTIMIT	INCIDENTE EMERGJENTE	TË PËRGATITET NJË PLAN PËR REAGIM NDAJ EMERGJENCAVE DHE DERDHJEVE, I CILI MBULON DERDHJET, ZJARRIN, PËRMBYTJET, AKSIDENTET DHE NDOTJEN E LUMIT. TË PËRFSHIHEN KONTAKTET E EMERGJENCËS, PROCEDURAT E REAGIMIT, PROTOKOLLET E KOMUNIKIMIT DHE TRAJNIMI. TË SIGUROHEN KOMPLETET PËR MENAXHIMIN E DERDHJEVE NË TË GJITHA VENDET RELEVANTE. NË TË GJITHA VENDET RELEVANTE PARA MOBILIZIMIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI /SE		PLANI I MIRATUAR DHE I PUBLIKUAR
PARA NDËRTIMIT	SITUATA AKSIDENTALE	TË PËRGATITET NJË PLAN I PËRGJITHSHËM I GATISHMËRISË PËR EMERGJENCA, I CILI PËRFSHIN PROCEDURAT E EVAKUIMIT, NDËRHRYJEN E NDËRHRYJES SË PARË (FIRST AID), RAPORTIMIN E INCIDENTEVE DHE KOORDINIMIN ME AUTORITETET. TË KRYHEN TRAJNIME PËR PUNËTORËT DHE USHTRIME SIMULIMI.	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT		KONTRAKTORI /SE		PLANI I MIRATUAR PARA FILLIMIT TË NDËRTIMIT
PARA NDËRTIMIT	MENAXHIMI I MBETURINAVE	TË IDENTIFIKOHEN DHE KONTRAKTOHEN OPERATORË TË LICENCUAR PËR MENAXHIMIN E MBETJEVE DHE OBJEKTE PËR ASGJËSIMIN E TË GJITHA RRJEDHAVE TË MBETJEVE (INERTE, JO TË RREZIKSHME, TË RREZIKSHME). TË VERIFIKOHET LICENCIMI DHE KAPACITETI I TYRE. KUR ËSHTË E NEVOJSHME, TË ORGANIZOHET TRANSPORTI DREJT OBJEKTEVE	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT		KONTRAKTORI /SE		

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

		RAJONALE/KOMBËTARE OSE EKSPORTI NË PËRPUHJE ME LEGJISLACIONIN NË FUQI.					
PARA NDËRTIMIT	PRAGJET E VIBRIMEVE PËR MONUMENTIN E NDJESHËM TË TRASHËGIMISË KULTURORE (KULLA TURANI)	NIVELET PARANDALUESE TË PRAGUT TË VIBRIMEVE DUHET TË PËRCAKTOHEN PËR KULLËN TURAN GJATË FAZËS PARA NDËRTIMIT DHE TË PËRFSHIHEN NË PMMSK PARA FILLIMIT TË NDËRTIMIT, NË BAZË TË STANDARDEVE NDËRKOMBËTARE TË ZBATUESHME DHE PRAKTIKËS SË MIRË.	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT		ARRSH / SE (SUPERVIZORI I PUNIMEVE) DHE IKTK (INSTITUTI KOMBËTAR I TRASHËGIMISË KULTURORE) DHE ZYRA RAJONALE E TRASHËGIMISË KULTURORE		
PARA NDËRTIMIT	PASTRIMI I PAKONTROLLUAR I KANTIERIT	TË KUFIZOHET PASTRIMI VETËM NË GJURMËN E MIRATUAR TË PUNIMEVE, TË RRETHOHEN ME RRETHIM MBROJTËS ZONAT E NDJESHME DHE TË MBROHET BIMËSIA PËRGJATË BRIGJEVE TË UJËRAVE.	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT		KONTRAKTORI /SE		<u>NDALOHET HEQJA E BIMËSISË JASHTË ZONAVE TË MIRATUARA</u>
PARA NDËRTIMIT	DËMTIMI I INFRASTRUKTURËS / RRJETIT TË SHËRBIMEVE	TË KRYHEN VËZHGIME TË SHËRBIMEVE NËNTOKËSORE; TË KOORDINOHET ME OFRUESIT E SHËRBIMEVE; TË ZBATOHET SISTEMI I LEJES PËR GËRMIM	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI /ARRSH	KONTRAKTORI /SE	ZERO NDËRPRERJE TË PASHKRUARA TË SHËRBIMEVE
PROJEKTIMI	MENAXHIMI I UJIT – TURBULLIRA E UJIT	TË DIZAJNOHEN KULVERTËT, SISTEMET E DRENIMIT DHE SHKARKIMET NË MËNYRË QË UJI TË MOS HYJË NË TRUPIN PRITËS NË NJË MËNYRË QË DO TË SHKAKTONTE TURBULLIRË OSE SHQETËSIM TË TOKËS..	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PROJEKTUES I/ARRSH	KONTRAKTORI /SE	
NDËRTIMI	EMETIMET E PLUHURIT	TË ZBATOHEN MASA TË VAZHDUESHME PËR ULJEN E PLUHURIT, DUKE PËRFSHIRË SPËRKATJEN E RREGULLT ME UJË TË RRUGËVE TË TRANSPORTIT DHE SIPËRFAQEVE TË EKSPONUARA, SI DHE MBULIMIN E MJETEVE QË TRANSPORTOJNË MATERIALE TË IMËTA.	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZORI /SE	PA PLUHUR TË TEJKALUAR JASHTË KUFIRIT TË KANTIERIT; ZBATIMI I KONTROLLIT TË

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

		<p>TË KUFIZOHEN SHPEJTËSITË E MJETEVE NË ZONËN E NDËRTIMIT, ME NJË MAKSIMUM PREJ 30 KM/H NË ZONAT E BANUARA.</p> <p>TË STABILIZOHEN DHE MBULOHEN DEPOZITAT E MATERIALEVE DHE TË ZBATOHET RIKTHIMI PROGRESIV I ZONAVE TË PREKURA.</p> <p>TË MINIMIZOHEN AKTIVITETET QË GJENEROJNË PLUHUR GJATË KUSHTEVE TË THATA DHE ME ERË, DHE TË RRITET SPËRKATJA ME UJË GJATË PRISHJEVE DHE PUNIMEVE INTENSIVE TË TOKËS.</p> <p>TË RIKTHEHEN SA MË SHPEJT SIPËRFAQET E PREKURA NË GJENDJEN E TYRE TË MËPARSHME.</p> <p>TË MONITROHEN EMETIMET E DUKSHME TË PLUHURIT DHE TË REGJISTROHEN SI DHE TË TRAJTOHEN ANKESAT E KOMUNITETIT LIDHUR ME PLUHURIN.</p>					SHPEJTËSISË; REGJISTRIMI ANKESAVE
NDËRTIMI	ZHURMA DHE VIBRIMET	<p>TË KUFIZOHEN PUNIMET VETËM NË ORARIN STANDARD TË DITËS, PËRVEÇ RASTEVE KUR MIRATOHET NDRYSHJE NGA INXHINIERI. TË PLANIFIKOHEN DHE ORARIZOHEN PUNIMET E PRISHJES DHE AKTIVITETET E TJERA ME ZHURMË TË LARTË NË MËNYRË QË TË MINIMIZOHET SHQETËSIMI PËR RECEPTORËT PRANË.</p> <p>TË SIGUROHET QË TË GJITHA PAJISJET E NDËRTIMIT TË JENË TË PAJISURA ME SILENCUES TË PËRSHTATSHËM DHE TË MBAHEN NË GJENDJE TË MIRË FUNKSIONIMI.</p> <p>TË MONITROHEN NIVELET E ZHURMËS NË RECEPTORËT E PËRCAKTUAR TË NDJESHËM PËR TË VERIFIKUAR PËRPUTHJEN ME LIMITET E ZBATUESHME.</p> <p>TË INSTALOHEN BARRIERA OSE EKRANE TË PËRKOQSHME ZHURME PRANË RECEPTORËVE TË NDJESHËM KUR MONITORIMI TREGON TEJKAJIME TË VLERAVE TË LEJUARA.</p> <p>TË JEPET NJOFTIM PARAPRAK KOMUNITETEVE PËRRETH PARA FILLIMIT TË AKTIVITETEVE ME ZHURMË TË LARTË OSE SHQETËSUESE.</p> <p>TË KONTROLLOHEN AKTIVITETET QË GJENEROJNË VIBRIME, PËRFSHIRË PRISHJET DHE NGULJET (PILES), DHE TË ZBATOHEN METODA NDËRTIMI ME VIBRIME MË TË ULËTA KUR ËSHTË TEKNIKISHT E MUNDSHME.</p>	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZORI SE	ZHURMA ≤ 65 dB(A) NË BANESA (GJATË DITËS); REGJISTËR ANKESASH

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

		TË MONITROHEN NIVELET E VIBRIMEVE GJATË PUNIMEVE TË PRISHJES DHE NGULJES NË PIKAT E PËRCAKTUARA TË MONITORIMIT, PËRFSHIRË ZONAT PRANË KULLËS TURANI DHE STRUKTURAT E PËRZGJEDHURA FQINJE.					
NDËRTIMI	EMETIMET NGA AJRI I SHKARKUAR	TË MOS MBAHET MOTORI NË BOSH (IDLE) MË SHUMË SE 3 MINUTA; TË KRYHET MIRËMBAJTJE E RREGULLT E PAJISJEVE; TË MOS LEJOHET DJEGIA E HAPUR; TË PËRDOREN KARBURANTE TË PËRSHTATSHME.	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZORI SE	NDALOHET DJEGIA E HAPUR; REGJISTRAT E MIRËMBAJTJES TË JENË TË DISPONUESHËM
NDËRTIMI	AKSIDENTE TRAFIKU DHE SIGURIA RRUGORE KUFIZIM I QASJES SË KOMUNITETIT	TË ZBATOHET PLANI I MIRATUAR I MENAXHIMIT TË TRAFIKUT, DUKE PËRFSHIRË INSTALIMIN E SINJALISTIKËS DHE VENDOSJEN E PERSONELIT TË TRAJNUAR PËR MENAXHIMIN E TRAFIKUT. TË ZBATOHEN KUFIZIME TË SHPEJTËSISË PËR SIGURI. TË INSTALOHEN BARRIERA FIZIKE PËR NDARIEN E ZONËS SË NDËRTIMIT NGA ZONAT NGA KORSITË AKTIVE TË TRAFIKUT DHE ZONAT E KËMBËSORËVE. TË ZBATOHEN DHE TË SIGUROHEN MASA PËR KONTROLLIN E SHPEJTËSISË BRËNDA DHE RRETH KANTIERIT TË NDËRTIMIT. TË MBAHET NË FUNKSION URA EKZISTUESE GJATË GJITHË PERIUdhËS SË NDËRTIMIT, PËRVEÇ RASTEVE KUR MBYLLJE TË PËRKOSSHME MIRATOHEN PARAPRAKISHT NGA INXHINIERI. TË SIGUROHET QASJE E SIGURT PËR KËMBËSORËT, DUKE PËRFSHIRË SHTEGJE TË QARTË TË SHËNUARA DHE SINJALISTIKË PARALAJMËRUESE. TË GARANTOHET QASJE E VAZHdUESHME NË BANESA, TOKA BUJQËSORE DHE SHËRBIME THELBËSORE, PËRFSHIRË QASJEN E MJETEVE TË EMERGJENCËS NË ÇDO KOHË.	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZORI SE	PLANI I MIRATUAR I MENAXHIMIT TË TRAFIKUT (TMP) I ZBATUAR; ZERO INCIDENTE TË MËDHA TË SHKAKTUARA NGA PUNIMET QASJE E VAZHdUESHME E MBAJTUR / PA IZOLIM TË PAPANIFIKUAR TË KOMUNITETEVE
NDËRTIMI	EROZIONI I TOKËS DHE TRANSPORTI I SEDIMENTEVE	TË INSTALOHEN PENGESA NGA BALTA DHE TRAPA PËR SEDIMENTE PARA FILLIMIT TË PUNIMEVE TË GËRMIMIT DHE TË MBAHEN NË GJENDJE FUNKSIONALE GJATË GJITHË NDËRTIMIT. TË KRYHEN GËRMIME NË FAZA DHE TË SIGUROHET HEQJA E SHITESËS SË SIPËRME TË TOKËS, MAGAZINIMI I SAJ DHE RIPËRDORIMI I DUHUR.	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZORI SE	PA EROZION TË DUKSHËM OSE RRJEDHJE TË PAKONTROLLUAR TË SEDIMENTEVE

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

		<p>TË INSTALOHEN MASA TË PËRKOQSHME PËR DRENIM DHE KONTROLLIN E EROZIONIT, ME QËLLIM PARANDALIMIN E RRJEDHJES SË UJIT DHE TRANSPORTIMIT TË SEDIMENTEVE NË TOKAT DHE RRJEDHAT UJORE FQINJE.</p> <p>NUK LEJOHET DEPOZITIMI I MATERIALEVE TË GËRMUARA BRENDË ZONËS SË PËRMBYTJES OSE PRANË BRIGJEVE TË LUMIT, PËRVEÇ RASTEVE KUR JANË TË MBAJTURA DHE TË MBROJTURA NË MËNYRË ADEKUATE NGA RRJEDHJA E UJIT.</p> <p>TË STABILIZOHEN NË MËNYRË PROGRESIVE SIPËRFAQET E EKSPONUARA, PËRMES RIFORMËSIMIT TË TERRENIT DHE RIPËRGJELBËRIMIT ME SPECIE VENDORE.</p> <p>TË KUFIZOHET LËVIZJA E MJETEVE TË RËNDA VETËM NË RRUGËT E CAKTUARA TË QASJES, PËR TË MINIMIZUAR NGJESHJEN E TOKËS.</p> <p>NË RAST DERDHJESH, TË IZOLLOHET MENJËHERË TOKA E NDOTUR, TË HIQET DHE TË DËRGOHET NË NJË OBJEKT TË MIRATUAR PËR ASGJËSIM.</p> <p>TË RIKTHEHEN NË MËNYRË PROGRESIVE ZONAT E PREKURA PAS PËRFUNDIMIT TË PUNIMEVE, PËRFSHIRË RIFORMËSIMIN E TERRENIT, ZËVENDËSIMIN E SHITESËS SË SIPËRME TË TOKËS DHE RIPËRGJELBËRIMIN ME SPECIE TË PËRSHTATSHME VENDORE.</p>					
NDËRTIMI	NDOTJA E UJIT / TURBULLIRA E UJIT	<p>TË IZOLLOHEN PUNIMET BRENDË LUMIT DHE TË INSTALOHEN DIGA TË PËRKOQSHME (COFFERDAMS) KUR ËSHTË E NEVOJSHME, PËR TË KONTROLLUAR RRJEDHJEN E UJIT DHE SHPËRNDARJEN E SEDIMENTEVE.</p> <p>NDALOHET SHKARKIMI I UJËRAVE TË ZEZA TË PATRJATUARA NË PËRROIN DUNAVECI.</p> <p>NDALOHET LARJA E PAJISJEVE BRENDË OSE PRANË RRJEDHËS UJORE.</p> <p>TË CAKTOHEN ZONA TË VEÇANTA PËR LARJEN E PAJISJEVE, LARG RRJEDHËS UJORE, ME MBLEDHJEN DHE ASGJËSIMIN E DUHUR TË UJIT TË LARJES.</p> <p>TË KRYHEN VETËM NË ZONA TË CAKTUARA RIFURNIZIMET ME KARBURANT, ME SIPËRFAQE TË PAPËRKUESHME NGA UJI DHE MASA PËR MBLEDHJEN E DERDHJEVE, TË VENDOSURA LARG UJIT.</p>	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZ ORI SE	PA FILM NAFTËS TË DUKSHËM; TURBULLIRA E KONTROLLUAR; PA SHKARKIM TË DREJTPËRDREJTË

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

		<p>TË SIGUROHEN VASKA TË PAPËRKUESHME NGA UJI PËR LARJEN E BETONIT KUR ËSHTË E NEVOJSHME.</p> <p>NUK LEJOHET PARKIMI PRANË BRIGJEVE TË LUMIT.</p>					
NDËRTIMI	MATERIALE TË RREZIKSHME DHE DERDHJE	<p>TË DEPOZITOHEN KARBURANTET DHE MATERIALET E RREZIKSHME NË ZONA TË RRETHUARA, ME SIPËRFAQE TË PAPËRKUESHME NGA UJI DHE ME KAPACITET MINIMAL PREJ 110% TË VËLLIMIT TË DEPOZITUAR, TË VENDOSURA NË DISTANÇË TË SIGURT NGA RRJEDHA UJORE.</p> <p>TË PËRDOREN KONTEJNERË TË SIGURT DHE TË ETIKETUAR QARTË PËR TË GJITHA SUBSTANCAT E RREZIKSHME.</p> <p>TË SIGUROHEN KOMPLETET PËR MENAXHIMIN E DERDHJEVE NË TË GJITHA FRONTET AKTIVE TË PUNËS DHE TË GARANTOHET TRAJNIMI I PERSONELIT PËR PROCEDURAT E REAGIMIT NDAJ DERDHJEVE.</p> <p>TË KONSTATOHEN DHE TË REHABILITOHEN MENJËHERË ÇDO DERDHJE AKSIDENTALE.</p> <p>TË ASGJËSOHET MBETJA E RREZIKSHME VETËM PËRMES OPERATORËVE TË LICENCUAR, NË PËRPTHJE ME RREGULLORET NË FUQI.</p>	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZ ORI SE	<p>KOMPLETET PËR MENAXHIMIN E DERDHJEVE TË DISPONUESHME; ZERO DERDHJE TË PAKONTROLLUARA; INCIDENTET E REGJISTRUARA</p> <p>REGJISTRAT E MBAJTUR</p>
NDËRTIMI	MENAXHIMI PASAKTË I MBETJEVE	<p>TË ZBATOHET PLANI I MIRATUAR I MENAXHIMIT TË MBETJEVE SI PJESË E PMMS -SË SË KONTRAKTORIT.</p> <p>TË KRIJOHEN ZONA TË QARTA TË PËRKOQSHME PËR DEPOZITIMIN E MBETJEVE, TË ÇAKTUARA DHE TË VENDOSURA LARG LUMIT DHE KANALEVE TË DRENIMIT.</p> <p>TË KRYHET NDARJA E MBETJEVE NË BURIM DHE TË JEPET PRIORITET RIPËRDORIMIT DHE RICIKLIMIT, KUR ËSHTË E MUNDSHME.</p> <p>TË ASGJËSOHEN TË GJITHA MBETJET VETËM PËRMES OPERATORËVE TË LICENCUAR DHE NË OBJEKTE TË MIRATUARA.</p> <p>NDALOHET RIGOROSISHT HEDHJA E MBETJEVE NË LUMË, NË BRIGJE TË LUMIT OSE BRENDA ZONËS SË PËRMBYTJES.</p>	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZ ORI SE	SHËNIMET E TRANSPORTIT TË MBETJEVE TË DISPONUESHME; PA HEDHJE TË PALIGJSHME TË MBETJEVE

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

		<p>TË MBAHEN REGJISTRA TË GJURIMIT TË MBETJEVE, PËRFSHIRË SASITË E GJENERUARA, TË RIPËRDORURA, TË RICIKLUARA DHE TË ASGJËSUARA.</p> <p>TË SIGUROHET ETIKETIMI I DUHUR, DEPOZITIMI DHE NDARIA E MATERIALEVE TË RREZIKSHME.</p> <p>TË SIGUROHEN KOMPLETET PËR MENAXHIMIN E DERDHJEVE (SPILL KITS) NË ZONAT E DEPOZITIMIT TË KARBURANTIT DHE NË ZONAT AKTIVE TË PUNËS.</p> <p>TË KONSTATOHEN, MBLLEDHEN DHE ASGJËSOHEN MENJËHERË TOKA OSE MATERIALE TË NDOTURA PAS ÇDO DERDHJEJE.</p> <p>TË TRAJNOHET PERSONELI PËR MENAXHIMIN E MBETJEVE, DEPOZITIMIN DHE PROCEDURAT E REAGIMIT NDAJ EMERGJENCAVE.</p>					
NDËRTIMI	SHQETËSIMI I BIODIVERSITETIT (TOKËSOR)	<p>TË MINIMIZOHET GJURMA E PUNIMEVE; TË MBROHET BIMËSIA RIPARIANE; TË NDALOHET GJUEITIA; TË RIKTHEHEN ZONAT E PREKURA ME SPECIE VENDORE.</p> <p>TË KUFIZOHEN PUNIMET RIGOROZISHT VETËM NË GJURMËN E MIRATUAR; TË ÇAKTOHEN DHE TË SHËNOHEN FIZIKISHT TË GJITHA ZONAT JASHTË SAJ, PËRFSHIRË ZONAT RIPARIANE, SI ZONA TË NDALUARA .</p> <p>TË RUHET BIMËSIA RIPARIANE NË MASËN MË TË MADHE TË MUNDSHME; TË NDALOHET DEPOZITIMI I MATERIALEVE, QASJA E MJETEVE, HEDHJA E MBETJEVE DHE ÇDO SHQETËSIM BRENDA ZONAVE TË NDALUARA.</p> <p>TË KUFIZOHET HEQJA E BIMËSISË VETËM NË ZONA THELBËSORE; HEQJA E PEMËVE LEJOHET VETËM PËR ARSYE TË JUSTIFIKUARA TË SIGURISË/INXHINIERIKE DHE VETËM ME MIRATIM PARAPRAK DHE DOKUMENTIM.</p> <p>TË KRYHET INSPEKTIM PARA HEQJES SË BIMËSISË NGA NJË SPECIALIST I KUALIFIKUAR MJEDISOR PËR TË KONFIRMUAR MUNGESËN E SPECIEVE TË MBROJTURA, STREHËVE OSE FOLEVE.</p> <p>TË ZBATOHET HEQJE E GRADUAR DHE NË FAZA PËR TË LEJUAR LARGIMIN NATYRAL TË FAUNËS; TË INSPEKTOHEN GËRMIMET ÇDO DITË DHE TË RIVENDOSEN NË MËNYRË TË SIGURT ÇDO KAFSHË E MBAJTUR BRËNDA.</p>	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZORI SE	PA HEQJE JASHTË GJURMËS SË MIRATUAR; RIKTHIMI I ZONAVE I PËRFUNDUAR

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

		<p>TË NDALOHET RIGOROZISHT GJUETIA, PESHKIMI, Mbledhja e Flores/faunës, zjarri i hapur dhe mbledhja e drurëve nga të gjithë punëtorët.</p> <p>TË NDALOHET PËRDORIMI OSE FUTJA E SPECIEVE JO-VENDORE OSE INVAZIVE.</p> <p>TË RIKTHEHEN TË GJITHA ZONAT E PREKURA ME SPECIE VENDORE DHE TË PËRSHTATSHME PËR TERRITORIN.</p> <p>TË ARRIHET ≥80% MBIJETESË E BIMËVE PAS SEZONIT TË PARË TË RRIJES; BIMËT E DËSHTUARA TË ZËVENDËSOHEN NË SEZONIN PASUES.</p>					
NDËRTIMI	NDIKIMET NË HABITATET UJORE	<p>TË SIGUROHET RRJEDHJE E PAKUFIZUAR EKOLOGJIKE GJATË PUNIMEVE. TË MINIMIZOHET KOHA E PËRDORIMIT TË BYPASS-EVE. TË KUFIZOHEN PUNIMET BRENDA LUMIT VETËM NË SIPËRFAQËN DHE KOHËZGJATJEN MINIMALE TË NEVOJSHME. TË PLANIFIKOHEN KËTO PUNIME JASHTË PERIUDHAVE TË NDJESHME EKOLOGJIKE, KUR ËSHTË E MUNDSHME.</p> <p>TË NDALOHEN PUNIMET BRENDA LUMIT GJATË NATËS DHE NDËRHYRIET ME NDRIÇIM ARTIFICIAL TË PAKONTROLLUAR PRANË RRJEDHËS UJORE.</p> <p>TË ZBATOHEN GJITHMONË MASA PËR KONTROLLIN E SEDIMENTEVE DHE EROZIONIT, ME QËLLIM PARANDALIMIN E TURBULLIRËS DHE DEGRADIMIT TË HABITATEVE.</p> <p>TË NDALOHET SHKARKIMI I UJËRAVE TË ZEZA TË PATRJATUARA NË PËRROIN DUNAVECI.</p> <p>TË RIKTHEHEN BRIGJET E LUMIT DHE ZONAT E PREKURA NË PROFILIN E TYRE ORIGJINAL DHE TË STABILIZOHEN ME TEKNIKA TË PËRSHTATSHME TË INXHINIERISË BIOLOGJIKE.</p> <p>TË RIBIMËSËROHEN ZONAT E PREKURA VETËM ME SPECIE VENDORE RIPARIANE, PËRFSHIRË SALIX ALBA DHE PLATANUS ORIENTALIS, KUR ËSHTË E PËRSHTATSHME.</p>	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZORI SE	BRIGJET E RIKTHYERA; VAZHDIMËSIA HIDRAULIKE E MBAJTUR
NDËRTIMI	KONSERVIMI I UJIT	<p>UJI I LUMIT NUK DUHET TË PËRDORET PËR QËLLIME NDËRTIMI OSE PASTRIMI; TË PËRDOREN BURIME ALTERNATIVE FURNIZIMI ME UJË.</p>	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZORI SE	

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

NDËRTIMI	GJETJE TË RASTËSISHME	<p>TË ZBATOHET NJË PROCEDURË ZYRTARE PËR GJETJE TË RASTËSISHME PARA FILLIMIT TË PUNIMEVE TË GËRMIMIT.</p> <p>TË TRAJNOHET I GJITHË PERSONELI PËR TË NJOHUR MATERIALET POTENCIALE ARKEOLOGJIKE DHE PËR TË NDJEKUR PROCEDURËN E KËRKUAR.</p> <p>TË NDALOHEN MENJËHERË PUNIMET NË RAST ZBULIMI DHE TË SIGUROHET ZONA E PREKUR.</p> <p>TË NJOFTOHET PA VONESË AUTORITETI KOMPETENT PËR TRASHËGIMINË KULTURORE.</p> <p>PUNIMET TË RIFILLOJNË VETËM PAS MARRJES SË AUTORIZIMIT ZYRTAR ME SHKRIM NGA AUTORITETI.</p>	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZORI SE	ROCEDURA PËR GJETJE TË RASTËSISHME E ZBATUAR; DOKUMENTACIONI I ARKIVUAR
NDËRTIMI	RREZIQE PËR SHËNDETIN DHE SIGURINË NË PUNË	<p>TË ZBATOHET NJË PLAN SPECIFIK I SHËNDETIT DHE SIGURISË NË PUNË) SI PJESË E PMMSK, PARA FILLIMIT TË PUNIMEVE.</p> <p>TË KRYHEN TRAJNIME TË DETYRUESHME HYRËSE DHE RIFRESKUESE PËR SHËNDETIN DHE SIGURINË NË PUNË PËR TË GJITHË PUNËTORËT.</p> <p>TË SIGUROHET DHE TË ZBATOHET PËRDORIMI I PAJISJEVE MBROJTËSE PERSONALE (PPE) TË PËRSHTATSHME (KASKA, VESHJE ME VIZIBILITET TË LARTË, KËPUCË SIGURIE, DOREZA, MBROJTJE PËR SYTË, SISTEME PËR PARANDALIMIN E RËNIES NGA LARTËSIA).</p> <p>TË ZBATOHEN PROCEDURA TË SIGURTA PUNE DHE METODOLOGJI PUNE PËR AKTIVITETET ME RREZIK TË LARTË (PRISHJE, NGRITJE ME VINÇ, PUNË NË LARTËSI, HAPËSIRA TË MBYLLURA, PUNIME BRENDA LUMIT).</p> <p>TË MBAHEN NË DISPOZICION SHËRBIME TË NDIHMËS SË PARË, PERSONELI TRAJNUAR DHE PROCEDURA PËR REAGIM NDAJ EMERGJENCAVE, PËRFSHIRË MASAT E SHPËTIMIT PËR PUNIMET BRENDA LUMIT.</p> <p>TË REGJISTROHEN, HETOHEN DHE RAPORTOHEN TË GJITHA AKSIDENTET, INCIDENTET DHE GATI-INCIDENTET, DHE TË ZBATOHEN MASA KORRIGJUESE.</p> <p>NË RAST AKSIDENTI, TË NJOFTOHET MENJËHERË ARRSH DHE SUPERVIZORI PA VONESË.</p>	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZORI SE	ZERO AKSIDENTE FATALE; PËRPUTHSHMËRI ME PËRDORIMIN E PAJISJEVE MBROJTËSE PERSONALE (PPE); MBAHET REGJISTRI I AKSIDENTEVE

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

<p>NDËRTIMI</p>	<p>SHKELJE TË TË DREJTAVE TË PUNËTORËVE</p>	<p>TË ZBATOHEN PROCEDURAT E MENAXHIMIT TË PUNËTORËVE; TË NËNSHKRUHET KODI I SJELLJES; TË JETË FUNKSIONAL MEKANIZMI I ZGJIDHJES SË ANKESAVE (GRM); TË KRYHEN TRAJNIME PËR NDËRGJEGJËSIMIN MBI SHFRYTËZIMIN DHE ABUZIMIN SEKSUAL / NGACMIMIN SEKSUAL (SEA/SH).</p> <p>TË SIGUROHEN KONTRATA ME SHKRIM, KUSHTE TË QARTA PUNËSIMI DHE PËRPUTHSHMËRI ME LEGJISLACIONIN E PUNËS.</p> <p>TË PROMOVOHET MOSDISKRIMINIMI, BARAZIA E MUNDËSIVE DHE RESPEKTI PËR TË DREJTAT E PUNËTORËVE.</p> <p>TË SIGUROHET AKOMODIM I PËRSHTATSHËM PËR PUNËTORËT, KUR ËSHTË E APLIKUESHME.</p> <p>TË SIGUROHET QË TË GJITHË PUNËTORËT TË NËNSHKRUAJNË DHE TË ZBATOJNË KODIN E SJELLJES PARA FILLIMIT TË PUNËS.</p> <p>TË OFROHEN TRAJNIME TË DETYRUESHME MBI SEA/SH PËR TË GJITHË PUNËTORËT; TË SHFAQEN NË KANTIER INFORMACIONE MBI SJELLJEN E PRANUESHME DHE MEKANIZMAT E RAPORTIMIT; TË SIGUROHET TRAJTIM KONFIDENCIAL DHE I ORIENTUAR TE VIKTIMA I ANKESAVE.</p> <p>TË KRYHEN INSPEKTIVE TË RREGULLTA NË KANTIER DHE TË RISHIKOHEN REGJISTRAT E SHËNDËTIT DHE SIGURISË NË PUNË (OHS) DHE REGJISTRAT E TRAJNIMEVE.</p> <p>TË KRYHET RAPORTIM PERIODIK MBI PËRPUTHSHMËRINË ME KËRKESAT E LEGJISLACIONIT TË PUNËS.</p>	<p>PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT</p>	<p>PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT</p>	<p>KONTRAKTORI</p>	<p>SUPERVIZORI SE</p>	<p>100% E PUNËTORËVE KANË NËNSHKRUAR KODIN E SJELLJES; MEKANIZMI I ZGJIDHJES SË ANKESAVE (GRM) FUNKSIONAL; REGJISTRAT E TRAJNIMEVE TË DISPONUESHËM</p>
<p>NDËRTIMI</p>	<p>ANGAZHIMI I PALËVE TË INTERESIT</p>	<p>TË ZBATOHET PLANI I MIRATUAR I ANGAZHIMIT TË PALËVE TË INTERESIT (SEP) NË KOORDINIM ME ARA.</p> <p>TË JEPET NJOFTIM PARAPRAK PËR AKTIVITETET E NDËRTIMIT DHE SHQETËSIMET E MUNDSHME (TRAFIKU, QASJA, ZHURMA).</p> <p>TË MBAHET KOMUNIKIM I VAZHDUESHËM ME KOMUNITETET LOKALE DHE PALËT E INTERESIT.</p> <p>TË INSTALOHEN SINJALISTIKË E QARTË DHE TABELA INFORMUESE NË KANTIER.</p> <p>TË SIGUROHEN PIKA KONTAKTI TË QASSHME (TELEFON, EMAIL, PËRFAQËSUES NË KANTIER).</p>	<p>PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT</p>	<p>PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT</p>	<p>KONTRAKTORI</p>	<p>SUPERVIZORI SE</p>	<p>REGJISTRI I ANKESAVE I MBAJTUR; KOHA E PËRGJIGJES E REGJISTRUAR</p>

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

		<p>TË FUNKSIONOJË NJË MEKANIZËM PËR ZGJIDHJEN E ANKESAVE (GRM);</p> <p>TË JETË I QASSHËM, PËRFSHIRË ANKESAT ANONIME; TË GARANTOHET PËRGJIGJE BRËNDA AFATIT TË PËRCAKTUAR (≤15 DITË).</p> <p>TË REGJISTROHEN DHE GJURMOHEN TË GJITHA ANKESAT DHE TË SIGUROHET ZGJIDHJA NË KOHË.</p> <p>TË SIGUROHET ANGAZHIM INKLUZIV, PËRFSHIRË GRUPET VULNERABËL.</p> <p>TË MBAHET DOKUMENTACION DHE RAPORTIM PERIODIK MBI AKTIVITETET E ANGAZHIMIT.</p> <p>TË TRAJNOHEN PUNËTORËT PËR KODIN E SJELLJES DHE NDËRVEPRIMIN ME KOMUNITETIN.</p>					
NDËRTIMI	STRESI NGA NXEHTËSIA DHE KUSHTET EKSTREME TË MOTIT	<p>TË SIGUROHEN ZONA PUSHIMI TË MBROJTURA NGA DIELLI; TË GARANTOHET HIDRATIMI (PIJE IZOTONIKE); TË PLANIFIKOHEN PUNIMET E RËNDA GJATË ORAREVE MË TË FTOHTA TË DITËS; TË PARASHIKOHET REAGIM EMERGJENT NË RAST GODITJE NGA NXEHTËSIA (HEAT STROKE).</p> <p>TË NDALOHEM PUNIMET NË RAST TË ERËRAVE TË FORTA OSE NGJARJEVE TË TJERA TË RREZIKSHME. TË SIGUROHEN STREHË TË PËRKOSSHME PËR PUNËTORËT.</p>	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	NËN MBIKQYRJEN E SE DHE ARRSH	
NDËRTIMI	SIGURIA NË KANTIER DHE SIGURIA PUBLIKE	<p>TË RRETHOHEM ZONAT E PUNËS ME RRETHIME MBROJTËSE; TË INSTALOHEM SINJALISTIKË PARALAJMËRUESE; TË SIGUROHET NDRIÇIM I PËRSHTATSHËM; TË VENDOSEN APARATE FIKSE ZIARRI; TË SIGUROHEN OBJEKTE SANITARE.</p>	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZORI SE	PA QASJE TË PALEJUAR; INSPEKTIME TË SIGURISË TË DOKUMENTUARA
NDËRTIMI	DËMTIM I RRJETIT TË SHËRBIMEVE	<p>HARTËZIMI I RRJETIT TË SHËRBIMEVE PARA GËRMIMIT; KOORDINIMI ME OFRUESIT E SHËRBIMEVE; GËRMIME PROVË (GROPË PROVE); PROTOKOLL PËR RIPARIME EMERGJENTE.</p>	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZORI SE	ZERO NDËRPRERJE TË PAPANIFIKUARA TË SHËRBIMEVE GJATË GËRMIMEVE
NDËRTIMI	SITUATA EMERGJENTE (PËRMBYTJE,	<p>PLANI I GATISHMËRISË PËR EMERGJENCA; RRUGËT E EVAKUIMIT; KOORDINIMI ME AUTORITETET LOKALE; USHTRIME SIMULIMI</p>	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZORI SE	PLANI EMERGJENT I MIRATUAR; REGJISTRAT E USHTRIMEVE (DRILLS) TË DISPONUESHME

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

	NGJARJE EKSTREME)						
NDËRTIMI	RIVENDOSJA MJEDISORE PAS NDËRTIMIT	TË RIKTHEHEN HABITATET E PREKURA DUKE PËRDORUR SPECIE VENDORE TË QËNDRUESHME NDAJ NDRYSHIMEVE KLIMATIKE.	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	PËRFSHIRË NË KOSTON E PROJEKTIT	KONTRAKTORI	SUPERVIZORI SE	
OPERIMI DHE MIRËMBAJTJA	MIRËMBAJTJAE ZHURMAVE	TË KUFIZOHEN PUNIMET E MIRËMBAJTJES VETËM NË ORARIN E DITËS (07:00–19:00); TË NJOFTOHET KOMUNITETI PËR PUNIMET KRYESORE.			KONTRAKTORI O&M	NËN MBIKQYRJEN E ARRSH	PA ANKESA TË JUSTIFIKUARA; MBAHET REGJISTRI I ANKESAVE
O&M	SIGURIA STRUKTURE	INSPEKTIME PERIODIKE TË URËS; MIRËMBAJTJE PARANDALUESE; RIPARIM I MENJËHERSHËM I DEFekteVE; ZBATIM I KUFIZIMEVE TË NGARKESËS.			KONTRAKTORI O&M	NËN MBIKQYRJEN E ARRSH	RAPORTE VJETORE TË INSPEKTIMIT; PA NGJARJE TË DËSHTIMIT STRUKTURE
O&M	EROZIONI DHE STABILITETI I BRIGJEVE	INSPEKTIME PERIODIKE TË ARGJINATURAVE DHE BRIGJEVE TË LUMIT; RIPARIM I EROZIONIT; MIRËMBAJTJE E MASAVE TË INXHINIERISË BIOLOGJIKE.			KONTRAKTORI O&M	NËN MBIKQYRJEN E ARRSH	PA EROZION PROGRESIV; BRIGJE TË STABILIZUARA
O&M	PERFORMANCA E SIGURISË RRUGORE	TË MBAHEN NË GJENDJE TË MIRË SHENJAT RRUGORE, SINJALISTIKA, PARAPETA MBROJTËSE DHE NDRIÇIMI (KUR ËSHTË I APLIKUESHËM); TË RIPAROHEN MENJËHERË BARRIERAT E DËMTUARA.			KONTRAKTORI O&M	NËN MBIKQYRJEN E ARRSH	ELEMENTET E SIGURISË RRUGORE FUNKSIONALE ; STATISTIKAT E AKSIDENTEVE TË MONITORUARA
O&M	AKUMULIMI I MBETURINAVE DHE BLLLOKIMI I RRJEDHJES SË UJIT	PASTRIM I RREGULLT I SHTRATIT TË URËS, KULVERTAVE DHE HAPJEVE TË LUMIT; HEQJE E MATERIALEVE TË AKUMULUARA, VEÇANËRISHT PAS STUHIVE.			KONTRAKTORI O&M	NËN MBIKQYRJEN E ARRSH	PA OBSTRUKSION TË RRJEDHJES HIDRAULIKE; PA PËRMBYTJE TË SHKAKTUARA NGA STRUKTURA
O&M	SHËNDETI DHE SIGURIA E KOMUNITETIT	TË MBAHET QASJE E SIGURT PËR KËMBËSORËT; TË MBAHEN NË GJENDJE TË MIRË PARAPETAT DHE ELEMENTET MBROJTËSE; TË TRAJTOHEN ANKESAT E KOMUNITETIT.			KONTRAKTORI O&M	NËN MBIKQYRJEN E ARRSH	PA ANKESA TË PAZGJIDHURA TË SIGURISË
O&M	REZISTENCA NDAJ KUSHTEVE EKSTREME TË	TË INSPEKTOHET URA PAS NGJARJEVE TË MËDHA PËRMBYTËSE; TË HIQEN MBETURINAT; TË VERIFIKOHET EROZIONI NË SHKATËRRIM TË SHTRATIT DHE STABILITETI I THEMELIT.			KONTRAKTORI O&M	NËN MBIKQYRJEN E ARRSH	RAPORTE TË INSPEKTIMIT PAS NGJARJEVE TË PËRFUNDUARA

PLANI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 1-2-3”

“Rindërtimi i Urës së Selenicës 4”

“Rindërtimi i Urës së Drithasit”

	<i>MOTIT DHE PËRMBYTJEVE</i>						
<i>O&M</i>	<i>MEKANIZMI I ZGJIDHJES SË ANKESAVE</i>	<i>TË MBAHET FUNKSIONAL MEKANIZMI I ZGJIDHJES SË ANKESAVE TË KOMUNITETIT (GRM) GJATË FAZËS SË OPERIMIT; TË JEPET PËRGJIGJE BRËNDA AFATIT TË PËRCAKTUAR (≤15 DITË).</i>			<i>KONTRAKTORI O&M</i>	<i>NËN MBIKQYRJEN E ARRSH</i>	<i>≥90% E ANKESAVE TË ZGJIDHURA BRËNDA AFATIT TË CAKTUAR</i>
<i>FAZA E OPERIMIT</i>	<i>QËNDRUESHMËRI A</i>	<i>TË SIGUROHET MIRËMBAJTJE E RREGULLT, KONTROLLE DHE RIPARIME.</i>			<i>ARRSH</i>	<i>ARRSH</i>	

5.9.2 Plani i Monitorimit Mjedisor dhe Social

Table 2: Plani i Monitorimit Mjedisor dhe Social

Faza	Cila veprimtari/ndikim duhet të monitorohet?	Ku do të monitorohet ?	Si duhet të monitorohet? / Lloji i pajisjeve të monitorimit	Kur duhet të monitorohet? (Frekuenca e matjes apo monitorim i vazhdueshëm)	Pse duhet të monitorohet parametri? (opsionale)	Indikatorët	Kosto		Përgjegjësia institucionale	
							Instalimi	Operimi	Instalimi	Operimi
Para ndërtimit	Të gjitha lejet merren përpara fillimit të punimeve. Disponimi i miratimit zyrtar ose i një licence të vlefshme operative për guroret dhe subjektet e tjera furnizuese me materiale (p.sh. kompanitë e shfrytëzimit të zhavorrit dhe rërës). Kjo përfshin edhe kushtet e Trashëgimisë Kulturore.	në vendndodhjen e gurores anive të shfrytëzimit të mineraleve	Inspektimi i të gjitha dokumenteve të nevojshme	Përpara fillimit të punimeve	për të siguruar përdorimin e qëndrueshëm të materialeve	posedimi i miratimit zyrtar ose i një licence operative të vlefshme dhe koncesionit	NA	NA	Operatori gurores	Operatori gurores
Para ndërtimit	Institucionet publike dhe përkatëse njoftohen për punimet.	zyrat/objektet e kontraktorit	Inspektimi i të gjitha dokumenteve të nevojshme	Përpara fillimit të punimeve	Për të siguruar ndërgjegjësimin e publikut	Shpërndarja e informacionit	Përfshirë në koston e projektit	Përfshirë në koston e projektit	Inxhinieri mbikqyrës, ARA	Inxhinieri mbikqyrës, ARA
Para ndërtimit	Plani i përgatitjes për emergjencë dhe plani i organizimit të trafikut janë përgatitur. Është përcaktuar pozicioni i infrastrukturës ekzistuese në seksionet përkatëse. Është përgatitur Plani i menaxhimit të trafikut.	zyrat/objektet e kontraktorit	Inspektimi i të gjitha dokumenteve të nevojshme	Përpara fillimit të punimeve	Për të zvogëluar rreziqet dhe ndikimet e situatave aksidentale dhe dëmet në infrastrukturë.	Planet dhe projektet (skicat teknike) janë të disponueshme	Përfshirë në koston e projektit	Përfshirë në koston e projektit	Inxhinieri mbikqyrës, ARA	Inxhinieri mbikqyrës, ARA

Para ndërtimit	Punimet organizohen dhe planifikohen në mënyrë që të shmangët shqetësimi i kafshëve gjatë periudhave të rëndësishme të ciklit të tyre jetësor.	zyrat/objektet e kontraktorit	Inspektimi i të gjitha dokumenteve të nevojshme	Përpara fillimit të punimeve	Për të reduktuar rreziqet dhe ndikimet mbi biodiversitetin.	Planet janë përgatitur	Përfshirë në koston e projektit	Përfshirë në koston e projektit	Inxhinieri mbikëqyrës, ARA	Inxhinieri mbikëqyrës, ARA
Ndërtimi	Mbulimi ose lagia e materialeve të transportuara që mund të gjenerojnë pluhur, si guri, rëra ose zhavorri, si dhe mbajtja e kantierit të lagësht dhe të mbrojtur nga përhapja e pluhurit. Mbrojtja nga pluhuri gjatë shkarkimit. Nuk lejohet djegia në kantier.	kantieri i punës – çdo mjet	supervizion	vazhdimisht	të sigurohet minimizimi i ndikimit në cilësinë e ajrit	Ngarkesë e mbuluar e kamionit – raport nga inxhinieri mbikëqyrës	NA	minimale, e përfshirë në koston e projektit	ARA	Supervizori/ Kontraktori

Ndërtim	Mbipopullim në kantier, ndërprerje të modeleve të trafikut dhe ankesa lidhur me menaxhimin e trafikut. Janë siguruar kalime të sigurt për këmbësorët.	Në kantier	Mbikqyrje vizuale	rregullisht nga mbikqyrja	Për të siguruar ndërprerje minimale të trafikut lokal, për të parandaluar aksidentet dhe për të garantuar sigurinë.	Numri i ankesave të pranuar.		minimale, e përfshirë në koston e projektit .	a) ARA	Supervizori/Kontraktori
Ndërtim	Dëmtime të strukturës së tokës, rrëshqitje dhe shembje të shpateve, dëmtime të argjinaturave. Janë zbatuar masa për parandalimin e erozionit të tokës dhe rrëshqitjeve (p.sh. barriera kundër sedimentit, balë me kashtë, studime gjeoteknike, përforcime dhe masa të tjera të nevojshme).	Në kantier	Mbikqyrje	inspektime të paparalajmëruara gjatë punimeve, pas reshjeve të mëdha të shiut; rregullisht para dhe gjatë punimeve të dheut në një seksion të caktuar	Për të siguruar ndikime minimale në tokë.	rrëshqitje toke, erozion, dëmtime të argjinaturave; masa të zbatuara, studime të përfunduar përpara punimeve në zonën e prekur.	NA	minimale, e përfshirë në koston e projektit .	ARA	Minimale
Ndërtim	Shqetësim nga zhurma për popullatën njerëzore dhe shtazore, si dhe për punëtorët në kantier.	Në kantier	matës dhe analizues i zhurmës, inspektim; monitorim i zhurmës në rast ankesash	një herë për çdo makineri dhe pajisje në fillim të punimeve. Në rast mosrespektimi – rregullisht. Në rast ankese ose gjetjeje negative gjatë inspektimit.	të sigurohet përputhshmëria e performancës me rregulloret dhe standardet mjedisore, shëndetësore dhe të sigurisë.	mos-përputhje (>85 dB), ankesë, gjetje negative gjatë inspektimit.	minimale, e përfshirë në koston e projektit.	minimale, e përfshirë në koston e projektit .	ARA	Supervizori/Kontraktori
Ndërtim	Parametrat e ndotjes së ajrit nga pluhuri dhe grimcat	Në kantierin me afert	Marrje mostrash nga agjenci e autorizuar	Në rast ankese ose gjetjeje negative gjatë inspektimit.	Për të siguruar që nuk ka emetime të tepërta gjatë punimeve.	Mos-përputhje, ankesë.	minimale, e përfshirë në koston e projektit.	100/ muaj	ARA	Supervizori/Kontraktori

Ndërtim	cilësia e ujit dhe e tokës (lëndët e ngurta të pezulluara, vajrat).	Në dhe pranë kantierit të punës (sipër rrjedhës dhe poshtë rrjedhës).	Marrje mostrash nga agjenci e autorizuar; inspektim vizual i rrjedhjeve, turbullirës dhe ndotjes.	Në rast anekse ose nëse vërehet derdhje/rrjedhje/turbullirë në lumë/trup ujor apo në tokë pranë trupit ujor.	Për të siguruar që nuk ka emetime të tepërta gjatë punimeve.	Mos-përputhje, numri i aneksave të regjistruara.	Minimal, e përfshirë në koston e projektit.	minimale, e përfshirë në koston e projektit.	ARA	Kontraktori mbikqyrës
Ndërtim	Siguria e trafikut, sinjalistika dhe aksesueshmëria.	Në zonën më të gjerë të kantierit të punës.	Inspektim vizual, konsultime me policinë e trafikut, konsultime me banorët lokalë.	Në fillim të punimeve në një seksion të caktuar, si dhe në rast aneksave.	Për të parandaluar aksidentet dhe për të siguruar akses në shërbime dhe mjete jetese.	Numri i aneksave të regjistruara.	e përfshirë në koston e projektit.	Minimale, e përfshirë në koston e projektit.	Inxhinier mbikqyrës ARA	ARA
Ndërtim	Sinjalistika e sigurisë dhe procedurat janë në fuqi. Rrethimi është vendosur. Shenjat paralajmëruese janë vendosur.	pranë kantierit të punës.	Vizualisht nga mbikqyrësi.	Rregullisht	Për të siguruar vendosjen e qartë të shenjave të sigurisë.	Numri i shenjave	Minimale, e përfshirë në koston e projektit.	ARA	Kontraktori mbikqyrës	ARA
Ndërtim	Depozitimi i mbetjeve në landfill-e ose impiante të licencuara, të transportuara nga kompani transporti të licencuara.	Në kantier për grumbullim dhe largim në kohë drejt vendit përfundimtar të depozitimit.	Kontroll i dokumenteve (licenca, regjistra të mbetjeve), vizitë në terren, inspektim vizual.	Para fillimit të punimeve dhe rregullisht.	Për të siguruar menaxhim të duhur të mbetjeve dhe për të parandaluar ndotjen.	Licencat e lëshuara nga organet kompetente, sasia e mbetjeve të larguara.	E përfshirë në koston e projektit.	ARA	Kontraktori mbikqyrës	ARA

<i>Ndërtim / mbetje.</i>	Grumbullim i veçantë i mbetjeve.	Ne kantier.	Vizualisht, numri, etiketimi dhe kapaciteti i kontejnerëve, përzierja e mbetjeve, siguria e kontejnerëve.	Rregullisht	Parandalim ndotje.	Numri i kontejnerëve, përzierja e mbetjeve, etiketimi, procedurat.	e përfshirë në koston e projektit.	minimale, e përfshirë në koston e projektit.	Kontraktori mbikqyrës	ARA
<i>Ndërtim / menaxhimi i substancave të rrezikshme (përfshirë mbetjet).</i>	Kontejnerët janë hermetikë dhe me sistem të dytë mbajtës (sekondar). Kontejnerët janë të aksesueshëm vetëm nga personeli i autorizuar. Gjatë përdorimit, janë në fuqi sisteme për mbrojtjen nga derdhjet aksidentale.	Ne Kantier.	Vizuale	Rregullisht	Parandalim ndotje.	Numri dhe madhësia e derdhjeve, sasia e tokës ose ujit të ndotur, rrjedhjet.	e përfshirë në koston e projektit.	minimale, e përfshirë në koston e projektit.	Kontraktori mbikqyrës	ARA

	. Kontejnerët janë të etiketuar në mënyrë të përshtatshme. Kontrollohen depozitat, makineritë dhe automjetet për rrjedhje.									
<i>Ndërtim/ Siguria e punetoreve</i>	Pajisjet mbrojtëse (syze, maska, helmëta, çizme, etj.) përdoren në çdo kohë; sinjalistika dhe udhëzimet e sigurisë janë në kantier; është organizuar devijimi i trafikut, si dhe masa të tjera të shëndetit dhe sigurisë (H&S). Punëtorët janë të trajnuar dhe të certifikuar në mënyrë të përshtatshme për pozicionet dhe punët që kryejnë. Plani i gatishmërisë për emergjencë dhe procedurat emergjente janë të disponueshme në kantier dhe u komunikohen të gjithë punëtorëve përmes trajnimeve të H&S.	Ne kantier.	Inspektim	inspektimi me të paparalajmëruar a gjatë punimeve.	Të parandalohen aksidentet.	numri i aksidenteve në punë të regjistruara, procedura të disponueshme, pajisje mbrojtëse të disponueshme.	N/A	Minimale, e përfshirë në koston e projektit	Supervizion/ARA	N/A
<i>Ndërtim/ Organizimi i kantierit</i>	. Kantieri është i organizuar mirë: rrethimet, paralajmërimet dhe sinjalistika janë në vend. Zonat e rrezikshme janë të rrethuara dhe të shënuara. Janë të disponueshme objekte sanitare në numër të mjaftueshëm. Kampi është i paarritshëm për publikun.	Ne kantier.	Inspektim	inspektimi me të paparalajmëruar a gjatë punimeve.	Të parandalohen aksidentet.	numri i aksidenteve të regjistruara në punë	N/A	Minimale, e përfshirë në koston e projektit	Supervizion, ARA	N/A
<i>Ndërtim/ Shkatërrimi i të mbjellave, pemëve, livadheve, etj.</i>	humbje/ndikim në vegjetacion.	Ne kantier.	Mbikqyrje, raporte fotografike	gjatë dorëzimit të materialeve dhe punimeve të ndërtimit.	Mbrojtja e vlerës së peizazhit.	Raporte të vizitave të shpeshta në kantier nga ekspertët mjedisorë.	N/A	Minimale, e përfshirë në koston e projektit	Kontraktori mbikqyrës, ARA	ARA

<i>Ndërtim / ndikim në biodiversitet dhe natyrë.</i>	Përdoren vetëm bime vendase për gjelbërim dhe rehabilitimin e kantierit. Kantieri rikthehet në gjendjen e mëparshme. Nuk ka shqetësim të kafshëve dhe nuk lejohet grumbullimi/shkatërimi i florës.	Ne kantier.	Inspektim vizual i kantierit, kontroll i dokumenteve.	Rregullisht, lejet para fillimit të punimeve.	Mbrotja e vlerës së peizazhit dhe natyres.	Ankesa	minimale, e përfshirë në koston e projektit.	Minimale, e përfshirë në koston e projektit	Kontratori mbikqyrës ose , ARA	ARA
<i>Ndërtim / gjetje rastësore</i>	Pasuri kulturore. Zbatohet klauzola për gjetje rastësore.	Ne kantier.	Vizita të ekspertëve nga Instituti i Monumenteve të Kulturës, mbikëqyrje e rregullt.	Vazhdimisht, në rast gjetjesh.	Ruajtja e trashëgimisë kulturore.	Katalogu i objekteve të gjetura, përfshirë dokumentacion fotografik dhe tekstual; raport i gjetjeve rastësore.	Duhet të jetë pjesë e aktiviteteve të planifikuara	Minimale, e përfshirë në koston e projektit	Kontratori mbikqyrës ose , ARA	Kontratori mbikëqyrës , Drejtori i Kulturës , ARA.

<p><i>Ndërtim / a) Parandalimi i sëmundjeve dhe kontrollet shëndetësore b) Krijimi i vendeve shtesë të punës c) Akomodimi i fuqisë punëtore d) Siguria e punëtorëve në kantier</i></p>	<p>1.Kontrollet shëndetësore për punëtorët, 2.Trajnime për parandalimin e sëmundjeve, përfshirë IST (infeksionet seksualisht të transmetueshme) 3.Informimi i popullatës lokale për vendet e lira të punës 4.Përfshirja e fuqisë punëtore lokale 5.Nevojat për akomodim dhe standardet 6..Udhëzimet sigurisë dhe pajisjet mbrojtëse (syze, maska, helmata, etj.)</p> <p>Siguria 2) organizimi i devijimit të trafikut 3) disponueshmëria e mekanizmit të ankesave dhe e pikës fokale për ankesat</p>	<p>Ne kantier.</p>	<p>vizita në terren dhe komunikim me punëtorët dhe komunitetin.</p>	<p>Nje here ne jave nga ARA</p>	<p>Për të siguruar zbatimin e duhur të kërkesave të shëndetit dhe sigurisë.</p>	<p>Fuqia punëtore e trajnuar mbi procedurat, e pajisur me pajisje sigurie.</p>	<p>Duhet të jetë pjesë e aktiviteteve të planifikuara</p>	<p>Minimale , e përfshirë në koston e projektit</p>	<p>Kontratori mbikqyresose , ARA</p>	<p>Super vizori/ Kontraktori</p>
--	--	--------------------	---	---------------------------------	---	--	---	---	--------------------------------------	----------------------------------

<i>Siguria e automjeteve dhe këmbësorëve</i>	dukshmëria dhe përshtatshmëria e sinjalistikës	pranë kantierit	vëzhgim	një herë në javë në mbrëmje	Siguria	Numri i shenjave paralajmëruese të vendosura, përshtatshmëria e tyre, numri i aksidenteve të regjistruara	minimale	minimal, i përfshirë në koston e projektit	ARA	Kontraktori i mirëmbajtjes, ARA.
<i>Rritja e mbetjeve të ngurta shtëpiake për shkak të rritjes së numrit të vizitorëve në zonë – ndikim vizual</i>	Impakti vizual	pranë kantierit	vizita në terren dhe komunikim me autoritetet lokale	një herë në çdo dy ditë nga Njësia e Qeverisjes Vendore (NJQV) për arsye mirëmbajtjeje	për arsye estetike	mungesa e mbetjeve në tokë, koshat e mbeturinave të zbratur	duhet të jetë pjesë e aktiviteteve të planifikuara rregullisht nga NJQV		NJQV	NJQV

Aneksi1: Formulari i Ankesave

Reference No: Full Name <i>Note: you can remain anonymous if you prefer, or request not to disclose your identity to the third parties without your consent. In case of anonymous grievances, the decision will be disclosed at the Projects website</i> First name _____ Last name _____ ☐ I wish to raise my grievance anonymously ☐ I request not to disclose my identity without my consent Contact Information Please mark how you wish to be contacted (mail, telephone, e-mail). ☐ By Post: Please provide mailing address: _____ _____ ☐ By Telephone: _____ ☐ By E-mail _____ ☐ I will follow up the resolution at the website as I want to remain anonymous Preferred Language for communication ☐ Albanian ☐ Other (indicate) Description of Incident or Grievance (What happened? Where did it happen? Who did it happen to? What is the result of the problem? Date of Incident/ Grievance) ☐ One-time incident/grievance (date _____) ☐ Happened more than once (how many times? _____) ☐ On-going (currently experiencing problem) What would you like to see happen to resolve the problem? Signature: _____ Date: _____ Please return this form to: The Ministry of Infrastructure and Energy.

Aneksi

Aneksi 1: Përmbledhja e K- PMMS dhe SSMP-ve

Plani i Menaxhimit Mjedisor dhe Social i Kontraktorit (C- PMMS)

Plani i Menaxhimit Mjedisor dhe Social i Kontraktorit (C-PMMS) është një instrument i detajuar, specifik për vendin e punës, i përgatitur nga Kontraktori para fillimit të punimeve të ndërtimit. C-PMMS është zhvilluar në përputhje me Kornizën Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore, me rëndësi të veçantë për ESS1 (Vlerësimi dhe Menaxhimi i Rreziqeve dhe Ndikimeve Mjedisore dhe Sociale), ESS2 (Kushtet e Punës dhe Punës), ESS3 (Eficienca e Burimeve dhe Parandalimi dhe Menaxhimi i Ndotjes), ESS4 (Shëndeti dhe Siguria e Komunitetit), ESS5 (Blerja e Tokës, Kufizimet në Përdorimin e Tokës dhe Zhvendosja e Pavullnetshme), ESS6 (Ruajtja e Biodiversitetit dhe Menaxhimi i Qëndrueshëm i Burimeve Natyrore të Gjalla), ESS8 (Trashëgimia Kulturore) dhe ESS10 (Angazhimi i Palëve të Interesuara dhe Zbulimi i Informacionit). C-PMMS është plotësisht në përputhje me Kornizën e Menaxhimit Mjedisor dhe Social (KMMS) dhe përfundimet e PMMS specifike për vendin.

Plani i Menaxhimit të Mjedisit (PMMS) C përkthen masat dhe kërkesat zbutëse të përcaktuara në Planin e Menaxhimit të Mjedisit (PMMS) specifik për vendin, rezultatet e shqyrtimit dhe specifikimet kontraktuale Mjedisore, Sociale, Shëndetësore dhe të Sigurisë (ESHS) në procedura të detajuara, praktike dhe të zbatueshme të zbatueshme në vendin e ndërtimit. Ai përcakton se si Kontraktori do të menaxhojë rreziqet mjedisore, sociale, shëndetësore dhe të sigurisë që lidhen me prishjen e urës ekzistuese, ndërtimin e urës së re dhe rrugës lidhëse, punimet në lumë, punimet e tokës, gjenerimin e mbeturinave, menaxhimin e trafikut dhe organizimin e fuqisë punëtore.

Bazuar në Raportet e Shqyrtimit, nënprojektet e Urës së Grupit B, përkatësisht Ura e Selenicës 1-2-3, Ura e Selenicës 4 dhe Ura e Drithasit , paraqesin rreziqe të konsiderueshme, por specifike për vendin dhe të kthyeshme, në fazën e ndërtimit, veçanërisht në lidhje me gjenerimin e mbetjeve të prishjes, punimet në lumë që ndikojnë në Përroin e Qinamit , Përroin e Selenicës dhe Përroin e Dunavecit , erozionin dhe transportin e sedimenteve, ndikimet në habitatet ujore dhe bregore, rreziqet e shëndetit dhe sigurisë në punë dhe shqetësimet e përkohshme të trafikut, aksesin lokal dhe receptorët e afërt. Prandaj, përgatitja dhe miratimi i Planit të Menaxhimit Mjedisor dhe Social të Kontraktorit (C-PMMS) është një kusht i detyrueshëm para mobilizimit dhe fillimit të punimeve, i nënshtruar shqyrtimit dhe miratimit nga Inxhinieri dhe Ekipi i Zbatimit të Projektit/Njësia e Zbatimit të Projektit (PIT/PIU).

- Si minimum, K- PMMS përfshin masa zbutëse dhe monitoruese të PMMS -së specifike për vendin, të përkthyer në plane veprimi praktike dhe detyra të detajuara, duke përfshirë, por pa u kufizuar në komponentët e mëposhtëm:
- Vlerësimi i rrezikut specifik për vendin e punës dhe masat zbutëse, në përputhje me PMMS-në dhe gjetjet e shqyrtimit, që mbulojnë aktivitetet e prishjes, punimet e tokës, ndërtimin në lumë, renditjen e ndërtimit dhe rikthimin në gjendjen e mëparshme të vendit;
- Plani i Menaxhimit të Shëndetit dhe Sigurisë në Punë, që trajton identifikimin dhe kontrollin e rreziqeve, metodat e sigurta të prishjes dhe punës në lumë, përdorimin e pajisjeve mbrojtëse personale, prezantimin dhe trajnimin e punëtorëve, gatishmërinë dhe reagimin ndaj emergjencave, ndihmën e shpejtë, raportimin e incidenteve dhe rasteve që gati sa nuk janë aksidentuar, dhe monitorimin e performancës së Shëndetit dhe Sigurisë në Punë, në përputhje me ESS2;
- Procedurat e Menaxhimit të Punës, që përcaktojnë të drejtat dhe detyrimet e punëtorëve, termat dhe kushtet e punësimit, marrëveshjet kontraktuale, orarin e punës, standardet e akomodimit aty ku është e aplikueshme, kodet e sjelljes, parandalimin e punës së fëmijëve dhe punës së detyruar, dhe krijimin e një Mekanizmi Konfidencial dhe të Qasshëm për Zgjidhjen e Ankesave të Punëtorëve, në përputhje me ESS2;
- Masat e Shëndetit dhe Sigurisë së Komunitetit, duke përfshirë rrethimin e vendit, sinjalistikën, menaxhimin e trafikut dhe aksesit, kontrollin e dridhjeve dhe zhurmës, koordinimin me autoritetet lokale dhe mbrojtjen e përdoruesve të rrugës në nevojë dhe komuniteteve aty pranë, në përputhje me ESS4;
- Procedurat e menaxhimit të mbetjeve dhe materialeve, duke përfshirë ndarjen, klasifikimin, ripërdorimin dhe riciklimin e mbetjeve inerte të prishjes, shtypjen e pluhurit

gjatë prishjes dhe trajtimit, parandalimin e hedhjes së paligjshme dhe transportin dhe asgjësimin përmes objekteve të licencuara, në përputhje me ESS3 dhe Protokollin e BE-së për Menaxhimin e Mbetjeve të Ndërtimit dhe Prishjes;

- Erozioni, sedimentimi, ndotja e ujit dhe masat e menaxhimit ekologjik, duke përfshirë deklaratat e metodës së punimeve në lumë, mirëmbajtjen e rrjedhës minimale ekologjike, menaxhimin e shpëlarjes dhe derdhjes së betonit, si dhe mbrojtjen e brigjeve të lumenjve, habitateve ujore dhe bimësisë bregore. Këto masa adresojnë në mënyrë të qartë ndikimet e mundshme në speciet dhe habitatet ujore dhe bregore dhe janë në përputhje me ESS3 dhe ESS6;

Procedura për Gjetje të Rastësishme, në përputhje me ESS8, integrohet në trajnimin e kontraktorëve, hytjen në kantier dhe masat e mbikqyrjes, duke përcaktuar hapa të qartë për ndalimin e punimeve, njoftimin, mbrojtjen e gjetjeve dhe koordinimin me autoritetet kompetente të trashëgimisë kulturore në rast të zbulimeve të papritura; dhe

Kuadri i zbatimit, monitorimit dhe raportimit, që përcakton rolet dhe përgjegjësitë, masat e inspektimit dhe mbikqyrjes, procedurat për veprime korrigjuese dhe raportimin e rregullt për Mjedisin, Çështjet Sociale, Shëndetin dhe Sigurinë (ESHS), përfshirë raportet mujore të monitorimit të dorëzuara tek Inxhinieri dhe Njësia e Zbatimit të Projektit.

K- PMMS duhet të trajtohet si një dokument i përditësueshëm dhe të përditësohet sipas nevojës për të reflektuar ndryshimet në metodologjinë e ndërtimit, renditjen e punimeve ose kushtet e kantierit, me miratimin e Inxhinierit mbikqyrës dhe Njësisë së Zbatimit të Projektit. Zbatimi efektiv i K- PMMS, i kombinuar me mbikqyrje të pavarur dhe monitorim të rregullt, është thelbësor për të siguruar përputhshmëri me Standardet Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore (ESS), legjislacionin kombëtar dhe angazhimet e përcaktuara në ESMF dhe raportin e vlerësimit paraprak.

Seksioni 1.02 – Plani i Prishjes dhe Menaxhimit të Mbetjeve

Plani i Prishjes dhe Menaxhimit të Mbetjeve (DWMP) përgatitet si një instrument i detyrueshëm i menaxhimit mjedisor, specifik për kantierin, në përputhje me Kornizën Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore, kryesisht ESS1 (Vlerësimi dhe Menaxhimi i Rreziqeve dhe Ndikimeve Mjedisore dhe Sociale) dhe ESS3 (Efikasiteti i Burimeve dhe Parandalimi dhe Menaxhimi i Ndotjes), dhe në përputhje të plotë me Kornizën e Menaxhimit Mjedisor dhe Social (ESMF).

DWMP vendos një qasje gjithëpërfshirëse dhe të strukturuar për planifikimin dhe zbatimin e sigurt të aktiviteteve të prishjes së urave, si dhe për parandalimin, minimizimin, trajtimin, ruajtjen, transportin, përpunimin, ripërdorimin dhe asgjësimin përfundimtar të të gjitha mbetjeve të ngurta dhe të lëngshme të gjeneruara gjatë punimeve të prishjes dhe ndërtimit.

Objektivat kryesorë janë parandalimi i ndotjes së tokës, ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore, mbrojtja e shëndetit dhe sigurisë së komunitetit, mbrojtja e punëtorëve dhe siguri i përputhshmërisë me legjislacionin shqiptar, direktivat e aplikueshme të BE-së, Protokollin e BE-së për Menaxhimin e Mbetjeve të Ndërtimit dhe Prishjes, Udhëzimet e Bankës Botërore për Shëndetin dhe Sigurinë Mjedisore, si dhe Praktikat e Mira Ndërkombëtare të Industrisë (GIIP), duke zbatuar standardin më të rreptë kur ka mospërputhje.

Plani përgatitet para fillimit të çdo aktiviteti prishjeje ose ndërtimi dhe zbatohet gjatë fazave të para-prishjes, prishjes, ndërtimit dhe rehabilitimit të kantierit. Ai është një dokument në përditësim të vazhdueshëm dhe rishikohet sipas nevojës për të reflektuar ndryshimet në metodologjinë e prishjes, sasitë e mbetjeve, kushtet e kantierit ose kërkesat ligjore dhe ato rregullatore.

Procedurat e Prishjes së Urës

DWMP përcakton procedura të detajuara dhe të renditura për prishjen e urave, për të garantuar sigurinë, mbrojtjen mjedisore dhe rikuperimin e materialeve. Këto përfshijnë:

Përgatitja e deklaratës së metodologjisë së prishjes, ku identifikohen teknikat e prishjes, renditja e punimeve, pajisjet, zonat e përjashtuara dhe masat e sigurisë;

Vlerësime të qëndrueshmërisë strukturore para prishjes për të shmangur shembjet e pakontrolluara;

Çmontim gradual dhe i kontrolluar i elementeve të urës për të minimizuar vibrimet, zhurmën, pluhurin dhe shpërndarjen e mbetjeve;

Mbrojtja e ujërave sipërfaqësore dhe brigjeve lumore përmes masave të përkohshme të izolimit, rrjetave për mbetje, barrierave ose platformave, sipas rastit; dhe

Ndarje e qartë midis zonave të prishjes dhe zonave të hapura për publikun ose trafikun e ndërtimit, në koordinim me Planin e Menaxhimit të Trafikut.

Strategjia dhe Hierarkia e Menaxhimit të Mbetjeve

Në përputhje me ESS3 dhe ESMF, DWMP zbaton hierarkinë e menaxhimit të mbetjeve dhe udhëhiqet nga parimet e mëposhtme:

- Minimizimi i gjenerimit të mbetjeve në burim përmes planifikimit të optimizuar të fazave të prishjes dhe rikuperimit të materialeve;
- Maksimizimi i ripërdorimit dhe riciklimit të materialeve, veçanërisht të materialeve inerte të prishjes si betoni, asfalti dhe muratura, përmes ndarjes në burim;
- Sigurimi që mbetjet e pa ripërdorshme të transportohen dhe depozitohen vetëm në impiante të licencuara dhe të autorizuar, në përputhje me kërkesat kombëtare; dhe
- Sigurimi i trajtimit, ruajtjes, transportit dhe asgjësimit të sigurt të mbetjeve të rrezikshme përmes operatorëve të miratuar, në koordinim me autoritetet kompetente lokale dhe kombëtare.

Rrjedhat e mbetjeve dhe masat e menaxhimit

DWMP mbulon të gjitha rrjedhat e mbetjeve të gjeneruara gjatë punimeve të prishjes dhe ndërtimit, përfshirë :

- Mbetje inerte të prishjes, materiale të gërmuara, beton, asfalt dhe muraturë;
- Materiale ndërtimi të tepërta dhe mbetje ambalazhimi;
- Mbetje të tipit urban të gjeneruara nga fuqia punëtore;
- Ujëra të ndotura nga ndërtimi, përfshirë larjen e betonit; dhe
- Mbetje të rrezikshme si vajra, karburant, lubrifikantë, materiale të kontaminuara dhe toka potencialisht të kontaminuara.

Janë përcaktuar procedura specifike për të parandaluar shkarkimet e pakontrolluara, derdhjet ose rrjedhjet, veçanërisht në afërsi të trupave ujqorë ose receptorëve mjedisorë të ndjeshëm. Zonat e përkohshme të magazinimit janë qartësisht të përcaktuara, të siguruara dhe të mbrojtura ndaj rrjedhjeve sipërfaqësore, me etiketim të përshtatshëm dhe masa të dyfishta izolimi aty ku kërkohet.

Kontrolli i pluhurit, zhurmës dhe shqetësimeve gjatë prishjes

DWMP integron masa për kontrollin e pluhurit, zhurmës dhe shpërndarjes së mbetjeve gjatë aktiviteteve të prishjes, përfshirë:

- Përdorimin e sistemeve të spërkatjes me ujë ose mjegullimit për uljen e pluhurit gjatë thyerjes, prerjes dhe ngarkimit të materialeve;
- Mbulimin e grumbujve të materialeve dhe automjeteve të transportit që mbartin materiale të imta;
- Kufizimin e lartësisë së rënies dhe ngarkimin e kontrolluar të mbetjeve të prishjes; dhe
- Koordinimin e orareve të prishjes për të reduktuar shqetësimet ndaj receptorëve përreth.
- Transporti, depozitimi dhe dokumentimi

Të gjitha aktivitetet e grumbullimit, transportit, ripërdorimit, riciklimit dhe asgjësimit të mbetjeve kryhen nga operatorë të licencuar, në kuadër të detyrimeve kontraktuale që kërkojnë përputhshmëri me kushtet e lejeve kombëtare dhe kërkesat e Bankës Botërore, përfshirë Praktikën e Mira Ndërkombëtare të Industrisë (GIIP), në këtë rast Protokollin e BE-së për Menaxhimin e Mbetjeve të Ndërtimit dhe Prishjes, duke zbatuar standardin më të rreptë kur ka mospërputhje. DWMP përfshin dispozita, por nuk kufizohet vetëm në:

Ndarjen në kantier, etiketimin dhe ruajtjen e përkohshme të rrjedhave të mbetjeve;

- Mbajtjen e regjistrave të mbetjeve që dokumentojnë llojin e mbetjeve, sasinë, origjinën, ripërdorimin, riciklimin, transportin dhe destinacionin final;
- Fletë-dorëzimet e mbetjeve, certifikatat e depozitimit dhe regjistrat e dorëzimit tek impiantet e licencuara;
- Inspektime dhe auditime të rregullta të praktikave të menaxhimit të mbetjeve;
- Përfshirjen e performancës së menaxhimit të mbetjeve në raportet periodike të monitorimit për Mjedisin, Çështjet Sociale, Shëndetin dhe Sigurinë (ESHS);
- Barriera për pluhurin dhe zhurmën dhe masa të tjera sipas rastit dhe nevojës.

Trajnimi, komunikimi dhe mbikqyerja

DWMP përfshin trajnime të detyrueshme për punëtorët dhe stafin teknik mbi sigurinë gjatë prishjes, ndarjen e mbetjeve, parandalimin e derdhjeve, reagimin ndaj emergjencave dhe kërkesat e raportimit. Gjithashtu janë përcaktuar procedura për komunikim dhe koordinim me palët përkatëse të interesit dhe komunitetet e prekura, veçanërisht në rastet kur aktivitetet e prishjes ose rrugët e transportit të mbetjeve mund të shkaktojnë shqetësime të përkohshme. Zbatimi efektiv i Planit të Prishjes dhe Menaxhimit të Mbetjeve, i mbështetur nga mbikqyerja dhe monitorimi sipas kërkesave të ESMF, siguron që rreziqet mjedisore dhe sociale të lidhura me prishjen dhe mbetjet të mbeten të kontrolluara, të lokalizuara dhe të kthyeshme, si dhe që projekti të jetë në përputhje me Standardet Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore (ESS), legjislacionin shqiptar dhe praktikën e mira ndërkombëtare (GIIP), përfshirë Protokollin e BE-së për Menaxhimin e Mbetjeve të Ndërtimit dhe Prishjes, duke zbatuar standardin më të rreptë kur ka mospërputhje.

Seksioni 1.03 – Procedurat e Kontrollit të Gjenerimit të Mbetjeve

Kontraktori duhet të zhvillojë këtë Procedurë për Kontrollin e Gjenerimit të Mbetjeve si pjesë të Planit të Menaxhimit Mjedisor dhe Social (K- PMMS) dhe DWMP.

Objektivat

Të merret në konsideratë parandalimi, reduktimi, ripërdorimi, rikuperimi, riciklimi, largimi dhe asgjësimi i mbetjeve që rrjedhin nga aktivitetet e projektit, në mënyrë të tillë që të minimizohen ndikimet e mundshme në shëndetin e njeriut dhe mjedisin;

Asgjësimi i mbetjeve që nuk mund të rikuperohen ose ripërdoren të kryhet vetëm në impiante të licencuara dhe të miratuara (me leje operimi), në mënyrë të sigurt dhe të qëndrueshme mjedisore;

Minimizimi, mbajtja nën kontroll, transporti, trajtimi dhe asgjësimi i mbetjeve të ngurta dhe të lëngshme që rrjedhin nga aktivitetet e projektit, në mënyrë të tillë që të reduktohen ndikimet në shëndetin e njeriut dhe mjedisin; dhe

Asgjësimi i mbetjeve të kryhet vetëm në impiante të licencuara dhe të miratuara nga autoritetet përkatëse.

Si prodhues të mbetjeve, kontraktori ka detyrimin ligjor të kujdesit në lidhje me menaxhimin e mbetjeve. Kontraktori është i detyruar të minimizojë rrezikun e ndotjes dhe të sigurojë që subjektet që trajtojnë dhe asgjësojnë mbetjet e gjeneruara të jenë të autorizuara për ta bërë këtë.

Parimet udhëzuese

Kontraktori angazhohet të zbatojë parimet e mëposhtme për menaxhimin e mbetjeve të tij:

Përputhshmëri me legjislacionin në fuqi në Shqipëri dhe procedurat e Bankës Botërore;

Zhvillimi dhe zbatimi i një sistemi të menaxhimit të mbetjeve dhe praktikave përkatëse në kantier, të përshtatura me natyrën dhe shkallën e punimeve ndërtimore, si dhe me llojin dhe sasinë e mbetjeve të gjeneruara, pra “të përshtatshme për qëllimin”.

Respektimi i hierarkisë së menaxhimit të mbetjeve (në rend zbritës preference, ku theksi vendoset në shmangien, minimizimin, ndarjen në burim ose në pikën e duhur të autorizuar, ruajtjen e përkohshme, grumbullimin, transportin, trajtimin, ripërdorimin, riciklimin dhe asgjësimin përfundimtar).

Kur është e mundur, zbatimi i praktikave më të mira ndërkombëtare për asgjësimin e mbetjeve.

Hierarkia e dokumentit të menaxhimit të mbetjeve

Aktivitetet e mbuluara nga ky WMP përfshijnë minimizimin, ndarjen, ruajtjen e përkohshme, transportin, ripërdorimin, riciklimin dhe asgjësimin përfundimtar të mbetjeve të rrezikshme

dhe jo të rrezikshme të gjeneruara gjatë punimeve të ndërtimit të rrugëve dytësore dhe urave të përfshira në kontratën A. Ky dokument është Plani i Menaxhimit të Mbetjeve dhe përshkruan në mënyrë të përgjithshme sistemin e menaxhimit të mbetjeve të kontraktorit.

Procedura detajon aktivitetet specifike të menaxhimit të mbetjeve të rrezikshme dhe jo të rrezikshme, si dhe përcakton se kur, ku dhe nga kush duhet të kryhen këto aktivitete.

Aktivitetet mund të përfshijnë, por nuk kufizohen në:

- Minimizimi i mbetjeve
- Identifikimi dhe ndarja
- Ruajtja e përkohshme
- Trajtimi/menaxhimi
- Transferimi/transporti
- Ripërdorimi dhe riciklimi
- Asgjësimi përfundimtar.

Aktivitetet e përmendura më sipër gjenerojnë një sërë mbetjesh që klasifikohen si më poshtë:

- Mbetje jo të rrezikshme: të cilat përfshijnë mbetje urbane dhe materiale inerte si letra, qese plastike, mbeturina të përgjithshme, xham, dëmtime nga aksidente automobilistike, heqje vegjetacioni, shkurre, barishte, gurë të rënë nga shpatet, zhavorr, dhera, llum nga pastrimi i kanaleve, dru, mbetje të ndryshme, karton dhe skrap metalik; si dhe mbetje ndërtimi si mbeturina nga heqja e shtresave të asfaltit, zhavorr, agregat guri, etj.
- Mbetje të rrezikshme: lecka/mbetje të kontaminuara, vaj i përdorur, kanaçe lubrifikantësh, kanaçe boje, kanaçe kimikatesh dhe derdhje (rrjedhje) substancash.
- Menaxhimi i mbetjeve jo të rrezikshme.
- Menaxhimi i mbetjeve urbane
- Mbetjet urbane përfshijnë mbeturina të përgjithshme, letër, karton, plastikë, xham, ambalazhe ushqimore, shishe, etj. Në kampin e kantierit janë vendosur kosha të ndarë sipas kategorive dhe të etiketuar për t'u identifikuar më lehtë. Kjo bëhet për të siguruar ndarjen e mbetjeve në burim dhe për të lehtësuar procesin e asgjësimit përfundimtar.
- Mbetjet biodegradueshme mblidhen çdo ditë dhe nuk lejohet grumbullimi i tyre në mënyrë që të krijojë rrezik mjedisor.
- Mbetjet urbane mblidhen dhe transportohen me mjete të posaçme drejt një landfilli të miratuar nga bashkia përkatëse ose njësi administrative lokale. Transporti kryhet me automjete të etiketuar, të projektuara për të reduktuar rrezikun e shpërndarjes së materialeve dhe mbetjeve të shpërndara nga era. Drejtuesit e këtyre mjeteve janë të trajnuar për trajtimin dhe transportin e ngarkesave të tyre.

Të gjithë punëtorët trajnohen për grumbullimin dhe transportin e mbetjeve deri në destinacionin final. Gjithashtu, ata janë të vetëdijshëm për ndikimet negative në shëndetin e tyre dhe në mjedis që mund të shkaktohen nga menaxhimi i dobët i mbetjeve.

Menaxhimi i mbetjeve të ndërtimit

Gjithashtu, në vendet e punës janë përcaktuar zona të posaçme për grumbullimin e dheut të gërmuar, zhavorrit dhe agregateve. Këto materiale mbledhen dhe më pas ripërdoren për rehabilitim në kantier ose jashtë kantierit, sipas nevojave të kompanisë në projekte të tjera.

Asnjë material i gërmuar, veçanërisht gjatë fazës së rehabilitimit, nuk do të depozitohet ose hidhet në lumenj, rrugë apo në çdo vend tjetër që mund të shkaktojë ndikime negative në mjedis, përveç rasteve kur dërgohet në impiante rikuperimi, magazinimi, trajtimi dhe asgjësimi që operojnë me licencë të vlefshme nga autoritetet përkatëse.

Materialet e tepërta që nuk mund të përdoren në kantier do të vihen në dispozicion të palëve të treta për ripërdorim në projekte lokale zhvillimi.

Menaxhimi i vegjetacionit

Në lidhje me punimet për pastrimin dhe heqjen e vegjetacionit, punëtorët presin barin me pajisje prerëse dhe e grumbullojnë atë në një zonë të përcaktuar dhe të menaxhuar mirë për një periudhë të shkurtër kohe, me qëllim ripërdorimin në terren si humus. Gjatë punës, zona e punimeve rrethohet me sinjalistikë të përshtatshme sigurie dhe masa mbrojtëse.

Aktualisht, plani ynë i menaxhimit të vegjetacionit bazohet në prerjen dhe kositjen mekanike. Ekipet e mirëmbajtjes kryejnë kositjen përgjatë rrugës dhe presin pemë të vogla/të lehta dhe shkurre. Nuk parashikohet prerja e pemëve të mëdha. Nëse është e nevojshme, në kushte normale, do të merret leje paraprake nga autoritetet përkatëse (bashkitë) përpara prerjes së tyre. Në raste emergjente (p.sh. rrëshqitje toke) dhe kur trafiku pengohet ose krijohen rreziqe për sigurinë rrugore, prerja e pemës do të kryhet, por paraprakisht do të dokumentohet me fotografi dhe regjistra.

Sipas Kodit Rrugor Shqiptar, kufiri i rrugës (pra prona e ARA-s) përcaktohet nga: skaji i jashtëm i kanalit, ose baza e skarpatës kur rruga është në ngritje, ose skaji i sipërm i skarpatës kur rruga është në thellim.

Në zonat e mbrojtura, çdo prerje apo kositje mekanike do të kryhet vetëm pas marrjes së lejes, duke dërguar njoftim zyrtar pranë Agjencisë Kombëtare të Zonave të Mbrojtura.

Menaxhimi i mbetjeve të rrezikshme

Në këtë projekt, mbetjet e rrezikshme përfshijnë jo vetëm mbetjet e krijuara nga mirëmbajtja e mjeteve ose rrjedhjet e tyre, si vaj i përdorur, bateri të dëmtuara, etj., por edhe mbetje të rrezikshme të gjetura gjatë pastrimit të rrugës, si lecka të kontaminuara, kanaçe kimikatesh, etj.

Në magazinat tona ekziston një zonë e posaçme për trajtimin e derdhjeve, ku janë vendosur fuçi për vajrat e përdorur dhe kontejnerë për mbetje të tjera të rrezikshme. Të gjitha mbetjet vajore mblidhen veçmas në kontejnerë të papërshkueshëm nga rrjedhjet dhe dorëzohen për menaxhim dhe asgjësim tek kompani të autorizuar. Mbetjet e tjera ruhen përkohësisht në këtë zonë dhe më pas transportohen në vendet e përcaktuara për trajtim nga kompani të licencuara, në përputhje me kuadrin ligjor. Llojet e ndryshme të mbetjeve të rrezikshme duhet të mblidhen veçmas dhe nuk duhet të përzihen.

Për të garantuar mbrojtjen e shëndetit, punëtorët pajisen me mjete mbrojtëse personale. Ata përdorin doreza, maska, veshje mbrojtëse dhe këpucë sigurie gjatë punës, veçanërisht gjatë grumbullimit të mbetjeve. Kjo ndihmon në parandalimin e përhapjes së sëmundjeve nga materialet ose zonat e kontaminuara. Në fund të çdo dite, personi përgjegjës për grumbullimin dhe transportin e mbetjeve raporton tek menaxheri i kantierit për kategorinë, sasinë e mbetjeve dhe të gjitha të dhënat sipas formatit të raportimit të mbetjeve. Baza e të dhënave të mbetjeve administrohet nga specialisti i mjedisit dhe është pjesë përbërëse e Raportit Mujor të Progresit.

Sistemi i ndjekjes së mbetjeve

Procedura e menaxhimit të mbetjeve përfshin gjithashtu kërkesën për krijimin dhe përditësimin periodik të një sistemi elektronik të ndjekjes së mbetjeve (p.sh. në format Excel), ku regjistrohen të dhëna për çdo lloj mbetjeje sipas kërkesave specifike të procedurës së menaxhimit të mbetjeve. Të gjitha mbetjet e gjeneruara në kantier do të transportohen në një vend të përshtatshëm për magazinim të përkohshëm, i cili miratohet paraprakisht nga bashkia vendore. Do të nënshkruhet një marrëveshje ndërmjet kompanisë dhe pushtetit vendor për të gjitha aktivitetet e depozitimit. Kontejnerë të posaçëm do të vendosen për ruajtjen e përkohshme të mbetjeve të rrezikshme si kimikate, karburante, etj. Lloji dhe sasia të përkatëse do të regjistrohen

Rregjistrimet

Zhvillimi dhe zbatimi i këtij plani të menaxhimit të mbetjeve WMP dhe procedurës përkatëse do të çojë në krijimin e regjistrave të dokumentuar. Këto regjistrime do të shërbejnë si provë e zbatimit të sistemit të menaxhimit të mbetjeve dhe praktikave specifike të menaxhimit të mbetjeve në nivel zyre qendrore, në nivelet e ndërmjetme dhe në kantier .

Dokumentacioni do të ruhet për të demonstruar asgjësimin ligjor të të gjitha llojeve të mbetjeve. Kërkohej dokumentacion i shkruar si fatura, fatura tatimore dhe shënime për transferimin e mbetjeve me informacionin e mëposhtëm:

Një kopje e licencës tregtare të kontraktorit të menaxhimit të mbetjeve dhe miratimi përkatës i Bashkisë

Për çdo ngarkesë mbetjesh të mbledhur; data, lloji i mbetjes (për shembull, vaj mbetjesh, ujëra të zeza, mbetje të përziera të përgjithshme), sasia e mbetjes në atë ngarkesë, destinacioni i vendgrumbullimit të mbetjeve, firma e përfaqësuesit të autorizuar të kompanisë sonë

Dokumentacioni i listuar më sipër do t'i nënshtrohet auditimeve të brendshme dhe të jashtme.

Masat e kontrollit të menaxhimit të mbetjeve

Masat e mëposhtme të kontrollit do të zbatohen për të reduktuar ndikimet mjedisore nga gjenerimi, trajtimi, ruajtja dhe asgjësimi i mbetjeve:

- Djegia e hapur e mbetjeve, ose hedhja e mbetjeve në zona të paautorizuara është e ndaluar.
- Do të sigurohen kontenerë/kazanë të etiketuar të ndarë për plastikë, karton / letër, kanaçe dhe xham.
- Hollimi i mbetjeve të rrezikshme është i ndaluar.
- Përzjerja e mbetjeve të rrezikshme me ato jo të rrezikshme është e ndaluar.
- Do të zbatohet një program për grumbullimin dhe largimin e rregullt të kontenerëve dhe kazanëve.
- Kur është e mundur, do të zhvillohen dhe zbatohen matje të performancës dhe objektiva për reduktimin, ripërdorimin dhe riciklimin.
- Çdo mbetje që nuk mund të ripërdoret ose riciklohet do të transportohet dhe asgjësohet në përputhje me kërkesat e Bashkisë.
- Vëllimet dhe llojet e mbetjeve do të monitorohen për të parë nëse ka mundësi shtesë për përmirësim në menaxhimin e mbetjeve (shmangie, reduktim, ripërdorim, riciklim), kur është e mundur.
- Të gjithë punonjësit do të trajnohen mbi WMP, përmes mbledhjeve para turnit, etj.
- Zonat e përkohshme të ruajtjes së mbetjeve dhe kontenerët do të monitorohen për të siguruar që të mos ndodhë kontaminimi i kontenerëve të ndara. Do të kryhen inspektime rutinë në zonat e asgjësimit dhe grumbullimit nga drejtuesit e departamenteve për të siguruar zbatimin e Planit të Menaxhimit të Mbetjeve.
- Asgjësimi final do të bëhet në vendgrumbullime mbetjesh dhe zona të tjera grumbullimi të miratuara nga Bashkia, të licencuara nga shteti dhe me leje të vlefshme operimi.

Kufomat e kafshëve të ngordhura

Si pjesë e detyrave tona si Kontraktor, ne jemi përgjegjës për mirëmbajtjen e autostradës dhe sigurinë e përdoruesve të rrugës. Për këtë arsye, ne jemi përgjegjës për grumbullimin e disa kafshëve të ngordhura nga rrugët. Synimi ynë është të largojmë një kafshë të ngordhur brenda pak orëve nga marrja e raportimit. Është e rëndësishme të shmanget prekja e kafshëve të ngordhura ose, të paktën, të përdoren doreza. Të përdoret një lopatë për ta marrë dhe vendosur në një qese plastike. Trupi të mbështillet në një qese plastike, pastaj të vendoset në një kuti dhe të groposet në një gropë të thellë. Kafsha e ngordhur do të groposet në një vend të përshtatshëm, bazuar në lejen/miratimin me shkrim të Shërbimit Veterinar (e cila mund të sigurohet paraprakisht). Kontraktori do të mbajë regjistrime për to dhe për vendet e groposjes.

Për ta bërë këtë, ne kemi vendosur një procedurë si më poshtë:

- Njoftimi/raportimi i një kafshe të ngordhur
- Kontaktimi me Shërbimin Veterinar të Qarkut
- Grumbullimi i kafshëve të ngordhura
- Transporti dhe dorëzimi në zonën e asgjësimit të miratuar (me shkrim, zyrtarisht) nga Shërbimi Veterinar i Qarkut. Ne nuk kemi kontratë me Shërbimin Veterinar të Qarkut, por ata janë të detyruar me ligj të pranojnë dhe të bashkëpunojnë në këtë rast. Autoritetet vendore do të konsultohen dhe njoftohen për vendndodhjen, por miratimi vjen nga autoriteti kompetent veterinar.
- Kontraktori do të sigurohet që (i) vendndodhja të jetë në distancë (të paktën 500 m) nga vendbanimet dhe (ii) asnjë rrjedhë ujore të mos rrezikohet nga vendi i asgjësimit.
- Regjistrimi në regjistër dhe dokumentimi me fotografi.
- Regjistrimet në regjistër dhe dokumentimi me fotografi mbahen nga specialisti mjedisor i kontraktorëve. Ky informacion/regjistrim përfshihet në raportet periodike mujore/tremujore/vjetore drejtuar ARA / specialistit mjedisor të SE-së.

Seksioni 1.04 – Plani i Menaxhimit të Materialeve të Rrezikshme

Kontraktori ka hartuar këtë Plan të Menaxhimit të Materialeve të Rrezikshme si pjesë e Planit të tij të Menaxhimit Mjedisor dhe Social (K- PMMS).

Objektivi

Objektivi i këtij plani është të parandalojë çlirimet e pakontrolluara të materialeve të rrezikshme gjatë transportit, trajtimit, ruajtjes dhe përdorimit; si dhe të sigurojë që çdo kimikat apo material i cili është subjekt i ndalimeve ose i heqjes graduale sipas legjislacionit kombëtar ose ndërkombëtar, të mos përdoret.

Ky plan duhet të lexohet së bashku me plane të tjera të menaxhimit mjedisor dhe social. Si kërkesë e përgjithshme, transporti, trajtimi dhe përdorimi i të gjitha materialeve të rrezikshme duhet të kryhet në përputhje me kërkesat e Legjislacionit Shqiptar dhe Standardet e Bankës Botërore. Ky plan përcakton protokollat që duhet të ndiqen gjatë ruajtjes, transportit, trajtimit dhe asgjësimit të materialeve të rrezikshme për të siguruar:

- Mbrojtja e shëndetit dhe sigurisë së personelit
- Mbrojtja e mjedisit
- Pajtueshmëria me kërkesat ligjore përkatëse
- Reduktimi dhe kontrolli i rreziqeve të lidhura me materialet e rrezikshme

Ruajtja

Të gjitha materialet e rrezikshme do të ruhen në zona të dedikuara, të cilat duhet të jenë në përputhje me të gjitha ligjet, rregulloret dhe standardet e zbatueshme shqiptare dhe të plotësojnë kërkesat e autoriteteve vendore si dhe kërkesat e MSDS përkatëse (p.sh. rregullat e papajtueshmërisë në ruajtje, ventilimi, tabaka për derdhje, mjete për shuarjen e zjarrit dhe sinjalistika). Sasia e lejuar e çdo materiali në kantier do të kontrollohet rreptësisht. Vendndodhja e ruajtjes së materialeve të rrezikshme do t'u komunikohet të gjithë punonjësve.

Kërkesa të përgjithshme

Materialet e rrezikshme do të ruhen në zona të përcaktuara, përveç sasive të gjeneruara ose të nevojshme për aktivitetet e përditshme të ndërtimit. Materialet e rrezikshme që duhet të ruhen përkohësisht do të mbahen në zonën e dedikuar të ruajtjes së materialeve të rrezikshme në kampin e kantierit.

Nëse do të jetë e nevojshme të krijohen zona të tjera për ruajtjen e materialeve të rrezikshme, nuk do të lejohet që ato të vendosen brenda 50 m nga një rrjedhë ujore e vogël, brenda 100 m nga një rrjedhë ujore e madhe, brenda zonës së përmbajtjes, ose në zona ku ekziston mundësia që materialet e derdhura të depërtojnë në ujërat nëntokësore.

Zonat ku ruhen materialet e rrezikshme do të jenë:

- Të ajrosura mirë dhe të ndriçuara mirë
- Të ndara nga burimet e ndezjes
- Të mbrojtura nga luhajtjet e temperaturës dhe rrezet direkte të diellit
- Të pajisura me mjete për përmbajtjen e derdhjeve (p.sh. tabaka për derdhje – spill trays)
- Të ndërtuara me materiale rezistente ndaj zjarrit
- Të siguruara për të parandaluar aksesin ose përdorimin e paautorizuar

Nëse depozitimi është i ndërtuar me strukturë metalike ose materiale metalike, ai do të lidhet me tokën për të shmangur incidentet nga elektriciteti statik.

Nëse kontenierët ruhen në rafte ose dollapë, ata duhet të:

- Jenë të ndërtuar me materiale rezistente ndaj kimikateve
- Të kenë një buzë mbrojtëse në pjesën e përparme të raftit
- Të kenë sistem dytësor për mbajtjen e derdhjeve.

Diferencimi

Materialet e rrezikshme të klasave të ndryshme nuk mund të ruhen së bashku dhe duhet të kenë distancë të mjaftueshme midis tyre për të minimizuar rrezikun e zjarrit, shpërthimit ose grumbullimit të gazeve apo avujve toksikë nga një rrjedhje/derdhje, etj. Informacione të mëtejshme mbi ndarjen e substancave të veçanta mund të gjenden në MSDS përkatëse.

Substancat e ndezshme

Lëngjet e ndezshme dhe të djegshme nuk do të ruhen pranë daljeve, shkallëve ose korridoreve të daljes. Sasitë e ruajtura në dhomat e magazinimit të materialeve të ndezshme do të kufizohen sa më shumë që të jetë e mundur. Kimikatet e papajtueshme dhe oksiduesit do të ndahen nga lëngjet e ndezshme dhe të djegshme, dhe nuk do të ruhen kurrë në të njëjtin dollap. Lëngjet e ndezshme dhe të djegshme të ruajtura jashtë dhomave të magazinimit do të mbahen në sasinë minimale të nevojshme për punën që po kryhet.

Pajisje të përshtatshme për shuarjen e zjarrit do të jenë lehtësisht të disponueshme pranë zonës së ruajtjes së materialeve të ndezshme.

Etiketimi

Të gjitha kontenierët dhe paketimet e tjera që përmbajnë materiale të rrezikshme do të jenë të etiketuar. Etiketa do të jetë e shkruar në një gjuhë të kuptueshme nga përdoruesit. Materialet e rrezikshme do të etiketohen siç duhet. Etiketa do të përfshijë:

- Emrin e mallrave të rrezikshme ose substancës së rrezikshme
- Simbolin e rrezikut
- Rreziqet fizike dhe shëndetësore
- Udhëzimet për trajtimin dhe ruajtjen
- Pajisjet mbrojtëse
- Masat e ndihmës së parë

- Masat për shuarjen e zjarrit
- Masat në rast derdhjeje aksidentale
- Emrin, adresën dhe numrin e telefonit emergjent të prodhuesit

Nëse përdoruesit duhet të transferojnë një material të rrezikshëm nga një kontenier i etiketuar në një kontenier të paetiketuar, ata do të vendosin etiketë në kontenierin e ri.

Sipas legjislacionit shqiptar, kontenierët për vaj të përdorur (mbetje të rrezikshme) etiketohen me etiketën e ofruar nga nënkontraktori. Kjo etiketë përfshin emrin dhe adresën e kompanisë së licencuar përgjegjëse për riciklimin e vajit të përdorur.

Transporti

Furnitorët ose nënkontraktorët që sjellin materiale të rrezikshme në kantier duhet të jenë në përputhje të plotë me të gjitha ligjet, rregulloret, standardet dhe kërkesat e sigurisë shqiptare për transportin e mallrave të rrezikshme dhe substancave të rrezikshme.

Gjithashtu, transporti i mallrave të rrezikshme dhe substancave të rrezikshme në vendin e punës do të kryhet në përputhje të rreptë me kërkesat e transportit të MSDS përkatëse.

Automjetet do të inspektohen në hyrje të kantierit. Ato duhet të shfaqin në mënyrë të dukshme shenja që tregojnë praninë e materialeve të rrezikshme, të dukshme nga të gjitha anët e mjetit, dhe shenjat do të hiqen kur mjeti nuk i transporton më këto materiale.

Materialet e rrezikshme do të transportohen vetëm nga kompani transporti të licencuara dhe shoferë të trajnuar. Automjetet e përdorura për transportin e mallrave dhe substancave të rrezikshme duhet të jenë në gjendje të mirë mekanike, të përshtatshme dhe të afta për t'i transportuar këto materiale në mënyrë të sigurt, si dhe duhet të kenë pajisje për kontrollin e derdhjeve .

Procedurat për ngarkimin dhe shkarkimin e sigurt të produkteve në masë janë si më poshtë:

- Mjetet e shërbimit do të pajisen me valvula automatike mbyllëse
- Frenat do të aktivizohen
- Rrotat do të bllokohen (chocked)
- Mjeti do të tokëzohet nëse produkti është i ndezshëm
- Operatori do të monitorojë gjithmonë procesin e ngarkimit dhe shkarkimit

Pas përfundimit, operatori do të kontrollojë daljet për rrjedhje dhe do të marrë masa korrigjuese nëse është e nevojshme.

Pajisjet personale mbrojtëse

Pavarësisht pajisjeve të detyrueshme të sigurisë në kantier (helmetë mbrojtëse, këpucë sigurie, jelek reflektues), punonjësit duhet gjithashtu të përdorin pajisjet e mëposhtme mbrojtëse personale kur kërkohet nga MSDS:

- Syze sigurie, syze mbrojtëse ose mbrojtëse e plotë e fytyrës
- Maskë pluhuri, maskë për tretës ose pajisje të tjera për frymëmarrje
- Kostume kimike ose kominoshe të miratuara
- Doreza prej gome, nitrili ose vinili
- Çizme gome

Ky PPE do të vihet në dispozicion dhe përdorimi i tij do të jetë i detyrueshëm për të gjithë personelin që kryen punë me materiale të rrezikshme. PPE do të jepet në përputhje të plotë me rekomandimet e përfshira në MSDS. Nëse lind nevoja për pajisje të specializuara mbrojtëse personale, mbikqyrësit do të sigurohen që i gjithë personeli që duhet t'i përdorë këto pajisje të jetë i trajnuar në mënyrë të përshtatshme dhe të jetë i aftë në përdorimin e tyre. Gjithashtu do të bëhet një verifikim për të siguruar që të gjitha PPE-të që do të përdoren për një punë të caktuar janë të përputhshme.

Masat e ndihmës së parë

Masat e ndihmës së parë për personelin e ekspozuar aksidentalisht ndaj materialeve të rrezikshme janë të detajuara qartë në MSDS përkatëse. Kutitë e ndihmës së parë do të jenë të disponueshme në vendet e punës ku përdoren mallra dhe substanca të rrezikshme. Stacionet për larjen e syve do të instalohen në vendet ku janë të pranishme substanca korrozive. Këto stacione do të sigurojnë një rrjedhje të vazhdueshme për shpëlarjen e syve për 15 minuta. Ato do të vendosen në zona pa pengesa.

Monitorimi dhe Inspektimi

Në lidhje me menaxhimin e materialeve të rrezikshme, do të mbahet dhe do të përditësohet rregullisht (dhe do të raportohet çdo tremujor) një regjistër i të gjitha lëngjeve të rrezikshme të përdorura, i cili do të përfshijë:

- Burimin e furnizimit të lëngjeve të rrezikshme
- Llojin e lëngut të rrezikshëm të ruajtur dhe të përdorur
- Sasinë e lëngut të rrezikshëm të ruajtur dhe të përdorur

- Metodën dhe vendndodhjen e ruajtjes
- Metodën e përdorimit
- Derdhje ose incidente të tjera.

Ndërgjegjësimi për sigurinë dhe trajnimi

Para se çdo person të ekspozohet ndaj ndonjë materiali të rrezikshëm, ai duhet të informohet mbi të gjitha kërkesat HSE që lidhen me atë material specifik. Trajnimi për punonjësit që punojnë në zona ku janë të pranishme mallra të rrezikshme ose substanca të rrezikshme do të kryhet në tre nivele:

Trajnim hyrës HSE për të gjithë punonjësit e rinj. Ky kurs do të përcjellë ndërgjegjësimin e përgjithshëm për materialet e rrezikshme

Trajnim për higjienën dhe sigurinë kimike. Ky kurs do të shqyrtojë informacionin mbi rreziqet kimike dhe masat e kontrollit

Trajnim specifik për operacionin. Qëllimi i këtij trajnimi është të shqyrtojë rreziqet për punëtorët, përdorimin dhe kufizimet e masave mbrojtëse, shenjat paralajmëruese të ekspozimit ndaj materialeve të rrezikshme (p.sh. erëra, irritim etj.), si dhe procedurat emergjente për situata jonormale. Mbikqyrësit janë përgjegjës për të siguruar që punonjësit të jenë trajnuar për rreziqet dhe masat e kontrollit që lidhen me materialet e reja të futura në zonën e punës.

Seksioni 1.05 Plani i Kontrollit të Erozionit dhe Sedimentimit

Plani i Kontrollit të Erozionit dhe Sedimentimit (ESCP) është përgatitur si një instrument menaxhimi specifik për kantierin, i cili përbën pjesë integrale të Planit të Menaxhimit Mjedisor dhe Social (PMMS). Ai është zhvilluar në përputhje me Kornizën Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore, në veçanti ESS1, ESS3, ESS4 dhe ESS6, dhe është i harmonizuar me kërkesat e Kornizës së Menaxhimit Mjedisor dhe Social (ESMF). Plani zbatohet për të gjitha aktivitetet e ndërtimit dhe aktivitetet ndihmëse të lidhura me Projektin dhe vendos një kuadër gjithëpërfshirës për parandalimin, minimizimin dhe menaxhimin e erozionit të tokës dhe transportit të sedimentit gjatë fazës së ndërtimit dhe pas ndërtimit.

Objektivi i përgjithshëm i ESCP është të ruajë forma të qëndrueshme të terrenit, të redukojë proceset e erozionit, të mbështesë rikthimin efektiv të zonës dhe të parandalojë ndikimet negative në cilësinë e ujërave sipërfaqësore, habitatet ujore dhe përdoruesit në rrjedhën e poshtme. Kjo arrihet përmes zbatimit të Praktikave të Mira Ndërkombëtare të Industrisë dhe integritit të masave të kontrollit të erozionit dhe sedimentit në Planet e Menaxhimit Mjedisor dhe Social të Kontraktorit.

Plani identifikon aktivitetet e ndërtimit që kanë potencial të gjenerojnë rreziqe erozioni dhe sedimentimi, duke përfshirë pastrimin e kantierit, punimet e dheut, nivelimin, hapjen e kanaleve dhe depozitimin e materialeve, dhe përcakton masat zbutëse që do të zbatohen para, gjatë dhe pas ndërtimit. Këto masa janë në përpjesëtim me shkallën, ndjeshmërinë dhe profilin e rrezikut të punimeve specifike.

Në përputhje me kërkesat e Bankës Botërore (ESS), ESCP është hartuar për të arritur objektivat kryesore të mëposhtme:

Minimizimin e shtrirjes, intensitetit dhe kohëzgjatjes së shqetësimit të tokës përmes sekuencimit të duhur të punimeve dhe menaxhimit të kantierit;

- Mbrojtjen e tokave të ekspozuara përmes masave të stabilizimit dhe kullimit të kontrolluar;
- Parandalimin e transportit të pakontrolluar të sedimentit drejt rrjedhave ujore, sistemeve të kullimit dhe receptorëve të ndjeshëm;
- Zbatimin e masave të përkohshme dhe të përhershme për kontrollin e erozionit të përshtatura sipas kushteve të kantierit;
- Vendosjen e regjimeve të inspektimit, monitorimit dhe mirëmbajtjes për të siguruar efektivitet gjatë gjithë fazës së ndërtimit dhe rikthimit të zonës.

Vëmendje e veçantë i kushtohet zonave mjedisore të ndjeshme, përfshirë seksionet brenda ose pranë peizazheve të mbrojtura, ku rreziqet e erozionit janë më të larta për shkak të kushteve natyrore dhe presioneve ekzistuese të përdorimit të tokës. Në këto zona, zbatohen masa të përforcuara kontrolli dhe rritet frekuenca e monitorimit për të siguruar përputhshmëri me kërkesat për mbrojtjen e biodiversitetit dhe rregulloret kombëtare.

Masat kryesore të kontrollit

Pastrimi i kantierit dhe menaxhimi i vegjetacionit

Pastrimi i vegjetacionit minimizohet në masën e nevojshme për ndërtim. Vegjetacioni ekzistues dhe rezervat e farërave ruhen kur është e mundur për qëllime rikthimi, dhe mbahen zona mbrojtëse prej të paktën 2–3 m përgjatë rrjedhave ujore. Rrënjët dhe vegjetacioni barishtor ruhen kur është e mundur për të ruajtur stabilitetin e tokës. Vegjetacioni i hequr ruhet larg ujërave sipërfaqësore dhe nuk futen specie jo vendase.

Menaxhimi i shtresës së sipërme dhe nëntokës së tokës

Shtresa e sipërme e tokës hiqet, trajtohet dhe ruhet veçmas nga nëntoka për të ruajtur strukturën, pjellorinë dhe përmbajtjen e farave. Grumbujt mbahen në lartësi të kontrolluara, mbrohen nga erozioni përmes mbulimit ose rigjenerimit natyral dhe vendosen në distanca të

sigurta nga rrjedhat ujore. Zbatohen masa si kanale devijuese, ndarje me gjeotekstil dhe barriera kundër erozionit për të shmangur përzierjen dhe humbjen e materialit. Ruajtja afatgjatë shmanget ose menaxhohet përmes ajrosjes periodike.

Nivellimi dhe punimet e dheut

Punimet e nivelimit kontrollohen për të shmangur dëmtimin e sistemit rrënjor të pemëve dhe zonave të ndjeshme, përfshirë ligatinat. Punimet e dheut projektohen për të drejtuar rrjedhjet larg receptorëve të ndjeshëm dhe për të reduktuar transportin e sedimentit. Në zona të mbrojtura ose të ndjeshme, nivellimi i nënshtrohet kontrolleve shtesë, përfshirë dokumentimin topografik dhe kërkesat e rikthimit.

Menaxhimi i tokave të kontaminuara

Kur hasen toka të kontaminuara, zbatohet një qasje e vlerësimit të rrezikut me faza sipas legjislacionit shqiptar. Kur identifikohen rreziqe, hartohen plane rehabilitimi në përputhje me standardet kombëtare dhe ndërkombëtare. Përdoret pajisje mbrojtëse personale e përshtatshme për të mbrojtur punëtorët.

Menaxhimi i materialeve të tepërta

Toka dhe shkëmbinjtë e tepërt prioritizohen për ripërdorim brenda projektit. Kur ripërdorimi nuk është i mundur, materialet mund të transferohen te palë të treta ose të depozitohen në vendndodhje të miratuara, përfshirë gurore të licencuara, në përputhje me kërkesat rregullatore.

Masat për kontrollin e sedimentit

Zbatohen masa strukturore si barriera për sedimentin, kurthe sedimentesh, kanale devijuese dhe thyerje të pjerrësisë për të kontrolluar rrjedhjen e sedimentit. Barrierat përdoren në zona të prirura ndaj erozionit sipërfaqësor dhe projektohen duke marrë parasysh sipërfaqen e kullimit, pjerrësinë dhe kushtet e rrjedhjes. Këto masa plotësohen me shpërndarje të rrjedhës dhe sisteme të kontrolluara kullimi.

Menaxhimi i mjeteve dhe makinerive

Lëvizjet e mjeteve kufizohen në zona të përcaktuara për të shmangur ngjeshjen e tokës dhe dëmtimin e shtresës sipërfaqësore. Në zona me tokë të butë dhe ligatina aplikohen masa të veçanta, përfshirë mbrojtje të përkohshme të sipërfaqes. Pas rikthimit, ndalohet qarkullimi i mjeteve në sipërfaqet e rehabilituara.

Masat e përgjithshme të kontrollit të erozionit dhe rikthimit

Aktivitetet e ndërtimit organizohen në faza për të minimizuar zonat e prekura dhe rikthimi, përfshirë nivelimin dhe rigjëlberimin, kryhet sa më shpejt që është e mundur. Ujërat sipërfaqësore devijohen rreth zonave të prekura dhe instalohen struktura për kontrollin e erozionit për stabilizimin e pjerrësive dhe parandalimin e transportit të sedimentit. Ngjeshja e nëntokës zbutet përmes skarifikimit para vendosjes së shtresës së sipërme, veçanërisht në zonat bujqësore.

Në kalimet e rrjedhave ujore, të gjitha materialet dhe mbetjet e ndërtimit hiqen pas përfundimit për të rikthyer kushtet natyrore të rrjedhjes. Masat e përhershme të kontrollit të erozionit zbatohen për të stabilizuar terrenin e riformuar, për të parandaluar shembjet dhe për të mbrojtur sistemet e kullimit.

Monitorimi, Inspektimi dhe Menaxhimi Adaptiv

Kontraktori kryen vëzhgime periodike në zonat e rrezikuara nga erozioni, duke përfshirë skajet e rrugëve dhe brigjet e lumenjve, me një frekuencë minimale monitorimi mujore gjatë stinëve me reshje dhe monitorim çdo tre muaj gjatë stinëve të thata. Inspektimi dhe mirëmbajtja e masave për kontrollin e erozionit dhe sedimentimit realizohen rregullisht për të garantuar funksionalitetin dhe efektivitetin e tyre.

Plani ESCP është një dokument dinamik, i cili përditësohet sipas nevojës për të reflektuar ndryshimet në projektim, metodologjitë e ndërtimit apo kushtet në terren.

Plani për Kontrollin e Erozionit dhe Sedimentimit, i cili është plotësisht në përputhje me PMMS -në, është gjithashtu një dokument dinamik dhe përditësohet sipas nevojës për të reflektuar ndryshimet në projektim, metodologjinë e ndërtimit apo kushtet në terren, duke iu nënshtruar rishikimit dhe miratimit nga Supervizori i Inxhinierit (SE), Njësia e Zbatimit të Projektit (PIU) dhe Banka Botërore.

Seksioni 1.06 – Procedura për kontrollin e ndotjes së ajrit dhe të pluhurit

Qëllimi i këtij plani është minimizimi i ndikimeve të mundshme nga emisionet në ajër mbi receptorët, si rezultat i punimeve ndërtimore. Plani i Menaxhimit kontrollin e ajrit dhe kontrollin e pluhurit paraqet një përmbledhje të ndikimeve të mundshme mjedisore që lidhen me cilësinë e ajrit, së bashku me masat parandaluese dhe menaxhuese për të shmangur ose reduktuar këto ndikime.

Burimet kryesore të emisioneve dhe ndotjes së ajrit janë emisionet difuze (fugitive) që vijnë nga aktivitetet e zhvilluara në kantier në çdo seksion, si dhe nga transporti i materialeve dhe mbetjeve, të cilat mund të përmbajnë grimca të imëta ose pluhur. Receptorët potencialë përgjatë aksit përfshijnë banorët lokalë, bizneset, si dhe specie të caktuara të faunës.

Kontrollet e ndodhjes së ajrit, zhurma dhe dridhjet mund të krijojnë shqetësime dhe të kenë efekte të dëmshme fizike për njerëzit dhe jetën e egër. Aktivitetet pranë zonave të banuara dhe receptorëve të ndjeshëm (p.sh. banesa individuale, objekte të blegtorisë, etj.) mund të shkaktojnë shqetësime të përkohshme për banorët, ndërsa dridhjet mund të dëmtojnë ndërtesat dhe strukturat. Ky plan synon të jetë në përputhje me kërkesat kontraktuale dhe me kuadrin ligjor në fuqi në Republikën e Shqipërisë.

Kontrolli i ndotjes së ajrit dhe i pluhurit

Burimet kryesore të emisioneve në ajër janë gazrat e shkarkimit nga automjetet, pluhuri i ngritur nga lëvizja e tyre, si dhe aktivitetet si gërmimet, shkarkimi i zhavorrit dhe tokës nga kamionët, etj. Disa aktivitete gjatë fazës së mirëmbajtjes mund të gjenerojnë përkohësisht sasi të vogla pluhuri, zhurme dhe ndotjeje të ajrit, ndërsa gjatë fazës së rehabilitimit këto emisione mund të jenë në nivele më të larta.

Procedurat e mëposhtme për kontrollin e pluhurit do të zbatohen:

- Uji do të jetë i vetmi agjent për uljen e pluhurit gjatë periudhave kur gjenerohet pluhur i dukshëm.
- Nëse teknikat standarde të kontrollit të pluhurit nuk janë efektive (p.sh. gjatë erërave të forta), aktivitetet mund të modifikohen për të mbrojtur shëndetin dhe sigurinë e punëtorëve dhe të publikut në zonat përreth kantierit.
- Ujitje gjatë sezonit të thatë në zonat e punës, në rrugët e pashtruara dhe në burime të tjera që gjenerojnë pluhur.
- Ujitja për kontrollin e pluhurit do të menaxhohet në mënyrë që të mos shkaktojë formim të tepërt të pellgjeve me ujë, gropa nga pajisjet apo automjetet, bartje balte në rrugë ose sedimentim në rrjedhat ujore.
- Pajisjet e ndërtimit do të mirëmbahen në gjendje të mirë pune dhe do të pajisen me silenciatorë të përshtatshëm.

Procedurat e prokurimit dhe mirëmbajtjes që do të zbatohen janë si më poshtë:

- Të gjitha automjetet do të mirëmbahen në mënyrë që emisionet e tyre të mos shkaktojnë shqetësime për punëtorët apo komunitetin lokal. Në veçanti, të gjitha makineritë do të mirëmbahen rregullisht dhe do të pajisen me pajisjet e prodhuesit për reduktimin e emisioneve.
- Mirëmbajtja rutinë do të kryhet sipas standardeve që sigurojnë që automjetet të jenë të sigurta dhe që emisionet të minimizohen.
- Kontraktori do të mbajë një regjistër të të gjitha automjeteve në kantier, i cili do të përfshijë të dhëna për inspektimet dhe operacionet e mirëmbajtjes.

- Çdo pajisje që konsiderohet si ndotëse e lartë për mjedisin dhe që nuk përmbush standardet e projektit për emisionet në ajër (p.sh. emetime të dukshme të tepërta) do të identifikohet dhe do t'i kërkohet të hiqet nga përdorimi dhe të riparohet. Në këtë rast, pajisja nuk do të përdoret derisa të jetë riparuar.

Për popullsinë përreth, do të zbatohen masat zbutëse si më poshtë:

- Komunitetet lokale që mund të ndikohen nga pluhuri ose zhurma do të informohen mbi aktivitetet.
- Do të vendosen kufizime të përshtatshme të shpejtësisë nëpër fshatra dhe zona të banuara për të reduktuar emisionet e pluhurit dhe zhurmës.
- Vegjetacioni i hequr do të përdoret, kur është e mundur, për kontrollin e pluhurit.
- Pajisjet e ndërtimit do të mirëmbahen për të kufizuar emisionet; çdo pajisje me emisione të dukshme të tepërta do të hiqet nga përdorimi.
- Kufizimet e shpejtësisë do të vendosen me tabela në rrugët e pashtuara të projektit dhe do të zbatohen edhe për kamionët që transportojnë materiale me pluhur të imët.
- Shpejtësia e automjeteve do të kufizohet në 30 km/orë në të gjitha rrugët e pashtuara dhe automjetet duhet të qëndrojnë vetëm në zonat e përcaktuara të qarkullimit.

Parandalimi i ndotjes – Emisionet në ajër

Aktivitetet e projektit mund të ndikojnë potencialisht në cilësinë e ajrit përmes:

- Automjeteve, pajisjeve dhe makinerive
- Pastrimit të tobinove (culverts) dhe strukturave të drenazhimit
- Grumbullimit të materialeve (p.sh. nëntokë dhe agregate të ndryshme)
- Kontrollit të vegjetacionit
- Transportit të materialeve të dheut dhe agregateve të ndryshme
- Periudhës së rikthimit, gjatë së cilës sipërfaqja e tokës mbetet e ekspozuar deri në rrizhullimin e vegjetacionit
- Kërkesat minimale të Kontraktorit për menaxhimin e emisioneve të ajrit nga burime pikësore dhe jo-pikësore përfshijnë burimet e mëposhtme:
- Automjete, pajisje dhe makineri

Ekspozimi i tokës gjatë punimeve të ndërtimit

Transporti dhe grumbullimi i materialeve

Ekspozimi i shtresës së sipërme të tokës gjatë rikthimit

Procedura e mëposhtme për fikjen e motorëve gjatë qëndrimit në vend (idling) do të ndiqet sa më shumë që të jetë e mundur:

- Pajisjet me naftë që nuk janë në përdorim aktiv do të kenë motorët e fikur
- Kamionët në pritje do të kenë motorët e fikur nëse koha e qëndrimit në vend kalon 5 minuta
- Të gjitha automjetet e lehta do të kenë motorët e fikur kur nuk janë në përdorim

Pompat dhe gjeneratorët do të vendosen larg blloqeve të akomodimit dhe sa më larg të jetë e mundur nga banesat lokale, për të minimizuar çdo ndikim të punëtorët dhe banorët lokalë. Çdo pajisje që konsiderohet si ndotëse e rëndë për mjedisin për shkak të emisioneve të dukshme të tepërta do të kërkohet të hiqet dhe të dërgohet për servis. Kjo pajisje nuk do të lejohet të përdoret derisa të jetë riparuar ose zëvendësuar. Mirëmbajtja rutinë do të kryhet nga ekipi i mirëmbajtjes sipas një standardi që siguron minimizimin e emisioneve.

Parandalimi i ndotjes – Emisionet e pluhurit

Në kushte të thata dhe kur pluhuri përbën shqetësim, masat zbutëse do të menaxhohen nga Menaxheri i Kantierit. Masat përfshijnë si më poshtë:

- Lagjen e grumbujve të materialeve, rrugëve ose burimeve të tjera të pluhurit, në varësi të llojit të tokës, veçanërisht në zonat brenda 200 m nga vendbanimet
- Mbështjelljen (sheeting) e materialeve dhe grumbujve për të reduktuar shpërndarjen e pluhurit
- Njoftimin paraprak të bashkive lokale për aktivitetet me gjenerim kritik të pluhurit
- Kontraktori do të sigurojë pajisje të dedikuara për kontrollin e pluhurit si autobotë uji ose depo uji të montuara në kamion sipas nevojës
- Inspektorët mjedisorë, si pjesë e punës rutinë, do të inspektojnë zonat pranë fshatrave ose receptorëve të ndjeshëm mjedisorë gjatë kushteve të thata/pluhurosura për të vlerësuar nëse nevojitet kontroll i pluhurit. Nevoja për pajisje mbrojtëse respiratore për punëtorët do të vlerësohet nga stafi i HSE në përputhje me planet dhe procedurat e HSE.

Seksioni 1.07 – Plani i Menaxhimit të Zhurmës dhe Dridhjeve

Qëllimi i Planit të Menaxhimit të Zhurmës dhe Dridhjeve është të parandalojë, minimizojë dhe menaxhojë ndikimet e mundshme negative që vijnë nga zhurma dhe dridhjet e gjeneruara gjatë aktiviteteve të shembjes, rehabilitimit dhe ndërtimit të lidhura me Projektin. Plani duhet të zhvillohet në përputhje me Planin e Menaxhimit Mjedisor dhe Social (PMMS) dhe Standardet Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore, veçanërisht ESS1, ESS3, ESS4 dhe ESS8.

Plani trajton si zhurmën në ajër ashtu edhe dridhjet që përhapen në tokë, duke pranuar se aktivitetet e ndërtimit, veçanërisht ato që përfshijnë shembje, gërmime, vendosje shtyllash (nëse aplikohet) dhe ngjeshje, mund të ndikojnë receptorët përreth, përfshirë banesat dhe infrastrukturën komunitare.

Burimet kryesore të zhurmës dhe dridhjeve gjatë ndërtimit përfshijnë:

- Lëvizjen e automjeteve të ndërtimit dhe kamionëve të transportit;
- Funkionimin e makinerive të rënda si eskavatorë, ngarkues dhe vinça;
- Pajisjet e ngjeshjes (rula, kompaktorë);
- Përdorimin e kompresorëve, gjeneratorëve dhe çekanëve pneumatikë;
- Shembjen e strukturës ekzistuese të urës, përfshirë thyerjen e betonit të armuar;
- Punimet në lumë dhe aktivitetet e përgatitjes së themeleve.

Zhurma e gjeneruar nga automjetet e transportit zakonisht është e ndërprerë dhe afatshkurtër; megjithatë, mund të ndodhin shqetësime lokale përgjatë rrugëve të aksesit. Ndikimet më të rëndësishme priten nga pajisjet mekanike dhe aktivitetet e shembjes, të cilat mund të gjenerojnë nivele të larta zhurme si dhe dridhje të ndjeshme.

Plani synon të:

- Minimizoje shqetësimet për komunitetet, punëtorët dhe receptorët e ndjeshëm mjedisorë dhe kulturorë;
- Parandalojë dëmtimet strukturore ose estetike të ndërtesave dhe pasurive të trashëgimisë nga dridhjet;
- Sigurojë përputhshmëri me standardet kombëtare dhe Praktikat e Mira Ndërkombëtare të Industrisë;
- Vendosë procedura monitorimi, kontrolli dhe reagimi për zhurmën dhe dridhjet.

Receptorët e ndjeshëm

Receptorët e ndjeshëm përfshijnë çdo vendndodhje ose element që mund të ndikohet negativisht nga nivelet e rritura të zhurmës ose dridhjeve. Bazuar në të dhënat bazë të PMMS-së, receptorët e mëposhtëm do të konsiderohen brenda Zonës së Ndikimit:

Banesa dhe familje rurale pranë punimeve;

- Akomodime të përkohshme ose kampe punëtorësh (nëse ndodhen pranë);
- Receptorë bujqësorë, përfshirë fermat blegtorale të ndjeshme ndaj shqetësimeve;
- Infrastrukturë publike dhe përdorues rrugësh përgjatë SH63;
- Habitata lumore dhe ripariane, ku fauna mund të shqetësohet nga zhurma dhe dridhjet;
- Receptorë komunitarë përgjatë rrugëve të transportit të përdorura nga automjetet e ndërtimit.

Do të merret në konsideratë një distancë kontrolli deri në 500 m nga kantieri dhe përgjatë rrugëve të aksesit për identifikimin e receptorëve potencialisht të ndikuar. Vëmendje e veçantë do t'i kushtohet:

Strukturave me ndërtim të vjetër ose me vlerë kulturore, të cilat mund të jenë më të ndjeshme ndaj dridhjeve;

Periudhave të ndjeshmërisë ekologjike (p.sh. sezonet e shumimit ose folezimit);

Kushteve të natës, kur nivelet e zhurmës në sfond janë më të ulëta dhe shqetësimi është më i dukshëm.

Monitorimi dhe Menaxhimi i Zhurmës dhe Dridhjeve

Qasja e monitorimit

Nivelet e zhurmës dhe dridhjeve do të monitorohen gjatë ndërtimit për të siguruar që ndikimet të mbeten brenda kufijve të pranueshëm dhe që masat zbutëse të jenë efektive.

Pikat e monitorimit do të përzgjidhen bazuar në:

- Afërsinë me receptorët e ndjeshëm të identifikuar;
- Zonat ku zhvillohen aktivitete me intensitet të lartë (p.sh. shembje, ngjeshje);
- Vendet e shqetësimeve ose ankesave të komunitetit;
- Pikat përfaqësuese përgjatë rrugëve të aksesit ku qarkullojnë automjetet e rënda.

Kur matja direkte në receptor nuk është e mundur, monitorimi do të kryhet në pika përfaqësuese, duke aplikuar korrigjime në bazë të distancës sipas nevojës.

Monitorimi i zhurmës

- Do të kryhen matje periodike duke përdorur matës të kalibruar të nivelit të zhurmës;
- Monitorimi do të përfshijë kushte ditore dhe, kur është e nevojshme, edhe kushte nate;
- Monitorimi me vëzhgim nga personeli i kantierit do të plotësojë matjet instrumentale;
- Vëmendje e veçantë do t'i kushtohet periudhave të pikut të aktiviteteve ndërtimore.

Masat e menaxhimit

- Përzgjedhja e pajisjeve me zhurmë dhe dridhje të ulët, kur është e mundur;
- Mirëmbajtje e rregullt e makinerive për të shmangur zhurmën ose dridhjet e tepërta;
- Kufizimi i aktiviteteve me zhurmë dhe dridhje të lartë vetëm gjatë orëve të ditës;

- Shmangia e funksionimit të njëkohshëm të pajisjeve të shumta me ndikim të lartë, kur është e mundur;
- Përdorimi i barrierave fizike ose pengesave (buffer), kur është praktikisht i mundur;
- Zbatimi i teknikave të kontrolluara të shembjes për të reduktuar dridhjet;
- Planifikimi dhe drejtimi i lëvizjes së automjeteve për të minimizuar shqetësimet.

Mekanizmi i ankesave dhe reagimit

Të gjitha ankesat për zhurmën dhe dridhjet do të regjistrohen dhe menaxhohen përmes Mekanizmit të Trajtimit të Ankesave të Projektit:

- Ankesat do t'i drejtohen menjëherë Menaxherit të Shëndetit, Sigurisë dhe Mjedisit të Kontraktorit;
- Reagimi fillestar dhe masat korrigjuese do të zbatohen pa vonesë;
- Kur është e nevojshme, do të kryhen monitorime dhe hetime shtesë;
- Veprimet pasuese do t'i komunikohen ankuesit;
- Problemet e përsëritura ose të pazgjidhura do të çojnë në rishikim të metodave të punës dhe masa shtesë zbutëse.

Menaxhimi adaptiv

Plani adopton një qasje adaptive. Kur rezultatet e monitorimit ose ankesat tregojnë tejkalime ose ndikime të papranueshme, do të zbatohen veprime korrigjuese, përfshirë ndryshimin e metodave të punës, masa shtesë kontrolli ose pezullimin e përkohshëm të aktiviteteve të caktuara.

Kjo qasje e integruar siguron që ndikimet nga zhurma dhe dridhjet të menaxhohen në mënyrë efektive gjatë gjithë fazës së ndërtimit, me vëmendje të veçantë ndaj mirëqenies së komunitetit, integritetit strukturor të aseteve përreth dhe mbrojtjes së trashëgimisë kulturore.

Seksioni 1.08 – Plani i Menaxhimit të Burimeve Ujore

Kontraktori duhet të zhvillojë një Plan të Menaxhimit të Burimeve Ujore si pjesë e Planit të Menaxhimit Mjedisor dhe Social të Kontraktorit (K- PMMS).

Qëllimi

Qëllimi i këtij plani është minimizimi i ndikimeve të mundshme në burimet ujore dhe receptorët përkatës që rrjedhin nga punimet e ndërtimit. Receptorët potencialë përgjatë trasesë

mund të përfshijnë ujërat sipërfaqësore (p.sh. lumenj, përrenj, kanale drenazhi, pellgje), burimet ujore nëntokësore dhe përdoruesit përkatës, si dhe flora dhe fauna të caktuara.

Gjatë punimeve të projektit, kontraktori do të identifikojë vendndodhje shtesë pune, përfshirë rrugët e transportit, kantieret e ndërtimit dhe guroret e materialeve, të cilat mund të përbëjnë rrezik për receptorët e ndjeshëm të burimeve ujore (përfshirë lumenj, përrenj, kanale drenazhi, pellgje etj.) për shkak të afërsisë së tyre.

Para fillimit të punimeve, kontraktori duhet të dakordësojë me autoritetin e pavarur mjedisor dhe masat zbutëse specifike për vendin që do të zbatohen në këto zona, për të minimizuar ndikimet negative të mundshme.

Mbrojtja dhe menaxhimi i rrjedhave ujore

Lumenj dhe përrenj

Në pikat e kalimit të rrjedhave ujore do të zbatohen masat zbutëse të mëposhtme:

- Rikonstrukcioni i urave do të projektohet sa më afër pingul me boshtin e kanalit të trupit ujqor, sa lejojnë kushtet inxhinierike dhe të trasimit
- Kur aksi i rrugës kalon paralel me një rrjedhë ujore, do të ruhet një distancë minimale prej 5 m tokë natyrore e patrazuar midis rrjedhës ujore dhe rrugës
- Nëse kërkohet shkarkimi i ujërave të pompuara nga kanalet e gërmimit, kjo do të kryhet përmes daljeve të kontrolluara dhe duke përdorur pajisje filtrimi (p.sh. basene sedimentimi) për të minimizuar futjen e lëndëve të ngurta dhe sedimentit në rrjedhën ujore
- Do të vendoset një sistem “leje për pompim” nga kontraktori, i cili kërkon miratim nga zyrtarët mjedisorë përpara shkarkimit të çdo uji sipërfaqësor
- Materialet e gërmimit (spoil) të krijuara në pikat e kalimit të rrjedhave ujore do të grumbullohen preferencialisht brenda trasesë së ndërtimit
- Do të instalohen barriera sedimentesh për të parandaluar rrjedhjen e materialeve ose ujërave me përmbajtje sedimenti drejt rrjedhës ujore përpara fillimit të gërmimeve
- Do të zbatohen masa të përkohshme për kontrollin e erozionit dhe sedimentimit në pikat e kalimit të përrenjve
- Qëllimi i këtyre masave është minimizimi i shqetësimeve dhe punimeve mirëmbajtëse në rrjedhat ujore, duke kufizuar kohëzgjatjen e ndërtimit në këto zona dhe duke reduktuar erozionin dhe sedimentimin

Masat për kontrollin e erozionit dhe sedimentimit

Masat e mëposhtme do të zbatohen në të gjitha fazat e projektit për të reduktuar rreziqet e lidhura me erozionin dhe për të lehtësuar dhe optimizuar zbatimin e punimeve të rikthimit:

- Aktivitetet e mirëmbajtjes dhe rehabilitimit do të sekuencohen për të minimizuar sipërfaqen e shqetësuar. Nivelimi përfundimtar, pastrimi dhe punimet e restaurimit/rigjelbërimit do të përfundojnë sa më shpejt që të jetë praktikisht e mundur pas përfundimit të ndërtimit
- Aktivitetet e ndërtimit do të kufizohen rreptësisht brenda zonës së shënuar të rrugës dhe sipas gjerësive të miratuara në lokacione të veçanta
- Rrjedhjet sipërfaqësore nga zonat përreth (up-gradient) do të devijohen rreth zonave të shqetësuara për të minimizuar erozionin dhe prodhimin e panevojshëm të sedimenteve
- Do të përdoren masa që shpërndajnë ose devijojnë rrjedhat drejt daljeve të stabilizuara (p.sh. kurthe sedimentesh) për të kontrolluar erozionin dhe rrjedhjen e sedimentit
- Do të sigurohet një nivel i kënaqshëm i kontrollit të erozionit përmes punimeve gjeoteknike në zonat e prirura ndaj erozionit. Në veçanti, toka në zonat e shqetësuara do të stabilizohet duke përdorur masa të përkohshme dhe të përhershme sipas nevojës
- Shtresa e sipërme e tokës (topsoil) do të trajtohet me kujdes dhe do të mbrohet me masa të ndryshme (p.sh. gjelbërim i përkohshëm ose mbulim i rrugëve të ekspozuara ndaj erozionit nga era) për të minimizuar efektet negative
- Stabilizimi i përhershëm i tokave të ekspozuara do të realizohet sa më shpejt që të jetë e mundur
- Kontraktori do të kryejë skarifikimin e nëntokës në zonat e ngjeshura gjatë rikonstruksionit deri në një thellësi prej 60 cm për të lehtësuar ngjeshjen, për të rritur ajrosjen dhe për të optimizuar lagështinë e tokës përpara vendosjes së shtresës së sipërme të tokës ose materialeve të importuara që shërbejnë si zëvendësim i saj. Vëmendje e veçantë do t'i kushtohet kësaj metode në segmentet e rrugës që kalojnë në toka bujqësore dhe fusha të kultivuara në mënyrë të përhershme.

Masa të tjera mund të zbatohen

- Rruga dhe hapësirat e përkohshme të punës do të pastrohen nga çdo material i huaj. Materialet e tepërta, mbeturinat, skrapi dhe çdo mbetje tjetër do të mblidhen, transportohen dhe ruhen në vendndodhje të përcaktuara
- Në pikat e kalimit të rrjedhave ujore, të gjitha materialet e gërmimit, mbeturinat, shtyllat, materialet e ndërtimit dhe çdo pengesë që rezulton nga punimet do të hiqen për të mos penguar rrjedhën normale të ujit dhe përdorimin e tij
- Asnjë material nuk do të vendoset në zona ku zëvendësimi i shtresës së sipërme të tokës është kryer tashmë

Masat e përgjithshme për kalimet e rrjedhave ujore

Masat e mëposhtme do të zbatohen për kalimet e rrjedhave ujore:

- Do të ruhet një zonë buffer prej 10 m me vegjetacion natyror (ose gjendjen ekzistuese) për aq sa është e mundur deri në momentin e kryerjes së aktiviteteve nëpër rrjedhën ujore
- Kur është e aplikueshme, mund të vendosen masa kontrolli sedimentesh në rrjedhën poshtë (downstream) të kalimeve (p.sh. barriera me gurë dhe gjeotekstil), kur konsiderohet e nevojshme
- Do të tregohet kujdes i veçantë përgjatë rrugës për të shmangur bllokimin, devijimin, ndryshimin e rrjedhës ose çdo ndërhyrje tjetër në rrjedhën normale të ujit
- Nivelimi në pikat e kalimit të rrugës dhe rrjedhës ujore do të kryhet në mënyrë që të lejojë kalimin e pajisjeve pa penguar rrjedhën e ujit (duke përdorur ura të përkohshme ose kalime të kontrolluara)
- Sapo të lejojë progresi i punimeve, rrjedhat ujore të shqetësuara do të rikthehen duke përdorur metoda të përhershme

Gjatë projektit do të zbatohen metoda të ndryshme për ruajtjen e niveleve të mjaftueshme të rrjedhës në rrjedhat ujore. Menaxheri i Kantierit, në koordinim me Specialistin Mjedisor, do të zgjedh metodën më të përshtatshme rast pas rasti për çdo pikë kryesore kalimi, në varësi të kushteve të pritura të rrjedhës në kohën e ndërtimit.

Larja e automjeteve dhe pajisjeve

Automjetet dhe pajisjet do të lahen në lavazhe përgjatë segmenteve të rrugës ku operojmë. Nëse larja kryhet në kampin e kantierit, do të përcaktohet një zonë e dedikuar për larje automjete. Kjo zonë do të jetë e kufizuar dhe ujërat e larjes do të drenohen në sipërfaqen e niveluar të zonës. Për larjen e automjeteve do të përdoret vetëm ujë (pa detergjentë ose aditivë të tjerë). Automjeteve dhe pajisjeve u ndalohet hyrja në rrjedhat ujore, përveç rasteve kur kjo është e pashmangshme (p.sh. gjatë procedurave të kalimit të hapur të rrjedhës ujore).

Seksioni 1.09 – Plani për Parandalimin dhe Reagimin ndaj Derdhjeve

Qëllimi dhe objektivat

Kontraktori ka hartuar një Plan për Parandalimin dhe Reagimin ndaj Derdhjeve (SPRP). Ky plan është pjesë integrale e Planit të Menaxhimit Mjedisor dhe Social. Niveli i reagimit ndaj derdhjeve do të varet nga natyra e derdhjes. Do të përcaktohen qartë nivelet e ashpërsisë së derdhjeve, sipas madhësisë dhe natyrës së tyre, duke përdorur një qasje të strukturuar me nivele (tiered approach).

Qëllimi i këtij Plani për Parandalimin dhe Reagimin ndaj Derdhjeve (SPRP) është të përcaktojë mënyrën se si Kontraktori do të zbatojë masat zbutëse për të parandaluar ndotjen tokësore nga burime të ndryshme gjatë aktiviteteve të projektit. Ai gjithashtu përshkruan procedurat e reagimit ndaj derdhjeve në rast incidenti dhe procedurat e emergjencës nëse ato kërkohen.

Objektivat janë:

- Identifikimi i burimeve të mundshme të ndotësve;
- Krijimi i një strategjie për menaxhimin e këtyre burimeve për të parandaluar ndotjen;
- Përshkrimi i procedurave të monitorimit për parandalimin e ndotjes;
- Përcaktimi i një strategjie për minimizimin e ndikimeve në rast të ndotjes;
- Krijimi i procedurave të emergjencës dhe dokumentacionit përkatës që do të përdoret në rast incidenti ndotjeje.

Kur ndotja e ujit/tokës ka ndodhur, duhet të kryhet rehabilitimi. Për punimet duhet të hartohet edhe një plan rehabilitimi, i cili përfshin nivelet e synuara për ndotësit përkatës dhe përcakton nevojën për vlerësim pas rehabilitimit për të verifikuar suksesin e saj, si dhe monitorim të mëtejshëm nëse është i nevojshëm.

Masat për parandalimin dhe zbutjen e derdhjeve

Detajet e mëposhtme gjenden në Planin e Menaxhimit të Mbetjeve, i cili duhet të lexohet së bashku me këtë Plan SPRP:

- masa për parandalimin e derdhjeve si trajnimi, mirëmbajtja dhe inspektimi i pajisjeve dhe automjeteve, si dhe kërkesat për ruajtje të sigurt të lëngjeve të rrezikshme, përfshirë masa fizike, procedura, auditim dhe vlerësim rreziku. Fletët e të dhënave të sigurisë së materialeve (MSDS) për të gjitha kimikatet do të jenë të disponueshme në gjuhën e punës së të gjithë personelit;
- masa për kontrollin e derdhjeve si bund-e, sipërfaqe të papërshkueshme dhe tabaka pikimi, si dhe procedura për trajtimin e ujit të kontaminuar që grumbullohet në zonat e izolimit;
- masa për minimizimin e ndikimeve si vendosja e rezervuarëve të magazinimit larg rrjedhave ujore.

Burimet kryesore të ndotjes së tokës dhe ujit që mund të vijnë nga rrjedhje dhe derdhje përfshijnë:

- derdhje ose rrjedhje të hidrokarbureve (karburant, vaj, lubrifikantë) ose produkteve të rrezikshme në sistemet e drenazhimit, ujërat sipërfaqësore ose nëntokësore;
- derdhje dhe rrjedhje të kimikateve në sistemet e drenazhimit, ujërat sipërfaqësore ose nëntokësore;
- sedimente të transportuara në rrjedhjet sipërfaqësore;
- pompimi i ujit me baltë nga gërmimet;
- shkarkimi i ujit me sedimente gjatë punimeve në ose pranë rrjedhave ujore;
- detergjentë, vajra ose substanca të tjera (p.sh. produkte karboni) nga larja e automjeteve ose pajisjeve;

- ujë i kontaminuar i pranishëm ose i krijuar nga gërmimet në toka të kontaminuara më parë;
- ndërtimi ose marrja e ujit nëpër toka të kontaminuara.
- Pajisjet për menaxhimin e derdhjeve (spill kits)

Të gjitha frontet e punës, së bashku me zonat e magazinimit të hidrokarbureve/kimikateve dhe zonat e furnizimit me karburant, do të pajisen me “spill kits” dhe pajisje emergjence për të minimizuar ndotjen në rast derdhjeje.

Pajisjet për menaxhimin e derdhjeve duhet të jenë të përshtatshme për vëllimin dhe llojin e hidrokarbureve ose kimikateve të magazinuara dhe duhet të jenë gjithmonë të disponueshme, të etiketuara qartë dhe lehtësisht të dukshme në çdo front pune, zonë magazinimi dhe pikë furnizimi.

Për çdo kamp ose zonë të përkohshme magazinimi të rrezikshme, do të përgatitet një hartë që tregon burimet e mundshme të ndotjes dhe vendndodhjen përkatëse të “spill kits”. Ato do të vendosen në distancë të përshtatshme sipas nivelit të rrezikut dhe do të caktohet një person përgjegjës për secilën zonë.

Gjithashtu, çdo ekip kryesor ndërtimi, si dhe ekipet e impiantit, furnizimit me karburant dhe Ekipi i Emergjencave Mjedisore, do të pajisen me pajisje të mjaftueshme për reagim ndaj derdhjeve të naftës. Çdo “spill kit” do të kontrollohet gjatë inspektimit javor të zonës së punës dhe ky inspektim do të regjistrohet.

Menaxheri Mjedisor është përgjegjës për identifikimin e pajisjeve të përshtatshme për reagim ndaj derdhjeve dhe sigurimin e stokut të mjaftueshëm në koordinim me Departamentin e Prokurimit. Menaxheri i Kantierit është përgjegjës për vendosjen e “spill kits” në vendet/pajisjet e duhura në kantier. Ai gjithashtu siguron zëvendësimin e tyre në rast përdorimi.

Raportimi i derdhjeve

Derdhjet e Nivelit I (Tier I) përkufizohen si derdhje të vogla lokale, të cilat nuk kërkojnë ndërhyrje nga jashtë organizatës së Kontraktorit. Derdhjet e vogla mund të menaxhohen duke përdorur burimet në vend, si pajisjet për reagim ndaj derdhjeve (spill kits). Derdhjet e vogla mund të ndodhin gjatë aktiviteteve si furnizimi me karburant.

Kontraktori është përgjegjës për sigurimin e personelit të trajnuar për reagim ndaj derdhjeve dhe pajisjeve për të kufizuar, pastruar dhe rehabilituar derdhjet e vogla. Pastrimi do të

realizohet duke përdorur “spill kits” të vendosura në çdo vend pune, si dhe pajisje shtesë për reagim ndaj derdhjeve (nëse është e nevojshme), të siguruara nga Kontraktori.

Derdhjet e Nivelit II (Tier II) përkufizohen si derdhje më të mëdha, të cilat kërkojnë burime dhe fuqi punëtore shtesë lokale (rajonale). Derdhjet e mëdha zakonisht vijnë si rezultat i dështimit të sistemeve të sigurisë dhe mbrojtjes ose humbjeve të mëdha të karburantit. Derdhjet e Nivelit II trajtohen në Planin e Reagimit ndaj Emergjencave Mjedisore.

Të gjitha derdhjet do të raportohen dhe regjistrohen në përputhje me Procedurën e Projektit për Raportimin dhe Hetimin e Incidenteve. Nëse derdhjet ndodhin në zona të mbrojtura ose të ndjeshme, do të njoftohet Agjencia e Zonave të Mbrojtura.

Të gjitha derdhjet do të regjistrohen në një formular incidenti për derdhje. Formulari do të përfshijë informacionin e mëposhtëm:

Data;

Ora;

Vendndodhja;

Materiali i përfshirë;

Vëllimi i derdhjes dhe i shkarkimeve;

Shkaku;

Ndikimi ose dëmi i shkaktuar;

Masat korigjuese të marra;

Masat korigjuese të propozuara për të shmangur përsëritjen e incidentit.

Për derdhjet e Nivelit II, do të jepet edhe informacioni shtesë i mëposhtëm:

- Koha e reagimit;
- Kërkesat dhe rezultatet e pastrimit;
- Vlerësimi paraprak i ndikimit mjedisor dhe social.
- Reagimi ndaj derdhjeve

- Personeli i Kontraktorit do të reagojë menjëherë pas zbulimit të një derdhjeje për të minimizuar ndikimet e saj. Zakonisht, pas një ngjarjeje derdhjeje, Kontraktori do të ndjekë hapat e mëposhtëm:
- Të ndalojë menjëherë rrjedhjen dhe të kufizojë derdhjen, nëse kjo mund të bëhet në mënyrë të sigurt;
- Të njoftojë Specialistin e Shëndetit & Sigurisë dhe Specialistin Mjedisor (të cilët veprojnë edhe si mbikqyrës), të cilët do të koordinojnë reagimin (duke shënuar vendndodhjen e derdhjes, substancat e përfshira, madhësinë e vlerësuar dhe rreziqet e lidhura);
- Të përcaktojë sasinë/vëllimin e derdhjes dhe zonat e prekura.

Pas reagimit të menjëhershëm, Kontraktori do të kryejë inspektim mjedisor për të identifikuar zonat që kërkojnë pastrim, asgjësim (p.sh. tokë e kontaminuar) dhe/ose pajisje apo materiale shtesë. Ndotja do të përcaktohet plotësisht dhe Kontraktori do të sigurojë që masat e duhura të shëndetit, sigurisë dhe mbrojtjes mjedisore të zbatohen. Pajisjet e kontaminuara/të përdorura të reagimit ndaj derdhjeve (p.sh. jastëkë absorbues, qese plastike, lecka me vaj, granula absorbues dhe doreza) do të asgjësohen në përputhje me Planin e Menaxhimit të Mbetjeve. Të gjitha derdhjet do të raportohen sipas kërkesave kontraktuale të raportimit të incidenteve. Pavarësisht organizimit të reagimit, Kontraktori mban përgjegjësinë e plotë për pastrimin dhe rehabilitimin.

Të gjitha masat e duhura të shëndetit, sigurisë dhe mbrojtjes mjedisore do të zbatohen gjatë procesit të pastrimit. Këto masa mund të përfshijnë, por nuk kufizohen në:

- Propozimin e teknikave të pastrimit/rehabilitimit të tokës dhe ujit për të rikthyer zonën në gjendjen e mëparshme. Pastrimi nuk do të fillojë pa miratimin me shkrim nga Menaxheri i Rrugës;
- Vlerësimin e nevojës dhe sigurimin e pajisjeve mbrojtëse personale (PPE);
- Sigurimin që të gjitha materialet e kontaminuara (p.sh. lecka, pajisje pastrimi, “spill kits”, PPE) të mbliidhen për asgjësim të përshtatshëm;
- Rivendosjen e “spill kits” të përdorura dhe pajisjeve të tjera të nevojshme.

Të gjitha aktivitetet e pastrimit do të dokumentohen siç duhet dhe do të ruhen në sistemin e kontrollit të dokumentacionit. Ky informacion do të vihet në dispozicion me kërkesë të mbikqyrësit dhe do t'i dorëzohet kontraktorit në përfundim të projektit.

Seksioni 1.10 – Shëndeti dhe Siguria në Punë dhe Menaxhimi i Punës

Ky seksion përcakton kërkesat për menaxhimin e punës dhe kushteve të punës për nënprojektet Ura Selenica 1-2-3, Ura Selenica 4 dhe Ura Drithasi, në përputhje me Standardin Mjedisor dhe Social të Bankës Botërore ESS2, Procedurat e Menaxhimit të Punës në nivel programi (LMP) të përgatitura në kuadër të Programit “Building Resilient Bridges”, si dhe

legjislacionin kombëtar të punës në fuqi. Të gjitha dispozitat e LMP zbatohen plotësisht për këtë nënprojekt dhe janë të detyrueshme për Kontraktorin dhe të gjithë nënkontraktorët. Këto kërkesa janë pjesë integrale e Planit të Menaxhimit Mjedisor dhe Social të Kontraktorit (K-PMMS).

Karakteristikat e fuqisë punëtore

Fuqia punëtore e projektit pritet të përbëhet kryesisht nga punëtorë të kontraktuar dhe nënkontraktuar, përfshirë punëtorë të kualifikuar dhe të pakualifikuar, staf teknik, operatorë pajisjesh dhe personel mbikqyrës. Nuk priten punëtorë të drejtpërdrejtë apo punëtorë komunitarë. Punëtorët pritet të jenë kryesisht lokalë ose kombëtarë dhe nuk parashikohet një fluks i madh i fuqisë punëtore të jashtme.

Rreziqet e Shëndetit dhe Sigurisë në Punë (OHS)

Aktivitetet e ndërtimit përfshijnë shembjen e urës ekzistuese, gërmimet, operacionet e ngritjes me vinq, punimet në lartësi, punimet në hapësira të kufizuara dhe punimet në lumë. Këto aktivitete paraqesin rreziqe të rritura për shëndetin dhe sigurinë në punë, duke përfshirë rrezikun e rënies nga lartësia, goditjet nga objektet, aksidentet me makineri, mbytjen, si dhe ekspozimin ndaj pluhurit, zhurmës dhe dridhjeve. Edhe pse këto rreziqe janë të natyrshme për llojin e punimeve, ato mund të menaxhohen përmes planifikimit të strukturuar, trajnimit, përdorimit të pajisjeve dhe veshjeve të duhura mbrojtëse, zbatimit të procedurave OHS dhe praktikave të mira, si dhe mbikqyrjes.

Masat për Shëndetin dhe Sigurinë në Punë

Në përputhje me ESS2, LMP dhe Udhëzimet e Grupit të Bankës Botërore për Mjedisin, Shëndetin dhe Sigurinë (EHS), Kontraktori duhet të:

- Hartojë dhe zbatojë një Plan të Shëndetit dhe Sigurisë në Punë specifik për kantierin si pjesë e K-PMMS, përpara fillimit të punimeve;
- Kryejë trajnim të detyrueshëm hyrës (induction) për të gjithë punëtorët para hyrjes në kantier dhe trajnime rifreskuese sipas nevojës;
- Sigurojë dhe zbatojë rreptësisht përdorimin e Pajisjeve Personale Mbrojtëse (PPE), përfshirë helmata, veshje me dukshmëri të lartë, këpucë sigurie, doreza, mbrojtje për sytë dhe sisteme mbrojtëse kundër rënies kur është e nevojshme;
- Zbatojë procedura të sigurtat pune dhe metoda pune për aktivitetet me rrezik të lartë, përfshirë shembjet, ngritjet me vinq, punimet në lartësi, hapësirat e kufizuara dhe punimet në lumë;
- Mbajë ambiente të ndihmës së parë, personel të trajnuar për ndihmën e parë dhe procedura të qarta emergjence, përfshirë masa shpëtimi për punimet në lumë;

- Regjistrojë, hetojë dhe raportojë të gjitha aksidentet, incidentet dhe situatat e rrezikut (“near-misses”), si dhe të zbatojë masa korrigjuese për parandalimin e përsëritjes.

Procedurat e Menaxhimit të Punës

Kontraktori duhet të zbatojë Procedurat e Menaxhimit të Punës në përputhje me ESS2 dhe LMP-në në nivel programi, duke përfshirë:

- Kushte dhe terma të qarta punësimi, kontrata me shkrim dhe përputhje me legjislacionin kombëtar të punës;
- Respektimin e të drejtave të punëtorëve, mosdiskriminimin dhe mundësi të barabarta;
- Standarde të përshtatshme për akomodimin e punëtorëve, kur është e aplikueshme;
- Krijimin dhe funksionimin e një Mekanizmi të Trajtimin të Ankesave për punëtorët, i aksesueshëm për të gjithë punëtorët dhe nënkontraktorët, që lejon ankesa anonime, pa hakmarrje dhe me afate të përcaktuara për zgjidhje.

Kodi i Sjelljes

Të gjithë punëtorët e angazhuar në nënprojektet Ura Selenica 1-2-3, Ura Selenica 4 dhe Ura Drithasi duhet të respektojnë një Kod Sjelljeje, i cili duhet të nënshkruhet përpara punësimit, të komunikohet në një gjuhë të kuptueshme për fuqinë punëtore dhe të zbatohet përmes masave disiplinore kontraktuale. Kodi i Sjelljes ndalon në mënyrë eksplicite shfrytëzimin dhe abuzimin seksual, ngacmimin seksual, dhunën me bazë gjinore, punën e fëmijëve, punën e detyruar, sjelljen diskriminuese, intimidimin dhe përdorimin e substancave në kantier.

Parandalimi dhe ndërgjegjësimi për SEA/SH

Edhe pse nuk është identifikuar fluks i madh i punëtorëve apo kushte me rrezik të lartë, rreziqet e SEA/SH do të trajtohen në mënyrë proaktive në përputhje me ESS2 dhe ESS4.

Kontraktori duhet të:

- Ofron trajnime të detyrueshme ndërgjegjësimi;
- Afishojë informacion mbi sjelljen e pranueshme dhe mekanizmat e raportimit;
- Sigurojë trajtim konfidencial të ankesave sipas parimeve të përqendruara te viktimat;
- Zbatojë politikë “zero tolerancë” për shkeljet SEA/SH.

Rolet dhe përgjegjësitë

Kontraktori

- Përgjegjës kryesor për zbatimin e kërkesave ESS2 dhe LMP në kantier;
- Harton dhe zbaton Planin OHS, Procedurat e Menaxhimit të Punës, Kodin e Sjelljes, masat SEA/SH dhe mekanizmin e ankesave të punëtorëve;
- Siguron përputhshmërinë e nënkontraktorëve me kërkesat ESS2.

Inxhinieri Mbikqyrës

- Mbikqyrë përditshëm zbatimin e kërkesave ESS2 nga Kontraktori;
- Rishikon dhe miraton metodat e punës për OHS;
- Raporton menjëherë incidentet serioze ose mosrespektimet te ARA PIT.
- Autoriteti Rrugor Shqiptar (ARA) – PIT
- Mbikqyrje e përgjithshme e zbatimit të ESS2;
- Rishikim i raporteve të monitorimit dhe njoftimeve për incidente;
- Koordinim me Bankën Botërore për incidente serioze ose mosrespektim të vazhdueshëm;
- Autoritet për të kërkuar masa korigjuese ose pezullim të punimeve në rast shkeljesh serioze.

Monitorimi dhe raportimi

Përputhshmëria me ESS2 do të monitorohet përmes inspektimeve rutinë në kantier, rishikimit të regjistrave OHS dhe trajnimeve, si dhe raporteve periodike nga Kontraktori. Aksidentet serioze, fatalitetet ose incidentet SEA/SH duhet të raportohen menjëherë te ARA PIT dhe te Banka Botërore, në përputhje me kërkesat e raportimit të incidenteve të ESF.

Seksioni 1.11 – Shëndeti, Siguria dhe Menaxhimi i Trafikut në Komunitet

Aksesimi i komunitetit dhe vazhdimësia e trafikut

Urat Selenica 1-2-3

Urat Selenica 1, 2 dhe 3 janë tre ura të njëpasnjëshme të vendosura në Rajonin e Korçës në Shqipëri. Ato ndodhen në rrugën kombëtare SH75 dhe lidhin fshatin Selenica (Pisha) me Qinam. Urat janë pjesë e infrastrukturës së rrjetit rrugor shqiptar përgjatë SH75 dhe mundësojnë kalimin e automjeteve nga njëra anë e Përroit të Qinamit në anën tjetër, ku ndodhen toka bujqësore dhe banesa fshati. Selenicë Pishë është një fshat në komunën Çlirim në rrethin e Kolonjës. Këto ura ofrojnë infrastrukturë që lehtëson lidhjet për aktivitete ekonomike dhe sociale të komunitetit.

Gjatë periudhës së ndërtimit, ura ekzistuese mbi Përroit të Qinamit do të mbetet funksionale dhe do të shërbejë si kalim i përkohshëm për të siguruar akses të pandërprerë për automjetet. Kjo masë synon të minimizojë ndërprerjet sociale dhe të ruajë lidhjet të sigurta dhe të besueshme për banorët dhe trafikun tranzit. Duke mbajtur urën ekzistuese si rrugën kryesore

të trafikut lokal, do të reduktohen vonesat dhe ndikimet negative në lëvizjet e përditshme, aksesin në shërbime dhe aktivitetet ekonomik

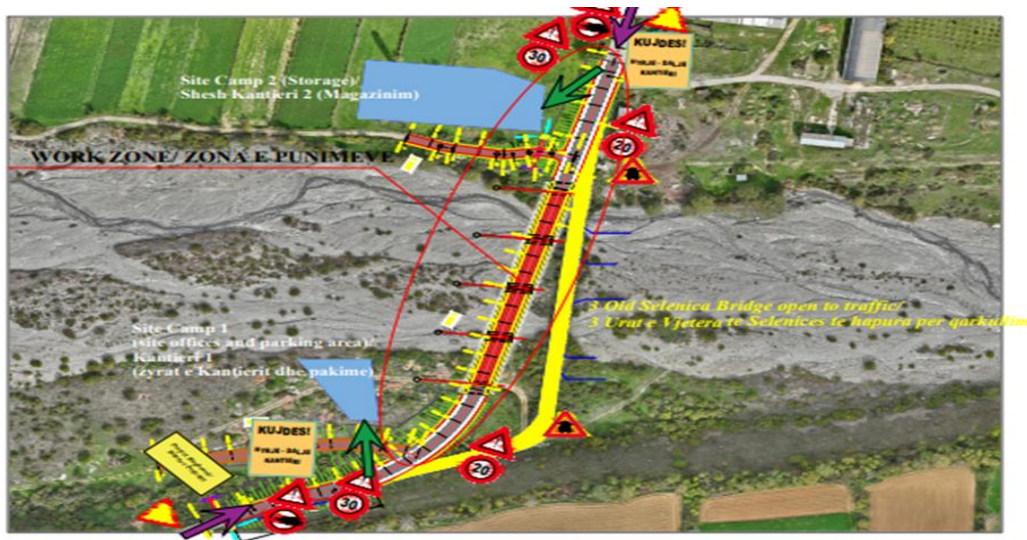

Figure 1: Site organization plan Selenica 1-2-3 Bridge

Ura Selenica 4

Ura Selenica Nr. 4 ndodhet në Rajonin e Korçës në Shqipëri. Kjo urë ka një gjatësi totale prej 40 m. Ajo ndodhet në rrugën kombëtare SH75 dhe lidh fshatin Selenica me rrugën kombëtare. Gjatë periudhës së ndërtimit, trafiku do të devijohet në rrugë alternative për të shmangur vonesat dhe për të siguruar sigurinë, me vëmendje të veçantë në ruajtjen e aksesit për automjetet e emergjencës. Përveç devijimeve lokale përmes rrugëve dytësore, rruga e re Korçë–Ersekë do të shërbejë si rruga kryesore alternative për trafikun gjatë rehabilitimit të urave të Selenicës. Kjo rrugë ofron një infrastrukturë moderne dhe të zhvilluar, e cila siguron një itinerar të drejtpërdrejtë, efikas dhe më të sigurt për trafikun rajonal, veçanërisht për lëvizjet midis Korçës dhe Ersekës. Kjo itinerar do të reduktojë ngarkesën e trafikut në zonat e ndërtimit të urave të Selenicës dhe do të sigurojë një kalim të qartë dhe të sinjalizuar për trafikun lokal dhe atë tranzit gjatë fazës së rehabilitimit. Komuniteti lokal, përfshirë banorët dhe bizneset në rajonin e Selenicës, do të njoftohet mbi orarin e punimeve dhe devijimet e planifikuara. Rrugët lidhëse në hyrje dhe dalje të urës ekzistuese, të cilat përdoren për akses në tokat bujqësore, do të mbahen në përdorim gjatë ndërtimit të urës së re, siç paraqitet në figurën më poshtë. Më pas, të gjitha këto rrugë do të lidhen me urën e re, njëra pas tjetrës, pa ndërprerë në asnjë moment aksesin e banorëve.

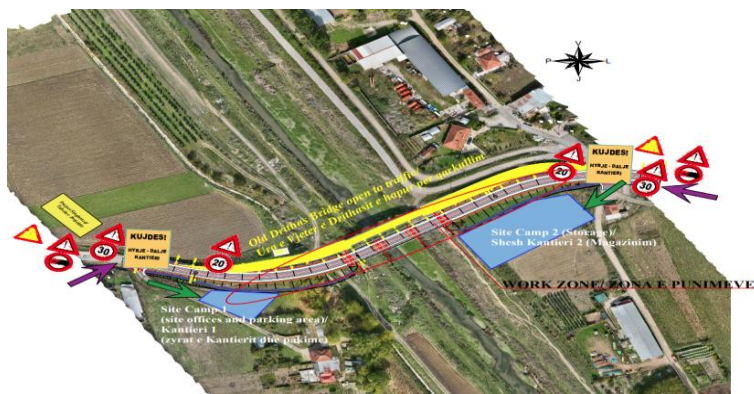

Figure 16 : Site organization plan Drithasi Bridge

Pas përfundimit të urës së re, qarkullimi i trafikut për banorët do të riorganizohet në përputhje me projektin e miratuar të aksesit. Ky organizim i trafikut është hartuar për të siguruar lëvizje të sigurt, të rregullt dhe efikase, duke përmirësuar njëkohësisht lidhjen afatgjatë të zonës.

Do të zbatohen sinjalistikë e përshtatshme rrugore, shenja horizontale dhe masa informuese për publikun, me qëllim informimin e përdoruesve të rrugës mbi organizimin e përkohshëm dhe të përhershëm të trafikut. Anëtarët e komunitetit do të njoftohen paraprakisht për çdo ndryshim të rrugëve të aksesit, për të siguruar transparencë dhe për të reduktuar shqetësimet. Këto masa janë në përputhje me ESS4 (Shëndeti dhe Siguria e Komunitetit) dhe ESS10 (Angazhimi i Palëve të Interesit dhe Shpallja e Informacionit), duke siguruar që rreziqet sociale të lidhura me lëvizshmërinë, aksesin dhe sigurinë të menaxhohen në mënyrë efektive gjatë gjithë ciklit të projektit.

Para fillimit të punimeve, të gjitha shenjat rrugore duhet të përditësohen në përputhje me kërkesat e Kodit Rrugor “Rregullorja për Zbatimin e Kodit Rrugor”, si dhe Manualin e Sinjalistikës Rrugore. Pikat kryesore të sigurisë rrugore që do të përfshihen në këtë projekt janë: menaxhimi i trafikut gjatë ndërtimit/rikonstruksionit të punimeve; menaxhimi i trafikut do të kryhet nga kontraktori përmes krijimit të një sistemi të saktë menaxhimi, duke vendosur tabela paralajmëruese, tabela informuese dhe persona me flamuj, të cilët do të mundësojnë kalimin e sigurt të automjeteve dhe këmbësorëve gjatë ekzekutimit të punimeve.

Duke marrë parasysh se vendndodhja e punimeve është në një rrugë me intensitet të lartë trafiku, veçanërisht të automjeteve të rënda, kontraktori duhet të vendosë personel për menaxhimin e trafikut në hyrje dhe dalje të zonës së punimeve.

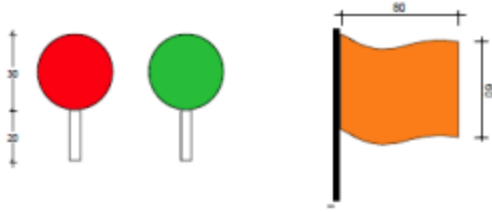

Figure 3: Traffic management equipment

Figure 4: Some signs and elements needed for road safety

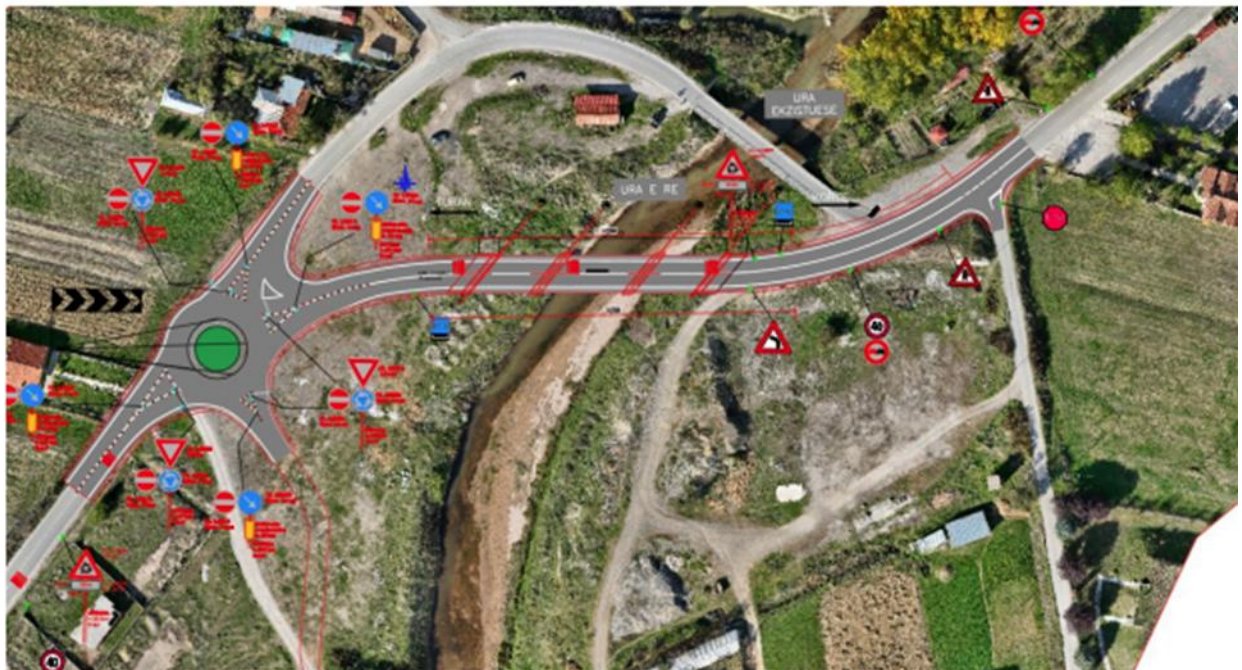

Figure 5: From the SH63 road (Desaretët), go through the roundabout to the new bridge.

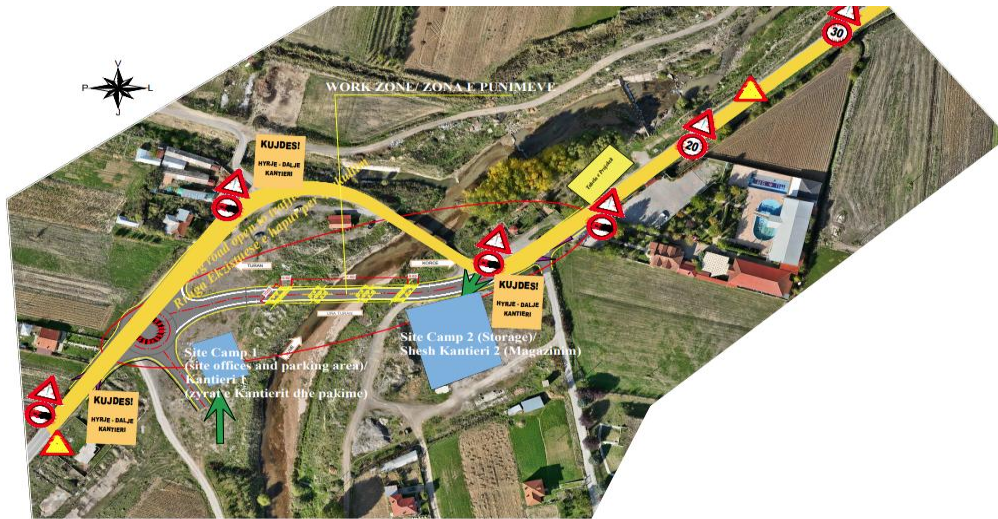

Figure 6: Site organization plan

Akses në tokat bujqësore dhe shërbimet lokale

Aktivitetet e ndërtimit do të planifikohen në mënyrë që të sigurohet akses i vazhdueshëm në tokat bujqësore, zonat e blegtorisë, pronat rezidenciale dhe shërbimet lokale. Kur kufizimet e përkohshme të aksesit janë të pashmangshme, Kontraktori duhet të sigurojë rrugë alternative të qarta dhe të sinjalizuara, njoftim paraprak për përdoruesit e prekur dhe rikthim të shpejtë të aksesit pas përfundimit të punimeve.

Zbutja e rreziqeve të shqetësimeve nga ndërtimi

Pluhuri dhe cilësia e ajrit

Masat zbutëse përfshijnë spërkatje të rregullt me ujë, mbulimin e kamionëve, pastrimin e menjëhershëm të derdhjeve dhe pezullimin e punimeve gjatë erërave të forta kur pluhuri nuk mund të kontrollohet. Përputhshmëria do të verifikohet përmes inspektimeve vizuale ditore.

Zhurma dhe dridhjet

Masat zbutëse përfshijnë kufizimin e punimeve me zhurmë të lartë vetëm gjatë orëve të ditës, mirëmbajtjen e pajisjeve, përdorimin e teknikave të kontrolluara të shembjes dhe monitorimin e dridhjeve pranë receptorëve të ndjeshëm. Niveli i zhurmës në banesat më të afërta nuk duhet të kalojë 65 dB(A) gjatë ditës, ndërsa dridhjet duhet të jenë nën 5 mm/s PPV në zonat e ndjeshme.

Trafiku i ndërtimit dhe siguria rrugore

Masat përfshijnë përdorimin e rrugëve të miratuara të transportit nga ARA, personel të trajnuar për menaxhimin e trafikut, ndarjen e trafikut të ndërtimit nga ai publik kur është e mundur dhe zbatimin e rreptë të kufizimeve të shpejtësisë dhe praktikave të sigurta të drejtimit. Objektivi është zero fatalitete ose lëndime serioze të lidhura me trafikun e ndërtimit.

Rolet dhe përgjegjësitë

Kontraktori

- Harton dhe zbaton Planin e Menaxhimit të Trafikut dhe Aksesit (TAMP);
- Menaxhon përditshëm sigurinë e trafikut, pluhurin, zhurmën dhe dridhjet;
- Reagon menjëherë ndaj shqetësimeve dhe ankesave të komunitetit.

Inxhinieri Mbikqyrës

Rishikon dhe miraton TAMP-in;

- Kryen inspekte të rregullta dhe verifikon përputhshmërinë me ESS4;
- Raporton mos-përputhshmëritë të ARA PIT.
- ARA PIT
- Mbikqyrje e përgjithshme e masave për shëndetin dhe sigurinë e komunitetit;
- Koordinim me autoritetet lokale dhe Bankën Botërore;
- Autoritet për të kërkuar masa korrigjuese ose pezullim të punimeve në rast shkeljesh serioze të ESS4.

Menaxhimi i ankesave dhe komunikimi

Shqetësimet e komunitetit lidhur me shëndetin, sigurinë, trafikun dhe aksesin do të trajtohen përmes Mekanizmit të Trajtimit të Ankesave në nivel projekti, i cili duhet të jetë i aksesueshëm, pa pagesë, i komunikuar publikisht përpara fillimit të punimeve dhe i aftë të zgjidhë ankesat brenda afateve të përcaktuara.

Seksioni 1.12 – Plani i Menaxhimit të Trafikut

Plani i Menaxhimit të Trafikut (TMP) është përgatitur si një instrument specifik për kantierin në përputhje me Kornizën Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore, kryesisht ESS1, ESS2, ESS4 dhe ESS10. TMP është në përputhje me Kornizën e Menaxhimit Mjedisor dhe Social (ESMF) dhe synon të parandalojë, minimizojë dhe menaxhojë rreziqet dhe shqetësimet e lidhura me trafikun gjatë aktiviteteve të ndërtimit.

Objektivi kryesor i TMP është të shmangë ose të minimizojë ndërprerjet e trafikut dhe rreziqet e sigurisë që lindin nga trafiku i ndërtimit, mbylljet e përkohshme të rrugëve dhe ndryshimet në qarkullim, duke siguruar njëkohësisht sigurinë e komuniteteve lokale, përdoruesve të rrugës dhe punëtorëve.

Në përputhje me kërkesat e Bankës Botërore, TMP përcakton masa për menaxhimin e sigurt dhe efikas të trafikut, përfshirë:

- Akses të sigurt dhe të qartë në zonat e projektit, përfshirë hyrje/dalje për automjetet e ndërtimit;
- Rrugë të miratuara për transportin e materialeve dhe kufizim të lëvizjeve në korridore të përcaktuara;
- Parandalimin dhe minimizimin e vonesave në rrugë përmes koordinimit me autoritetet dhe devijimeve të përkohshme;
- Masa të përkohshme kontrolli të trafikut (sinjalistikë, barriera, persona me flamuj, semaforë);
- Masa për reduktimin e aksidenteve dhe rritjen e sigurisë për komunitetin dhe punëtorët;
- Parandalimin dhe riparimin e dëmtimeve të rrugëve publike të shkaktuara nga trafiku i projektit.
- TMP është dokument dinamik dhe përditësohet rregullisht sipas zhvillimit të metodologjive të ndërtimit dhe nevojave të lëvizjes së automjeteve.

Seksioni 1.13 – Plani i Menaxhimit të Peizazhit

Plani i Menaxhimit të Peizazhit (LMP) për nënprojektet Ura Selenica 1-2-3, Ura Selenica 4 dhe Ura Drithas përgatitet si instrument për rikthimin dhe rehabilitimin e zonave të prekura, në përputhje me ESMF të Programit “Building Resilient Bridges”.

Qëllimi i LMP është të sigurojë rikthimin e rregullt të peizazhit dhe mjedisit vizual pas punimeve, me vëmendje të veçantë ndaj zonave lumore, brigjeve të lumenjve, anëve të rrugëve dhe zonave të dëmtuara nga ndërtimi dhe shembjet e urave.

Gjatë ndërtimit, ndikimet vizuale dhe në peizazh do të jenë të përkohshme dhe të lokalizuara, si rezultat i pastrimit të vegjetacionit, punimeve të dheut, pranisë së makinerive, materialeve dhe infrastrukturës së përkohshme të kantierit.

Seksioni 1.14 – Plani i Angazhimit të Palëve të Interesit

Në përputhje me Kornizën Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore, dhe veçanërisht ESS10, është përgatitur Plani i Angazhimit të Palëve të Interesit (SEP) si dokument i veçantë për projektin.

SEP përcakton kuadrin për angazhimin e vazhdueshëm dhe domethënës me palët e interesit gjatë gjithë ciklit të projektit, përfshirë fazën e përgatitjes, zbatimit dhe operimit.

Ndryshe nga legjislacioni shqiptar, kërkesat e ESS10 janë më të gjera dhe kërkojnë angazhim më sistematik dhe gjithëpërfshirës, ndaj SEP është hartuar në përputhje me këto standarde.

SEP përfshin:

- Identifikimin dhe analizën e palëve të interesit;
- Planifikimin e angazhimit në faza të ndryshme të projektit;
- Shpërndarjen e informacionit në kohë dhe në mënyrë të kuptueshme;
- Konsultime domethënëse dhe gjithëpërfshirëse;
- Mekanizëm të trajtimit të ankesave (GRM);

Raportim dhe feedback të vazhdueshëm për komunitetin.

Mekanizmi i ankesave është i aksesueshëm, konfidencial kur është e nevojshme dhe i përshtatshëm për të trajtuar çështje si shëndeti dhe siguria e komunitetit, çështjet e punës, shpronësimet dhe ndikimet mjedisore.

SEP zbatohet në koordinim me instrumentet e tjera të ESMF dhe dokumentacionin mjedisor e social të projektit.